

תקונא תשסרי

בראשית, שם ב"ת, והבת הזו נקודה בתומה באויר, עליה נאמר "שמרני כאישון בת עין", היא ודאי גנוזה באור, ובה נעשה אויר, ובגללה נאמר "וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה". חמש פעמים הזכיר סנה, וחמש פעמים אור, הם כנגדם במעשה בראשית, והם "יהי אור ויהי אור", "את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור", "ויקרא אלהים לאור".

בראשית תמן ב"ת והאי בת נקודה סתימא באוירא¹ עלה אתמר שמרני כאישון בת עין (תהלים י"ה) איהי ודאי גנוזא באור ובה אתעביד אויר ובגינה אתמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה (שמות ג ב) חמש זמנין אדכיר סנה וחמש זמנין אור² אינון לקבליהו בעוברא דבראשית ואינון (בראשית א ג-ה) יהי אור ויהי אור את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ויקרא אלהים לאור:

תיקון יט - בראשית כו' תמן בת - כנ"ל (תיקון יח): והאי בת נקודה כו' - ר"ל, חכמת שלמה³, והיא נקודה פנימית של סיהרא⁴, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (רמח ע"ב) ע"ש⁵. והחוט המקיף לסיהרא הוא (כתר) [קשר] שלה⁶, והוא נקרא אוירא⁷, בסוד אוירא דגלגלתא⁸, (והחוט הוא דוגמת הגלגלת, ואויר שבה דוגמת אוירא דגלגלתא), ונקרא בת כמ"ש על בת עין, שהיא חכמה כמ"ש בתז"ח (לג ע"ה)⁹, וז"ש עלה אתמר כו': איהי ודאי כו' - ר"ל, אור הוא כתר¹⁰, וחכמה הוא יו"ד¹¹, וז"ש ובה כו', ר"ל שלכן נקרא כתר אויר בהיותה גנוזת היו"ד בה: בלבת - ל"ב, ל"ב נתיבות¹², (בת) כנ"ל: מתוך הסנה - ר"ל, הסנה הוא און[ר הנ"ל והוא דרגא דמשה¹³, לכן נגלה לו שם. ולכן אמר לו שם אהי"ה, ולבת בתוך הסנה, כנ"ל סנה גי' ג' שמות יב"ק¹⁴ עם השמות¹⁵, וז"ש חמש זמנין כו' וחמש כו':

– מאיר התיקון –

- 1 שהוא האויר של הב' (לש"ו).
  - 2 עי' לעיל כ ע"ב, ועי' מלואים אות.
  - 3 עי' לעיל ריש כה ע"ג שזה מלכות.
  - 4 עי' לקמן פט סוף ע"ב (לש"ו).
  - 5 דף רמח ע"ב ועי' לקמן בריש תיקון נח (לש"ו).
  - ז"ל: אבל סיהרא דעץ החיים ההיא נקודה דלגו מנה איהי כמבועא דלית ליה פסק דכתיב בה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ואתקריאת אילת אהבים מסטרא דחסד דהיינו אהבת עולם אהבתך על כן משכתיך חסד.
  - תרגום: אבל הלבנה של עץ החיים, אותה נקודה שבפנים ממנה, היא כמקור המעיין שאין לו הפסק, שכתוב בה "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו", ונקראת "אילת אהבים", מצד החסד. כלומר "אהבת עולם אהבתך על כן משכתיך חסד".
  - 6 עי' פתחי שערים (נתיב גדלות דז"א פתח ג): והנה הכתר הוא סובב את הראש למעלה בעיגול, והוא מלשון עיגול וסובב, כמ"ש, כתרו את בנימין. והוא כמ"ש שהכתר הוא הרצון הכללי הסובב את המחשבה שבו החכמה והציור בפרט, והתולדה היוצא אחר הציור שמירת הדברים בכלל, והוא סובב בשוה שאין לו ציור קווי, שקוויין הם מתחילים מחב"ד שהוא מעצמות גדרי הפרצוף, משא"כ בכתר שהוא מדרגה למעלה מהם, אין בו שייכות ציור קוויין כלל.
  - 7 ר"ל האוירא שאמר התיקונים (שהוא האויר של הב') (לש"ו).
  - 8 עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ה ע"ב שזה התיקון הב' דת"ג.
  - 9 עיי"ש שמבאר שזה שכינה.
  - 10 עי' לקמן ד"ה ואינון חמש ש"אור" הוא כינוי לבינה.
  - 11 כנ"ל לה ע"ב.
  - 12 עי' ס"י פ"א מ"א ל"ב נתיבות החכמה.
  - 13 עי' לעיל הער.
  - 14 עי' לעיל הערה.
  - 15 עי' שעה"כ תפילין דרוש ב, ז"ל, וענין המעברתא של התפילין ה"ס ג' שמות הנז' שהם אהיה הויה אדני, והם בגי' יב"ק [הוא מלקמן קמט ע"ב] וז"ס ויעבר את מעבר יב"ק כי דרך ג' שמות אלו עובר ונמשך השפע מתחילת האצילות עד סופו וענין ד' קלפים.
- סנ"ה בגימ' קט"ו, הו"ה אדני"ה ואהי"ה בגימ' קי"ב עם עוד ג' של הג' שמות הוא קט"ו.

והם חמשה תקוני המדה שהם כנגדם אַאָאָאָ, ועליהם נאמר "מי מדד בשעלו מים", זה חסד. "ושמים בזרת תיכך", מה זה זרת, זו גבורה. "וכל בשליש" זה העמוד האמצעי שהוא שלישי, "ושקל בפלס הרים" זה נצח, "וגבעות במאזנים" זה הוד, והם בסוד האות ה', שהנקודה הזו מודדת בהם ה' נקודות.

ואינון חמש תקונין דמדה¹⁶ דאינון לקבלייהו אַאָאָאָ ועלייהו אתמר (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים דא חסד ושמים בזרת תכך (שם) מאי זרת דא גבורה וכל בשליש דא עמודא דאמצעיתא דאיהו תליתאי ושקל בפלס הרים דא נצח וגבעות במאזנים דא הוד ואינון ברזא דאת ה' דהאי נקודה מדיד בהון ה' נקודין¹⁷:

ואינון חמש כו' - ר"ל, כי אויר נקרא כתר, אור ויוד גנוז בה כנ"ל (לה ע"ב), אח"כ נפיק היו"ד חכמה, ואח"כ יוצא האור והיא בינה, כי בכתר שורש חו"ב, זו"נ כידוע, והיא היו"ד והאור. ואח"כ יוצאין מהם חו"ב, ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא¹⁸, וכן נקרא בכל שמות שבה אהי"ה¹⁹, וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור, ובינה היא ה' עילאה, לכן ה"פ אור, והם מתפשטין בה' ספירות מחסד עד הוד כידוע (והר"ח רכג ע"ב)²⁰, וכמו שמפרש והולך ועלייהו אתמר כו': **חמש תיקונין דמדה - ר"ל**, דחמשה מיני מדות הם ג': במדידה שעל, וזרת, ושליש, וב' מיני משקל, פלס ומאזנים. חג"ת נקראים מדות שמודדין לכל א' כמדתו, ג' ספרים נפתחים כו' (ר"ה טז ע"ב), ונו"ה נקרא מאזני צדק כמש"ל (יג ע"ב יט ע"א): **דאינון לקבלייהו כו' - ר"ל**, חמש תנועות גדולות וה' אלפין, הוא ר"ת של אור, ואמר בשורק קטן כמ"ש לקמן (קס ע"א), שהוא במקום שורק גדול²¹: **דא חסד - שנאמר מים, וזה שעלו, ש"ע לו, ש"ע נהורין²²: מאי זרת כו' - כמ"ש, זהו זרת למדוד החושן, זרת ארכו כו' (שמות כח טז), וחושן מכפר על הדין (ובחסים פח ע"ב), כמ"ש שנאמר (שמות כח טז) חשן משפט: דאיהו תליתאי - וע"י כל הספירות משולשין, כמ"ש בז"ח (עג ע"ג שבת פח ע"א) וז"ש בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי ע"י כו', וזהו בשליש כו': דא הוד - שנכלל בנצח²³, ולכן בו מאזנים, שנים מב' צדדין: { לו ע"ב } דאת ה' - ה' ראשונה כנ"ל: דהאי נקודה כו' - יו"ד של חכמה, לכן נ' תרעין מתפשטין בהאי מדידה עד הוד, י' פעמים ה' כנ"ל בהקדמה (ח ע"א ד"ה ה' עלאה), ואמר דהאי נקודה כו', ר"ל לכן נחלק לה' נקודות, לפי שיוצאין מהאי נקודה:**

שהיא י' שיוצאת מתוך אויר טהור, שהוא כתר עליון. ומשום שחמש הללו הם מודדים בסוד ה' העליונה, הוא הולך בהם חמש מאות שנים בין כל אחד ואחד. וסוד הדבר עץ החיים מהלך חמש מאות שנה, ובין כל אחד ואחד חמש מאות שנה, ובעובי של כל אחד

דאיהי י' דנפיק מגו אוירא דכיא דאיהו כתר עלאה ובגין דאלין חמש מדידין אינון ברזא דה' עלאה איהו אזיל בהון חמש מאה שנין בין כל חד וחד ורזא דמלה עין החיים מהלך חמש מאה שנה ובין כל חד וחד חמש מאות שנה ובעובי דכל חד וחד חמש מאות

– מאיר התיקון –

¹⁶ פי' דקו המדה שהוא ה"ח שבדעת עי' יהל אור ח"א ב רע"א, ועי' לעיל הערה.

¹⁷ הבינה היא ה' דהשם, הנה היא מתפתחת בה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף ה סע"א, ודף קס ע"א, וכאן, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מהה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנת"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב) (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

¹⁸ עי' שער מאמרי רשב"י: ודע כי גלגלתא זו המקפת את המוח היא בינה שהיא היכל לחכמה וגנוזה בתוכה.

¹⁹ עי' ע"ח שער כג פרק ב, ועי' לקמן קמב סע"א.

²⁰ עי' לעיל הערה.

²¹ היינו מאלפום.

²² עי' ע"ח שער יג פרק יד ז"ל: והנה דע כי אלו הש"ע נהורין [דחורתא דא"א] דאנפין עלאין נמשכין עד היכל הו' דהוד הנקרא היכל עצם השמים, ושם האי רוחא דביה הנקרא אור פני"אל, ואותו הרוח של ההיכל נקרא כך כנזכר פ' פקודי (דף רמו ע"ב), לפי שאלו השע"ח נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פני"אל. וגם ההבנה (נ"א ההכנות) שלו הם אותיות נחלקות, אור פני"אל, ר"ל אור הפנים העליונים הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל, גם נקרא חשמ"ל כנזכר שם (רמז ע"א), שגם הוא גימטריא שע"ח. [הנמשכין מא"ל שהוא ב' א"ל במילוי וב' ס"ג עם י' אותיות בכל אחד הם גימטריא פני"ו והם לשון רבים ב' ס"ג ב' א"ל כנ"ל (נמחק בקה"י)], ע"כ. שהש"ע נהורין הם חסדים.

²³ עי' לעיל הערה שנו"ה חשובים ב' פלגי דגופא.

ואחד חמש מאות שנה, שכולם עולים שנה דכלהו סלקין במתקלא דחמש חמש לכל במשקל של חמש חמש לכל צד.
סמרא:

דאיהי יוד כו' - ר"ל, הנקודה הוא יוד, שהיא בצורת נקודה, והיא חכמה יוד של שם כנ"ל, ומחכמה נקודות כידוע (לקמן קמט ע"ב): **איהו אזיל - ר"ל**, ה' הנ"ל: **חמש מאה - שכל** עשר נחלק לעשר כמ"ש בס"י (ח ע"ב ד"ה ובמספר): **בין כל חד כו' - כמ"ש** אצל הרקיעים (פסחים צד ע"ב)²⁴ בין כל רקיע כו', ועוביו של רקיע כו', שהן ז"ת, שמתפשט ה' עילאה בנ' תרעין, כ"א כלול מעשר עד הוד²⁵, ונכללין ביסוד ומלכות שהן שבעה רקיעים: **עץ החיים - הוא** בינה ומתפשט כנ"ל, אבל הכל הוא על הדעת²⁶, שממנה נפיק נהר כו' (זהר ח"ג רנג ע"א²⁷), ועמ"ש מזה בתיקון מ"ב בארוכה (צא ע"ג ד"ה כחשבו): **מהלך חמש כו' - ר"ל**, נ' תרעין דילה כנ"ל בה' ספירות, וכולם ביחד בסוד ת"ק שנה, ואח"כ בכל א' בפרטות בכל רקיע, ובין כל רקיע כנ"ל, וז"ש **ובין כו' ובעובי כו'**, ולכן נאמר בפסוק חמשה בריחים ג"פ כמו שמפרש והולך. והענין כי ה' במלואו דיודין הוא חושבן ג' ההי"ן, וה' עצמה הוא בחינת התפשטות דילה בעצמה ושרשה, ואח"כ התפשטותה ב(י)סוד הנקודה שהיא יוד נחלק לעובי כו', ובין כו' כנ"ל:

<p>ורזא דמלה ועשית בריחים עצי שמים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה (שמות כו כז) לירכתים אינון ירכי קשומ²⁸ ימה מאי ימה דא שכינתא עלאה²⁹ ההוא דאתמר ביה (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע:</p>	<p>וסוד הדבר, "ועשית בריחים עצי שמים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה". "לירכתים", אלו ירכי אמת. "ימה", מה זה ים, זו שכינה עליונה, אותה שנאמר בה "ודמות על ראשי החיה רקיע".</p>
--	--

חמשה לקרשי כו' - הן חג"ת, לירכתים הן נו"ה כמו שמפרש והולך, והן ה"פ חמשה, ועוד כנגדן בין כל א' וא'³⁰ ה"פ חמשה, כ"ה וכ"ה, והן נ' תרעין דילה כידוע (לקמן נב ע"א): **דא שכינתא עילאה - שהכל** ממנה, ובה ג"כ ה' כנ"ל: **על ראשי החיה - חג"ת**, ורקיע שעליהן בינה כידוע, ור"ל

– מאיר התיקון –

²⁴ ז"ל: מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה ועוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה ובין (כל) רקיע לרקיע מהלך חמש מאות שנה וכן בין כל רקיע ורקיע.
ועי' זהר ח"א יח ע"א, לה ע"א, ח"ב נו ע"ב נח ע"א, קמה ע"ב, ח"ג כט ע"א קפו ע"ב ריז ע"ב, רלג ע"ב.

²⁵ עי' לעיל הערה, בינה עד הוד אתפשטא.
עי' זהר ח"ג רכג ע"ב: א"ל שפיר קאמרת אבל למנצח על השמינית דלא תזוז נצח מן הוד דאיהי ספירה ח' אמר למנצח על השמינית אמר בוצינא קדישא אי הכי בינה דרגא דילך ואמאי אוקמוה ונתן ההוד למשה שנאמר ונתתה מהודך עליו א"ל שפיר קא שאלת ה' סלקא באת י' חמש זמנין עשר לחמשין תרעין דבינה ואתפשטותא דלהון מחדד עד הוד הן חמש עשרה בכל ספירה אינון חמשין ובגין דא מבינה עד הוד כלא אתפשטותא חדא לבתר אתא צדיקו נטיל כל חמשין תרעין בלחודוי למהוי שקיל לכל חמש ואתקרי כל דנטיל כל חמשין תרעין ואוף הכי כלה נטילת להו כלהו אמר כען ודאי אתיישב מלה על בורייה.

תרגום: אמר לו, יפה אמרת, אבל "למנצח על השמינית", שלא תזוז נצח מהוד שהיא ספירה שמינית, אמר "למנצח על השמינית". אמר הנר הקדוש, אם כך בינה דרגתך, ולמה פרשוה ונתן ההוד למשה, שנאמר "ונתתה מהודך עליו". אמר לו, יפה שאלת, ה' עולה באות י', חמש פעמים עשר, לחמשים שערי בינה, והתפשטותם מחדד ועד הוד, הן חמש, עשר בכל ספירה, הם חמשים, ומשום זה מבינה עד הוד הכל התפשטות אחת. אחר כך בא צדיק ולקח כל החמשים שערים לבדו להיות שקול לכל החמש ונקרא "כל", שנוטל כל חמשים שערים. וכמו כן, כלה לקחה את כולם.
²⁶ פי' בינה מתפשטת עד הוד באופן תמידי, ובשעת התיקון, עד יסוד ומשם לנוק'.
²⁷ עי' לעיל הערה.

²⁸ עי"ש דז"ל בשלמות: והוא נהר נפיק מעדן ודא איהו דאורייתא תלייא ביה.
²⁹ נו"ה עי' לעיל לד ע"א.
³⁰ מכאן עד צדיק איהו רקיע כו' דלהלן הוא בד"א ומנטובה נ"ב בהגה"ה.
³⁰ כשהן בעיגול יש גם ה' אוירים ביניהם (לש"ו).

ונאמר (יחזקאל א כב) כעין הקרח הנורא שהוא ממים, והוא ראייה שנקראת ימה, וענין קרח הנורא ידוע אור הנראה דרך הקרח³¹, והיא נקראת אור:

ואיהו דאוקמוהו אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא³² כמלא נימא והאי נימא עליה אתמר אין מלכות נוגעת בחברתה (אפילו) כמלא נימא³³ ובה קודשא בריך הוא מדקדק עם צדיקייא אפילו כחוט השערה והאי חוט איהו חוט דסחיר לאות ברית מילה וברית איהו נימא ווי לון³⁴ מאן דאפריש אות ברית בין מים למים ומנע זרעא מניה דאחזר עלמא (לו ע"ב) לתהו ובהו ורוא דמלה (ישעיה מה יח) לא תהו בראה לשבת [לו ע"ב] יצרה ודאי מים עליונים אורייתא דבכתב מים תחתונים אורייתא דבעל פה נימא דאיהו בין תרוייהו דא יסוד דאיהו רזא דאורייתא ואיהו יסודא ועקרא דתרווייהו:

והוא שבארוהו (חגיגה טו ע"א) אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא, ועל הנימא הזאת נאמר (ברכות מח ע"ב) אין מלכות נוגעת בחברתה (אפילו) כמלא נימא, ובה הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה (ב"ק נ ע"א). והחוט הזה הוא חוט ששובב את אות ברית המילה, והברית היא נימא, אוי לנו למי שמפריד אות ברית בין מים למים ומונע ממנו זרע, שמחזיר את העולם לתהו ובהו. וסוד הדבר "לא תהו בראה לשבת יצרה", ודאי מים עליונים תורה שבכתב, מים תחתונים תורה שבעל פה, נימא שהיא בין שניהם, זה יסוד שהיא סוד התורה, והוא יסוד ועיקר של שתיהן.

ואיהו דאוקמוהו כו' - ר"ל, על בינה: מים העליונים בינה שמתפשט עד הוד: למים התחתונים - מלכות: כמלא נימא - יסוד כמו שמפרש והולך, וידוע שמלכות כליל כל יסוד בגוה בזיווגא, א"כ לא נשאר בינתיים רק כל שהוא, וזהו כמלא נימא, והוא חוט דסחיר לברית כמו שמפרש והולך, ור"ל השערות בגובה ע"ג ברית כידוע³⁵, וז"ש כתרי כסי כו' (חגיגה טו ע"א)³⁶: *התחתוני כמלא כו' - ול"ג אפי': ובה קב"ה כו' - ר"ל ביסוד, כמו שמפרש והולך, שהוא דרגא דצדיקים, וכמ"ש בסוף תז"ח במתני' דשם (נב ע"א)³⁷ ע"ש, לכן מדקדק ה' ית' עמהם במדה הזו, ובמה שנוהר בו, וכמ"ש על ראב"ש (מכות כד ע"א) אוטם אזנו כו' וערש"י שם³⁸: וי לון - צ"ל ליה: ומנע זרעא מינה -

- מאיר התיקון -

³¹ עי' לעיל לה ע"א וזהר ח"א טז ע"א.

³² נמחק בגר"ח.

³³ והנה מתהפך היסוד בהשפעתו, כי לפעמים משפיע חסדים ולפעמים משפיע גבורות, והוא מבחי' ההפך, כי ממנו נמשך ההיפך שבמלכות, והוא הממוצע בין הז"א להמלכות, והוא רישא דילה, וכמ"ש הגר"א בביאורו על ספד"צ (פרק א בד"ה מלך השמיני י ע"א), ועי' בתיקונים (ריש תיקון יט לו ע"א) (כללים ח"א עב ע"א).

³⁴ ליה (גר"ח).

³⁵ עי' לש"ו דע"ה (ח"ב קו ע"ב): אמנם האמת הוא כי כל הנה"י הם דידה, כי הם רק לצורך המלכות וכמ"ש בשער פרטי ע"מ (פרק ב), ולכן היסוד הוא כולו כליל בה, והיסוד הרי הוא כולל את הנו"ה, כי הוא המכריע הכולל את ב' הקצוות, ואז אין בין הנוק' להנצח הוד אלא כמלא נימא, שהוא סוד השערות אשר ע"ג ברית וכמ"ש הגר"א בתיקונים (ריש תיקון יט דף לו ע"ב ד"ה כמלא נימא), וסוד השערות הללו הם מותרי מוחא היוצאים לסיגים עי' שער מוחין דקטנות (פרק ב) והבן מאד, עכ"ל. בענין מותרי מוחא, עי' יהל אור ח"ג ל"ז ע"ב בליקוטים וז"ל, והענין כי הן (השערות) מותרי מוחא, וכפי מספר הכחות שבמוח כן מספר השערות, וכן השערות שבראש, אלא שהן מכחות שבאורא משכן הנשמה והן גבוהין יותר וכו', ע"כ. ועי' מים אדירים מג, שהשערות באות מעכירות המוח ופסולתו.

³⁶ ז"ל: ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת הוי ביום הראשון הבדלה ביום שני הוא דהואי דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא דגמלא [כמו משטח הגשר] מר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר כתרי גלימי דפריסי אהדדי [כמו שתי מעילים פרוסות א' על השני] ואמרי לה כתרי כסי דסחיפי אהדדי [כשתי כוסות הפוכות בעמידה].

³⁷ ועי' לשון פירוש רבינו שם, ז"ל, אקרון כו' - ר"ל צדיקים נק' מי שנטייר ברית כידוע.

³⁸ ז"ל הגמ': אוטם אזנו משמוע דמים ועוצם עיניו מראות ברע הולך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' ודובר מישרים זה שאינו מקניט פני חבירו ברבים מואס בבצע מעשקות כגון ר' ישמעאל בן אלישע נוער כפוי מתמוך בשוחד כגון ר' ישמעאל בר' יוסי אוטם אזנו משמוע דמים דלא שמע בזילותא דצורבא מרבנן ושתיק כגון ר"א ברבי שמעון.

ר"ל, ממים התחתונים, כמ"ש לקמן וכגנה זרועיה כו': דאחזר עלמא כו' - כמ"ש במבול שקלקלו באות {לו ע"ג} ברית, ולכן נדונו במים עילאין ותתאין (זהר ח"א סב ע"א)³⁹, כמ"ש (בראשית ז יא) ביום הזה כו':⁴⁰ : לשבת יצרה ודאי - ר"ל, מלכות כמ"ש (ישעיה מד יג) לשבת בית, ואמרו כתפארת אדם דכורא לשבת בית נוקבא (זהר ח"ג קמא ע"ב), ולשבת בית אז לא תהו כו': מים עליונים כו' - בינה ימא דאורייתא כמ"ש ל בהקדמה (ח ע"א) ה' עילאה שמתפשט בה' ספי' כנ"ל, והן חמשה חומשי תורה שהן נ' פרשיות כמ"ש במדרש הנעלם פ' וירא (קד ע"ב)⁴¹ והן נ' תרעין: דאיהו רזא - ר"ל, הקבלה הוא חיבור שני התורות⁴² שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורה כהנים בי"ג מדות, וכולו הולך אל הי"ג מדות, כי יסוד בו י"ג תיקונין, ה' חומשי תורה בה' ספירות מחסד עד הוד כנ"ל⁴³, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה' ספירות, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך: יסודא ועיקרא כו' - כי המקרא בלבד ל"ל הבנה, וכן תורה שבע"פ הקשו בכולם מנ"ל עד שהביאו מן התורה, ואמר

– מאיר התיקון –

ז"ל הרש"י: אוטם אזנו משמוע דמים - אזנו חתומה וסתומה בדבר זה שלא ישמע בה דבר גנאי ושותק והיינו דמים לשון שתיקה: כגון רבי אלעזר ברבי שמעון - בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פד) דנפק ריחשא מאודניה ואתחזי לאיתתיה בחלמא ואמר לה האי דשמעית בזילותא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדמבעי לי אלמא בחייו הוה רגיל לדקדק בכך ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה.

³⁹ ז"ל: א"ל אמאי דאין קב"ה עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אחרא א"ל רזא הוא דהא אינון חבילו ארחייהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא אתחברו דכר ונוקבא כדקא יאות מאן אינון דחבילו ארחייהו כגוונא דא מיין דכורין ונוקבי ועל דא אתדנו במיא במה דאינון חבו ומיין הוו רתיחן ופשטו משכא מנייהו כמה דחבילו ארחייהו במיין רתיחן דינא לקבל דינא הה"ד (שם ז יא) נבקעו כל מעינות תהום רבה הא מיין תתאין וארובות השמים נפתחו דא מיין עלאין מיין עלאין ותתאין. תרגום: אמר לו, למה הקב"ה דן את העולם במים ולא באש ולא בדבר אחר. אמר לו, סוד הוא, שהרי הם השחיתו דרכם בשביל שמים עליונים ומים תחתונים לא התחברו זכר ונקבה כראוי. מה הם שהשחיתו דרכם, כדוגמא זו מים זכריים ונקביים, ועל זה נדונו במים, במה שהם חטאו. והמים היו רותחים ופושטים מהם את העור, כמו שהשחיתו דרכם במים רותחים, דין כנגד דין. זהו שכתוב "נבקעו כל מעינות תהום רבה". הרי מים תחתונים. "וארובות השמים נפתחו", זה מים עליונים, מים עליונים ותחתונים.

ביאור: רתיחן - גבורות ודין הקשה (רח"ו). מים התחתונים [הוו רותחים] וטעם הדבר לפי שהמיין תתאין הם ה"ג שהם אש ולכן היו חמין אבל מיין עלאין הם ה"ח ולכן המיין שירדו מלמעלה לארץ היו צוננים (מ"מ). מים תתאין - מלכות (רח"ו). נפתחו - שאפי' הרחמים נעשו דיני' (רח"ו). מים עלאין ת"ת (רח"ו).

⁴⁰ ז"ל הפסוק: בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו.

⁴¹ ז"ל: אולי יש חמשים צדיקים וגו' (שם כד) הנשמה פותחת ואומרת רבונו של עולם שמא נתעסקו בנ' פרשיות של תורה ואף על פי שלא נתעסקו לשמה שכר יש להם לעולם הבא ולא יכנסו לגיהנם מה כתיב בתריה (שם כו) ויאמר יהו"ה אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגו' והא (תנינן) יתיר אינון פרשיות נ"ג הוה אלא אמר רבי אבהו חמשה ספרים הם בתורה ובכל אחד ואחד נכללים עשרת הדברות עשרה מאמרות שבהם נברא העולם חשוב עשרה בכל חד מנהון הוא חמשים תרגום: "אולי יש חמשים צדיקים וגו'". הנשמה פותחת ואומרת, רבונו של עולם, שמא נתעסקו בחמשים פרשיות של תורה. ואף על פי שלא נתעסקו לשמה, שכר יש להם לעולם הבא ולא יכנסו לגיהנם. מה כתוב אחריו, "ויאמר ה' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגו'". והרי (שנינו), אותן פרשיות יתרות חמשים ושלש היו. אלא אמר רבי אבהו, חמשה ספרים הם בתורה, ובכל אחד ואחד נכללים עשרת הדברות, עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. חשב עשרה בכל אחד מהם, הוא חמשים.

⁴² עי' רע"מ ויקרא לג ע"ב ז"ל, לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו. תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.

⁴³ עי' לעיל הערה.

ועיקרא כו', שיסוד הוא עיקר שניהם⁴⁴, שלכן נקרא יסוד הבנין של כל ז' ימי הבנין. ואמר לעיל (א) ^{ע"ב} ואיהו רקיע כו', והפוך רקיע ותשכח עיקר ויסודא כו', והוא הרקיע שבין מים למים שהוא יסוד כמש"ל שם, שהוא רקיע השני מז' רקיעים יסוד כידוע, והוא נברא בשני, דרגא דיצחק כידוע:

ומי שמונע סוד העיקר של שתי תורות, כאלו החזיר את העולם לתהו ובהו. ואלו אותם שאומרים שאין תורה אלא כפשוטה, ואין בה סוד אחר, והם שתי פרצופים, הוא ג"ן סדרים שנאמר בו "גן נעול אחותי כלה". גן נעול מצד של ס' סתומה, ו' הוא נעול בששת ימי השבוע, זהו שנאמר "יהיה סגור בששת ימי המעשה", וביום השבת יפתח, ובשבת כדי תהיה כנועל דלת בפני לווים, שנאמר בה (ביצה טו ע"ב) לוו עלי ואני פורע, היא פתוחה אליהם שהם נשמות יתרות.

ומאן דמנע רזא דעקרא⁴⁵ דתרי תורות כאלו אהדר עלמא לתהו ובהו ואלין אינון דאמרינן דלא אורייתא אלא כפשטה ולית בה רזא אחרא ואינון דו פרצופין איהו ג"ן סדרים דאתמר בה (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה גן נעול מסטרא דס' סתומה ו' איהו נעול בשית יומי דשבוע הה"ד (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח ובשבת בגין דלא תהא כנועל דלת בפני לווין דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע איהי פתיחא לגביהו דאינון נשמתין יתירין:

ומאן דמנע כו' - כנ"ל: *דעיקרא - צ"ל ועיקרא: ואלין אינון - ר"ל, מאן הוא דמנע ואמר ואלין כו', וא"כ אין לרזא עיקר בתורה שבכתב כנ"ל: ואינון ד"ו כו' - ר"ל, תורה שבכתב ושבע"פ ז"ן: ג"ן סדרים - הנצבים וילך חד סדרא הוא, רק שמחלקין בשביל ב"ג ר"ה⁴⁶: דאתמר בה גן כו' - דכולן כלול בשכינה תורה שבע"פ, כמש"ל בדף שאחריו (לה ע"א) דאיהי שכינתא כו' גן כלילא מתלת וחמשין כו' ע"ש: דמ"ם סתומה ו' איהו כו' - כמש"ל בתיקון ה' (כ ע"ב) בקדמיתא איהו מ"ם סתימא וכד אתפשט קו דאיהו ו' כו', ע"ש דוא"ו סגיר לה: בשית יומי דשבוע כו' - כנגד הוא"ו: כנועל דלת בפני לווין - כמו שמפרש והולך לוו עלי כו', ור"ל נועל דלת, ד' של ד"ו פרצופין⁴⁷, שה"א של בינה מתחלק לז"ג ד"ו פרצופין, ו' לעמודא דאמצעיתא, ו"ק, ד' מלכות כידוע. ו' שולט כל ימי החול, ו' ימים, ד' מלכות שולטת ביום שבת, לכן שבת ל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), דלה כמו מלכות, רק מה שמקבלת מו"ק, לכן כל ששת ימי המעשה צריך להכין לשבת, מחד שבתך לשבתך (ביצה טו ע"א), וכל ימות החול סגור הד' שהוא דלת, ובשבת נפתחת ושולטא. ומ"מ הכל מתברכים על ידה, דכשמשפיעים לה מתברכין מלמעלה. וכן כל ימי המעשה מתברכין על ידי שבת כשמכנינים לה, והיא עטרת וכלילא משלש ראשונות כידוע⁴⁸. וכן מורים אותיות אדני, אי"נ {לו ע"ד} הן ג"ר כידוע (צא ע"א), ד' מלכות. וכן בכסא, ו' דרגין לכסא (דבה"י ב' ט יח) נגד ו' הנ"ל ו"ק, ד' רגלי הכסא נגד ד' הנ"ל, שכלולה מד"ס, והן ביחד ע"ס. וכן בהיכלות ו' היכלות, והיא היכל הד' ק"ק, וכוללת כל ג"ר כידוע (ע"ח שער סנת"א פרק ה), והיא משלמת לו ע"ס שהוא ו"ק. וכן אף שהיא בבחינת ספירה אחת משלמת לע"ס⁴⁹, כי וא"ו, ראשו של וא"ו הוא ג"ר, רק בדקות, והיא משלמת לעשר, רק שאז ג"ר בדקות, ועכשיו משלמת ג"ר בפועל. והכל בצורת ה'⁵⁰. ואח"כ מקבלת ממנו מו"ק שלו ונעשית ה', ו' בתוך ד' ונעשית ע"ס. נמצא ג' בחינות בה, ובחינה ראשונה בהיותה

– מאיר התיקון –

⁴⁴ עי' כללים ח"א עב ע"א: והנה מתהפך היסוד בהשפעתו, כי לפעמים משפיע חסדים ולפעמים משפיע גבורות, והוא מבחי' ההפך, כי ממנו נמשך ההיפך שבמלכות, והוא הממוצע בין הז"א להמלכות, והוא רישא דילה, וכמ"ש הגר"א בביאורו על ספד"צ (פרק א בד"ה מלך השמיני י ע"א). ובזה יתבארו דברי רבינו כאן, שכן תורה שבע"פ מכונה מלכות, ותורה שבכתב מכונה ת"ת, והממוצע ביניהם היא בחי' היסוד.

⁴⁵ ועיקרא (גכ"א).

⁴⁶ עי' שו"ע אורח חיים (סימן תכח סעיף ד) כשראש השנה ביום ב"ג, שיש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות, צריכים לחלק נצבים וילך כדי שיקראו וילך בין ר"ה לצום כפור, והאזינו בין צום כפור לסוכות.

⁴⁷ עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחור וקדם צרתני. ועי' לקמן מ ע"ב שזה ד' ו'.

⁴⁸ שכן אין זיווג ללא מוחין הנצרכים כדי להוריד טיפת זרע.

⁴⁹ אפילו בעת שהיא בבחינת ספירה אחת ולא בבחינת פרצוף משלמת גם כן לע"ס (לש"ו).

⁵⁰ ד' (לש"ו).

כלולה בו בוא"ו בדקות הרגל שבו כידוע, ואח"כ ד' ואח"כ ה' כנ"ל. וכל הג' בחינות בשבת בשלש סעודות: סעודה הראשונה במלכות, שני' בעתיקא בינה בג"ר כמ"ש בר"מ פ' בא (יתרו צב ע"א)⁵¹, ואח"כ בז"א והכל במלכות כנ"ל. וסימן לג' בחינות אלו ה' ו' ד' מלכות: לוו עלי - ר"ל, בשבילי כמו שמלוין בשביל שבת, כן מלוין לשבת למעלה, והוא בסוד צדקה לעניים⁵². וז"ש ואני, שהוא מלכות (לעיל ז ע"א), פורע. וכן למעלה מתברכין בשבילה, כמ"ש (יבמות סב ע"ב) כל שאין לו אשה כו' שנאמר להניח ברכה אל ביתך⁵³:

ובאלו שלא מלוים אותה ולא מוסיפים לשבתות ולימים טובים, היא סתומה להם. ולכן (ביצה טז ע"א) כל המוסיף מוסיפים לו, וזו תוספת נשמה יתירה, והיא תוספת של רוח קדושה. וכל הגורע גורעים לו, אותה נשמה יתירה, ונשאר עני. ואם הוא חכם, חכמתו מסתלקת ממנו, ואם הוא עשיר בממון, מסתלק ממנו ונשאר עני יבש. כמו שהוא מונע מלמעלה נשמה יתירה שהיא נשמת כל חי, ונשאר יום השבת עני ושכינה יבשה, כך נמנעות ממנו ברכות, והוא מדה כנגד מדה. וכל מי שמוסיף בשבת אז, "וכגנה זרועיה תצמיח", כמו כן גם אצמיח הטובות שלו. ומי זרועיה של שכינה שלמעלה, אותן נשמות יתרות שזורעים ממנה, וישמחו את ישראל למטה מזיו כבודה.

ובאלו דלא מלווין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים טובים איהי סתימא להון ובגין דא כל המוסיף מוסיפין ליה⁵⁴ ודא תוספת נשמתא יתירה ואיהי תוספת רוחא דקדושה וכל הגורע גורעין ליה ההיא נשמה יתירה ואשתאר עני ואם הוא חכם אסתלק מיניה חכמתיה ואם הוא עשיר בממונא אסתלק מיניה ואשתאר עני⁵⁵ יבש כמה דאיהו מנע מלעילא נשמתא יתירה דאיהו נשמת כל חי ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבשה הכי אתמנע ברכאן מיניה ואיהו מדה כנגד מדה וכל מאן דאוסיף בשבת אז (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח אוף הכי נמי אצמיח טובי דיליה ומאן זרועיה דשכינתא לעילא אינון נשמות יתירות דזרעין מינה ויחדון לון לישראל לתתא מזיו כבודה:

– מאיר התיקון –

⁵¹ ז"ל: תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת שבת עלאה שבת דיומא שבת דליליא וכלהו חד ואקרי כלא שבת וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי זמין לון בהדיה בההוא שולטנו דיליה וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין זמין בהדיה כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא זמין ליה בהיכליה ואתמור בהדיה כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא ובגין דא סעודתא דליליא חמור מביממא (ס"א כדביממא).

תרגום: שלש דרגות הן וכולן נקראות שבת שבת עליונה שבת של היום שבת של הלילה. וכולן אחת והכל נקרא שבת וכל אחת כשהוא שולט לוקח את חבריו ומזמינה אותן עמה באותו השלטון שלו וכשהוא בא לעולם כולם באים ומזמנים עמו. כשבא הלילה מזמין עמו שבת של היום ומזמין אותו להיכלו ומסתתר עמו כיון שזה בא שבת העליונה נמשכת עליה וכולם גנוזים בהיכל של הלילה ולכן סעודת הלילה חמורה מביום (כמו של היום).

⁵² עי' מלואים אות.

⁵³ ז"ל: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. בלא שמחה, דכתיב ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה, דכתיב להניח ברכה אל ביתך. בלא טובה, דכתיב לא טוב היות האדם לבדו. ועי' לעיל כח ע"א.

⁵⁴ ז"ל: כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב, והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו.

⁵⁵ עי' מלואים אות א.

ואיהי תוספת כו' - ר"ל, שבשבת ניתוסף השגה באדם כידוע⁵⁶, ור"ל מ"ש (ביצה טז ע"א) כל מזונותיו של אדם כו' שהמוסיף כו' והגורע כו'⁵⁷, קאי הכל על מזונות הנשמה כמו שמפרש והולך, וג"כ כפשוטו כמו שמפרש והולך, ואם הוא עשיר כו': **נשמת כל חי - ר"ל**, מבינה אל יסוד כידוע⁵⁸: **וכגנה - גן הנ"ל: זרועי - כמו שמפרש והולך, ומאן כו':**

ובזמן שאותה ס' סתומה נפתחת, לא נפתחת אלא בפיוס, כמו שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל", והפיוס הזה אל ה', שהוא מפתח שסותם אותה. ולכן פתחי לי ביום ראשון, למי, לאות י' שהיא נקודה של קמ"ץ. כשנפתחת, נפתחת בפתח שהוא ו', כשסותם סותם בקמ"ץ והוא ו', טפה זרע שנמשך ממנו.

ובזמנא דההיא ס' סתימא אתפתחת לא אתפתחת אלא בפיוסא כמה דאת דאת אמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל והאי פיוסא לנבי ו' דאיהו מפתחא דסתים לה ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה למאן לאת י' דאיהו נקודה דקמ"ץ כד אתפתחת אתפתחת בפתח דאיהו ו' כד סתים סתים בקמ"ץ ואיהו י"ו טפה וזרע דאתמשך מניה:

ובג"ד כו' ביומא קדמאה - כמ"ש (זהר ח"ג רעו ע"ב) ביתו של אברהם פתוח לרוחה, שבו (תהלים קמה טז) פותח את ידיך, והוא בית של בראשית, שאתפתח המ"ם ונעשית ב' כנ"ל (כ ע"ב), והוא ביום ראשון. וכן פתחי לי כו', הוא ששה אותיות של בראשית כמ"ש לקמן (עח ע"א) פתחי ב' אחותי כו' עד שראשי, ר"ת ראשית: **למאן לאת י' - ר"ל**, לי הוא ליו"ד: **דאיהו נקודה דקמ"ץ - ר"ל**, שבתוך בית נקודה הנ"ל, וכשהוא דבוק בוא"ו, אז סגור הוא"ו בבית ונעשית מ"ם סתומה כנ"ל, והוא קמ"ץ, והוא לשון סתום וקמ"ץ. ובהפרד הוא"ו כעין פתח, אז נפתח, וזהו פתח, ואז נתגלה הנקודה י' הנ"ל, וזהו לאת י', והוא ביום השבת, שאז נתגלה היוד כמו שמפרש והולך, וז"ש **כד אתפתח כו': ואיהו י"ו טפה כו' - טפה הוא חכמה**, וזרע עמודא דאמצעיתא⁵⁹, והכל במלכות. וקמ"ץ הוא בחסד, בסוד (ויקרא ה יב) וקמ"ץ הכהן כידוע. וז"ש, ובג"ד פתחי לי ביומא כו', נקודה דקמ"ץ:

ולכן "פתחי לי" ביום ראשון לאות י' שהיא נקודה של קמ"ץ, "אחותי" ביום השני, "רעיתי" ביום השלישי שהוא הרועה הנאמן, "יונתי" ביום הרביעי, "תמתי" ביום החמישי, "תם עונך בת ציון", "שראשי" ביום הששי, שנאמר "וישתחו ישראל על ראש המטה" שהוא יום הששי, "נמלא טל" ביום השביעי, זו טפה י' ודאי, וזו הנקודה של האות ב'.

ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה לאת י' דאיהו נקודה דקמ"ץ אחותי ביומא תניינא רעיתי ביומא תליתאה דאיהו רעיא מהימנא יונתי ביומא רביעאה תמתי ביומא חמישאה תם עונך בת ציון (איכה ד כב) שראשי ביומא שתיתאה (לו ע"א) דאתמר (בראשית מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה דאיהו יום הששי נמלא טל (שיה"ש ה ב) ביומא שביעאה דא טפה י' ודאי ודא נקודה דאת ב':

אחותי כו' - שהקירוב בשמאל, בסוד שמאלו תחת כו' (שיה"ש ב ו), אבל עיקר הזיווג אינו אלא בגוף, כמ"ש אצל האבות ביעקב (בראשית כח יא) ויפגע במקום וילץ כו', ואמרו שאף יעקב לא יכול

– מאיר התיקון –

⁵⁶ עי' פרי עץ חיים (שער הנהגת הלימוד - פרק א): שבת, גי' תר"ך עמודים שבכתר, ול"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה, שג"ר שולטות בשבת בסוד אצילות שבבריאה. וכתוב ימים יוצרו - אלו הנהגות ימי המעשה, שהנהגתם מן היצירה. ולא אחד בהם - להיות השבת שכסות נקיה שלו מן הכסא, וקדם לעולם כמוהו. עוד הוא בגי', כן דעה חכמה לנפשך גי' שבת, שלא נתנה לישראל אלא ללמוד תורה חכמה יתירה.

⁵⁷ ז"ל בשלימות: כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב, והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת, פוחתין לו, ואם הוסיף, מוסיפין לו.

⁵⁸ עי' לקמן מט ע"א שזה יסוד, ועי' לעיל לג ע"ב שזה בינה.
⁵⁹ עי' לקמן סא ע"ב ועי' עוד זהר ח"ג רנג ע"ב.

לאזדווגא בה עד דאתגלגל ביה רוחא דמשה כמ"ש בתז"ח (לה ע"ב) ע"ש⁶⁰, וז"ש רעיתי ביומא כו', והוא דרגא דר"מ, וכן באלף השלישי נתגלה ר"מ: יונתי ביומא כו' - באלף הרביעי שבו עמד בית המקדש ושכן השכינה בישראל, ומצאה היונה מנוח לכף רגלה, כי ג' שלוחין של היונה מן התיבה הוא בג' בתי מקדשים: תמתי כו' תם כו' - בגלות כמ"ש (ויק"ר פי"א ס"ז ז) שבו נטלו אפיפוסין {לז ע"א} על עונותיהם⁶¹ באלף החמישי, כל היום דו"ה⁶² (איכה א יג) כידוע: על ראש כו' - כמ"ש (משלי י ו) וברכות לראש צדיק, וליה ההשתחוויה כידוע⁶³, כורע בברוך (ברכות יב ע"א) וכמ"ש בזוהר (ח"א צט ע"ב⁶⁴) על הפסוק וישתחו כו': טל ביומא כו' טפה יוד כו' - שמוח הוא טלא דבדולחא⁶⁵, וכן הטפה נקרא טל, וידוע שהטפה הוא בסוד ג' טפים של ג' מוחין של יה"ו, בסוד מ"ב זיווגין⁶⁶, במילואן

- מאיר התיקון -

⁶⁰ ז"ל: יעקב מה כתיב בה (בראשית כב) ויפגע במקום (בראשית) פגע בה זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דעלה אתמר (שם) וילן שם וההיא לינה איהו לוי מיד דאיערע בה (שם לב) ויפגעו בו מלאכי אלהים ועכ"ד דפגע בה הוה נטיר לה ולא אתאחד יעמוד [עמה] עד דאתא בעלה ודא איהו (שם כה) וילן שם כי בא השמש דבגינה (שם לב) ויזרח לו השמש דאיהו משה דאתא בה בגלגולא רוחה דמשה.

תרגום: מה כתוב ביעקב (בראשית כח) ויפגע במקום פגע בה אשרי מי שפוגש בה כמו יעקב שעליו נאמר וילן שם ואותה לינה היא לוי מיד שפגש בה (שם לב) ויפגעו בו מלאכי אלהים ועם כל זה שפגש בה היה שומר אותה ולא התאחד אתה עד שבא בעלה וזהו (שם כח) וילן שם כי בא השמש שבשבילו (שם לב) ויזרח לו השמש שהוא משה שבא בו בגלגול רוחו של משה.
בהגר"א: עד דאחד - ר"ל משה שהיא כלת משה כידוע כמ"ש: ודא איהו דילן כו' - ר"ל ויפגע במקום. ולא אתאחד רק פגיעה ואח"כ וילן שם לוי כי בא השמש דאתא משה בעלה ור"ל בא אתא: דבגינה כו' - ר"ל בשביל להתייחד עמה בא בו רוח של משה ויזרח כו' שעל משה נאמר וזרח השמש כידוע:

⁶¹ עי' ויק"ר (פי"א ס"ז ז): כתיב (ירמיה לח) והיה כאשר נלכדה ירושלים אמר להן אף היא אינה צרה שבו ביום נטלו ישראל איפופסין על עונותיהם דא"ר ישמעאל ב"ר נחמן איפופסין שלימה נטלו ישראל על עונותיהם ביום שחרב בה"מ הה"ד (איכה ד) תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך: ⁶² עי' לעיל הערה.

⁶³ עי' לעיל ט ע"ב: ת' תפארת דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) וביה כל הזוקף זוקף בשם אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק (משלי י ו). ועי' עוד (לג ע"א): כורע לגבי אדנ"י בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה) זוקף לגבי יהו"ה לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאהדונה".
ועי' עוד (לד ע"א): כל הכורע כורע בברוך דאיהו יאהדונה"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יהו"ה אה"ה.

⁶⁴ ז"ל: כגוונא דא [נ"א בגוונהא] וסגיד דכתיב (בראשית לג ג) וישתחו ארצה [כגוונא דיעקב] שנאמר (שם מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה לשכינה ולגבי שכינתא אמר בשמא אדנ"י ולגבי צדיק אדנ"י דהא כדן אקרי אדון כל הארץ [נ"א כד אתנהרא מצדיק ואתנהרא בגוונהא דהא בגין דא] (כד איהו כגוונא דא כדן) אשתלים לעילא.

מהא דחיזו דלתתא משיך משיכו מלעילא דהא גוונין אלין משכינ משיכא מלעילא מאינון מקורין עלאין אדנ"י משכא מלעילא באלין תלת גוונין דאתלבש בהו ובהו נטלא כל מה דנטלא מלעילא ובגין דאינון חבורא דילה וסמכין דילה בכלא אתמר שמא אדנ"י דהא שמא דא אתגלי ליה כליל ברזין עלאין אתגלי ליה באתגליא מה דלא הוות מקדמת דנא דלא הוה גזיר ועד דאתגזר לא בעא קודשא בריך הוא לאפקא מניה זרעא קדישא כיון דאתגזר מיד נפק מניה זרעא קדישא ובגין כך אתגלי עליה שכינתא באינון דרגין קדישין.

תרגום: (כדוגמא זו) בצבעיה והשתחווה, שכתוב "וישתחו ארצה". כמו אצל יעקב שנאמר "וישתחו ישראל על ראש המטה", לשכינה. ולגבי השכינה אמר בשם אדנ"י, ולגבי הצדיק אדנ"י, שהרי אז נקרא אדון כל הארץ, כשמוארת מצדיק ומוארת בצבעיה, שהרי משום (זה הוא כדוגמא זו אז) זה נשלם למעלה.

מכאן שמראה שלמטה מושך המשכה מלמעלה, שהרי הצבעים הללו מושכים המשכה מלמעלה מאותם מקורות עליונים. אדנ"י מושך מלמעלה בשלשת הצבעים הללו שמתלבש בהם, ובהם נוטלת כל מה שנוטלת מלמעלה, ומשום שהם חיבור שלה ועמודים שלה, בכלם נאמר שם אדנ"י, שהרי שם זה התגלה לו כלול בסודות עליונים, התגלה לו בגלוי מה שלא היה מקודם. לכן כשלא היה מהול. ועד שנמול, לא רצה הקב"ה להוציא ממנו זרע קדוש. כיון שנמול, מיד יצא ממנו הזרע קדוש. ולכן התגלתה עליו שכינה באותן דרגות קדושות.

⁶⁵ עי' לעיל הערה.

⁶⁶ עי' זהר ח"א א ע"א (לש"ו), ועי' מלואים אות ב, ועי' לעיל הערה.

ג'י טל⁶⁷: ודא נקודה - והיא חכמה כנ"ל, וז"ש ההיא טפה דאיהי חכמה, וירתא ברתא בשבת דאבא
יסד ברתא, ולכך נק' חכמה זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב):

ולכן הזווג של תלמידי חכמים משבת לשבת, לירש אותה טיפה, שהיא חכמה, ט"ל תורה, לבניהם. ולא לחנם פרשוהו זכרונם לברכה (כתובות קיא ע"ב) כל העוסק בטל תורה טל תורה מחיהו.
ובגין דא זווגא דתלמידי חכמים משבת לשבת לירתא ההיא טפה דאיהי חכמה ט"ל תורה לבניהו ולא למגנא אוקמוהו זכרונם לברכה⁶⁸ כל העוסק בטל תורה טל תורה מחיהו:

טל תורה מחיהו - בסוד (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה:

"גל נעול" גל הוא כמו גלגל, הוא רומז שבו "מעין חתום", שהוא י', ומיד "השקו הצאן" שהם איברים קדושים, שנאמר בהם "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", כולם רועים ומשה על כולם, שנאמר "וישב על הבאר", ונאמר "תפלה למשה איש האלהים וכו'", שלטונו הוא בשבעה רקיעים.
גל נעול (שיה"ש ד"ב) גל⁶⁹ איהו כמו גלגל איהו רמזו דביה מעין חתום דאיהו י' ומיד השקו הצאן (בראשית כט ז) דאינון אברין קדישין דאתמר בהון ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם (יהווקאל לד לא) כלהו רועים ומשה על כלהון דכתיב (שמות כ טו) וישב על הבאר וכתיב (תהלים צ א) תפילה למשה איש האלהים וכו' איהו שלמנותיה בשבעה רקיעין:

גל נעול - הולך ומפרש סיפא דקרא, הל"ל גן נעול, שפי' על ד"ו פרצופים, ר"ל הד' שהיא בסוד ב', והוא"ו דסגיר לב'. ועכשיו מפרש גל נעול, על הנקודה שבתוכה, כמו שמפרש והולך: כמו גלגל - דגלגל הוא י', כמ"ש לקמן בתיקונים (קטז ע"א) בסוד גלגול: מעין חתום כו' - דמעין ג"כ הוא יו"ד, כמ"ש בר"מ פ' בא (מב ע"ב⁷⁰) בסוד מקור ומעין וים כו', וכן בתז"ח (טו ע"ג) ובהיר (אות קיש) והוא חתום בגן שהוא מ"ם סתומה כנ"ל: ומיד השקו כו' - ר"ל, המעין: דאינון אברין כו' - ר"ל, ישראל⁷¹: כלהו רועים - ר"ל, השקו כו' אמר לכלהו רועים, שהן ז' רועים הידועים⁷², שהן כלל האברים דמשתקין מן המוח והטפה: איש האלהים - בעלה דשכינתא (זהר ח"א ו"ב ו"ח"ב קלז ע"ב), שהוא כולל כל האברים: וז"ש איהו שולטנותי כו' - שהן ז"ס של עמודא דאמצעיתא:

צדיק הוא רקיע שמחלק בין מים למים, בין הים העליון שהיא האם העליונה, ובין הים התחתון שהיא האם התחתונה. ועליו נאמר (חגיגה טו ע"א) אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא, כמו שבארוהו בעלי המשנה. והנימא הזו היא צדיק, ולא לחנם פרשוהו הראשונים (ב"ק נ
צדיק איהי רקיע דפליג בין מיא למיא בין ים עלאה דאיהי אימא עלאה ובין ים תתאה דאיהי אימא תתאה ועליה אתמר אין בין מים עליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא כמה דאוקמוהו מארי מתניתין והאי נימא איהו צדיק ולא למגנא אוקמוהו קדמאין

- מאיר התיקון -

⁶⁷ יו"ד ה"א וא"ו.

⁶⁸ עי' לעיל הערה.

⁶⁹ עי' זהר בראשית לב ע"ב: גן נעול דכלא אסתים ביה דכלא אתכליל ביה גל נעול דהוא נהר נגיד ונפיק ועייל ביה וכליל ולא אפיק וקרשי מיא ביה וקיימי. תרגום: "גן נעול" שהכל נסתם בו, שהכל נכלל בו. "גל נעול" של אותו נהר שופע ויוצא ונכנס בו וכולל ולא מוציא, והמים קפואים בו ועומדים. ביאור: אסתים ביה - פי' שכל הארות של מעלה כלולים ביסוד דנוק' (מ"מ). נהר - יסוד (רח"ו ומ"מ). ועייל ביה - ביסוד דנוק' (מ"מ). עי' תיקו"ז פ ע"ב, ובגר"א שם לח ע"א.
⁷⁰ עי' לעיל הערה.

⁷¹ כלל ישראל יחד נקראין איברין דשכינתא, עי' זוהר (פנחס רלא ע"ב, ושם רלא ע"ב, ורנב ע"ב).
⁷² מהפסוק במיכה (ה ד). ועי' סוכה נב ע"ב: מאן ניהו שבעה רועים, דוד באמצע, אדם שת ומתושלח מימינו, אברהם יעקב ומשה בשמאלו.

ע"א) שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם דקודשא בריך הוא מדקדק עם הצדיקים
הצדיקים אפילו כחוט השערה.
אפילו כחוט השערה:

צדיק איהו רקיע כו' - חוזר לפרש למעלה, ואיהו דאוקמוהו אין בין כו' : בין ים - ע"ש נ' תרעין,
ק"ש דשחרית וערבית כידוע (לקמן נב ע"א), ב' פעמים נ'73 תרעין של בינה ומלכות גי' ים :

ואין נימא ונימא של שערה של העתיק וולית נימא ונימא דשערא דעתיקא קדישא
הקדוש שלא יוצאת ממעין עליון, והנימא דלא נפקא ממבועא עלאה והאי נימא איהו ו74
הזו היא ו', מעיינו היא י', שעולה באויר עד מבועא דיליה י' דסלקא [לו ע"ב] באוירא עד
אין סוף, ויורד עד אין תכלית. אין סוף ונחתא עד אין תכלית:

ולית נימא כו' - מפרש האיך ו' נפיק מיוד: דסלקא באוירא כו' - ר"ל, היו"ד סליק באוירא
בכתר כנ"ל (לו ע"א) **דנפיק מגו אוירא כו', ונחתא עד מלכות שהיא י' זעירא, חכמה זעירא כנ"ל (ט**
ע"ב). **וזהו עד א"ס בכתר, ועד אין תכלית במלכות, כמ"ש (זהר ח"א כד ע"א) א"ס למעלה ואין תכלית**
למטה :

והיא עשר, ובגללה נאמר "עשר אמות אורח הקרש". אמו"ת הם מאו"ת בהפוך [אותיות]. "ואמה וחצי האמה רוחב הקרש האחד", זה סוד שעור הקומה, שהוא הולך על ק"ו המדה. מהו ק"ו, זו האות ו' שהיא מדה לכל שעור של הגוף.
ואיהי עשר ובנינה אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש אמו"ת אינון מאו"ת בהפוכא ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד דא רזא דשעור קומה דאיהו אויל על ק"ו המדה מאי ק"ו דא את ו' דאיהו מדה לכל שעורא דגופא:

ואיהי עשר - ר"ל, היו"ד, לפי שכולל ע"ס מכתר עד מלכות כנ"ל: אינון מאות כו' - דעשר
סלקין למאה כנ"ל (לא ע"ב): דשיעור קומה דאיהו כו' - ר"ל, כמ"ש במאמר קו המדה (ד"ח נו ע"ד) דאזיל
על אמה ופלגא, בוצינא דקו המדה, וסימן מדה דארון ע"ש75 :

היא מדה בין עין לעין, ועליה נאמר "אצבע אלהים היא", הוא שיעור של אורך החוטם, והיא שיעור של כל אצבע ואצבע, ושיעור בין אצבע לאצבע ו'.
איהו מדה בין עינא לעינא ועלה אתמר (שמות ה טז) אצבע אלהים היא איהו שעורא דאורכא דחוטמא ואיהי שעורא דכל אצבעא ואצבעא ושעורא בין אצבעא לאצבעא ו':

- מאיר התיקון -

73 והיינו מניין אותיות הפסוק שמע ישראל וגו' יחד עם מניין האותיות בשכמ"ו.
74 עי' לש"ו ספר הדע"ה ח"ב קו ע"ג, ז"ל, [בענין אין בין מים עליונים למים תחתונים וכו'] מים העליונים אשר מהבינה שהיא ים עלאה אימא עלאה, למים התחתונים אשר בהמלכות שהיא ים תתאה, ומתפשטים המים עלאין שמהבינה ונמשכין דרך ה' ספי' חג"ת נ"ה ונחתין ביסוד, וממנו מקבל המלכות שבה המים התחתונים. והרי הוה היסוד בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, ולכן אמר שם, והאי נימא איהו צדיק, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפי' כחוט השערה כו' (ור"ל עובי היסוד, כי הוא נהיר לנוק' דרך דופן, וכמ"ש הגר"א בספד"צ (דף יב ע"ב), ועי' תיקונים דברי רבינו (בתיקון מ דף פט ע"ג) ותבין, וכן הוא בדברי הרב בשער הארת המוחין פ"ט ע"ש). והאי נימא איהו ו' שהוא היסוד הכולל ו"ק, והוא ו' זעירא, וממנו הוא מקבל המלכות. והרי הוה היסוד שהוא ו' הממוצע בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, אמנם הוא נכנס כלול בתוך המלכות עצמה, והרי אין הפסק כלל. אך עכ"פ הוא שהרי אמרו בתיקונים שהנימא הוא ו', ור"ל על אורך הנימא.
75 עי' אפיקי ים (מגילה י ע"ב): ומקום ארון הוא נקודה פנימא דילה חכמה דידה דשם תליא יראה וכו', ולכן אינו מן המדה כי המדה מתחיל מבינה משא"כ חכמה הוא נקודה פנימא מחשבתית שאין לה מדה וגבול כלל רק התחלת ושורש הקווין וכל המדות, והוא סוד י"ם שי' נקודה באמצע וי' נקודין לכל סטר בסוד מ"ם ברבוע כמ"ש בתיקונים (ד' לו ע"א).

איהו מדה בין כו' - זה הכלל כל מדה, באורך הוא ו', וכל מדה בעיגולא הוא י', כמו שמפרש והולך: איהו שעורא דאורכא כו' - כמ"ש בככורות (מד ע"א⁷⁶) ועיין רמב"ם שם (פיה"מ פ"ד מ"ד⁷⁷):

י' היא מדה של שפה ומדה של כל עין ועין בעגול, ומדה של פן ופן של פנים, ומדה של קמ"ץ סתום, וכשנפתח קמ"ץ נפתח בחמש אצבעות בסוד של ה', שבהם הקו הזה הולך חמש מאות שנים.

י' איהו מדה דשפה ומדה דכל עינא ועינא בעגולא ומדה דפן ופן דאנפין ומדה דקמ"ץ סתים וכד אתפתח קמ"ץ אתפתח בחמש אצבעין ברזא דה' דבהון האי ק"ו אזיל ה' מאה שנין⁷⁸:

י' איהו מדה דשפה - ר"ל, חוט השפה בעיגולא הסובב כנ"ל: ומדה דקמ"ץ סתים - ר"ל, של היוד שהוא קמ"ץ סתים, מלשון קמ"ץ כנ"ל (ה ע"ב), לפי שהוא בעגולא, ומדת העיגול אינו ניכר לעין⁷⁹, אבל מדת האורך גלוי שהוא ו', והוא פתח כנ"ל (ה ע"ב): אתפתח בה' אצבעאן - שקומץ היד סתום והוא קמ"ץ, ואתפתח היד בה' אצבעין. והענין כי קמ"ץ הוא בחכמה⁸⁰ שהוא {לו ע"ב} סתים, והוא י' שהוא כולל כל הע"ס מא"ס עד אין תכלית כנ"ל (לו ע"א). ובבינה אתפתח בה' של בינה, ואזיל ה' מאות⁸¹, בה' ספירות ונכלל ביסוד, ולכן בינה ויסוד נקראים שבת⁸², יום השביעי, שכלל שלהן ז"ס מתחיל מבינה ומסתיים ביסוד, שה' מאות סלקין בבינה ונחתין ביסוד, והוא קו המדה. ונקרא קו המדה בה' ספירות חג"ת נ"ה, ושיעור קומה בבינה ויסוד כמו שמפרש והולך, וכד נחית כו', ומדה נקרא היוד, וזהו קו המדה, קו דנפיק ממדה:

וכאשר (ו' כאשר) יורד למטה אל הצדיק נקרא שיעור, וכשעולה למעלה לאם העליונה נקרא קומה. וסוד הדבר "וימדו בעומר" זו שכינה עליונה, שהיא עומר לגולגולת, שהיא גולגולת הראש. ושכינה התחתונה היא ספירת העומר, שבו מונה שבע ימים שהם שבע שבתות, שיש בהם ארבעים ושתיים של ששה של כל שבוע, ושבע שבתות הרי מ"ט (של מטטרו"ן), שהם ארבעים ותשע פנים טהור, "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד", ברוך שם כבוד

וכד (ס"א ו' כד) נחית לתתא לגבי צדיק אתקרי שיעור וכד סליק לעילא לגבי אימא עלאה אתקרי קומה ורזא דמלה (שמות טו יח) וימדו בעמר דא שכינתא עלאה דאיהי עמר לגלגלת דאיהי גלגלתא דרישא ושכינתא תתאה איהי ספירת העומר דבה מני שבע יומין דאינון שבע שבתות דאית בהון ארבעין ותריין יומין דשיתא דכל שבוע ושבע שבתות הא

– מאיר התיקון –

⁷⁶ ז"ל: חוטמו גדול מאבריו או קטן מאבריו.
⁷⁷ ז"ל: שיעור חוטמו אמרו שהוא כשיעור אצבע קטן שבידו לפי שחוטמו השווה באבריו הוא כאורך אצבע קטנה של יד ואם היה ארוך מכן או קצר מכן הרי זה מום.
⁷⁸ עי' לעיל הערה 24.

⁷⁹ עי' ליקוטי הגר"א בסוף ס"י כה ע"ד: יו"ד שהוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה ו' קו ד' שטח וכן הוא יה"ו של הו"ה), ע"כ. אם כן פי' דבריו כאן הוא שנקודה באמת לאמיתה אינה ניכרת לעין מכיוון שאין בה לא אורך ולא רוחב, וכל קו מורכב מאינסוף נקודות.

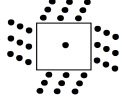
⁸⁰ עי' לעיל ט ע"א ודברי הגר"א שם ד"ה מ"ב, אמנם עי' קנא ע"א שקמץ זה כתר.
⁸¹ ועי' עוד קמה ע"ג בד"ה לכל ובד"ה ה' ה' (לש"ו).

⁸² עי' זהר ח"ב קיח ע"ב: בכמה רשימין רשים קודשא בריך הוא לישראל לאשתמודעא לגבי מלאכין אלין דימינא דתליין מקודשא בריך הוא או אלין דשמאלא דתליין משכינתא או אלין דתליין מקודשא בריך הוא ושכינתיה ביחודא חדא ודאי אלין דאית בהון תורה רשימין בחסד ואלין דאית בהון מצוה רשימין בגבורה ואלין מארי דתפלין ואות שבת ואות ברית רשימין בצדיק

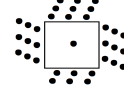
תרגום: בכמה רשומים רושם הקדוש ברוך הוא את ישראל להודע למלאכים אלו מימין שתלויים מהקדוש ברוך הוא או אלו משמאל שתלויים מהשכינה או אלו שתלויים מהקדוש ברוך הוא ושכינתו ביחוד אחד ודאי אלה שיש בהם תורה רשומים בחסד ואלה שיש בהם מצוה רשומים בגבורה ואלו בעלי התפלין ואות שבת ואות ברית רשומים בצדיק.

ועי' ח"ג כט ע"א: וכד ייתי שבת ויום טוב נחתת בינה דאיהו יה"ו על ה' דאיהי מלכות שמים נשמה יתרה וכו' נשמה יתירה נשמת כל חי כתר בראש צדיק דאיהו יום שבת ובהאי נשמה יתירה תהלה יה דאינון אבא ואימא

תרגום: וכשיבא שבת ויום טוב, יורדת בינה שהיא יה"ו על ה' שהיא מלכות שמים, נשמה יתרה וכו' נשמה יתרה נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, שהוא יום השבת. ובנשמה היתרה הזו תהלה יה, שהם אבא ואמא.

מ"ט (נ"א דמטטרון) דאינון מ"ט אנפין טהור (דברים וד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דבהון אתדכיאת שכינתא תתאה לגבי בעלה במקוה דילה⁸³ דאיהו (ירמיה יז יג) מקוה ישראל ה' ואיהו שיעור קומה דהכי אינון אתוון דמקוה קומה ואינון

מלכותו לעולם ועד, שבהם נטהרת שכינה תחתונה אל בעלה במקוה שלה (זו), שהוא "מקוה ישראל יהוה", והוא שיעור קומה, שכן הן אותיות מקוה, קומה. והם ס'

סתומה בסוד זה תשע נקודות לכל צד, בנקודה האמצעית נשלמו לארבעים סאים, הוא השיעור של המקוה, שבו נטהרת אשה לבעלה.

סתיםא ברזא דא תשע נקודין⁸⁴ לכל סטר בנקודה דאמצעיתא אשתלמו לארבעים סאין דאיהו שיעורא (לו ע"ב) דמקוה דביה אתדכיאת אתתא לבעלה:

אתקרי שיעור - הוא אותיות עש"ר ו' כמש"ל בתיקון י"ח (לב ע"א), דשם ו' סליק לשיתין ע"ש: **אתקרי קומה** - דקומה בראש, והיא הבינה שהיא גלגלת הראש כידוע⁸⁵, וכמו שמפרש והולך והוא אותיות מקוה כמו שמפרש והולך: **וימודו בעומר כו'** - ר"ל, מדה דגלגלת בבוצינא דקרדינותא⁸⁶: **איהי ספירת** - דבה המספר כידוע (לקמן צז ע"א), ולכן בה היוד, דכל מספר סליק לעשר, והיא עשירית, ובה סלקין כל הספירות לעשר, ובה נקראין כל המדות ספי', ומצד חכמה נקראין מדות: **שבע יומין** - דשבוע, וכן דזבה ז' נקיים: **דאינון ז' כו'** - דספירת העומר: **דשיתא דכל כו'** - שהן ו"ק שהן שם של מ"ב⁸⁷: **ושבע שבתות** - מלכות כלל כלהו, וכן כלל השמות של מ"ב כידוע (שעה"כ יג ע"ב): **שמע ישראל כו'** - מ"ט אותיות: **דבהון כו'** - ר"ל, במ"ט אלו, כידוע שספירת העומר לדכאה אתתא לבעלה⁸⁸: **מקוה דיליה איהו כו'** - ר"ל, בינה שהיא קומה וכנ"ל, וכמו שמפרש והולך: **דאיהו מקוה כו'** - ר"ל, בינה שהיא מקוה ישראל שמתהרת ישראל ביוה"כ, שהיא בינה כמ"ש (יומא פה ע"ב) אשריכם ישראל מי מטהר כו' שנאמר מקוה ישראל ה' כו', וכן מקוה ישראל דלעילא כידוע⁸⁹: **אינון ברזא דא כו'** - שהן רתיכין דילה, בין לה' עילאה בין לה' תתאה, כמ"ש פרשת פנחס (רנ

- מאיר התיקון -

⁸³ ליליה איכו (גר"א).

⁸⁴ לקמן קנח ע"א (לש"ו).

⁸⁵ עי' ע"ח שער אנ"כ פרק ט, ז"ל, ונמצא כי א"א כולו נקרא חכמה סתימאה, כי הלא הוא חכמה דמ"ה כולו. ואפשר כי כתר דב"ן, מחציתו תחתון נעשה לו בסוד אור מקיף והוא גולגלתא ונקרא בינה דיליה עטרת וכותרת לבעלה, בסוד גולגלת דמוחא, עכ"ל. ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ו ע"ב שבמנין הז' תיקוני הגלגלתא, הגולגולת עצמה היא בסוד בינה.

⁸⁶ גבורה דעתיק מתלבש במו"ס (עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א והענין). ועי' לעיל הער.

⁸⁷ אבגית"ץ עי' לעיל ט ע"א.

⁸⁸ עי' פע"ח ספירת העומר פרק א, ועי' זהר ח"ג צז ע"א: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' פקודא דא לספור ספירת העמר הא אוקימנא ורזא דא ישראל אע"ג דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי וע"ד לאו הלל גמור ביומי דפסחא דעד כען לא אשתלמו כדקא יאות כאתתא דנפקא ממסאבו וכיון דנפקא מתמן ולהלאה וספרה לה אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו דאתאחדו ביה פסק מסאבותא מנייהו כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא בתר דאתפסקו מנה מה כתיב וספרה לה שבעת ימים אוף הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא.

תרגום: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו', מצוה זו לספור ספירת העומר, הרי בארנו. וסוד זה ישראל אף על גב שנטהרו לעשות פסח ויצאו מן הטומאה, לא היו שלמים וטהורים כראוי, ועל כן אין הלל גמור בימי הפסח, שעד עכשיו לא השתלמו כראוי, כמו אשה שיוצאת מטומאה, וכיון שיצאה משם והלאה וספרה לה, כמו כן כאן ישראל כשיצאו ממצרים יצאו מטומאה שנאחזו בו, פסקה מהם הטומאה, כאשר הזו שפוסקים ממנה דמי טומאתה. אחר שפסקו ממנה מה כתוב, וספרה לה שבעת ימים, אף כאן כיון שנכנסו בחלק הקדוש, פסקה מהם טומאה, ואמר הקדוש ברוך הוא מכאן והלאה חשבון לטהרה.

⁸⁹ עי' לקמן צא ע"ג ד"ה לאתר חד, ועי' מלואים אות ח.

⁹⁰ לשון הזהר "ואינון ס סתימאה ברזא דא" וצ"ע.

ע"א⁹¹ ובז"ח (פרשת בראשית ה' ע"ג ב' ע"א)⁹² דאינון שנים עשר בקר דתחותה תלת לכל סטר מתחלקין כל א' לתלת, והאי נקודה האמצעית משלים לעשרה לכל סטר, וע"ש. וכן הוא כאן, למעלה בה"א עילאה דאיהי ג"כ קיימא על תריסר שבטין עלאין, וע"י בפרשת ויחי (רמא ע"א) פתח ר' אבא ואמר ויעש כו', פתח ר' אליעזר ואמר והוא כו', ע"ש⁹³. וזאת הבחינה הוא מ"ם סתימא, דהכי היא צורתה לד' סטריין, וגם חושבניה דמ"ם הכי הוא, וכן שעוריה דמקוה, ובהון אתדכאית אתתי כו', דשיעור דילה ג"כ בארבעים הוא כמ"ש שם ושם, וצריך מקוה מים שכל גופו עולה בהם (עירובין ד' ע"ב), והן כלהו גופה דכלילין באת ה' בתראה כמש"ש, וז"ש דבהון אתדכאית כו'. ואלו הארבעים הם תריסר מכילין דרחמי, י"ב בקר הנ"ל ונקודה ההיא, כמ"ש בז"ח שם, והן מים דמקוה חסדים (כלומר דמקוה הוא אהי"ה דההי"ן באימא)⁹⁴, והוא במזל תחתון ונקה, דשם וזוקתי עליכם מים וכו' (יחזקאל לו כח), והן המים שיצאו לע"ל וירפאו הכל, כמ"ש (זכריה יד ח) ביום ההוא כו'⁹⁵, והוא מזל י"ג דכליל כל י"ג מכילין דרחמי, שהן ארבעים {לז ע"ג} כנ"ל. וכן אלו הי"ג בעלמא עילאה שכיח כמ"ש בפ"ב דספד"צ (יט ע"ב⁹⁶). וענין הי"ג דאמר, דההוא נקודה אשלים ליי"ג, והוא ד' דאשלים לארבעים ידוע בד' חיות ואופנים שהן ט"ז פנים⁹⁷, והן י"ג כי ד' פני אדם שבאמצעין הן א', ושם יחודא, נשאר ג' פנים לכל צד, ואינון כל א' לג' שהן י"ב חיות גדולות כמ"ש בפ' פקודי (רנד ע"ב) אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין כו'⁹⁸, ובפ' ויקהל ובראשית וש"מ הרבה, ואינון מתפרשין תלת תלת ג"כ, כמ"ש בפרשת פנחס (רכח ע"א⁹⁹) ע"ש. ופני אדם בכל צד משלים לעשר, דהוא עשר אתון דשמא מפרש¹⁰⁰, אדם¹⁰¹, והיחודא הוא בהאי

– מאיר התיקון –

⁹¹ ע"י מלואים אות ג.

⁹² ז"ל: האי ה"א איהי תריסר והאי נקודה דקיימא לעילא איהי תליסר ואינון תליסר מכילין דרחמי לתתא כגוונא דלעילא הני תריסר אינון תריסר תחומין ואינון לד' סטרי עלמא תלת תלת לכל סטר. ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר לסטר מזרח תשעה לסטר מערב תשעה לסטר צפון תשעה לסטר דרום תשעה והאי נקודה דקיימא עלייהו באמצעיתא אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה בגין דקיימא באמצעיתא לסטר מזרח עשרה לסטר מערב עשרה לסטר צפון עשרה לסטר דרום עשרה עשר ספירן לכל סטר ואלין אינון מ' אתון דקיימין ברזא דבראשית. תרגום: ה"א הזו היא שנים עשר והנקדה הזו שעומדת למעלה היא שלשה עשר והם שלש עשרה מדות הרחמים למטה כמו שלמעלה השנים עשר הללו הם שנים עשר תחומים והם לארבעת צדדי העולם שלשה שלשה לכל צד.

ואותם השלשה הם תשעה לכל צד לצד מזרח תשעה לצד מערב תשעה לצד צפון תשעה לצד דרום תשעה והנקדה הזו שעומדת עליהן באמצע נמצאת הנקדה הזו שמשלימה כל צד לעשרה משום שעומדת באמצע לצד מזרח עשרה לצד מערב עשרה לצד צפון עשרה לצד דרום עשרה עשר ספירות לכל צד ואלו הם מ' אותיות שעומדות בסוד של בראשית.

⁹³ ע"י מלואים אות ד.

⁹⁴ סוגריים אלו מובאים במהדורת וילנא.

⁹⁵ ע"י שמות רבה פט"ו סי' כא, ובפרקי דר"א סוף פרק נא, סנהדרין ק ע"א, וע"י זהר ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב (לש"ו), הוב"ד במלואים אות ה.

⁹⁶ בההוא מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא כלא בהאי מזלא שכיח וסתיים.

⁹⁷ ע"י לעיל יא ע"א ד"ה ועל כולהו.

⁹⁸ ז"ל בשלימות: אינון תריסר נהורין קיימין (תחות אלין) בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו ובכלהו שלימו חד וס"א ירדתי לראות אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין ואינון תריסר נהורין דקיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו למהוי בכלהו שלימו חדו וכד מ[ת]פרשין כלהו אינון תלת לכל סטר:

תרגום: אותם שנים עשר האורות עומדים באותה הרוח שאמרנו ואותה רוח עליהם בשלמות תחת ארבעה האורות הללו יש שמונה אחרים כדי להיות בשלמות ובכלם יש שלמות אחת (ירדתי לראות אלו ארבעה אורות עליונים שיש תחתיהם שמונה אחרים והם שנים עשר אורות שעומדים תחת אותה רוח שאמרנו ואותה רוח עליהם בשלמות להיות בכלם שלמות אחת) וכשכלם נפרדים הם שלשה לכל צד.

בשלימו - ר"ל שאלו י"ב נהורין, שהן י"ב חיות, הן תחות אלו י"ב נהורין, שהן כלולין בההוא רוחא. וקיצר כאן, שסמך על מ"ש בפרשת בראשית כמש"ל. ויותר נכון שצ"ל קיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן (יהל אור).

לכל סטר - ר"ל ד' חיות הקדש, חיות גדולות תחתיהם, ח' חיות קטנות כנ"ל (יהל אור).

⁹⁹ נדצ"ל ע"ב, וע"י מלואים אות ו.

¹⁰⁰ ע"י לעיל ח ע"ב וזהר ח"ג כט ע"ב שזהו כינוי לשם מ"ה.

¹⁰¹ והוא בגימ' אד"ם.

אדם. דט' שהן לכל סטר הן א"ח דז"א דסתים לה, והיא ד' דאחד באמצע כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (רנ ע"א)¹⁰² שם ע"ש. ומ"ם הזאת מ"ם סתימא דבינה, ד' תחתונות דבה, שנקרא תבונה שבה¹⁰³, עולין זר"נ. וז"ש (אבות פ"ה מכ"א) בן ארבעים לבינה. ובס' דילה נותר כל האיסורים בששים, וזהו בה' שלה, שהן ד"ו מ' וס', (ואלו ב', ו' ד', שהן דו"נ שהן הנהגת עוה"ז, אבל י' דילה שהוא עה"ב, לכן אין נטהרין עד לע"ל¹⁰⁴).¹⁰⁵ ועוד י' שבה(י) מתכשר כל הפסולין, והוא לע"ל שעתידין ממזרין להתכשר (קידושין עב ע"ב), שנאמר בהם (דברים כג ג) עד דור עשירי כו', והוא שער החמשים שבה, חוזר הכל להכשירו¹⁰⁶, שלמטה מתפשטין מ"ט פנים טהור בז"ס תתאין, וכנגדן מ"ט פנים טמא שהוא מקנן במט"ט¹⁰⁷, עץ הדעת טו"ר, אבל היא בעצמה חירו דכלא, שער החמשים, ה' דכליל כל החמשים, ה"פ י' דבה. ונקרא מטה האלהים (זהר ח"א כז ע"א¹⁰⁸), מ"ט וה' דכליל לון, ושם (עירובין יג ע"ב) אלו ואלו דברי אלהים חיים, שמא דבינה¹⁰⁹, דשם אף האסור מותר. והענין כי האסור הוא מצד עץ הדעת טו"ר¹¹⁰, דשם הס"א, אבל בעץ החיים לא יגורך רע¹¹¹ (תהלים ה ה), ומינה מתפשטין חו"ג מסט' דחסד טהור, אף בעץ הדעת טו"ר. ומסט' דגבורה, טמא שם, ות"ת מכריע פעם לכאן כו'. וז"ס שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, והוא בדרגא דחו"ג, ובהגיע לת"ת שם נאמר כהלכה¹¹². ולוחות הראשונות ניתנו בעה"ח, דשם לא יום ולא לילה לעת ערב יהיה אור (זכריה יד ז),

– מאיר התיקון –

¹⁰² עי' מלואים אות ג.

¹⁰³ עי' ע"ח שער הכללים פרק יא.

¹⁰⁴ עי' דע"ה ח"ב ק ע"ג: לעת"ל, שהוא עת שליטת הבינה, שבה יטוהר הכל, ויהיו כל החטאים כמי שלא היו, עי' הגר"א בתיקון י"ט (לז ע"ג) עש"מ, ואז יבוא כל א' למדרגתו הראשונה אשר משורשו ומקורו הנעלם. אבל עד עת התיקון הנה אי אפשר לכל מי שירד ע"י החטא ממדרגתו הקודמת רח"ל לחזור ולבוא למדרגתו הראשונה כמעט בשום אופן, וכמ"ש הגר"א בתיקון נ"ח עש"מ. והטעם הוא ע"פ מה שאמרנו, והבן מאד כי אי אפשר לי לבאר יותר עתה. והכלל הוא כי הגם שהחטא עצמו מתכפר ע"י התשובה תיכף, אבל מי אשר גרם לו החטא לירד ממדרגתו רח"ל, הנה על זה אינו מועיל לו תשובתו עתה עד לעת"ל דוקא.

¹⁰⁵ סוגריים אלו מובאים במהדורת וילנא.

¹⁰⁶ עי' ספד"צ לו ע"ב כולו תיבין לאתריהו.

¹⁰⁷ דהיינו ה"ק כדלעיל כד ע"ב.

¹⁰⁸ ז"ל: ומטה האלהים בידי מט"ה דא מטטרון מסטריה חיים ומסטריה מיתה כד אתהפך למטה איהו עזר מסטרא דטוב כד אתהפך לחויה איהו כנגדו מיד (שם ד ג) וינס משה מפניו וקב"ה מסר ליה בידא דמשה ואיהו אורייתא דבעל פה דביה איסור והתר.

תרגום: "ומטה האלהים ביד", "מט"ה" זה מטטרון, מצדו חיים ומצדו מיתה, כשמתהפך למטה הוא עזר מצד הטוב, כשמתהפך לנחש הוא כנגדו. מיד, "וינס משה מפניו". והקדוש ברוך הוא מסרו ביד משה, והיא תורה שבעל פה, שבה איסור והיתר.

ועי' זהר ח"ב קטו ע"א: וכען דחזרת בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא ומטה דאתמסר בידך הוא [נ"א יאה] עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה [ות]יעול במ"ט אנפין דילך [דאורייתא] (באורייתא) ויתעבד מוט ויתקיים בך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק מ"ט אנפין מ"ט אתון [דשמע] (משמע) ישראל ווברוך שם.

וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים, הרי יצאת מעבד והפכת להיות בן לקדוש ברוך הוא, והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים, ו', שהוא בן י"ה, ותכנס בארבעים ותשעה הפנים שלך בתורה, ויעשה מוט. ויתקים בך "לא יתן לעולם מוט לצדיק". ארבעים ותשעה פנים, ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם.

¹⁰⁹ עי' זהר ח"ג רמה ע"א.

¹¹⁰ עי' דע"ה ח"ב עח ע"ב: והנה העץ החיים הוא כולו טוב וקדוש גם בעולם העשיה, אך העץ הדעת אשר בעולם העשיה, והוא כלול ג"כ מחו"ג, הנה הגבורות שבו הם השורש להרע, ושם הם נאחזים ויונקים, לכן נעשים בהח"ג שבהעץ הדעת הטהור והטמא האסור והמותר.

¹¹¹ עי' לעיל י ע"א. "אבל בעה"ח לא יגורך רע", צ"ל במאמר המסוגר דמה שאמר ומינה מתפשטין כו' קאי אלעיל מינה (לש"ו).

¹¹² עי' זהר ח"ב טו ע"א: אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי אפרסמונא (דכיא) עלאין עאלין נשמתהון דצדיקיא וארבעין ותשעה ריחין סלקין בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן די לקבל דא אתיהיבת אורייתא במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור מ"ט אתון בשמהן דשבטין מ"ט יומין לקבלא אורייתא מ"ט יומין קדישין עלאין.

תרגום: אמר רבי אליעזר שמונה עשר הרי אפרסמון (טהור) עליונים נכנסים נשמות הצדיקים וארבעים ותשעה ריחות עולים בכל יום עד אותו מקום שנקרא עדן שכנגד זה נתנה תורה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור וארבעים ותשע אותיות בשמות השבטים ארבעים ותשעה ימים כנגד התורה מ"ט ימים קדושים עליונים.

יום השביעי דאין לילה (נזכר) [ניכר] ב¹¹³. וממנה שני ענפין יוצאין, חו"ג על כל דבר. אלא כיון שמגיע לת"ת מכריע לצד אחד, ושם נקרא הלכה, וז"ש (א ע"ב) הלכה כרבים מס' דאבהן כו' ע"ש. אלא ש(ל)הלכה שהוא במלכות אינו כן¹¹⁴. וכן הוא בבריאה דשם מקננת (לעיל כד ע"ב), וזהו תלמיד ותיק שיכול לטהר את השרץ כו' (עירובין יג ע"ב), ועץ הדעת טוב ורע הן בג' דרגין, טהור טמא כו'¹¹⁵, והן נטהרין בעץ החיים דבינה ביו"ד, שהה"א כוללן וכנ"ל:

ולפני שנטהרת צריך למנות שבעה ימי טהרה, להשלים בהם ארבעים ותשע פנים טהרה של התורה, ובהם מתחברת תורה שבכתב עם תורה שבעל פה ביום השבועות, שהם שתי פרצופים של אדם. והחיבור של שניהם רח"ם שהוא מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, וסוד הדבר "קדש לי כל בכור פטר כל רחם", בחבור הזה של שבועות מתקרבים כל מצוות עשה "כעצמים בבטן המלאה".

וקדם [לח ע"א] דאתדכיאת צריך למנאה שבעה יומין דדכיו לאשלמא בהון מ"ט פנים דכיו דאורייתא ובהון אתחברת אורייתא דכתב ואורייתא דבעל פה ביומא דשבועות¹¹⁶ דאינון דו פרצופין דאדם וחבורא דתרווייהו רחם¹¹⁷ דאיהו רמ"ח פקודין דעשה ורזא דמלה קדש לי כל בכור פטר כל רחם (שמות יג ב) בהאי חבורא דשבועות מתקרבין כל פקודין דעשה כעצמים בבטן המלאה (קהלת יא ח):

וקדם [דאתדכיאת] (האי שעורא) צריך למנאה שבעה כו' - הענין כי מ"ם הנ"ל הן מ"ב ברזא דזכור ושמור כמ"ש בר"מ שם (פנחס רמט ע"ב) כי א"ח דאחד דסובב לה הוא זכור, וד' דבאמצעיתא הוא שמור ע"ש¹¹⁸, ור"ל דבכ"א הכוללם. והענין, כי הד' דמ"ם סתומה שבד' סטרין, התפשטות הנקודה לד' סטרין, יש באמצעיתא נקודה א' המחברת, וזהו ה"א, נקודה בתוך ד', ובה ה' וכמ"ש בז"ח שם (א ע"ב)¹¹⁹, רזא דהא דלת הוה, וההוא נקודה דשריא באמצעיתא אתעביד ה"א. וכן הוא כאן בענין ד' דילה שהוא ד' דאחד כנ"ל. וכן הוא בא"ח דילה, שיש עשירית ביה הכוללן, והוא קוצו של ד', אות ברית כידוע (מב ע"א). שאף שא"ח הוא ד"פ, מ"מ בקוץ הנ"ל נכלל לא', כמו בנקודה הנ"ל. וכמו תפילין של ראש ותפילין של יד¹²⁰, וב' אלו הן זכור ושמור, והן תרין אזנין לאחדא בימינא ושמאלא דקאמר בז"ח (ו ע"ב ב ע"א)¹²¹ שהן תרין אודנין דלבא, רוח צפונית דכנור

– מאיר התיקון –

¹¹³ "ולוחות הראשונות ניתנו בעה"ח דשם לא יום ולא לילה לעת ערב יהיה אור יום השביעי דאין לילה נזכר בו" גם זה צ"ל במאמר המוסגר, דמה שאמר אח"כ וממנה קאי אלעיל מיניה (לש"ו).
¹¹⁴ עי' לעיל א ע"ב הלכה כרבים דאינון מסטרא דאבהן דלית רבים פחות מתלת הלכה כרבים דא שכינתא ומתמן ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ.
¹¹⁵ טמא טהור פסול כשר אסור מותר וכדלקמן פג ע"א.
¹¹⁶ עי' לעיל הערה 112.

¹¹⁷ כלחם להוא כחלופא לחתון רחם (גר"א).

¹¹⁸ ז"ל: בעשור ט' אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין דיולדה כחושבן א"ח מאן יולדת ד' מן אחד א"ח איהו ט' לד' סטרין דאת ד' ואינון ארבעים א"ח זכור ד' שמור הא ארבעין ותרין. תרגום: "בעשור", תשעה הם לכל צד כנגד תשעה חדשים של היולדת, כחשבון א"ח. מהי יולדת, ד' מאחד, א"ח היא ט', לארבעה צדדים של אות ד', והם ארבעים. א"ח זכור, ד' שמור, הרי ארבעים ושנים.

¹¹⁹ ז"ל: רתיכא דא מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלין אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עלייהו אינון ה"א ולא איקרי ה"א דא אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשרייתא עלייהו ורזא דה"א דא דל"ת הות וההוא נקודה דשרייתא עלייהו באמצעיתא אתעביד ה"א. תרגום: המרכבה הזו מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלו הם ארבע ונקדה אחת שעומדת עליהם הם ה"א והה"א הזו אינה נקראת אלא בסוד ארבע הללו והנקדה האחרונה ששורה עליהם והסוד של ה"א זו היתה דל"ת ואותה הנקדה ששורה עליהן באמצע נעשית ה"א.
¹²⁰ שיש ד' בתים בתש"ר וא' בתש"י. עי' לעיל ד ע"א ושעה"כ תפילין ג.

¹²¹ ז"ל: ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר לסטר מזרח תשעה לסטר מערב תשעה לסטר צפון תשעה לסטר דרום תשעה והאי נקודה דקיימא עלייהו באמצעיתא אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה בגין דקיימא באמצעיתא לסטר מזרח עשרה לסטר מערב עשרה לסטר צפון עשרה לסטר דרום עשרה עשר ספירן לכל סטר ואלין אינון מ' אתון דקיימין ברזא דבראשית לתתא ברזא דשמא קדישא ותרין (אזנין) (אינון) לאחדא בימינא ושמאלא וכלהו קיימין ברזא דה"א תרגום: ואותם השלשה הם תשעה לכל צד לצד מזרח תשעה לצד מערב תשעה לצד צפון תשעה לצד דרום תשעה והנקדה הזו שעומדת עליהן באמצע נמצאת הנקדה הזו שמשלימה כל צד לעשרה

ורוח דרומית כמש"ל (לג ע"ב כט ע"א) שהן זכור ושמור, ובהן נשלם שם מ"ב כמ"ש בז"ח שם ובר"מ פרשת פנחס שם. והיא ב' דבראשית, דהיא מ"ם כמש"ל ריש תיקון ה' (כ ע"ב), ולקמן תיקון ל"ו (סג ע"ב). ב' ב' כללות הנ"ל, ומ"ם פרטות הנ"ל, שהן מ"ב. {לז ע"ד} וז"ש לקמן תיקון ל"ו דבימות החול נקראת מ"ם סתימא, ובשבת ב' פתיחא, דבשבת נתגלין נקודות הנ"ל, [שהן י"ב וז"ש לקמן] אות ברית אות שבת, כמ"ש שם, והן זכור ושמור של שבת. והכלל שהן מ"ב, וז' יומין נקיים, הרי מ"ט. וז' הימים הן ז' עולמתין דילה¹²², וז"ק דילה, דצריכה לדכאה לון מקדם, וז"ש לאשלמא בהון כו' - ויש עוד מ"ב בענין אחר, וז"פ ו' דשם מ"ב, והוא מסט' דאות ס' או ו', ו"ק דסחרין לה, כל א' מו"ק משית סטרין, ועם מלכות הוא מ"ב. ויש עוד מ"ב דמרגלא, והן בג' דרגין בי"ע. בעשיה נוק' מסט' דאת ד' ומ"ם סתימא, וביצירה מסט' דאת ו' וס', ובכריאה המרגלא כידוע (שער היחודים פרק ב) אהי"ה יה"ו (דאמא) [באמא] דמקנת בה, והיא י' דה"א שמתגלה בשבת, וד'¹²³ דה"א הן בחול, הימים והלילות זו"נ, יצירה ועשיה, אבל בשבת היו"ד אין לא יום ולא לילה כנ"ל: **ובהון אתחברת אורייתא כו' - ר"ל**, במ"ט הנ"ל, שהן שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כנ"ל שהן זו"נ, אורייתא דבכתב ודבע"פ, והן ג"כ אח"ד הנ"ל דמקוה, ונעשין אחד: **ביומא דשבוועות - שהוא שער החמשים, יסוד דבינה, מקוה הנ"ל**. והן שתי הלחם דשבוועות, שתי תורות דאתמר (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, ועליהון אתמר (רות א יט) ותלכנה שתיהן כו', כמש"ל ריש תיקון ל"א, ובז"ח (סה ע"א פג ע"א)¹²⁴ ובר"מ פ' אמור, וע"ש (צח ע"א ע"ב) בארוכה¹²⁵, וז"ש דאינון דו פרצופין דאדם, ר"ל וזהו שתי הלחם, והן בה"א עלאה דהוא ד"ו כנ"ל, ובה מתחברין [י]: ***וחבורא דתרווייהו רחם - צ"ל דתרווייהו בלחם דהוא בחלופא דאתוון רחם, ר"ל בחלופא אתוון למ"ד ברי"ש, והוא ביסוד הבינה מקוה הנ"ל, וע' בפ' אמור (צ"ז וצ"ח) בארוכה¹²⁶: דאיהו רמ"ח כו' - דאתייהבו בתורה שבכתב ובע"פ: ורזא דמלה קדש כו' - דז"א דביה רמ"ח פיקודין הוא בוכרא (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, ועיין בפ' בא (מג ע"ב) בכור דא בן בכור דכתיב כו'¹²⁷, והוא פטר רחם דילה ברמ"ח אברים רמ"ח פקודין, ורחמה נפתח בני שערים כמ"ש בפרשת בראשית (יג ע"ב)¹²⁸. ואע"ג דשם כתב דיו"ד אפתח רחמה, היינו ע"י וא"ו דיו"ד, היא המפתח דפתח להיולדת להוציא הולד כמש"ש ע"ש. וע"ש (ב ע"ב) בההוא מפתחא בארוכה¹²⁹. וז"ש שיש מפתח לאשה,**

– מאיר התיקון –

משום שעומדת באמצע לצד מזרח עשרה לצד מערב עשרה לצד צפון עשרה לצד דרום עשרה עשרה ספירות לכל צד ואלו הם מ' אותיות שעומדות בסוד של בראשית למטה בסוד השם הקדוש ושתי אזנים הן לאחז בימין ושמאל וכלם עומדים בסוד של ה"א.

¹²² עי' לעיל י ע"ב.

¹²³ ו' ד' (לש"ו).

¹²⁴ אמר רבי אלכסנדר בשעה שנפטר האדם מן העולם הנשמה והנפש אזלין כחדא שנאמר ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם

תרגום: אמר רבי אלכסנדר בשעה שנפטר האדם מן העולם הנשמה והנפש הולכות יחד שנאמר

(רות א) ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם

¹²⁵ עי' מלואים אות ז.

¹²⁶ עי' מלואים אות ח.

¹²⁷ ז"ל: וכל אינון ארבע אתרמיזו הכא קדש דא קדושה עלאה רזא דחכמתא עלאה דמתמן כלא אתקדש ברזא דגניזו עלאה דיתקרי קדש לי דא בינה רזא דעלמא עלאה היכלא פנימאה (ורזא דא (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים (במדבר ג יג) כי לי כל בכור (שמות יט ה) והייתם לי סגולה) כ"ל רזא דחסד בכל דוכתא בין לעילא בין לתתא בכור' דא בן בכור דכתיב (שם ד כה) בני בכורי ישראל והאי בן בכור כליל כל סטרין וכל גוונין ובגין כך קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלאה אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי אבל באורח פרט כל חד בלחודוי דא איהי פרשתא קדמאה דכליל כל שאר פרשיין:

תרגום: וכל אותן ארבע נרמזו כאן קדש זו קדושה העליונה סוד החכמה העליונה שמשם הכל מתקדש בסוד הגניזה העליונה שנקראת קדש לי זו בינה סוד העולם העליון ההיכל הפנימי (וסוד זה כי לי בני ישראל עבדים כי לי כל בכור והייתם לי סגולה) כ"ל סוד החסד בכל מקום בין למעלה בין למטה בכור' זה בן בכור שכתוב בני בכורי ישראל ובן בכור זה כולל כל הצדדים וכל הצבעים ולכן הכתוב כולל את כל הארבע בסוד החכמה העליונה אבל זה בדרך כלל לדעת שהכל כלול בזה אבל בדרך פרט כל אחד לבדו זוהי פרשה ראשונה הכוללת כל שאר הפרשיות.

¹²⁸ עי' מלואים אות ט.

¹²⁹ נדצ"ל ג ע"ב, ועי' מלואים אות י.

ואמרו שם איידי דזוטרא והוא י' הנ"ל, שבילא דבו¹³⁰, ואמרו שם ב' דלתות וב' צירים¹³¹, והן ד' של ה"א שהוא דלת א', ובו ציר א', י', יוד שבו, וב' דלתות וצירים הם מ"ם סתומה הנ"ל, שהוא הרחם כנ"ל, ובלידה נפתחין הדלתות ונכנס ברא בוכרא שורש הדעת בה, ונעשית ה"א, והיא הפתיחה לנ' שערי בינה שהן בה"א: מתקרבין כל פקודין דעשה כו' - שהן רמ"ח אברים, וז"ש כעצמים, וכמ"ש (יחזקאל לו ז) ותקרבו עצמות כו'¹³², בבטן שהוא בינה כמ"ש בת"ל (פב ע"א) מבטן מי כו' המלאה, דהיא נקראת מליאה (פע"ח חג המצות¹³³), אלהים חיים (זהר ח"א לא ע"ב), מלא י"ה (זהר ח"ג כט ע"א), בינה בן י"ה (אד"ו רצ ע"א¹³⁴), דכלילין בה', י' וד'¹³⁵, [ה"א וא"ו¹³⁶] ¹³⁷ (דה"א ווא"ו), ויום השבועות זמן הביכורים שנאמר (שמות כב ב) מלאתך כו':

ובאותו זמן, כל אותם איברים מקבלים על ידי צנורות זה מזה, זהו שנאמר "מקבילות הלולאות אשה אל אחותה", וכשהם מקבלים כל הספירות, מקבלות זו מזו, והמלאכים למטה מקבלים זה מזה כמו שנאמר (ת"י ישעיה ו ג) "ומקבלין דין מן דין", וכל אחד ואחד נותן רשות לחבירו להיכנס לתחום חבירו כמו שנאמר "ונותנין רשות זה לזה".

ובהוא זמנא כל אינון אברין מקבלין על ידי צנורין דא מן דא הה"ד (שמות כו ה) מקבילות הלולאות אשה אל אחותה וכד אינון מקבלין כל ספיראן מקבלין דא מן דא ומלאכין לתתא מקבלין דין מן דין כד"א ומקבלין דין מן דין וכל חד וחד יהיב רשו לחבריה לאעלא בתחומא דחבריה כד"א¹³⁸ ונותנין רשות זה לזה (ישעיה ו ג):

ובהוא זמנא כו' - כנ"ל דפקודין דעשה שהן רמ"ח אברים מתקרבין זא"ז ע"י הקרבת ב' הלחם, וצנורות הן הגידין שמחברין האברים¹³⁹, ומשתקיין¹⁴⁰ האברים על ידן, והן שס"ה ל"ת דאורייתא: הה"ד מקבילות כו' - ר"ל, מקבלין זה מזה: כד"א ונותנין - צ"ל הד"א¹⁴¹ ונותנין רשות כו', ר"ל מ"ש בכרכות ק"ש, ועיקר ההתקרבות דקאמר כאן רמ"ח פקודין דמצוה ברמ"ח דאורייתא דאיהו מצוה, בכל אבר דיליה, וזהו ההתקרבות הוא בב' הלחם:

ומי גורם זה ישראל כשמקבלים זה מזה, בין בתורה בין בממון, גורמים לקבל למעלה זה מזה, ולהשפיע זה לזה, והכל על ידי צנורות, זהו שנאמר "תהום אל תקום קורא לקול צנוריק וגו'", ומה אומרים זה לזה (תענית כה ע"ב) "אבע מימך קול שני רעים אני שומע".

ומאן גרים דא ישראל כד מקבלין דא מן דא בין באורייתא בין בממונא גרמין לקבלא לעילא דא מן דא ולאשפעא דא לדא וכלא על ידי צנורין הה"ד (תהלים מב ה) תהום אל תהום קורא לקול צנוריק וגו'¹⁴² ומאי אמרי דא לדא אבע מימך קול שני ריעים אני שומע:

– מאיר התיקון –

¹³⁰ יסוד שבו, עי' שעה"כ ג ע"א.
¹³¹ עי' ע"ח שער הירח ג: ועתה נבאר מציאות אלו החותמות, והענין כי הלא אמרו בגמרא (בכורות מה ע"א) שיש דלתות ברחם האשה כמ"ש (איוב ג י) כי לא סגר דלתי בטני, ויש צירים לאשה כמ"ש (שמואל א' ד יט) כי נהפכו עליה ציריה.
¹³² פסוק זה לפי פשוטו מדבר על לעתיד לבא. ויתכן שרבינו רמז בזה ששבועות הוא מעין מה שיהיה לע"ל.
¹³³ ז"ל: כשהוא בבטן המלאה בינה שהוא אלהים, ובהיפך מליאה.
¹³⁴ עי' לעיל הערה.
¹³⁵ עי' לעיל הערה 123.
¹³⁶ פי' התגלות האמא בז"א.
¹³⁷ ובגליון כת"י [נראה שהוא מהגר"א חבר] איתא: נדצ"ל י"ד ה"א וא"ו ר"ת יה"ו.
¹³⁸ הר"א (גר"א).
¹³⁹ עי' ע"ח שער פו"ח פרק יב, ושער החשמ"ל פרק א.
¹⁴⁰ דהיינו שהם מתלבשים בתוכו, ועי' לעיל יט ע"א ד"ה שקיו דאילנא.
¹⁴¹ היינו דאמרינן ולא כדין אמרין.
¹⁴² זה המשך לשון הפסוק: כל משבריק וגליך עלי עברו.

ומאי אמרי כו' - כמ"ש בספ"ג דתענית (כה ע"ב) כשמנסכין¹⁴³ כו' והן נו"ה, בשני ספלים מים ויין, ימינא ושמאלא:

ואינן לקבליהו תרי שפון דאתקרון אפיקי מים (תהלים מב ב) ומאן גינהו נצח והוד דאתקרון שקתות המים (בראשית ל לח) ותרוייהו אתשקין על ידא דצנורא דאיהו עמודא דכליל כלא ואיהו ברית דכלילין ביה כל אברין (לח ע"א) דגופא כל צנורין אינן אתשקין מן את ו' דאיהו נהר דנגיד ונפיק¹⁴⁴ מעדן ואיהו צנור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו י' ומניה אתפשטא ה' דאיהו ים עלאה:

והם כנגדם שתי שפתים שנקראים "אפיקי מים", ומי הם, נצח והוד, שנקראים "שקתות המים", ושניהם נשקים על ידי צנור שהוא העמוד שכולל הכל, והוא ברית שכוללים בו כל האיברים של הגוף, כל הצנורות הם נשקים מהאות ו' שהוא נהר ששופע ויוצא מעדן, והוא צנור שיוצא ממעין המים שהוא י', וממנו מתפשטת ה' שהיא הים העליון.

לקבליהו תרין שפון - ר"ל, בשבועות, שפון דאורייתא אפיקי מים של תורה, שע"י מתחבר תורה שבכתב ובע"פ ע"י לימוד התורה¹⁴⁵: ותרוייהו { לח ע"א } אתשקין כו' - ור"ל ז"ש תהום אל תהום, עמודא דאמצעייתא ומלכות, קורא לקבלא דין מן דין, וכמ"ש"ל וקרא זה אל זה, ומקבלין דין מן דין וכמ"ש"ל, כל א' א"ל אבע מימד לקול הוא נו"ה, קול ב' ריעים צנורין יסוד, וע"י (ג') אלו הן מתחברין כידוע¹⁴⁶. ואמר דכליל כלא כו' דכלילין בי כו', ר"ל וז"ש צנורין לשון רבים, דכליל כל האברים¹⁴⁷, וכל שפעם שהולך בכל הצינורות: כל צינורין כו' דאיהו נהר כו' - ר"ל, דעת דהוא ו'¹⁴⁸, והוא הנהר דמהלך בכל האברים עד שמגיע לברית שנקרא על שמו, כי שם קיבוץ הדעת והתגלותו¹⁴⁹: דנפיק ממעינא דמיא כו' - שהוא בין¹⁵⁰ י"ה, שהוא הזרע שנותן אבא לאמא ומתמליא מיניה, ושם נתגדל ונתרבה ויוצא הולד. ומ"מ השורש נשאר שם כידוע, והוא הדעת נהר

– מאיר התיקון –

¹⁴³ ז"ל: אמר רבי אלעזר כשמנסכין את המים בחג תהום אומר לחבירו אבע מימד קול שני ריעים אני שומע שנאמר תהום אל תהום קורא לקול צנורין וגו' אמר רבה לדידי חזי לי האי רידיא דמי לעיגלא (תלתא) ופירסא שפוותיה וקיימא בין תהומא לתאה לתהומא עילאה לתהומא אמר ליה חשור מימד לתהומא תתאה אמר ליה אבע מימד שנאמר הנצנים נראו בארץ וגו'.¹⁴⁴ ע"י אד"ז רצ ע"ב: מאי יובל, כמד"א ועל יובל ישלח שרשיו (ירמיה יז), משום ההוא נהר דאתי ונגיד ונפיק ואתי תדיר ולא פסיק.

"דנגיד" הוא מסט' דחכמה והוא באתפשטותיה לתתא לבינה. ובבינה שם הוא "נפיק" (ב"ע קצז ע"א)

¹⁴⁵ ע"י לעיל לו ע"ג ד"ה דאיהו רזא, ע"י רע"מ ויקרא לג ע"ב ז"ל, לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא דאיהו יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו.

תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.

¹⁴⁶ ע"י לעיל הערה.

¹⁴⁷ ע"י לעיל א ע"א ד"ה כזהר הרקיע.

¹⁴⁸ וצ"ע לכאורה, שכן ו' בד"כ אינו דעת אלא תפארת. והנראה ביאורו, שבאמרו "דעת הוא ו" כוונתו שהדעת הוא הפנימיות של הת"ת, ובאמת לאמיתה היינו בחי' ה' האמיתית, וכן כתב רבינו בפ"י לספד"צ יד ע"א, ז"ל, ו' הוא קלא דאשתמע, דעת, כידוע שדעת הוא ת"ת, ע"כ. וכן ע"י לעיל כט ע"ב: "יעקב מלבר משה מלגאו", כלומר, מידת ת"ת, הרי הוא בחי' יעקב, הוא בחי' החיצוניות של הדעת, שהוא בחי' משה.

¹⁴⁹ ע"י לקמן פא ע"א בדברי רבינו: כשה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א' וידע אדם כו'.

¹⁵⁰ אפשר דצ"ל בן.

דנפיק כו', וז"ש ומיני כו'. ועיין בפ' בא (מב ע"ב¹⁵¹). ור"ל בכאן ז"ש כל משבריך וגליך כו'¹⁵², משבריך הוא ה"א שנשבר הרגל מינה, ונפתח בלידה ביציאת מצרים, ביציאת הבן מינה כמ"ש בפרשת פנחס (רנב ע"א) דתבר ח' מחמץ ונעשית מצה. וגליך הוא י', גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) והוא המעין, וצינוריק הוא הו"ו, וז"ש כל צינוריק כו' מן את ו': (דאיהי ים עלאה - כמ"ש בפ' בא ע"ש. וה' הוא י"ם נ' שערי בינה, והוא פתוח כמו ים דפתוח, כמ"ש למה נמשלה תשובה לים מה כו'¹⁵³, אבל מקוה¹⁵⁴ נמשלה למ"ם דאיהי סתום):

ובא וראה תשע נקודות הן מן קמ"ץ עד שור"ק, וכלן נקראו צנורות ומעינות לאותיות, שהן כלולות בקרקע שהיא שכינה התחתונה, שנקראת ג"ן כלולה משלשה וחמשים סדרים של התורה, ועליה נאמר "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום", חתום ודאי, משום שהיא "בתולה ואיש לא ידעה", והיא חכמת שלמה, שעליה נאמר "ותרב חכמת שלמה" מתגדלת מכל ההשקאה של כל ספירה וספירה, על ידי אותו צנור שהוא ו', עד שמגיעה לאותו המעיין העליון שהיא י' העליונה, "חכמת כל בני קדם", ובאותו זמן היא נעשית כתר בראש האות ו'.

ותא הזי תשע נקודין אינון מן קמ"ץ עד שור"ק וכלהו אתקריאו צנורין ומבועין לאתוון דאינון כלילין בקרקע דאיהי שכינתא תתאה דאתקריאת ג"ן כלילא מתלת וחמשים סדרין דאורייתא ועלה אתמר גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) חתום ודאי בגין דאיהי בתולה ואיש לא ידעה (בראשית כד טז) ואיהי חכמת שלמה דעלה אתמר ותרב חכמת שלמה (מלכים א' ה י) אתרביאת מכל שקיו דכל ספירה וספירה על ידא דההוא צנורא דאיהו ו' עד דמטיאת לההוא מבועא עלאה דאיהי י' עלאה חכמת כל בני קדם (שם) ובההוא זמנא אתעבידת איהי תנא ברישא דאת ו':

כלילין בקרקע - ר"ל, דצנורין הן להשקות את הקרקע, ארץ: **גל נעול** - הוא נקודה דידה, אות ברית, חכמת שלמה, והוא מעין חתום (כל ימי השבוע כמ"ש ל' תיקון ל"ו (פו ע"ב), וז"ש בגין דאיהי כו' ואיהי חכמת שלמה כו': דאיהי י' עלאה - חכמה עליונה, וידוע שכל הנחלים הולכים¹⁵⁵ אליה בתוך יו"ד דידה הנ"ל, ושם ותרב. ועי' במ"א שכתבתי שכל(ל) הנקודות הן ס"ה מנין ותרב¹⁵⁶: **בני קדם** - קדם הוא כתר, דשם ימי קדם (זהר ח"ג טו ע"א), כמ"ש בא"ר (קלד ע"ב¹⁵⁷), ושם המקור כמ"ש

- מאיר התיקון -

¹⁵¹ ז"ל: עלת העלות עביד עשר ספירות וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו ביה במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור לבתר עבד מאנא זעירא ודא י' ואתמליא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא גרמיה בה חכם ולההוא מאנא קרא ליה חכמ"ה ולבתר עבד מאנא רברבא וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והוא קרא לגרמיה מבין בה.

תרגום: עלת העלות עשה עשר ספירות וקרא לכתר מקור ובו אין סוף לנביעת אורו ולכן קרא לעצמו אין סוף ואין לו דמות וצורה ושם אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל ולכן אמרו בו במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. אחר כך עשה כלי קטן וזה י' והתמלא ממנו וקרא לו מעיין נובע חכמה וקרא את עצמו בו חכם ולאותו הכלי קרא לו חכמ"ה ואחר כך עשה כלי גדול וקרא לו ים וקרא לו בינה והוא קרא את עצמו מבין בה.

¹⁵² עי' לקמן נב ע"ב ותז"ח לא ע"ב.

¹⁵³ עי' פסיקתא דרב כהנא (פסקא כד אות ב): נמשלה תשובה בים מה הים הזה לעול' פתוח כך שערי תשובה לעולם פתוחים.

¹⁵⁴ עי' לעיל לז ע"א.

¹⁵⁵ עי' לקמן ריש ע"ב.

¹⁵⁶ עי' דברי רבינו בס"י ד ע"ג: וע"ב הוא עם תשר"ק והן ע"ב, דודיק מיין כו' (שיה"ש א ב). וכן הן ע"ב דאותיות עם י"ב דמנצפ"ך, ובו שם י"ב דסלקין באוירא. והן ע"ב פרקי המרכבה נ"ו הידועים וראש ועינים ופה וי"ב פרקין אחוריהם כו', וס"ה דאדנ"י הוא בנקודין של ע"ב אתוון הנ"ל, ומספרן תר"ב, בסוד (מלכים א' ה י) ותרב חכמת שלמה כו', ששם הנקודין במספרן בסוד (אבות פ"ג מ"ח) גימטריאות פרפראות לחכמה עילאה, וכשהיא בשלימותא דירתא כל הנקודין אז (מלכים א' ה י) ותרב וכו'.

¹⁵⁷ ז"ל: תנא אלין תקונין אקרון ימי קדם יומין קדמאין דקדמאי ואינון דאשתכחו בזעיר אפין אקרון ימי עולם.

כפ' בא, והמעין נפיק מן המקור בל"ב שבילין¹⁵⁸, ואינון בני קדם, והיא אתרביאת ומתגדלת עד דמטיא לשם, ושם היא תגא בראש [הן] כמו שמפרש והולך, והיא ז', תגא. ובתחלה היתה בסוד חירק, י' תחת ו', וכד אשתקיא מניה נקרא שורק, וכד היא מטיא ליו"ד עלאה היא חולם, וז"ש ות"ח שכינתא כו', ושם ביוד עלאה התחברות ב' חכמות, תעלומות חכמה (איוב יא ו ועי' לקמן צ ע"א). ועיין בפרשת בראשית (ז ע"ב) ר"ח פתח כו' ב' תרין אינון דמתחבראן כחדא חד כו'¹⁵⁹, וע"ש (ו ע"א) ומקדשי תיראו כו'¹⁶⁰, והיא חכמת שלמה¹⁶¹:

ובא וראה שכינה תחתונה, כשהיא נשקית מהנקודות נקראת חר"ק חל"ם שור"ק, למי, לאותו צינור שהוא ו' שכולל ששה צנורות, שכולם משש אותיות שהן אבגית"ץ וכו', ששה צנורות הם שתלויים ממנו, והוא כולל שש אחרים, וכולם עולים לארבעים ושנים, נקראת חר"ק חל"ם שור"ק של אותו הצנור, כמו זה ו

ותא הוי שכינתא תתאה כד איהי אתשקיא מן נקודין אתקרי חר"ק חל"ם שור"ק למאן לההוא צנור¹⁶² דאיהו ו' דכליל שית צנורין דכלהון משית אתוון דאינון¹⁶³ אבגית"ץ וכו' שית צנורין אינון דתליין מניה ואיהו¹⁶⁴ כליל שית אהרנין וכלהו סלקין למ"ב [לח ע"ב] אתקריאת חר"ק חל"ם שור"ק דההוא צנור כגוונא דא¹⁶⁵:

ות"ח שכינתא כו' - בתלת דרגין כנ"ל וכמו שמפרש והולך: למאן כו' דכליל כו' - וצנורין הן נקודות כנ"ל וכלהו אתקריאו צינורין כו', והיא ג' צינורין ג' נקודות כנ"ל, הרי תשעה נקודין הנ"ל. וז"ש למעלה כל צינורין אינון אשתקין מן את ו' דאיהו כו', ששית צינורין ביה ואיהי ג' צינורין ג"כ מתשקייא מניה, וכמ"ש למאן לההוא צינור כו', והן סוד ו' ד', ד"ו פרצופין¹⁶⁶, שהוא ו' נקודות, והיא ד', שהעשירית היא כלולה מכולם כידוע¹⁶⁷, שעלה אמרו אלפי שאינן¹⁶⁸: דכלהון

– מאיר התיקון –

ותאנא אלין ימי קדם כלהו מתתקנו בתקונא דדיקנא דעתיקא דעתיקין טמירא דטמירין (כליל בהו) והאי דתליסר כליל להון כמה דאתמר ודא יומא לא אתכליל בהדיהו אלא הוא כליל כלא תרגום: למדנו: אלו תיקוני נקראים "ימי קדם", ימים הראשונים של הראשונים, ואותם הנמצאים בז"א, נקראים ימי עולם.

ולמדנו: אלו ימי קדם כלם מתוקנים בתקוני הדיקנא של עתיק העתיקים טמון הטמונים (כלול בהם). וזה התיקון הי"ג הוא כולל אותם כמו שלמדנו, וזה היום אינו נכלל בהם אלא הוא כולל את כולם.

¹⁵⁸ עי' ליעל יד ע"א.

¹⁵⁹ עי' מילואים אות יא.

¹⁶⁰ ז"ל בשלימות: ומקדשי תיראו דא נקודא דקיימא באמצעיאת דאית לדחלא מינה יתיר מכלא דענשיה מיתה והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת מאן מחלליה מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבויעא לאתר דההוא דנקודה שריא ופגים ביה מות יומת ועל דא כתיב תיראו וההיא נקודה אקרי אני ועלה שריא ההוא דסתים עלאה דלא אתגליא והיינו יה"ה וכלא חד.

תרגום: "ומקדשי תיראו", זו הנקודה שעומדת באמצע שיש לירא ממנה יותר מן הכל שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב "מחלליה מות יומת", מי הם "מחלליה", מי שנכנס לתוך החלל של העגול והרבויע, למקום שאותה הנקודה שורה ופוגם בו, "מות יומת". ועל זה כתוב "תיראו". והנקודה היא נקראת אני, ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא התגלה, והיינו ה', והכל אחד.

¹⁶¹ עי' לקמן מד ע"ד ד"ה דאיהו ל"ב, ולפ"ז מתבאר שכוונת רבינו בביאור מש"כ כאן "מסטרא דחכמה אתקריאת חלם" היא לכך שחכמה דבינה היינו יש"ס.

¹⁶² עי' שעה"כ ג ע"א: יסוד העליון של חכמה הנק' שביל, ותכוין להמשיך בו השפע ולחברו אח"כ עם היסוד של בינה הנק' נתיב.

¹⁶³ וליהו (גר"ל).

¹⁶⁴ וכל חד (גר"ל).

¹⁶⁵ וְ (גר"ל).

¹⁶⁶ עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחור וקדם צרתני. ועי' לקמן מ ע"ב שזה ד' ו'.

¹⁶⁷ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

¹⁶⁸ עי' ע"ז ג ע"ב: רוכב על כרוב קל שלו ושט בשמונה עשר אלף עולמות שנאמר רכב אלהים רבותים אלפי שנאן אל תקרי שנאן אלא שאינו. ועי' לעיל ה ע"א.

משית אתון ואיהו אב"ג ית"ץ כו' מניה וכל חד כליל שית אחרנין - כצ"ל: והענין שהוא¹⁶⁹ הדעת, שהוא וא"ו, נהר כו' כנ"ל, ואיהו צינור דנפיק ממעינא דמיא כנ"ל, והוא משקה לשיית צינורין ו"ק, ועם כללותיהן דהוא מלכות, דכל חד וחד דכלולה מכל שית אתון דכל חד, הוא מ"ט { לח ע"ב } פנים כנ"ל, והוא מלכות דז"א הקבועה בכל ספירה¹⁷⁰. אבל מלכות נוק' היא כלולה מג' צינורין, וכ"א משבע דהיא בת שבע¹⁷¹ י' על ו' דהיא ז', והן כ"א ומשלמת לע' פנים, וג' דידה הן ג"ר דע"י נשלם לעשר, והוא הסוד מ"ש בפ' תרומה ובר"מ (קלב ע"ב¹⁷²) דלעילא הוא מ"ב ובה הוא ע"ב דהיא משלמת למ"ט כנ"ל ולע' ¹⁷³, והוא כ"ח דילה, כח מעשיו (תהלים קיא ו')¹⁷⁴ [ז"ס אמה וחצי אמה], והוא סוד כ"ב אתון וכ"ח אתון, כ"ח כנ"ל (ה ע"ב) (והוא אי"ה או"ה¹⁷⁵), וכ"ב בחשבון] כל הכללות של ז"א לאחד, והוא בחי' הרביעית שבה. והוא סוד אמה וחצי האמה דלקמן (לט ע"ב מ ע"ב) וחצי האמה דא יו"ד כו', ג' טפחים ודא ג'. ור"ל כנ"ל דוא"ו צינורין בה, (ו' טפחים, וג') [וז"ש] בה שהיא יו"ד חכמה זעירא (זהר ח"ב רלה ע"ב), ובהיפוכא דהוי"ה, דכן הוא מדת הקרשים מתחיל בההי"ן עשר אמות כמש"ש. ובחי' הרביעית שבה נק' ים דאתמליא מכלהון, כל הנחלים הולכים אל הים¹⁷⁶ (קהלת א ז), והוא ה' (כלולה מחמשים ים, כל כלה¹⁷⁷). וכאן בהיפוכא, דבדידיה הנהר ו' יוצא מי"ה, וכאן משקה לי"ה, וה"א מלכות דבו משלמת כאן וכאן, ושם נפיק מי"ה ומשקה לה' הנ"ל, וכאן נפיק מה"א ומשקה לי"ה: אתקריאת חרק כו' כגוונא דא ו' והכי אתקרי לגבי ו' והכי לגבי ה' - כצ"ל, הכל בג' נקודין הנ"ל, ור"ל שזהו ג"כ ט' צינורין הנ"ל דכלילין בה ג' מכל א':

והכי אתקריאת לגבי ו' ¹⁷⁸ והכי לגבי ה' ¹⁷⁹ ורזא דמלה אני ראשון ואני אחרון וגו' (ישעיה מד ו') ולזמנין איהו עטרה על רישא דאת ו' כגוונא דא ורזא דמלה נומה שמים כיריעה (תהלים קד ב) ודא רזא דרישא דאת א' ולזמנין נחית תחותי כגוונא דא א' קמ"ץ כד סלקא על רישא אתקריאת תנא זרק"א בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד) ואתקריאת חל"ם וכד נחתת תחותיה אתקריאת חיר"ק¹⁸⁰ ואיהי לח"ם דהכי איהו חל"ם בהפוך אתון לח"ם ודא איהו (תהלים עה כה) לחם אבירים אבל

וכך היא נקראת אל י' וכך אל ה', וסוד הדבר "אני ראשון ואני אחרון וכו'", ולפעמים היא עטרה על ראשו של האות ו' כמו זה ✠. וסוד הדבר "נוטה שמים כיריעה", וזהו הסוד של הראש של האות א, ולפעמים יורד תחתיו כמו זה ✠, קמ"ץ. כשעולה על הראש נקראת כתר, זקא, באותו זמן נאמר בה "אשת חיל עטרת בעלה", ונקראת חל"ם. וכשירדת תחתיו נקראת חיר"ק, והיא לח"ם, שכך הוא חל"ם בהפוך אותיות לח"ם. וזהו "לחם אבירים אכל איש" שנאמר בו "יהו"ה איש מלחמה" מצד של החכמה נקראת חל"ם, מצד העמוד האמצעי נקראת שור"ק, כמו שנאמר "ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת", זהו שנאמר "תתן אמת ליעקב". מצד שלו נקראת חר"ק,

– מאיר התיקון –

¹⁶⁹ פי' כל השם מ"ב שבו' שמות אבג"י וכו'.

¹⁷⁰ ע"י לעיל הערה 167.

¹⁷¹ כנ"ל טז ע"ב.

¹⁷² ע"י מלואים אות.

¹⁷³ ע"י דברי רבינו תז"ח כה ע"ד ד"ה ע"ב פנים: דע' פנים בת"ת וב' דרועין ע"ב, וכן ע' נפש עם יעקב ועם אברהם ויצחק חו"ג ע"ב, וזהו שם ע"ב שבחג"ת, וכן ע"ב אומין עם ישמעאל ועשו ב' דרועין דס"א, ולפי שנכלל בקו האמצעי לכך הכלל הוא ע'. וע"י עוד דברי רבינו בס"י ג ע"ג.

¹⁷⁴ ע"י תז"ח ה ע"ג: חשבן דעשר אתון אלין אנון מ"ה כח דילה אנון כ"ח אתון דאנון תולדין דעשר אלין ואנון יו"ד ה"א וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף עשר אתון לקבל עשר אצבען כ"ח אתון לקבל כ"ח פרקין דעשר אצבען ובגיניהו אתמר (במדבר יד) ועתה יגדל נא כ"ח אדני ובגין האי כח אתמר דמאן דלא ידע בגימטריאות וחשבונות דילה עתיד לנחתא לשאול כמה דאוקמוה במדרש (קהלת ט) כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה.

¹⁷⁵ ע"י לעיל ה ע"ב והערה.

¹⁷⁶ ע"י תז"ח מט ע"ד.

¹⁷⁷ ע"י לקמן סג ע"א.

¹⁷⁸ ו' (גר"ל).

¹⁷⁹ ה' (גר"ל).

¹⁸⁰ וכד נחתת תחותיה אתקריאת חיר"ק (נמחק בגר"ל).

ובאותיות הפוכות חק"ר, ובשבילה נאמר "הַחֶקֶר אֶלֹהֵי תַמְצָא", והיא "קרח הנורא", שהוא השם השלישי של תפילה, שנאמר בו (תפילת י"ח) הא"ל הגדול הגבור והנורא, הנורא הוא העמוד האמצעי.

איש דאתמר ביה ה' איש מלחמה (שמות טו ז)¹⁸¹ מסטרא דחכמה אתקריאת חל"ם מסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקרי שור"ק כמה דאת אמר ואנכי נטעתיך שור"ק כלה זרע אמת (ירמיה ב בא) {לח ע"ב} הה"ד תתן אמת ליעקב (מיכה ז כ) מסטרא דיליה אתקריאת חר"ק¹⁸² ובהפוך אתוון חק"ר ובגינה אתמר החקר אלה¹⁸³ תמצא (איוב יא ז) ואיהי קרח הנורא (יחזקאל א כב) דאיהו שמא תליתאה דצלוחתא דאתמר ביה הא"ל הגדול הגבור והנורא הנורא איהו עמודא דאמצעייתא¹⁸⁴:

ורוא דמלה אני כו' - דסלקא בכתר, איי"ן¹⁸⁵, ולכן היא ראשון אף לגבי י'. (ו) כד סלקא לגבי חכמה ראשון, לגבי ה' חולם עליה, ובכינה לגבי ו', וכן בשורק וחירק, אלא שבהיותה בחכמה בכחי' חכמה, נקראת שורק, ובכחי' כתר חירק, ובכחי' בינה חולם וכן בכולם: (ו') כו'¹⁸⁶ - ר"ל, דכתיב (ישעיה מד ז) ומבלעדי אין אלהים, ואין הוא אני¹⁸⁷, והכל בסט' דנוק', וז"ש אין אלהים, ור"ל כל הנוק' הכל מסטרהא ראשית האצילות הוא מח"ס¹⁸⁸, ראשית הכל, והוא נוק', וכמ"ש בריש הזוהר (ח"א טו ע"א) בריש הורמנותא דמלכא בוצינא כו', ועלה אמרו סוף המעשה תחלת המחשבה (ע"י לעיל ז ע"א), מ"ס, אבל כתר אגלגלתא אינו אלא שורש¹⁸⁹, ולכן רישא לכל רישין (אד"ז רפח ע"א), ולכן אדם שמא מפרש¹⁹⁰ לא נחית עד דהוא עם נוקבא¹⁹¹: ולזמנין כו' נוטה כו' - ר"ל, דיווד שעליה הוא הנוטה לשמים, והוא כיריעה צורת ו' וכמ"ש"ל (ה ע"ב ז ע"ב) דעליה אתמר נוטה שמים כו', נוטה שמים לבדי מאן נוטה כו', ע"ש בארוכה כל הענין. שאלו ב' צורות הוא סוד חולם חירק, אי"ה או"ה¹⁹² סוד כל השם: כד סלקא על רישיה אתקריאת תגא זרקא - תגא, עטרת בעלה (משלי יב ד), כמו שמפרש והולך, ולכן תגין בראש אותיות, ואתעבדת זיין, זיונין, את עדיים¹⁹³, ולכן ז' אותיות צריכין תגין¹⁹⁴. וע"ל (כ ע"ב כה ע"ב) כד סליקת כו' איהו תגא לעילא כו': זרקא - דגם טעמים

- מאיר התיקון -

¹⁸¹ וכל נחתת תחותי' אתקריאת חירק (נוסף בגר"א).

¹⁸² לילה אתקריאת חירק (גר"א).

¹⁸³ לשון הפסוק "אלוה".

¹⁸⁴ ליהו עד"א (נמחק בגר"א).

¹⁸⁵ ע"י לעיל ז ע"א.

¹⁸⁶ ט"ס וצ"ל ואני אחרון (לש"ו).

¹⁸⁷ ע"י לעיל ז ע"א.

¹⁸⁸ פי' מחכמה סתימאה, המכונה מוחא סתימאה. ועי' אד"ר קמד ע"א: ואלמלא חכמה סתימא דכלא, כלא אתתקן כמרישא [במ"ס נעשה הכל (בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"א ד"ה א'). כלל תיקון העולם נעשה על ידי התורה דנפיק ממ"ס (ב"ע רנה ע"ב), דהיינו החכמה העליונה, ה"ה אורא (ב"ע רנו ע"ב)] הה"ד אני חכמה שכנתי ערמה (משלי ח), אל תקרי שכנתי אלא שכנתי (ס"א שיכנתי) [ר"ל שבה אתיישב עלמא (ב"ע רנו ע"א)].

¹⁸⁹ ע"י כללים ח"ב כט ע"ד שהאורא (שהוא כולל הגלגלתא) הוא האור הגנוז.

¹⁹⁰ ע"י לעיל ח ע"ב, וזהר ח"ג כט ע"ב.

¹⁹¹ היינו בזיווג, שהוא מתקלא ע"י ריש ספד"צ.

¹⁹² ע"י לעיל ה ע"ב והערה.

¹⁹³ ע"י בהגר"א בספד"צ ז ע"ד: וזיוניהון לא אשתכחו ע"ש ויתנצלו בני ישראל את עדים (שמות לג ו), שאז חזר העולם לתהו, שלכן חזרה עליהם המיתה, שהוא מעולם התהו, וימת כמ"ש למטה (ט ע"ד ד"ה מלך הששי), וכמ"ש (תהלים פב ו ז) אני אמרתי אלהים אתם כו' אכן כאדם כו' כמותו, כמ"ש (הושע ט ו ז) והמה כאדם עברו ברית, שלכן נגזר עליהם המיתה, כמו על האדם, ותרגום עדים זיונין, וכן אמרו (שמות רבה פ"א פ"ח) זיין היה להם מסיני, והיה כתוב עלי' שם המפורש, שהוא סוד המוחין דגדלות, שם הוי"ה כידוע, והן הגורמין זיווג כידוע, וז"ש (יחזקאל טז ז) ותבאי בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח כו', והן סימנין של פרק נשואין, כמ"ש (שם ח) ואראך והנה

עתך עת דודים, ואפרש כנפי עליך כו'.
¹⁹⁴ שעטנ"ז ג"ץ, ע"י ע"ח נקודות ו'.

מסט' דלעילא כמ"ש שם, והיא זרקא י' על ו' ג"כ, וע"ל (לט ע"ב מ ע"ב) דא ו"י דאיהו ברזא דז', דכל תגין כו', ודף מ ע"א (מא ע"א) זרקא האי תגא, איהי י' וחוטא דילה ו': ואתקריאת [חל"ם] ואיהי לחם כו' איש מלחמה וכד נחתת תחותי אתקריאת חירק מסט' דחכמה כו' - כצ"ל: הה"ד¹⁹⁵ לחם כו' - דקאי על המן כמ"ש בגמ' (יומא עה ע"ב) ובפסוק שם. ואמרו בזוהר (פ' בשלח סא ע"ב) ות"ח כל יומא ויומא נטיף טלא מע"ק לז"א ומתברכאן חקל תפוחין קדישין כו' הה"ד לחם אבירים כו'¹⁹⁶, וכאן הוא כנוי {לח ע"ג} לזיווג, ולחם הוא טפה דנחית מחכמה, מלחם אביה תאכל (ויקרא כב יג): מסט' דילה אתקריאת חירק - כצ"ל, והן ג' דרגין דמהימנותא שכולל הכל¹⁹⁷ וכנ"ל: (איהי קרח הנורא - ר"ל, של הנורא, עמודא דאמצעיתא): חקר ובגינה כו' - דבה נכנסין לחקור¹⁹⁸, שהיא תרעא לחכמה, וכמ"ש בפרשת בראשית (ז ע"ב) ר"ח פתח כו'¹⁹⁹. אבל החקר כו', כמ"ש (א ע"ב) כיון דמטי תמן מה ידעת מה פשפשת כו'²⁰⁰: ואיהי קרח כו' תליתאה דצלותא כו' - ר"ל, דהכל - מאיר התיקון -

¹⁹⁵ הלשון אצלנו בתיקונים הוא "ודא איהו".
¹⁹⁶ ז"ל בשלימות: ז"ל: ותא חזי כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אנפין ומתברכאן כל חקל תפוחין קדישין ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד וחד כפום מיכליה הדא הוא דכתיב (שם עח כה) לחם אבירים אכל איש ומההוא (דהא מההוא) מזונא אכלו ישראל במדברא.

תרגום: ובא וראה, כל יום ויום נוטף טל מהעתיק הקדוש לזעיר אנפין, ומתברכים כל שדה התפוחים הקדושים. ומאותו הטל נמשך לאלו שלמטה, וממנו נזונים מלאכים קדושים, כל אחד ואחד כפי מאכלו. זהו שנאמר "לחם אבירים אכל איש" ומאותו המזון אכלו ישראל במדבר. אמנם המן הנה הוא היה מאור הדעת והת"ת, דעת מלאגא ת"ת מלבר, וכמ"ש (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והוא מז"א דאקרי שמים (כמ"ש בזוה"ק ח"א בהשמות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנז ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פנג, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב), וכן בפ' בשלח (סא ע"ב) אמרו שם כי המן היה מהאי טלא דעתיקא קדישא דנטיף לזעיר אפין (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

¹⁹⁷ עי' תיקו"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אה"ה כתר עלאה, יה"ה עמודא דאמצעיתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

¹⁹⁸ עי' ז"ח ו ע"ד: שאל ר' יהודה לר' דוסתאי הנפש אשר באדם הנקראת שכלית איזהו נפש היא ואיזהו מקומה א"ל הלא ידעת כי האדם ברא אותו המקום יתברך בשמו וכאשר הוא גדל ורואה עניני העולם ומביט בלבו הוא מעצמו מריח הנפש הזאת כי הואיל והא מביט ורואה נפלאות הבורא וחידוש העולם וזרוח המאורות ערב ובקר וכי כל העולם כלו תלוי בכחו יתברך הוא משתדל בעצמו לחקור ולהשיג השגה קדושה וברה ואז יש לו נפש השכלית מפני שהוא משכיל לדעת לחקור בחכמה. ¹⁹⁹ ז"ל בשלימות: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה היא קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי (נ"א אלא איהי ראשית) לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה הה"ד (שם קיח ט"כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין למלאכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניז ועביד ליה תרעין אלין על אלין ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי תרעא דא היא קדמאה לגבאי מאן דיעול בהאי תרעא יעול אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה איהי ודא איהי ראשית

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. זוהי ראשית.

²⁰⁰ ז"ל בשלימות: ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא סתים כדקדמיתא ועל רזא דנא כתיב (איכה ב יג) מה אעידך מה אדמה לך.

תרגום: ויש אחר למטה שנקרא "מה". ומה בין זה לזה, אלא הראשון הסתום שנקרא "מ"י" עומד לשאלה, כיון ששואל אדם ומפשפש להתבונן ולדעת מדרגה לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע

קאי עלה דאיהי האל כו', והיא נקרא' בגי' שמהן, בחולם הגדול וכמ"ש למעלה (עמוד א) ותרב
 חכמת שלמה אתרביאת כו' (מלכים א' ה'), עד דמטי ליהוא מבועא עילאה דאיהי י' עלאה כו', והגבור
 מסט' דעמודא דאמצעיתא כמ"ש בא"ר (קמא ע"ב) תאנא האי תפארת כליל כו' ותקין מעוי כו' 201.
 והנורא מסט' דידה חירק דאיהי יראה, וז"ש דאיהו שמא תליתאה, מביא ראיה על חירק נקודה
 השלישית, ולכן הכל שם בההין, והן ג' דרגין, צנורות דבה, והאל הוא הרביעי דכלולה מהם, אע"ג
 שפי' אחרים הם באלו ג' שמות, מ"מ ע' פנים לתורה 202: איהו עמודא דאמצעיתא - ל"ג:

ושור"ק הוא נסתר וגנוז מצד של צדיק, שהוא ברית, אור גנוז, שהוא ר"ז, כחשבון אור, כמו שבארוהו בעלי המשנה (תענית טו ע"א) אור זרע לצדיק, וזהו האור הגנוז לצדיקים, שחמשה אור שלמעלה ממנו הם כולם בהתגלות.

ושור"ק איהו טמיר וגניז, לא כמו חולם וחירק ושאר נקודות: מסט' דצדיק - דהוא כולל ו"ק, גוף וברית חד (לקמן מ"ע"ב), וביה איהי יחודא בשורק כמ"ש ל' תיקון י' (כו ע"א) וש"מ: דאיהו ברית - שהוא גי' שורק עם הוא ו', שבו גניז, לכן כל שורק בוא"ו: דאיהו רז - ר"ל, סוד ה' כו' (תהלים כה יד 204), דהוא ביסוד, סוד מיסוד כידוע (זהר ח"ג כ ע"א ועיי' לקמן צה ע"א):

ומי הוא שלשה אור סגול, ושנים אור שב"א. כשעולה על כנפיהם של שתי נקודות שהן שב"א, נעשית שור"ק, וסוד הדבר "סמכוני באשישות". וכשהיא יורדת תחת צר"י, נעשית סגול, ועליהם נאמר "רפדוני בתפוחים". ומי הן האשישות הללו, הם שתי אשות, שהם איש ואשה, אש לבנה ואש אדומה, ששם אב ואם, שהם י"ה, והם פני הדין ופני הרחמים.

ומאי ניהו תלת אור סגול ותריין אור שב"א כד סלקא על גרפייהו דתריין נקודין דאינון שב"א אתעבידת שור"ק ורזא דמלה (שיה"ש ב ה) סמכוני באשישות וכד נחתת איהי תחות צר"י אתעבידת סגול ועלייהו אתמר (שם) רפדוני בתפוחים ומאי ניהו אלין אשישות אינון תרי אשות דאינון איש ואשה אשא חורא ואשא סומקא דתמן אב ואם דאינון י"ה ואינון אנפי דינא ואנפי דרחמי:

תלת אור סגול ותריין שבא - והן חג"ת סגול, ונ"ה שבא, שהן מעלה ומטה, והן כלולין בשורק כמ"ש כאן, וז"ס אלהים בנקודותיו, וסוד מלאכי אלהים עולים ויורדים (בראשית כח יב), עולים בלמ"ד ויורדים בה': כד סלקא על גרפייהו כו' - התיקון הזה משובש מאד בכמה מקומות, ובו ליקוטין הרבה ומהופך, (וכאן צ"ל, ורזא דמלה סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים, ומאי ניהו אלין אשישות כו'). אבל הענין בעצמו ג"כ מהופך, דאשישות הן נ"ה, שהן ב' אשות, בורא מאורי האש 205, וכמ"ש ל' סוף התיקונים (תיקון ו' קמב ע"א קסו ע"ב 206) בראשית תמן תרי אש כו' ועלייהו

- מאיר התיקון -

לשם, מ"ה. מה ידעת, מה הסתכלת, מה פשפשת, הרי הכל סתום כבתחילה. ועל הסוד הזה כתוב "מה אעידך מה אדמה לך".

201 ז"ל בשלימות: תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל דינא ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב לסטרא אחרא ותקין מעוי דנוקבא בסטרא דינא ואתתקנו מעהא תרגום: למדנו: זה התפארת כלול ברחמים וכלול בדין, והתפשט רחמים בזכר ועובר ונוקב לצד אחר ומתקן את המעיים של הנקבה בצד של הדין, ונתקנו מעיה.

202 עי' לעיל א ע"א שכל הספר תיקו"ז היא ע' פנים במלת בראשית, ונלענ"ד שזהו המקום היחיד בחז"ל שמראים בפועל כיצד ע' פנים לתורה בא' מפרטי התורה.

203 עי' לעיל ז ע"א שהללו כינויים המתייחסים לכתר, וכן הוא באד"ר קכט ע"א, קלט ע"א, ואד"ז רפט ע"ב. אמנם עי' בתז"ח יז ע"ד שהכינויים הללו מתייחסים ליסוד, וצ"ע.

204 ז"ל הפסוק: סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

205 עי' לעיל יב ע"א.

206 והיינו קסד השני שבמהדורת וילנא (מחמת שהעמודים קסא-קסג נדפסו ב"פ בטעות).

אתמר סמכוני כו'. ותפוח הוא בעמודא דאמצעייתא, ועמש"ש (קסח ע"א²⁰⁷ ד"ה ואינון תריין). ובא"ר (קלג ע"ב) התפוח בג' גוויין דחג"ת, וז"ש שם דתפוחים מברכין בהדס בג' עלים כו' על תלת אבהן. וז"ש כאן באשישות, שהוא רומז על שב"א, בא"ש, באשישות, ב' אשות. ותפוח רומז לסגול דחג"ת, ג' גוויין. וב' תפוחין הן שיתא גוויין כמ"ש בא"ר (קלג ע"ב), והוא רוחא דמשיח רוח חכמה ובינה כמ"ש בא"ר (קל ע"ב) ואינון שיתא רוחין כו'²⁰⁸, ולכן הן כפולין, ב' תפוחין, ובכל א' ג'. וז"ש וריח אפך כתפוחים, דמחוטמא קאתו כמ"ש, וצ"ע. וגם מ"ש למטה, ובגין דארחת באת ו' דאיהו בברית, יותר נכון להיות דאיהו בעמודא דאמצעייתא, דשם הוא, ור"ל בזה דסמכוני באשישות הוא י"ה כמו שמפרש והולך, דאינון איש ואשה כו', דתמן י"ה. ובתפוחים דתמן ו', דהיא (בעיא²⁰⁹) [בעד"א] ביה"ו, לאסתמכא להאיר בה"א {לח ע"ד} דילה. ובתפוחים ו', שהוא בעמודא דאמצעייתא. ובתפוחים ג' גוויין שיתא רוחין הנ"ל דכלילן בעמודא דאמצעייתא. וגם מ"ש בתפוחים אלין כו' דאינון חוור וסומק, התפוח אינו חוור וסומק²¹⁰, ועוד מאי ראייה מביא שהוא בנו"ה, הלא כבר אמר למעלה חוור וסומק כו', חסד וגבורה, ועוד דמזה אינו מוכח דאינון נו"ה בתפוח, הלא כבר אמר באשישות ג"כ חוור וסומק, אלא כצ"ל, ומאי ניהו אילין אשישות כו' דאינון י"ה ואלין אינון תריין סמכי קשוט דאינון חוור וסומק אמאי בעאת לאסתמכא תמן כו' ובגין דארחת באת ו' דאיהו בעמודא דאמצעייתא, אמרת רפדוני בתפוחים, ואח"כ צ"ל, ובגין דארחת באת ברית, דבהאי אתר איהו רחימו דילה כו', ויחודא דבעלה, אמרת כי חולת אהבה כו', עד בלענו. ומפרש כל הפסוק הזה על ו"ק, ואח"כ צ"ל, צירי דאתעבידת צייר כו', ואח"כ צ"ל, כד סלקא על גדפייהו כו', ואח"כ קמץ פתח דא כו', ומפרש והולך אלו ד' נקודות הנשארות מהט' שלא נתבארו ע"כ. וזהו סוד הבדלה בה' ספירות, הבדלה ביסוד, אור זרוע לצדיק (תהלים צ"א), ובו בין אור לחושך (ברכת הבדלה), וביה לאור יום (בראשית א ה), וכן בין קודש לחול, דהוא אות ברית קודש, דבה עץ הדעת טו"ר, והוא עה"ח כו', וכן בין ישראל לעמים, באות ברית קודש, והיא צדק²¹¹, בה גירי צדק, ומסט' דיליה היא עה"ח וכנסת ישראל ואור, וכן בין יום השביעי. וד' תיקונין: קדש נגד יצחק, קדש ידיד (ברכת המילה), ושם קדושה. אור, אור דאברהם²¹². ישראל בישראל, ובורא פרי הגפן במלכות, שהיא פרי הגפן:

למה רצתה להסתמך שם, משום שהם שני צבעים של השושנה, לבן ואדום, רחמים ודין, שהם חסד וגבורה. ושם ריח השושנה. וזהו העמוד האמצעי, ומשום שמריחה בו, אומרת "סמכוני באשישות", ובו נעשית

אמאי בעאת לאסתמכא תמן בגין דאינון תריין גוויין דשושנה חוור וסומק רחמי ודינא דאינון חסד וגבורה ותמן ריחא דשושנה ודא איהו עמודא דאמצעייתא ובגין דארחת ביה

– מאיר התיקון –

²⁰⁷ והיינו קסה השני שבמהדורת וילנא (מחמת שהעמודים קסא-קסג נדפסו ב"פ בטעות). ז"ל: ואינון שיתא רוחין אחרנין דיהכי (ס"א דהכי) אינון ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילן תלת אחרנין דכתיב (ישעיה יא ב) רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' דתנינן כתיב (ד"ה א כט) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (מלכים א) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילן ג' אחרנין) א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי.

תרגום: וששה רוחות של כאן הם, שנאמר "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה". כי למדנו: נאמר "וישב שלמה על כסא יהו"ה" ונאמר "שש מעלות לכסא" מלך המשיח עתיד לשבת בשבעה, ששה המה והרוח דעתיק יומין שמעליהם, הרי ז' וכמו שנאמר. אמר לו רבי שמעון, הרוח שלך תנוח לעולם הבא.

²⁰⁹ לשון התיקון^ז אצלנו היא "בעאת".

²¹⁰ עי' באד"ר (קלג ע"ב) שיש ג' צבעים בתפוח היינו לא רק אדום ולבן, אלא גם ירוק. ז"ל: פתח ר"ש ואמר (שיר ב) כתפוח בעצי היער וגו' מה תפוח זה כליל בתלת גוויין כך קב"ה תריין תפוחין כליל שיתא גוויין ותריין תפוחין אלין דאינון תקונא ז' אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים (משלי טז) באור פני מלך חיים

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר, "כתפוח בעצי היער וכו'". מה התפוח הזה, כלול בשלושה צבעים, כך הקב"ה, שני התפוחים כוללים ששה צבעים. ואלו שני התפוחים שהם התיקון השביעי, הם כלל של כל הששה תיקונים שאמרנו. ועל ידי אלו מתקיים באור פני מלך חיים.

²¹¹ עי' לעיל יט ע"א.

²¹² עי' ז"ח (לה ע"א): אורייתא, חוורא מלגיו, ואוכמא מלבר. חוורא מסטרא דאור, דאיהו אור דאברהם, דדרגיה חסד. והאי איהו אור דאתמר ביה, וירא אלהים את האור כי טוב. ואתמר ביה ותרא אותו כי טוב הוא. ואין אור אלא תורה, דכתיב ותורה אור. ודא אור דאתייהיב מימינא.

אמרת סמכוני באשישות וביה אתעבידת סגו"ל כד נחתא רפדוני בתפוחים אלין²¹³ אינון תרי סמכי קשומי דאינון חוור וסומק ובגין דארחת באת ו' דאיהי בברית אמרת רפדוני בתפוחים:

סגו"ל, כשיורדת "רפדוני בתפוחים", אלו הם שני עמודי אמת, שהם לבן ואדום, ומשום שמריחה באות ו' שהיא בברית, אומרת "רפדוני בתפוחים".

וכד אתחברת ביה אתעבידת סגו"ל מה דהוו צר"י אתעביד צייר הה"ד וייצר ה' אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגו' ויצמח ה' אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגו' (בראשית ב' ט) וצדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א' יא) ובהאי אתר איהו רחימו דילה בחבורא ויהודא דבעלה ובגין דא אמרת כי חולת אהבה אני (שיה"ש ב' ה):

וכשמתחברת בו נעשית סגו"ל, מה שהיו צר"י נעשה צייר, זהו שנאמר "וייצר יהוה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגו'", "ויצמח יהוה אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגו'". וצדיק הוא "עץ פרי עושה פרי למינו", ובמקום הזה הוא האהבה שלה בחבור ויחוד של בעלה, ולכן אומרת "כי חולת אהבה אני".

וכד ישראל האבו בברית מילה, נפסקת נביעת הנקודות מן האותיות שכלולות בשכינה התחתונה, ונשארת (בהם) יבשה, באותו זמן מה נאמר, בשור"ק חיר"ק, "שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו", קמ"ץ פת"ח, זה סוגר וזה פותח, שני אלו הם שסוגרים ופותחים את המעינות של אותן נקודות אל האותיות, והאות ו' כשהיא נטויה על ראשי אותיות עליונות נקרא רפ"ה, וכשהיא באמצע האותיות נקרא דג"ש, האותיות הללו הן חיות, שנאמר בהן "והחיות רצוא ושוב". רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה (נ"א רצוא ברפה ושוב בדגש).

וכד ישראל האבו בברית מילה, נפסקת נביעת הנקודות מן האותיות שכלולות בשכינה התחתונה, ונשארת (בהם) יבשה, באותו זמן מה נאמר, בשור"ק חיר"ק, "שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו", קמ"ץ פת"ח, זה סוגר וזה פותח, שני אלו הם שסוגרים ופותחים את המעינות של אותן נקודות אל האותיות, והאות ו' כשהיא נטויה על ראשי אותיות עליונות נקרא רפ"ה, וכשהיא באמצע האותיות נקרא דג"ש, האותיות הללו הן חיות, שנאמר בהן "והחיות רצוא ושוב". רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה (נ"א רצוא ברפה ושוב בדגש).

מה כתיב בשורק חירק כו' - דהוא מסט' דעמודא דאמצעייתא ונוק', דהן ו"ה, שכנגדן שלטו, ואנו מבקשים שלא יהא למלשינים תקוה, חיל בלע ויקיאנו²¹⁶ (איוב כ' טו) : שן - דארס נחש בין שיניו (ב"ק כג ע"ב), דמוץ ותבן הן זון של ס"א²¹⁷, והן ח"ט דחטה כמ"ש בפ' בלק (קפח ע"ב²¹⁸) ובר"מ פרשת פנחס (עקב דף ערב ע"א²¹⁹), והן אותיות אמצעיות דנחש ושטן, והן בין שן ושן²²⁰ : קמץ פתח דא כו' - כמ"ש"ל בהקדמה (ט ע"א) דקמץ ביד של שם דהוא סתים, ופתח בה"א פתוח, ע"ש בארוכה : ואת ו' - ט"ס וכצ"ל דגש ורפה כד איהו כו', וכבר ביארתי למעלה (סוף תיקון ה' כב ע"ב) ענין רצוא ושוב, - מאיר התיקון -

²¹³ ואלין (גר"א)

²¹⁴ "ואת ו'" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "דגש ורפה".

²¹⁵ "לכוא דג"ש וקוב צרפ"ה" נמחק בגר"א ובמקומו גורס את המוסגר.

²¹⁶ עיי' ספר הליקוטים (פרשת כי תצא פרק כא): מש"ה (תהלים י') ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי וגו', וכי הקב"ה מונע הקורא בתורה. אמנם הענין הוא, שכל עוד שעומד בחטאו, כל אותה תורה שלו והמצות שעושה נהנים מהם החיצונים כנז"ל, אבל כששב בתשובה שלימה, מוציא בלעו של הקליפה מפיו, בסוד (איוב ד' ט"ו) חיל בלע ויקיאנו. וזהו פירוש תשובה, שתשוב המצוה והתורה לאיתנה למקומה הראשון. וז"ש ושבת שבי, כלומר, מה ששבה מצידך החיצוני, עכשיו ביציאתך למלחמה עליו וחזרת בתשובה, תשוב לקחת השביה אשר שבה ממך, זהו ושבת שבי.

²¹⁷ עיי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה.

²¹⁸ עיי' מלואים אות יב, ועיי' עוד מלואים אות.

²¹⁹ עיי' מלואים אות יג.

²²⁰ מ"שן - דארס וכו'" עד כאן הוא הגה"ה בכת"י.

דהוא נוריאל ומט"ט²²¹: ושוב בדגש ואינון תליין במחשבה כגוונא דתגין שבע זיינין אינון כגוונא דא ה' ה' י"ו איהו ד' תגין תליין במחשבה כו' - כצ"ל, ור"ל דדגש חזק ורפה בט"ס²²² שק"ץ נוזליים, אינון ניכרים כלל, ואף בבג"ד כפ"ת כפי קריאת הספרדים שהיא הנכונה, כמ"ש עשב בשדך (דברים יא טז), הכנף פתיל (במדבר טו לח) ועוד ראיות הרבה. ואמר שבע זיינין, ר"ל ד' זיינין בד' אותיות, כמ"ש בגמ' (צורתן)²²³ (מנחות כט ע"ב), ואינון רמוזין בשם הוי"ה, ג' בכל ה', ו', ו"י, הוא ד' א'²²⁴,²²⁵ ואמר אתון בעובדא דאברים, שאין אותיות בדבור בלא נקודה אלא בכתיבה, בכ"ח פרקין דידין, כח מעשיו דעובדא דבראשית כמו שמפרש והולך, וז"ש נקודין בדבורא. ואמר תגין במחשבה דמוחא ולבא כו', שהן ג' הכוללין הכל מחשבה {לט ע"א} דבור ומעשה. ואמר דמוחא ולבא שהן ד' אותיות הוי"ה, במוחא ולבא ופומא ואברין כמ"ש בר"מ פ' נשא (קכב ע"ב²²⁶) וש"מ. ולפי שמוחא ולבא לא מתפרדין, לכן הם בתגין שהם המחשבה דלבא ומוחא.

ובז"ח פ' יתרו (כט ע"ג לד ע"א) ת"ח תלת שותפין אינון, אדם דבריא אדם דיצירה אדם דעשיה, אדם דבריא איהי נשמתא, בה חשיב ב"נ ודא המחשבה עולם המחשבה ודאי אתקריאת. רוח אדם דיצירה, עולם הדבור כו'²²⁷. ואע"ג דחשיב להו, ל"ל רשות (לאפקא לון מההוא) [לאפקא אלין וההוא] חילא דאתמר ביה מהכח אל הפועל, עד דאתלבשו נשמתא ורוחא בנפשא, ובה אפיקו כלא לפועל, בגין דנפש איהי עולם המעשה כו'²²⁸, ולית חילא למחשבה ולא לרוחא לאפקא חילא לעובדא בלא נפשא. ועם כ"ד דתלת שותפין אלין בב"נ, לא מחשבה אית לה חילא לחשב בלא שכינתא עלאה דתמן חכמה, ר"ל שהיא כוללת חכמה ג"כ, שהמחשבה בשניהם במוחא ולבא. ולא רוחא אית לה רשו לצירא בלא תפארת דאיהו כליל שית ספי', ור"ל והן מקננין ביצירה (לעיל כד ע"ב), ובינה תלת הא תשע, ונפש ל"ל חילא למעבד עובדא בלא מלכות דאיהי מעשה בראשית, עלה אתמר (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, ור"ל אלו נר"ן שכוללין כלל האדם הן מג' עולמות ביי"ע, כלל העולמות הנבראים, והן מושפעים מכלל הספירות שהן עשר בג' דרגין כנ"ל, דבינה בתלת ספירין מקננת בבריא ז"א ביצירה ומלכות בעשיה, והן ג' דרגין דמחשבה ודבורא ועובדא. אבל בריאה באלהים דאיהי בינה, הה"ד בראשית ברא אלהים (בראשית א א)²²⁹, ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים (שם טז), ויברא אלהים את האדם בצלמו (שם כז) דהיא נקראת אלהים חיים²³⁰, דחיים שמה²³¹. הוי"ה איהו יצירה הה"ד יהי אור ויהי אור (שם ג), יהי רקיע בכל אתר ויהי. כן איהו תפארת כליל שית ספירין²³², הוא טוב דכל יומי בראשית, ר"ל ו' פעמים טוב, והוא צייר יצ"ט דאתמר וייצר ה' אלהים ביצירה, תשכת הוי"ה [ר"ל דאתמר [בו וייצר] (בוויצר) שם הוי"ה והוא בת"ת דנקרא הוי"ה, וכן ביצירה דמקננן ביה. ואע"ג דאלהים נמי כתיב שם, הרי כבר אמר דבינה צייר על ידו, וכן בעשיה כנ"ל. ור"ל שכל ויהי הוא לשון הוי"ה. מאן דבעי למפעל עשיה ל"ל רשו למעבד עובדא בצלותא אלא בעובדין טבין דתליא במעשה, בהון נחית שכינתא עליה דאיהי עולם המעשה דאיהי מעשה בראשית, דאיהי פועל. ובינה כח, כ"ח אתון דקרא קדמא דבראשית כ"ח מ"ה, דאיהי חכמה מחשבה ה' אלהינו ה', כוון במוכסז כוון, פעולה דהאי כח לאו איהי אלא במעשה דאיהי פועל אדנ"י. ודא איהו מהכח אל הפועל. והפועל ל"ל חילא למפעל בלא דיבור,

– מאיר התיקון –

²²¹ עי' מלואים אות.

²²² נדצ"ל בט' אותיות.

²²³ כן הוא במהדורת וילנא וכן נמצא בכת"י.

²²⁴ פי' כל אות ה' משם הוי"ה ב"ה כלול מג' ווין, ואותיות ו' י' ביחד מהווים ז' אחת.

²²⁵ "ומפרש תגין כו' שהן ג' דרגין הכוללים" הגה"ה בכת"י.

²²⁶ עי' מילואים אות יד.

²²⁷ (המשך דברי הזוה"ק): כד אתלבש ביה מחשבה בה חשיב וצייר ציורין דשרטוטין ודיקנין.

²²⁸ (המשך דברי הזוה"ק): ובה רוחא בטש במצחא ועביד שרטוטין בטש בעיינין ועביד קריצין בטש

בעיינין ועביד גוונין בטש באנפוי ועביד גוונין ותיקונין נחית לתתא בטש בידין ועביד שרטוטין בטש באברים כלהו דגופא ועביד דיוקנין.

²²⁹ עי' לעיל ה ע"ב.

²³⁰ עי' זהר ח"ג רמה ע"א.

²³¹ עי' לעיל טז ע"ב.

²³² סטרין (נוסח הזו"ח).

דאיהו הוי"ה, תפארת דכליל כלא, הכא לית קיצוץ ופירוד במחשבה ודיבור ומעשה, תפארת כליל כלא²³³, והכי אתכליל כלא בבניה, והכי אתכליל כלא²³⁴ במלכות כו', ע"ש בארוכה²³⁵.

וע"ש (לה ע"ב)²³⁶ בענין תלת קטירין דב"נ, דאינון נר"ן שהן במחשבה דיבור ומעשה, וזהו התגין בחו"ב, והן זיונין דלא אשתכחו, וניתן לישראל בסיני ב' כתרים ממלכת כהנים וגוי קדוש²³⁷, נגד נעשה ונשמע, שהן חילא דזו"נ, דבור ומעשה, וכמ"ש למטה. ונשמע הוא בדבור. ואלו ב' כתרים הן ג' כמ"ש בא"ז²³⁸ והייתם לי סגולה כו' (שמות יט ה), והן ג' תגין דזיונין, וכמ"ש ל' (עמוד ב) תלת כתרין דשיין, ואמר שם שי"ן תלת תגין לעילא כמו זיינין כו' ועמש"ש.

וידוע ששם מ"ב דשמא מפרש מתחלק פשוטה בג"ר, מלאה²³⁹ בת"ת אדם מ"ה, מילוי המילוי במלכות²⁴⁰. והן תגין בהוי"ה פשוטה כמ"ש ל' (לה ע"ב) **שבע זיינין אינון כגוונא דא כו'**, ז' תגין, יו"ד נקודין ביו"ד אתוון דמ"ה, כ"ח אתוון עד אלף²⁴¹ בכ"ח דמ"ה כנ"ל. וכן מתחלק שם מ"ב הנ"ל בג"ר עצמן כידוע (מכ"ש ש"ד פ"ט), וכן מתחלקין התגין ונקודות ואותיות בג"ר שהן ג"כ אדם דבריאה

– מאיר התיקון –

²³³ והכח אתכליל כלא בבניה (נוסף בזו"ח).

²³⁴ בבניה, והכי אתכליל כלא (נמחק בזו"ח).

²³⁵ תרגום: בא וראה, שלשה שותפים הם, אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, אדם דבריאה הוא הנשמה, שבה חושב האדם, וזו (נקראת ודאי) עולם המחשבה, רוח בעצם ביצירה, עולם הדיבור, כשמתלבשת בו המחשבה, בה חושב ומצייר הציורים של השרטוטין וצורות הפנים, ואף על פי שחושבם, אין לו רשות להוציא אותם מכח ההוא, שעל זה נאמר מהכח אל הפועל, עד שנתלבשו הנשמה והרוח בנפש, ובה הוציאו את הכל לפועל, לפי שהנפש הוא עולם המעשה, ובה מכה הרוח במצח ועושה שרטוטין, מכה בעינים ועושה הגבות, מכה בעינים ועושה הגוונים, מכה בפנים ועושה בו גוונים ותיקונים, יורד למטה, מכה בידיים ועושה בהם שרטוטין, מכה בכל האברים ועושה צורות, ואין כח לא למחשבה ולא לרוח להוציא הכח אל הפועל בלא הנפש

כי אף על פי שיש שלשה שותפים אלו באדם, אין מחשבה שיש לה כח לחשוב בלא השכינה העליונה ששם החכמה, ואין רשות לרוח לצייר ציורים בלא התפארת, שהוא כולל את שש ספירות, ואין כח לנפש לפעול פעולה בלא המלכות, שהיא מעשה בראשית, עליה נאמר תוצא הארץ נפש חיה אבל הבריאה באלה"ם שהוא הבניה, זהו נאמר בראשית ברא אלה"ם, ויעש אלה"ם את שני המאורות הגדולים, ויברא אלה"ם את האדם בצלמו הוי"ה הוא ביצירה, זהו נאמר יהי אור ויהי אור, יהי רקיע, בכל אתר [נאמר] ויהי כן, הוא בתפארת הכולל ששה קצוות, הוא טוב בכל יום ימי בראשית, והוא שצייר את היצר הטוב, שנאמר בו ויצר יהו"ה אלה"ם, ביצירה תמצא הוי"ה מכאן, מי שרוצה לפעול עשיה, מאותם המלאכים הממונים על התפלות, אין לו רשות לעשות מעשה על ידי התפלה, אלא במעשים הטובים התלויים במעשה, שבהם יורדת השכינה עליו, שהיא עולם המעשה, שהיא מעשה בראשית, שהוא פועל

ובינה הכח, כ"ח אותיות של פסוק ראשון שבתורה, כ"ח מ"ה, שהוא חכמ"ה מחשבה, יהו"ה אלהינו יהו"ה, כו"ד במוכס"ז כו"ד, הפעולה של זה הכח אינה אלא במעשה, שהיא פועלת אדני, וזהו מהכח אל הפועל, והפועל אין לו כח לפעול בלא דיבור, שהוא הוי"ה תפארת הכולל את הכל כן אין קיצוץ ופירוד במחשבה ודיבור ומעשה, התפארת כולל את כל, (כך) נכלל הכל בבניה, וכן נכלל הכל במלכות.

²³⁶ ז"ל: ואינון תלת קטירין דיהיב בב"נ נשמה השכלית למנדע בה לעושה כל עלמין דאיהו אומר ועושה מדבר ומקיים ואיהו בורא יוצר ועושה כלא חד איהו מלגיו איהו אפיק כלא מכח לפועל ואיהו משנה עובדוי וביה לית שנוי.

תרגום: והם שלשה קשרים שניתנו באדם, נשמה השכלית, לדעת בה את העושה כל העולמות, שהוא אומר ועושה, מדבר ומקיים, והוא בורא יוצר ועושה, הכל אחד, הוא מבפנים, הוא הוציא הכל מן הכח לפועל, והוא משנה מעשיו, ובו אין שינוי

²³⁷ עי' תנא דבי אליהו (זוטא - פרק ד): כיון שקבלו ישראל מלכותו של הקב"ה עליהם ואמרו כל אשר דבר י"י נעשה ונשמע (שמות כד) מיד ירדו ששים רבוא מלאכי השרת והניחו בראש כל אחד מישראל שני כתרים ככתרו של אדם הראשון אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע שנאמר (שם יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש.

²³⁸ עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ ג ע"א. נדצ"ל ח"ג קיט ע"ב הובא במלואים אות טו.

²³⁹ היינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

²⁴⁰ עי' ע"ח שער י"ד פרק ז, וצ"ע.

²⁴¹ כאשר מסדרים את האותיות לפי ערכם המספרי מאחד ועד אלף, חשוב הדבר כאילו ישנם כ"ח אותיות: כ"ב שהוא עד ד' מאות, ועוד ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה' מאות עד ט' מאות, והאות הכ"ח הוא אל"ף פעם שניה ואז הוא כנגד המספר אלף (ע' יהל אור ח"ב לט ע"ד, ושם א ע"ד).

ויצירה ועשיה, וכמש"ל בתיקון ס"ט (קלה ע"ב) וברישי תיקון ע' (קלה ע"ב), שזו"נ הן בדוגמא דחו"ב והכל ענין א'. וז"ש ומאלין כו', כמ"ש למטה. והענין כי חו"ב הן כח של זו"נ, וכמש"ל מהכח אל הפועל, והן נסתרות²⁴² כמוחא ולבא, כלים פנימים של ראש וגוף, וזו"נ ברישא וגופא, פומא ואברים כלים החיצונים שלהם {לט ע"ב} לגמור במעשה, וכמ"ש בר"מ (ה"ג קפג ע"ב) הנסתרות יראה ואהבה דאינון כמוחא ולבא בחללא דגופא וברישא, והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר, ורזא דמלה כו' ע"ש²⁴³. ור"ל תורה ומצוה דבורא ועובדא, ומ"ו (הוא ר"ת ומוחא ולבא) [ומוחא ולבא] הן כלים פנימים שלהן ועושיין כ"ז בהעלם:

כתרין דאתוון דאינון תליין במחשבה (נ"א הני טעמי תליין במחשבה אתוון בעובדא דתמן נקודה תליין בדבור אתוון בעובדא שבע זיינין אינון כגוונא דא ש' **ל** כן איהו ז' שביעאה לא צריכין תנין כגוונא) דתנין נקודין תליין בדבורא אתוון תליין בעובדא שבע זיינין אינון כגוונא דא **ה** י"ו איהו ז' לא צריכין תנין דאינון אתוון אתקרון תנין כגוונא דא **יהוה**²⁴⁴.

הכתרים של האותיות, שהן תלויות במחשבה, שהן כדוגמת (טעמים הללו תלויים במחשבה, אותיות במעשה, ששם נקודות תלויים בדיבור, אותיות במעשה, שבע זיינין הם כדוגמא זו, ש' **ל**. כן הוא ז' שביעי לא צריכים תנין כדוגמת) התגים. הנקודות תלויות בדבור, האותיות תלויות במעשה. שבע זיינים הם כמו זה **ה** י"ו הוא ז' לא צריכים תגים, שאותן אותיות נקראות תגים כדוגמא זה **יהוה**.

תנין (לט ע"א) תליין במחשבה דלבא ומוחא²⁴⁵ נקודין [לט ע"א] בדבורא ופומא²⁴⁶ אתוון בעובדא דאברין ומאלין נקודין (וטעמי)²⁴⁷ ואתוון עביר ההוא סתים וגניז כרסייא טמירא עלאה ועליה אתמר (איכה ה"ט) אתה ה' לעולם תשב וכו' מאי (אתה) ההוא דאתמר ביה (ישעיה כה א) ה' אלהי אתה ארוממך בההוא דאתמר ביה (חבקוק ג' י) רום ידיהו נשא ובגין דא אתמר למי נושאין כפים לרום השמים²⁴⁸ הה"ד רום ידיהו נשא ומאי

התגים תלויים במחשבת הלב והמח, הנקודות בדבור הפה, האותיות במעשה האיברים. ומאלו הנקודות (וטעמים) ואותיות עושה אותנו סתום וגנוז כסא נסתר עליון, ועליו נאמר "אתה יהוה" לעולם תשב וכו', מה זה ("אתה"), אותו שנאמר בו "יהוה אלהי אתה ארוממך", באותו שנאמר בו "רום ידיהו נשא", ולכן נאמר (בהיר קלט) למי נושאין כפים לרום השמים, זהו שנאמר "רום ידיהו נשא", ומיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא חכמה כ"ח מ"ה, ועליו נאמר "כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו", וזהו כ"ח הפרקים של ידי המלך העליון, שהן כז"ו במוכס"ז כז"ו.

– מאיר התיקון –

²⁴² עי' לעיל יט ע"א.

²⁴³ עי' מלואים אות טז.

²⁴⁴ פיסקא זו נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ואינון תליין במחשבה כגוונא דתנין שבע זיינין אינון כגוונא דא **יהוה** י"ו איהו ז' תנין תליין במחשבה ללא צריכין תנין דאינון אתוון אתקרון תנין כגוונא דא **יהוה**".

²⁴⁵ עי' ביאורים ח"א ס ע"ד: אינו נזכר בתיקונים מענין התנין מה שהם, אם שהם בבחי' גופין או נפשיין וכיוצא. וכן אינו נזכר היכן שהם מושרשין, אם באימא אם בזו"ן וכיוצא ע"ד שנזכר כ"ז בטעמים ונקודות ואותיות שאמר (בדף ט ע"א) טעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין ואתוון נפשיין, ושם (דף כב ע"א) טעמי אינון מן כתרא נקודין מן מוחא אתוון מסטרא דאימא עלאה וכלהו אתכלילן במלכותא, ע"כ. עי' לקמן מ ע"א: תנין אינון למחשבה.
²⁴⁶ לפומא (גר"א).

²⁴⁷ "ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ומאלין נקודין".

²⁴⁸ ז"ל הבהיר אות קלט: שאלו לו תלמידיו למי נושאין כפים, אמר להם לרום השמים, מנא לן, דכתיב (חבקוק ג' י) נתן תהום קולו רום ידהו נשא, הא למדת שאין נשיאת כפים אלא לרום שמים, וכשיש בישראל משכילים ויודעים את סוד השם הנכבד ונושאים כפיהם, מיד נענים שנאמר (ישעיה נ"ח ט) אז תקרא וה' יענה, אם אז תקרא ה' יענה מיד.

עי' זהר יתרו סז ע"א: ז"ל: וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו' רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח ואמר (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידו כתיב ידו חד בגין דבעי לארמא ימינא על

הכנויים של היחוד העליון, שהוא יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד. ומשום שהסתלק הכח הזה מישראל, נאמר בהם "וילכו בלא כח לפני רודף".
 ניהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו חכמה כ"ח מ"ה²⁴⁹ ועליה אתמר (תהלים קיא ו) כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה דאינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו כנויין דיחודא עלאה דאיהו יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד ובגין דאסתלק האי חילא מישראל אתמר בהון (איכה ו א) וילכו בלא כח לפני רודף:

בדיבורא ופומא - צ"ל דפומא: ומאלין נקודי ואתון עביד כו' - כצ"ל, ור"ל ההוא סתים וגניז
 הוא חכמה, וכרסיא כו' הוא בינה, וכמש"ל דתגין הוא בכתר ונקודין ואותיות בחו"ב, וחזו"ב כלולין זה בזה בסוד הבן כו'²⁵⁰, ולפיכך שניהן הן בחכמה וכן בבינה, וז"ש שְׁמָאֵלוּ עביד כו', וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית וכמש"ל (עמוד ב) **וכלא בחכמה ורזא כו', אית חכמה מסט' דאתון ואית חכמה מסט' דנקודין כו',** וכולם כולל בבינה, דהוא כרסיא דיליה. ואמר טמירא עילאה²⁵¹, שיש עוד כסא למטה מלכות, כמ"ש למטה וש"מ: **ועליה אתמר אתה כו' - ר"ל, סיפא כסאך לדור ודור, ומפרש והולך הקרא, מאי אתה ההוא כו',** ר"ל דכתיב ביה ארוממך, והוא חכמה, שלכן כתיב אתה כו' תשב, שהוא יושב על הכסא, והוא אדם, שמא מפרש²⁵², על הכסא, ומביא ראיה, דכתיב ארוממך והוא נקרא רום בגבהי מרומים²⁵³: **רום ידיהו נשא -** כמו שמפרש והולך, דנושאיין ידים לרום השמים, רום של השמים, מרום וקדוש, ונושאים עשר אצבעות לשם שהוא יו"ד של שם, עשר אתון דשמא מפרש, וז"ש ומאי ניהו כו'. וע"ל סוף תכ"ב (סז ע"ב עו ע"ב) **יו"ד שריא בעשר אצבעין כו', מחכמה שריא דאיהי באצבעין.** ואמר דאיהו חכמה כח מ"ה²⁵⁴, מביא ראיה דמ"ה הוא בחכמה. ור"ל כ"ח מ"ה, הן המילוי ומילוי המילוי, דפשוט הוא בכתר, שהן התגין. ובחכמה הוא שניהם, נקודין ואתון כנ"ל. וז"ש ועלה אתמר כ"ח מעשיו כו', דבכ"ח אתון דשמא מפרש²⁵⁵, וכן דאתון תליא עובדא, כ"ח אתון דבראשית²⁵⁶. ואמר והאי איהו כ"ח כו', ר"ל לכן הם בידין, דתליא בהן חכמה דבהון כ"ח פרקין. ואמר למטה יו"ד כו', אינון עשר אצבעין כו', הרי כ"ח מ"ה בהון, ובהון עובדא דבראשית, דאתמר (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן נושאיין אותן

– מאיר התיקון –

שמאלא והא אוקימנא רזא אשכחנא בספרא דשלמה מלכא דכל מאן דארים ידוי לעילא ולא אינון בצלותין ובעותין האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולטנין ממנן ואינון (קהלת ז יט) עשרה שליטים אשר היו בעיר אלין אינון עשרה די ממנן על פרישו דידין לעילא לנטלא ההוא צלותא או ההיא ברכתא ויהבי ביה חילא לאתיקרא שמא קדישא ואתברך מתתא כיון דמתתא אתברך מההוא פרישו דידין לעילא כדון אתברכא מעילא ואתיקר מכל סטרין
 תרגום: וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו' רבי חזקיה (רבי אלעזר) פתח ואמר וישא אהרן את ידו כתוב ידו אחת משום שצריך להרים ימין על שמאל והרי בארנו הסוד. מצאנו בספרא של שלמה המלך שכל מי שמרים ידו למעלה והם אינון בתפלות ובקשות זהו אדם שמתקלל מעשרה שליטים ממנו והם עשרה שליטים אשר היו בעיר אלו אותם עשרה שממונים על פרישת הידים למעלה ליטול אותה תפלה או אותה ברכה ונותנים בה כח להתכבד השם הקדוש ומתברך מלמטה כיון שמלמטה מתברך מאותה פרישת הידים למעלה אז מתברך מלמעלה ומתכבד מכל הצדדים.

²⁴⁹ דע"ה ח"א כג ע"ג: מ"ה יוצא האבא שהוא החכמה

ביאורים ח"ב מז ע"ד: השם מ"ה שהוא הפנימיות הוא ע"י שהשם ע"ב שהוא החכמה חיה הנה הוא מתלבש בהשם מ"ה והוא כחו ועיקרו, וכן הוא הוראת מלת חכמה כח מ"ה וכו' המ"ה הוא הפנימי דאצילות הרי הוא דבר קבוע ועומד לעולם שלא ישתנה ח"ו לנצח, אבל החכמה חיה שמתלבש ומתגלה בז"א ומאיר בו הרי הוא אינו קבוע כלל, כי א"כ הרי היה להם להזו"ן להיות תמיד בהיחוד דפב"פ.

²⁵⁰ הבן בחכמה וחכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד).

²⁵¹ ואמר טמירא עילאה נגד סתים וגניז, טמירא נגד גניז, ועילאה נגד סתים, והבן, כנ"ל מנחם.

²⁵² היינו שם מ"ה (עי' לעיל ח ע"ב, וזהר ח"ג כט ע"ב), בגימ' אדם.

²⁵³ עי' הערה, ועי' דברי רבינו בתז"ח יד ע"א.

²⁵⁴ עי' דברי רבינו לקמן עו ע"א: כ"ח מ"ה - חכמה כולל שניהם, והוא מ"ה, עשר אתון, והיא כ"ח אתון עובדא דבראשית.

²⁵⁵ עי' תז"ח י ע"ג: כ"ח אתון דאנון יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף ו"ו ה"א אל"ף.

²⁵⁶ עי' לקמן לט ע"ב.

יוד כו' {לט ע"ג} אינון כו' - (כנ"ל) [ר"ל] להורות שכלהו באצבעאן: דאתמר בהון ידיו כו' - ר"ל, גלילי הן עשר גלגלין שהן עשר נקודין כמש"ל (ה ע"ב ד"ה נקודין עגולין): דבהון כו' דאינון כו' - עתה משלים הדבר דבהון כ"ח מ"ה ונושאין לרום, ונאמר אתה ארוממך, וז"ש ובג"ד ה' אלהי אתה, ר"ל דכתיב ארוממך: ומאי אתה ההוא דאתמר בי' נכון כו' - ט"ס, וצ"ל ומאי כסאך כו', דלמעלה מפרש אתה דפסוק אתה ה' לעולם כו', ועתה מפרש כסאך, וז"ש מעולם אתה, וכמ"ש (א"ז רצ ע"ב) כחדא נפקין וכחדא שריין ולא כו': ומאי נכון כו' ונאמן עומד וכ"ו באמצע הה"ד כו' - כצ"ל, ור"ל דמכון דיליה הוא צדק ומשפט, כמ"ש (תהלים פט טו) צדק ומשפט כו',²⁶⁸ ועי' באד"ז (רצא ע"ב) ע"ש בארוכה, ובפ' אחרי מות (דף נט ע"ב)²⁶⁹. וז"ש נאמן כו' דאמרינן נ' פשוטה נ' כפופה נאמן פשוט כו',²⁷⁰ (שבת קד ע"א), ור"ל נאמן יושב ההוא כפופה בז"א, וכמו שמפרש והולך כתפארת אדם לשבת בית, שהוא יושב בבית והוא נאמן עומד²⁷¹, וכמ"ש ל (כז ע"א) איהו יתיב על כורסייא, ושניהם נקראין נאמן, שבהו רזא דמהימנותא²⁷², כמ"ש בא"ר (קמ"ד ע"א²⁷³), וכמ"ש (ספרא אח"מ פ"ח סוף פ"ב אות א) אני ה', אני נאמן לשלם שכר, אני נאמן כו',²⁷⁴ וההיא כרסייא מייחדם דנק' בינה בן י"ה²⁷⁵, דכליל יה"ו מסט' דז"א, וגם כלילא מה' תתאה, (ה' אתוון דאלהים)²⁷⁶ [האתוון דאשקייא], ומתפשטת בתוכם במ"ט שערים דילה, וזהו כ"ו באמצע, וז"ש הה"ד כתפארת כו'. והתפשטותה ידוע דעת המייחדם²⁷⁷, בסוד (בראשית ד א) והאדם ידע כו': ומאי מאז אלא כו' - ר"ל, וה' הוא וב"ד (לקמן מח ע"ב), וז"ל, ונכון הכסא מהם, שהם מכונים דילה. וז"ש ומאי א"ז אלין כו', והוא יחוד שהוא בדעת ויסוד²⁷⁸, ושני מיני היחוד הן: א' בלאה שהיא ה' אחרונה, וא' ברחל אדני²⁷⁹, ובסוד אחד דק"ש²⁸⁰ וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד²⁸¹, וקשר של ראש ותש"י. דהיא²⁸² עקרת הבית, פרוץ גמור: לחושבן אמן - דהן נאמנים הנ"ל, וז"ש אמן, אל מלך נאמן:

וזהו העונה אמן בכל כחו, באותו כ"ח, ודא איהו העונה אמן בכל כחו בהוא כ"ח ולכן פרשוה בעלי המשנה (שבת קיט ע"ב) ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין העונה העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ובגללו נאמר "נכון כסאך מאז

– מאיר התיקון –

²⁶⁸ ז"ל הפסוק בשלימות: צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך.
²⁶⁹ ז"ל: וכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך דלא אזיל דא בלא דא וכד משפט מתרחק מצדק ווי לעלמא (כדין כתיב ויש נספה בלא משפט) והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שרייא בנוקבא אמר אי לדא אתיתון גבאי תיבו דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין.

תרגום: ונאמר "צדק ומשפט מכון כסאך", שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק, או לעולם (אז נאמר "ויש נספה בלא משפט"), ועכשיו ראיתי שאתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה, אמר אם לשם זה באתם אלי שבו, שהרי היום הסתכלתי שיחזור הכל לשרות פנים בפנים.
²⁷⁰ ז"ל בשלימות: נו"ן כפופה נו"ן פשוטה נאמן כפוף נאמן פשוט.

²⁷¹ מלכות היא נאמן עומד (לש"ו). עי' לקמן הערה 301.
²⁷² עי' בהג"ר א בספד"צ יז ע"ד הובא דבריו במלואים אות יז.

²⁷³ ז"ל: ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא [ואדם] פי' על כל פרטי האיברים שבו (ב"ע רנו ע"ב). [הה"ד כי האדם יראה לעינים וי"י יראה ללבב (שמואל א טז), דאיהו בלגו לגו] ["אדם" הרי הוא בחינת הכלים שמבחוץ אינו משיג את הפנימיות, אלא רק את החיצוניות בלבד, כפי ראות עיניו (ב"ע רנו ע"ב)]. ובהאי תקונא דאדם אתחזי שלימותא, מהימנותא דכלא, דקאים על כורסייא, דכתיב ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה (יחזקאל א) [כאשר כל העולמות הם בשלימות, אזי הם בסוד אדם היושב על הכסא, דהיינו בחינת עולם האצילות היושב על עולם הבריאה (ב"ע רנו ע"ב)]. ועי' מלואים אות יז.

²⁷⁴ ז"ל: וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם אני ה' שאמרתי והיה העולם אני דיין אני מלא רחמים, אני דיין להיפרע ונאמן לשלם שכר. אמנם עי' רש"י (ויקרא יט טז): אני ה'. נאמן לשלם שכר, ונאמן להפרע.

²⁷⁵ עי' אד"ז רצ ע"א שבינה נקרא בן י"ה, ועי' לעיל ג ע"א שד"א מכונה בן י"ה.
²⁷⁶ עי' לעיל לה ע"ב ד"ה מראות.

²⁷⁷ עי' לעיל הערה.
²⁷⁸ עי' לקמן פא ע"א ד"ה ביה איהו ז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויסוד הוא א'.

²⁷⁹ עי' לעיל ז ע"א ד"ה דיראה.
²⁸⁰ לאה.

²⁸¹ רחל.
²⁸² רחל.

מעולם אתה", ובו "אתה יהו"ה לעולם תשב",
אתה אותו שנאמר בו אבינו מלכנו, אבינו
אתה, ומי הוא אבינו אב הרחמן.
אמן²⁸³ בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים
שנה ובגיניה אתמר (תהלים צג ב) נכון כסאך
מאז מעולם אתה (וביה)²⁸⁴ (איכה ה יט) אתה ה'
לעולם תשב אתה ההוא דאתמר ביה אבינו
מלכנו אבינו אתה ומאי ניהו אבינו אב
הרחמן²⁸⁵:

ודא איהו העונה כו' - ר"ל, כמ"ש רש"י (שבת קיט ע"ב) בכל כוונתו, שהוא הפנימית דחכמה שהוא
הכח²⁸⁶, ובדחילו ורחימו דשם²⁸⁷, וזהו בכל כחו, וכמ"ש (ברכות נו ע"ב) אין מראין דלועין אלא כו'²⁸⁸,
וכתיב בכל מאדך²⁸⁹ (דברים ו ה): **ובג"ד אוקמוהו כו' - ע"ל (ד ע"ב ה ע"ב) בארוכה, ועמ"ש, (ועוד**
יותר נכון שהן כ"ח²⁹⁰ דכליל בעשר אצבעין שהן עשר אמירין בל"ב שבילין, וז"ס מ"ב וע'²⁹¹)²⁹²,
דע' שנין הן ע"ב²⁹³ דחבלי יולדה, והענין הוא בשם ע"ב דהוא כ"ח עם ב"פ א"ב דזו"נ²⁹⁴ כידוע,
והן יחודא דאמן²⁹⁵, וזהו אמן עם כ"ח, בכל כחו: **ובי' אתה - צ"ל ועוד אתה כו', ר"ל למעלה**
דריש על חו"ב וכאן על זו"נ, תשב כמ"ש ל לשבת בית, ומפרש והולך אתה ההוא דאתמר כו' והוא
בת"ת, וכמ"ש למטה, ומביא ראיה שאומרים אבינו אתה, והוא אבינו, והוא אב הרחמן. ועיין בא"ר
(קמא ע"ב) תו אתפשט האי תפארת כו' כל רחמים וכל סטרא דרחמי כו'²⁹⁶:

והוא כולל את כל אותיות התורה, ומי
הוא התורה שבכתב, העמוד האמצעי, ועליו
נאמר ברוך אתה. וכשישראל עומדים
בעמידה של תפלה, הוא יושב על כסא,
ובשבילו נאמר באותו זמן "אתה יהו"ה
לעולם תשב כסאך לדור ודור", ומי הוא לדור
ודור, אלא אותו שנאמר בו "דור הולך ודור
בא והארץ לעולם עומדת", ואין דור פחות

ואיהו כליל כל אתוון דאורייתא ומאי ניהו
אורייתא דבכתב עמודא דאמצעייתא ועליה
אתמר ברוך אתה וכד ישראל קיימין בעמידה
דצלותא איהו יתיב על כרסייא ובגיניה אתמר
בההוא זמנא אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור
ודור ומאי ניהו לדור ודור אלא ההוא דאתמר

– מאיר התיקון –

²⁸³ ז"ל הגמ' בשלימות: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיא רבא מברך בכל כחו
קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' מאי טעמא בפרע פרעות
משום דברכו ה' וכו' ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן שנאמר פתחו שערים
ויבא גוי צדיק שומר אמונים אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן מאי אמן אמר רבי חנינא
אל מלך נאמן. אמנם בזהר ח"ג כ ע"א איתא: כל העונה אמן יהא שמיא רבא מברך בכל כחו קורעין
לו גזר דינו של שבעים שנה.
²⁸⁴ ועוד (גר"ח).

²⁸⁵ עי' שעה"כ לז ע"א שאב הרחמן הוא בת"ת דז"א.

²⁸⁶ עי' לעיל ה ע"א והערה.

²⁸⁷ עי' לעיל הערה.

²⁸⁸ ז"ל בשלימות: אין מראין דלועין [לאדם בחלום] אלא למי שהוא ירא שמים בכל כחו.

²⁸⁹ עי' שעה"כ כב ע"ג: והאהבה היא שתמשיך לה ההארה הנז', וזמ"ש (דברים ו ה) ואהבת את ה'
אלקיך בכל לבבך שני לבבות, והוא שיחבר ויכלול הימין שהוא החסד עם הגבורה, ואח"כ תכלול
המלכות עמהם, וזהו ובכל נפשך, הוא המל' הנק' נפש, ואח"כ תכלול כולם ותעלם למעלה בחב"ד,
וזהו ובכל מאדך.

²⁹⁰ צ"ע כוונתו, ואפשר שזה מלוי דמלוי.

²⁹¹ עי' לעיל לח ע"ב ד"ה דכלהון.

²⁹² המוסגר מופיע בכת"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.

²⁹³ עי' לעיל הערה 173.

²⁹⁴ והם ב' פעמים כ"ב אותיות האלפא ביתא, א' באור ישר וא' באור חוזר, כמבואר בספר יצירה
פ"ב מ"ד בפירושו של רבינו (עי"ש מש"כ במהדורתינו).

²⁹⁵ הו"ה ואדנ"י כנ"ל שזה בגימ' אמ"ן. עי' אריכות בכללים ח"ב סה ע"א.

²⁹⁶ ז"ל בשלימות: תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין
מפרצופא דנוקבא עד טבורא ומטבורא שארי ובטבורא שלים תו אתפשט האי תפארת ואתתקן מעוי
דדכורא ועייל ואתתקן בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי
תרגום: למדנו: זו התפארת נתפשטה מטבור הלב, ושם עשתה נקב, עובר לצד האחור ותיקן את
פרצוף הנקבה עד הטבור. ומהטבור מתחיל ובטבורא נשלם. עוד נתפשט זה הת"ת ותיקן המעיים
של הזכר ונכנס ונתקן באותו מקום, כל הרחמים וכל צד הרחמים.

מששים רבוא (זהר ח"א כה ע"א). ומיהו, משה ששקול לששים רבוא מישראל (מכילתא יתרו א), ודרגתו היא האספקלריה המאירה.

ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת ולית דור פחות מששים רבוא ומאי ניהו משה דשקיל לשתיין רבוא מישראל ודרגא דיליה אספקלריא דנהרא (עי' לחכ זה ותוסף ללכת שצדף קז ע"ב²⁹⁷):

ואיהו כליל כו' - ר"ל, דזהו א"ת כמ"ש בפרשת בראשית (טו ע"ב²⁹⁸) וש"מ הרבה, וה' הכפולים²⁹⁹: וכד ישראל כו' - דלגביה קיימין כמ"ש בפ' חיי שרה (קלב ע"ב)³⁰⁰, ור"ל ז"ש ברוך אתה דלגביה קיימין, ומפרש כאן דנ' כפופה בז"א ופשוט' בנוק', אבל בפ' אח"מ (סו ע"ב)³⁰¹ וש"מ אמר להיפוך³⁰²: {לט ע"ד} ומאי ניהו לדור כו' - ר"ל, בזמן דאיהו יתיב על הכסא ונהיר לה, אז נקראת אספקלריא דנהרא³⁰³ וכמ"ש (פג ע"א פט ע"ב) בג"ד מסט' כו' וכד כו', והוא דרגא דמשה רבינו ע"ה כמו שמפרש והולך, וז"ש כסאך דיתיב עלה ונהיר לה בכל דור בסט' דמשה, דאתפשטותיה בכל דור עד ס' רבוא³⁰⁴ וכמו שמפרש והולך ולית דור כו', וכמ"ש (קג ע"א קטו ע"ב) ובג"ד אתמר ביה דור הולך כו' ושם (קי ע"א קלא ע"א) דעליה אתמר דור הולך ודור בא ולית דור כו', ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא עד ס"ר כו', וע"י כסאך כנ"ל, וז"ש והארץ כו' דאיהו עומד כנ"ל, וע"ל (קט ע"א קל ע"א) דור הולך כו' אבל שכינתא כו':

"בזאת יבא אהרן אל הקדש", בא וראה אין אדם מפיק רצונו מיה"ה אלא ב"זאת", שעליה נאמר "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיה"ה" וזו היא "עת לעשות ליה"ה". וכמה עתות יש, ועליהם נאמר "ואל יבא בכל עת", ושלמה אמר "עת לשחוק וכו'", שהן כ"ח עת, ועל זה הקדוש ברוך הוא אמר "ואל יבא בכל עת אל הקודש" שהוא "קודש ישראל ליה"ה".

בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא מז ג) תא חזי אין אדם מפיק רצונו מה' אלא בזאת דעלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' ודא היא עת לעשות לה' (תהלים קיט קכו) וכמה עתות יש ועלייהו אתמר (ויקרא מז ב) ואל יבא בכל עת ושלמה אמר (קהלת ג ד) עת לשחוק וכו' דאינון כ"ח עת ועל דא קודשא בריך הוא

- מאיר התיקון -

²⁹⁷ קכו ע"ב.
²⁹⁸ ע"י מלואים אות יח.
²⁹⁹ פ"י בחי' ה' אותיות מנצפ"ך הופכת "א"ת" ל"אתה".
³⁰⁰ ע"י מלואים אות יט.
³⁰¹ ז"ל: דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה וע"ד כלילין אתוון ודא בדא (חד בחד) וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נר"ן אוף הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נר"ן הכי מתפרשא נ' כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה ו' פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילין אתוון ומתאחדן דא בדא ואי תימא אמאי א(ת)הדר ו' אנפוי מנ"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא:
 תרגום: זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו, ועל כן כלולות האותיות זו עם זו, וא"ו, ראש וסיום כמו שבארנו. ולמדנו שתי אותיות הן כדוגמא זה וא"ו שאמרנו, נר"ן ג"כ כך. ואף על גב שבארו את הדבר, נר"ן כך מתפרשת, נ' כפופה זו המלכה, וסמוכה לה ו' שהוא יסוד כדי שתתברך ממנו, ו' פשוטה זו התפשטות התפארת ולכן כלולות האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר למה מחזיר ו' פניו מנ"ן כפופה ומחזיר פניו אל ה' הפשוטה, אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר פניו כנגד המלך.
³⁰² ואפשר לומר באמת בהיפוך, דאינון עלמא דעמידה ועלמא דישיבה כמ"ש בפ' חיי שרה וש"מ, ולשבת בית קאי אנוק' כידוע וזהו הנכון, (ול"ל) [ונו"ל] דהאי לשבת הוא סוד יחוד בעת התפלה ובסוד לא לתוהו בראה לשבת יצרה וזהו דיתיב על כרסייא והבן כנ"ל ונון פשוטה כליל ז"ו כמ"ש בזהר (וילך רפה ע"ב) ובו יצא בס"ת וכן משמע בפ' א"מ ע"ש ולכן בו נאמן עומד והוא לשבת בית וישראל כד מטין לגביה קיימין לאחזאה שבחא דדכורא דהיא כלילא ביה בעת היחוד ואתקריאת ע"ש בעלה והבן מאד - הגהת מנחם.
 "ואפשר" וכו' עד "וזהו נכון" מוסגר בלש"ו.
³⁰³ ע"י לעיל הערה.
³⁰⁴ ע"י דברי רבינו על תז"ח לח ע"ג: דור הולך ודור בא הכל מסט' דו"ק שבו ששים רבוא נשמות בכל דור עד סוף כל הדורות

אמר ואל יבא בכל עת אל הקדש³⁰⁵ דאיהו קדש ישראל לה' (ירמיה ב ג):

*בזאת כו' - שייך להקדמה (יא ע"א יג ע"א) עד וכ"ח אתוון, והיא מהשמטות בתז"ח (פג ע"ב לב ע"ג), והואיל דמסיים חכמה מסט' דחכימא, טעו המגיהים לכתוב כאן: ת"ח אין אדם כו' - כמש"ש בתיקון ו' (כג ע"א) ובג"ד מאן דבעי לאשגא כו', וכן למעלה (יד ע"א יט ע"ב) ומאן דבעי למחזי כו', ושם (ע"ב כ ע"א) ולית ידיעה כלל במלכא כו', וש"מ הרבה: דעלה אתמר מצא כו' - דאיהי אשה יראת ה' היא תתהלל (משלי לא ל, ע"י זהר ח"א קכב ע"א), ואתמר בה (בראשית ב כג) זאת הפעם כו', לזאת יקרא אשה כו'³⁰⁶: ודא היא עת כו' - ר"ל, דכתיב בה על זאת יתפלל כו' לעת מצוא (תהלים לב ו, ואמרו לעת מצוא זו אשה שנאמר מצא אשה כו' ויפק רצון כו' (ברכות ח ע"א) כמ"ש למטה, ור"ל והיא נקראת עת רצון, ואני תפלתי כו' (תהלים סט יד): ודא היא עת כו' - שהיא עתו, כמ"ש בפ' א"מ (נח ע"א) לתת אכלם בעתו, מאן עתו דא עתו דצדיק דא מטרוניתא כו'³⁰⁷: וכמה עתות כו' - כמש"ש (זהר ח"ג נח ע"ב) ואל יבא בכל עת כו', אמר ר' אבא כו' רש"א הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכי אתא כו' בג"כ לא יטעי כו', במה ייעול בזאת, בזאת יבא אהרן אל הקודש, דהאי היא עת כו'³⁰⁸. וכן בפ' וירא (קטז ע"ב) ר"י פתח ואמר עת לעשות כו', דא כנסת ישראל דאקרי עת כד"א ואל כו', מאי ואל יבא כו', ע"ש³⁰⁹. ובפ' תרומה (קנה ע"ב) ההוא טייעא דהוה טעין כו' פתח ואמר כו'³¹⁰: ושלמה אמר כו' - ע"ל (קד ע"א ע"ב קיז ע"א) בארוכה: דאיהו קדש ישראל לה' - ר"ל, שלא לחברא לה עם הקדש דאיהי ישראל דלעילא, אלא בזאת יבא כו' אל הקדש:

וכד שכינתא שנקראת זאת עם ישראל, כמה דאת אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם וכו' מאי אינון אמרין לה אנה הלך דודך היפה בנשים (שיה"ש ו א) אנה פנה דודך ונבקשנו עמך בכמה תחנונים וצלותין בציצית ובתפילין בשבתות וביומין טבין דעלייהו אתמר (שמות לא יז) ביני ובין בני ישראל אות

וכששכינה שנקראת זאת עם ישראל, כמו שנאמר "ואף גם זאת בהיותם וכו'", מה הם אומרים לה, "אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך", בכמה תחנונים ותפלות בציצית ובתפילין בשבתות ובימים טובים, שעליהם נאמר "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם", אות ברית מילה אות של שבת וימים טובים ואות של תפילין.

- מאיר התיקון -

³⁰⁵ ע"י רקאנטי (דברים כח יב): בהתאחז הטומאה ור"ל בהתגברות הרע רח"ל אז אין ראוי לדחוק א"ע להתקרב אל הקדושה יותר מדאי ועל זה נאמר ואל יבא כו'.
³⁰⁶ זהר ח"א כח ע"א.

³⁰⁷ ז"ל בשלימות: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו (תהלים קד כז) מאן עתו (דא עתו דצדיק) דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו כלהו דאתזנן [לתתא] מאתר דא אתזנן ורזא דא אוקימנא (שם קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' כמה דאוקימנא.
תרגום: "כולם אליך ישברון לתת אכלם בעתו", מי זו "עתו" (זו עתו של צדיק), זו המלכה שנקראת עתו של צדיק, ולכן כולם מחכים לעתו הזו, כולם שנזונים למטה ממקום זה נזונים, וסוד זה בארנו, "עיני כל אליך ישברו וגו'" כמו שבארנו.

³⁰⁸ ע"י מלואים אות כ.

³⁰⁹ ע"י מלואים אות כא.

³¹⁰ ז"ל בשלימות: ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן שאיל שאלתך אמר האי קרא אי כתיב יש לעשות או נעשה הוה אמינא הכי מאי עת ותו לעשות ליה"ה לפני יהו"ה אצטריך מאי לעשות ליהו"ה אמר רבי יוסי בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ואנת רעננא כזיתא וחד דיאות שאלת והואיל ושרית מלה אימא:

תרגום: אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם אמר להם, בבקשה מכם שאלה אחת ברוצני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתוקנת לפנינו, שאל את שאלתך. אמר, הפסוק הזה, אם נאמר יש לעשות או נעשה, הייתי אומר כך, מה זה "עת", ועוד "לעשות לה" היה צריך להיות "לפני ה'" מה זה "לעשות לה". אמר רבי יוסי, בכמה צורות הדרך מתוקנת לפנינו, אחד שהיינו שנים, ועכשיו הרי אנו שלשה, והשכינה כלולה עמנו. ואחד שחשבתי שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר, אמור.

היא לעולם אות ברית מילה אות דשבת ויומין
טבין ואות דתפילין:

מאי אינון אמרין - ר"ל, בני ישראל אמרין לה "ונבקשנו עמך", דהיא (עמהם באות דתפילין) [עמהם: ואות תפילין] כו' כמו שמפרש והולך. וע"ל (יז ע"ב כג ע"ב) ונבקשנו עמך דבגינך איהו נחית עלך כו', וכמש"ל (ח ע"ב י ע"א) ועוד ה' דיד כהה, דאיהי יונה קדישא כו' עד דנחתין לה לגבייהו, הא נחתין לה לגבייהו קשרין כו', ותפארת איהו כבוש באת {מ ע"א} יוד עם ה' תתאה ונפשו קשורה כו', ועי' בפרשת פנחס (רכ"ד ע"א ע"ב) 311:

עליה נאמר "על זאת יתפלל כל חסיד
אליך לעת מצא", "מצא אשה מצא טוב ויפק
רצון מיהו"ה". ויעקב בירך את בניו בזאת,
זהו שנאמר "וזאת אשר דבר להם אביהם".
ודוד ב"זאת" הפיק רצונו מיהו"ה כשנלחם
עם אויביו, כמו שנאמר "אם תחנה עלי
מחנה וכו' בזאת אני בוטח". והנביא כשראה
את ישראל בגלות, לא ראה להם מנוחה
אלא בעבור זאת (וגאולת ישראל לא תבא
אלא בזאת) זהו שנאמר "זאת אשיב אל לבי
על כן אוחיל". ויהודה לא התברך אלא בזאת
זהו שנאמר "וזאת ליהודה". ומשה לא בירך
את ישראל אלא בזאת "וזאת הברכה". ומי
שלא שת לבו גם לזאת, עליו נאמר "איש
בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת".
ע"ל אתמר (תהלים לב ז) על זאת יתפלל כל
חסיד אליך לעת מצא (משלי יח כב) מצא אשה (מ
ע"א) מצא טוב ויפק רצון מה' ויעקב בריך לבניו
בזאת הה"ד (בראשית מט כה) וזאת אשר דבר להם
אביהם ודוד בזאת הפיק רצונו מה' כשנלחם
עם אויביו כמה דאת אמר אם תחנה עלי מחנה
וכו' בזאת אני בוטח (תהלים כו ג) והנביא כשראה
את ישראל בגלות לא ראה להם מנוחה אלא
בעבור זאת (ופורקנא דישאל לא ייתי אלא
בזאת) הה"ד (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על
כן אוחיל ויהודה לא אתברך אלא בזאת הה"ד
(דברים לג ז) וזאת ליהודה ומשה לא בריך ית
ישראל אלא בזאת וזאת הברכה (שם א) ומי
שלא שת לבו גם לזאת (שמות ז כג) עליה כתיב
איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת (תהלים
צב ז):

[בדפוסים האחרונים הובא כאן מאמר מליקוטי התו"ח³¹² ויבא על מקומו איה"ש]:

ועל זה אמר הנביא אל יתהלל המתהלל כי
אם בזאת (ירמיה יט כג) היא אתקריאת נבואה
מסטרא דנביאיא חכמה מסטרא דחכימיא
דכל ספירן אתקריאו חכמים³¹³:

ועל זה אמר הנביא "אל יתהלל המתהלל
כי אם בזאת", היא נקראת נבואה מצד
הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל
הספירות נקראו חכמים.

וכ"ח³¹⁴ אתוון אינון לכל עובדא דבראשית
וכלהוון אינון בין לכתובה בין לכל מלה
דיתעביד בדין דעובדא דכ"ח פרקין אינון
בעשר אצבעאן ודא איהו רזא מהכח אל הפועל
וכלא בחכמה ורזא דמלה כלם בחכמה עשית
(תהלים קד כד):

ועשרים ושמונה אותיות הן לכל מעשה
בראשית, וכולן הן בין לכתובה בין לכל דבר
שיעשה בידים, שמעשה של עשרים ושמונה
הפרקים הם בעשר אצבעות, וזהו הסוד
מהכח אל הפועל, והכל בחכמה, וסוד הדבר
"כולם בחכמה עשית".

**וכ"ח אתוון כו' - דלכך הוא כ"ח אתוון בפסוק ראשון דבראשית, וחוזר למעלה מ"ש (לט רע"א)
דכ"ח היא בעובדא וכנ"ל: בין לכתובה כו' - ר"ל, כמ"ש למעלה (לח סע"ד) דאתוון בלא נקודין אינון**

- מאיר התיקון -

³¹¹ עי' מלואים אות כב.

³¹² לב ע"ג (לש"ו).

³¹³ עי' תז"ח ב ע"ב: עשר חכמות אתקריאו עשר ספירן מסטרה.

³¹⁴ כל (אור יקר).

ניכרים אלא בכתיבה, והן כ"ח אתוון דפסוק (שמות כ א) וידבר אלהים כו', והוא שם כ"ח בכתיבה ובבראשית בעובדא דידין: **ודא איהו רזא כו' - עמש"ל** (לט ע"א) מ"ש בוז"ח פרשת יתרו³¹⁵, ור"ל דבכל דבר קודם שנעשה הוא בכח, ר"ל שיש ביד כח לעשות, וכח דידה הוא בכ"ח פרקין, כח מ"ה³¹⁶, ופועל הוא העובדא עצמה: **וכלא בחכמה - ר"ל**, אף הכח דעובדא הוא ג"כ [כ"ח] בחכמה, שכלולין כנ"ל, ולכן נקראת חכמה כ"ח מ"ה, דשניהם בה, וז"ש **אית חכמה כו' ואית חכמה כו'**:

יש חכמה מצד של האותיות, ויש חכמה מצד של הנקודות. שהאותיות הן בת קול, ובהן סוד הדבור לדרשה ולכל דבר שתלוי לדרשה. התגים הם למחשבה, והם בסוד הנאמר הזה "ולחשוב מחשבות וכו'", וכולם תלויים בשכינה התחתונה, והיא הכלל של כולם.

אית חכמה מסטרא דאתוון ואית חכמה מסטרא דנקודין (דאתוון אינון בת קול)³¹⁷ ובהון רזא דדבורא לדרשא לכל מלה דתלייא לדרשא תגין אינון למחשבה ואינון ברזא דהאי קרא (שמות לא ד) לחשוב מחשבות וכו' וכלהון תליין בשכינתא תתאה ואיהי כללא דכלהו:

*דאתוון אינון בת קול - ל"ג כ"ז: ובהון רזא דדבורא כו' - ר"ל, בנקודין, דאתוון אמר למעלה דהן לעובדא והן שמושי השמות, וע"ל (צב ע"א קב ע"ב) **שם הדורש כו'**³¹⁸, וכן מ"ש תגין אינון למחשבה: **ואינון ברזא כו' - דשם ג' תגין בזהב ובכסף ובנחשת, וכמ"ש למטה תלת כתרין דש' ג"ס עלאין וכלהו כלילין כו'.** ועבתז"ח (צ ע"א נ"ד) **גליף גליפין כו' בכל מאני כסף וזהב ונחשת כו', וכמש"ל** (לט ע"א) דאינון ג' זיונין: **וכלהון תליא כו' ואיהי כו' - ר"ל**, שהתגין וטעמים ונקודין כלולים הכל באותיות, דהכל להנהיג האותיות, וכלולין ג"כ כולם באותיות וכמו שמפרש והולך. **וברזא דאת א' כו'**³¹⁹ אתוון, דאיהו כליל כל כ"ו אתוון, דהוא רזא דכו', וכמש"ל (ה ע"ב ד ע"ב) והכי סליק א' כו', ונקודין קמץ פתח ברקיע דבו, ונקודה שתחתיה כנ"ל (לח ע"ב לו ע"ב) **ושאר נקודין כמש"ל** (עד ע"ב יז ע"א) **וכלא אתרמיז באת א' נקודה לעילא כו', ואיהו שורק תלת נקודין כלא איהו א'.** וכן טעמי בסוד י' ו' וכמש"ל (מ ע"א מא ע"א) **זרקא האי תגא כו',** וכן סגולתא ברזא דסגול, וכן רביע ברזא דחולם, וכמ"ש בכמה מקומות:

ובסוד זה תמצא את הטעמים ונקודות ואותיות, וכן בכל אות ואות. וסוד הדבר ש' שלשה תגים למעלה כמו זיונים של ספר תורה, בה רשומים כתרין ונקודות ואותיות. וכך בכל אות ואות. ש' שבת הגדול בינה, שבת הקטן מלכות. ב' שתי זרועות גדולה גבורה. ת' תפארת בו שקולה שבת לכל התורה. שלשה כתרין של ש, שלש ספירות

וברזא דא תשכה טעמין ונקודין ואתוון (והכי בכל את ואת ורזא דמלה) ³²⁰ תלת תגין לעילא כמו זיונין דספר תורה בה רשימין כתרין ונקודין ואתוון והכי בכל את ואת ש' שבת הגדול בינה³²¹ שבת הקטן מלכות ב'

- מאיר התיקון -

³¹⁵ עי' לעיל הערה 235.

³¹⁶ עי' לעיל ה ע"א והערה.

³¹⁷ נמחק בגר"א.

³¹⁸ ועי' דברי רבינו שם: שמושי השמות שהן שמות הכותב והדורש והידיעה כמ"ש בברית מנוחה ושאר ספרים וכל שם צריך למקור והוא שם הויה.

³¹⁹ נדצ"ל כו'.

³²⁰ והכי בכל את ואת ורזא למלה ש' נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "וברזא דש'".

³²¹ עי' הקדר"ש עה ע"ד: וזה סוד מ"ש רז"ל בבראשית רבה (פ"א סימן ח) אמרה שבת לפני הקב"ה לכולם יש בן זוג ולי אין בן זוג, אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך. כי האות ו' האחרונה דס"ג הוא היסוד דהמלכות שבבינה, כי הרי הוא המילוי דהה' אחרונה שבה, והוא היסוד דהמלכות, והוא שבת הגדול, כמ"ש בתיקונים תיקון י"ט (דף מ ע"א וע"ש דף מא ע"א) כי הוא יום שכולו שבת, אלף השביעי שיוחזרו אז בו הכל לשרשן, ובו שבת וינפש (שמות לא יז), ועי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ (פ"א יא ע"א בדה"מ שביעאה עליהו) ע"ש, והוא הי' דמילוי ה"י אחרונה דהס"ג, שהיא השבת שאמרה לפני הקב"ה לכולן נתת בן זוג ולי אין בן זוג, כי אין בשם ב"ן רק ט' אותיות, וכאשר נתלבש הב"ן עם הס"ג הרי נשאר הי' אחרונה בלי התלבשות. ואמר לה הקב"ה כנסת ישראל יהיה בן זוגך, והכוונה הוא כי הבטיח לה הקב"ה שכל בנין האצילות יהיה ממנה, כי ר"ת של העשר ספי' דאצילות, שהם כחב גג תנהימם הם גימט' ישראל. וזהו כנסת ישראל שהוא כללות דכל העשר ספי'

עליונות, וכולם כלולים בתשובה, שהיא שכינה העליונה, ועליה נאמר תפלת כל פה (ברכת שמע קולנו).
 תריין דרועין גדולה וגבורה ת' תפארת ביה שקיל שבת לכל אורייתא תלת בתריין דש תלת ספירין עלאיין³²² וכלהו כלילין בתיובתא דאיהי³²³ שכינתא עלאה ועליה אתמר תפלת כל פה:

*ונקודין ואתון וברזא דש' תלת תגין כו' - כצ"ל: שבת הגדול כו' - מפרש והולך רזא דג' תגין דש': ביה שקיל שבת - ר"ל, בתפארת דהוא תורה וכמש"ל (עמוד א' לט ע"ב) ואיהו כליל כל אתון כו', עמודא דאמצעייתא, ונה"י נכללין בחג"ת כמ"ש בתיקון ל (עז ע"א פב ע"א) וכמה דנצח כו' יום אחד כו'. ומלכות כוללת ג' אבהן כידוע³²⁴, והיא ב"ת דשב"ת³²⁵, ובשבת הקטן אמר בתיקון ע' (דף קכה ע"א קמו ע"א) ודא רזא דשבת, ש' ג' ענפין כו', תריין שבתות אימא עלאה בתלת דרגין, ואימא תתאה כו', ע"ש. אבל כאן אמר דבת ג' דרגין ות' תפארת, וצ"ל בשבת הקטן כמו בגדול, דש' איהי כלילא מג"ס עלאין, ובת חג"ת כליל (נה"י) [נו"ה]: וכלהו כלילין בש' דאיהי תיובתא שכינתא כו' - כצ"ל, ור"ל דגם חג"ת {מ ע"ב} כלילין בג' ויין ענפין דש' כמ"ש בכמה מקומות, (ונקודה שמחברת הג' ויין הוא מלכות שבה מתחברין בסוד שם ע"ב, ונה"י נכללין כנ"ל)³²⁶, והיא כוללת הכל כמ"ש בבהיר (ב ע"ב אות כו) שי"ן כולל כל העולם ולמה כו' ע"ש³²⁷. ומראה כאן כחו של שי"ן, וז"ש דאיהי תיובתא כו', דתשובה כוללת הכל. וז"ל הבהיר שם, אר"א מ"ד ה' איש כו', א"ל בני אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל העולם. ולמה שי"ן כולל כל העולם, מפני שכתוב בה תשובה. ור"ל דת' נוסף בה, והשורש מתחיל משי"ן, ואמר שכתוב תשובה, כי שבת בינה כנ"ל, ובינה כוללת ג"ר בכ"מ כידוע, ובתשובה הוא שבת ו"ה, וזהו תשובה, שמחזיר הכל לשורש, והכל

– מאיר התיקון –

כולם, [שהם ג"כ שורש נשמת כלל ישראל] הם יהיו בן זוגך, כי תשתתף בהם, שכולם נבנו ממנה כמו שיתבאר לקמן. ולכן נקרא אותו ה' דהמילוי אחרונה דהס"ג בשם 'י האומנית, כי היא כלי אומנתו של הקב"ה שעל ידה נעשו כל העולמות כולם.

³²² עי' ע"ח שער מטי ולא מטי פרק ב, דהג"ר הם כחד חשיבן. ועי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג שמביא ראיה לכך מלעיל כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירין עלאין.
³²³ "צתיובתא דלחיה" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "צק' דלחיה תיובתא".

³²⁴ עי' לקמן קנו ע"ב: ובגין דא אתקרי ש' כליל תלת ענפין דאינון תלת אבהן ודא איהו רזא ושכבתי עם אבותי ובגין דא מלכות איהי ב"ת יחידה שב"ת דבה אתגליין כל גוונין ושרטוטין וצירין לבני נשא ובה יכלין למנדע כל מה דלעילא ולא באתר אחרא דאיהי כגוונא דאספקרליאה דאשתמודע בה פרצופין דאנפין שרטוטין דידין אינון אילנא דחיי.

³²⁵ ר"ל, דהא אמר התיקונים דבת הוא כללות חג"ת ומלכות כוללת חג"ת, אם כן נמצא שהיא בת שבת. ואמר עוד, ובשבת הקטן, אמר בתיקון ע' וכו', ר"ל דהוקשה לו לרבינו, דבשלמא בשבת הגדול בינה, מצינו שפיר כללות כל העשר ספירות, כמו שאמר שי"ן הוא בינה בכללות הג'ר, כידוע שבבינה נכלל הג"ר. וב"ת הוא חג"ת ובהן נכללין נה"י גם כן. וגם מלכות אחרי שהיא כוללת ג' אבהן, א"כ גם היא נכלל בבת כנ"ל. ונמצא, שפיר כללות כל הע"ס בבינה. אבל בשבת הקטן, מלכות, קשה לכאורה לומר כן, דשי"ן הוא מלכות וב"ת הוא חג"ת שהוא נגד הידוע לזה אמר רבינו ובשבת הקטן אמר בתיקון ע' כו', ר"ל שלכאורה נלמוד משם הסדר שאמר שם לזה בא רבינו ללמדנו, שאין ללמוד משם לכאן, דשם אמר שי"ן ג' ענפין כו', אימא עילאה בתלת דרגין ואימא תתאה בתלת כו' א"כ כלול שם כל התיבת ש' ב' ת' על תלת דרגין פרטיות, וגם משמע משם במה שאמר שם, ואימא תתאה בתלת, שר"ל נה"י. אבל כאן אמר דב"ת ג' דרגין ב' ג' ג' ות' תפארת (כצ"ל בדברי רבינו וט"ס לפנינו שחסר בדברי רבינו מילת, ב' ג' ג', ור"ל ב' י' ת' הוא גדולה גבורה שאמר בתיקונים) הרי שאמר כאן דבת לבדו הוא ג' דרגין, לבד האות שי"ן דשבת. וגם אמר שהג' דרגין הוא חג"ת, א"כ מוכרחין לומר, שכאן מיירי בבחינה אחרת וע' פנים לתורה. וזה שכתב רבינו, וצ"ל כו' דשי"ן איהי כלילא מג"ס עלאין כו', כליל נה"י, ור"ל על הע"ס הכלולין במלכות נוכל שפיר לומר כמו בבינה. (לש"ו).

³²⁶ המוסגר מופיע בכתי"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.
³²⁷ ז"ל בשלימות: אמר ר' אמוראי מאי דכתיב (שמות ט"ו ג) ה' איש מלחמה, אמר ליה מר רחומאי ברבי לא תבעי לך מילתא דפשיטא, שמע לי ואמליניך, א"ל למה"ד למלך שהיה לו דירות נאות ושם שם לכל אחד ואחד מהם וכולן זו טובה מזו, אמר אתן לבני דירה זו ששמה אל"ף, גם זו טובה ששמה יו"ד גם זו טובה ששמה שי"ן, מה עשה אספן כל השלשה ועשה מהם שם אחד ועשה מהם בית אחד, א"ל עד מתי תסתום דבריך, א"ל בני אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל העולם, ולמה שי"ן כולל כל העולם מפני שכתוב בה תשובה.

נכלל בשי"ן כנ"ל: ועלה אתמר תפלת כו' - דתפלה צריך לעומקא דכלא, דכתיב ממעמקים³²⁸ (תהלים קל א), והיא כוללת כל פה, דכל התפלות שמתפללין לכל ה[י]כל כלולין בה, ולכן בכל התפלות צריך לכוין בה עומקא דכולא כנ"ל:

והא עמודא דאמצעייתא אתקרי תפלת כל פה אלא כ"ל איהו ב"ן י"ה מן בינה ואיהו עמודא דאמצעייתא איהו ממוצע בתלת אתון דאינון יה"ו דאתכלילן בבינה ואיהו ממוצע כנופא בין תרין דרועין ואיהו אות בצדיק דאיהו כליל בא"ת דאיהו שכינתא תתאה כלילא מא' ועד ת' ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין ואיהו כליל תרין ו"ו דאתמר בהון אל שני קצותיו וחבר (שמות כח ז) דאינון (נ"א ואינון) י"ב ברכאן דצלותא דאתקריאו אמצעייתא וכלהו ח"י ברכאן (דאתכלילן בה) דאינון תלת ווי"ן דאתמר בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו³²⁹ דו פרצופין ודא איהו שעור קומה דאתמר ביה (שם כו ז) עשר אמות אורך הקרש במאי סלקת לעשר באת י³³⁰:

והעמוד האמצעי הזה נקרא תפלת כל פה, אלא (כל) הוא ב"ן י"ה מן בינה, והוא העמוד האמצעי, הוא ממוצע בשלש האותיות שהן יה"ו שנכללות בבינה, והיא ממוצע כמו גוף בין שתי זרועות, והוא אות בצדיק שהוא כלול בא"ת שהיא שכינה תחתונה, הכלולה מא' עד ת', והוא כולל שלש ברכות הראשונות של תפילה ושלש אחרונות, והוא כולל שני ו"ו שנאמר בהן "על שתי קצותיו וחובר", שהן (והן) שתיים עשרה ברכות של התפלה שנקראו אמצעייתא, וכל שמונה עשרה הברכות (שנכללו בה), שהן שלש ווי"ם (שנאמר בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א) שהוא דו פרצופים, וזהו שיעור קומה שנאמר בו "עשר אמות אורך הקרש", במה עולה לעשר, באות י'.

אלא כל איהו כו' - ר"ל, דנק' כל בדרגיה, עמודא דאמצעייתא דכולל יה"ו, בן י"ה וחג"ת, כמו שמפרש והולך, ונה"י לא פירש כנ"ל דכוללן בחג"ת, וכליל לשכינתא כמו שמפרש והולך, ולפי שהוא בכינה בן י"ה (אר"ז רצ ע"א³³¹), לכן גם היא כוללת הכל: ואיהו אות בצדיק כו' - מפרש והולך האיך כולל השכינה שנק' אות בצדיק, ע"ש ו' דיליה ואת דילה, כמו שמפרש והולך, וגוף וצדיק חד הוא כנ"ל (בהמשך העמוד), ובזה (כוללה) [כלולה] ג"כ, והוא כל פה, ובניה ג"כ על שמו כנ"ל: דאיהו כליל כו' - מפרש והולך שנק' תפלת כו' שכולל כל התפלה. ואמר שכולל ג' ווי"ן, ו' דידיה, וב' ווי"ן דב' ההין כמו שמפרש והולך. וז"ש למעלה, איהו ממוצע בתלת כו', שהוא ו' דבינה, ואיהו ממוצע בנופא כו', והוא ו' דידיה, ואיהו אות בצדיק כו', ר"ל ו' דאות כנ"ל, והוא ו' דמלכות. וז"ש ואיהו כליל תרין כו' על שתי קצותיו, דב' ההי"ן הן שתי קצותיו, מקצה השמים ועד קצה השמים (דברים ד לב), וכמ"ש למטה, ו' דאיהו במציעות ה' ה' כו', והן ווי"ן של ההי"ן, רגל שמאלי שבתוכם, ועיין למטה: דאינון תלת ווי"ן יהו"ה דאתמר בהון ד"ו פרצופים - כצ"ל, ור"ל דעל ה' אמרו ד"ו פרצופים, דו' שבתוכה, אלמא כליל ו' בה, והוא עליו זכר של ד': ודא איהו שיעור קומה - דכולל כל הע"ס, והכל בוא"ו. וא"ו הוא שיעור קומה כמ"ש (לז ע"ב כא ע"ב) ואמר דאתמר ביה עשר אמות, אמות מסטרא דאת ו', ועשר מסטרא דכליל כל ע"ס. ואמר במאי סליק כו', שכולל כל הוי"ה וא"ו, ב' ההין בג' ווי"ן כנ"ל, ויו"ד כמ"ש כאן:

קם סבא³³² חד פתח ואמר ודאי ה' אית בה תלת ווי"ן דאינון ח"י ברכאן כגוונא דא א' דאתמר בהון וברכות לראש צדיק (משלי יו) מאי

קם זקן אחד פתח ואמר, ודאי שבה' יש לה שלש ווי"ם, שהן שמונה עשרה ברכות, כמו זה א' , שנאמר בהן "וברכות לראש צדיק". מה זה ראש צדיק, זה העמוד

- מאיר התיקון -

³²⁸ עי' מלואים אות כג.

³²⁹ "נ"א דאתמר בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו" נמחק בגר"א, ונמקומו איתא "יהו"ה דאתמר

בהון".

³³⁰ כאן מקומו של פיסוקא ד"ה שתי כתפת המופיע לקמן.

³³¹ עי' לעיל הערה.

³³² עי' לעיל הערה.

האמצעי, שבו שורות שמונה עשרה ברכות של ה' העליונה, וממנו נמשכו לה' התחתונה, על ידי הצדיק, ולכן גוף וברית נחשבים לאחד.

ראש צדיק דא עמודא דאמצעייתא וביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה (מ ע"ב) ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק ובגין דא גוף וברית חשבינן חד:

קם סבא כו' - מפרש דבריו בכיבור יותר: ודאי ה' כו' - דהוא לא כליל ב' ההין בו אלא הרגל שמאלי לבד בח"י ברכאין דבי', והוא אמר שכל הההין רמוזין שם כמו שמפרש והולך, אית בה כו'. וכן במלכות, {מ ע"ג} וכולן כלולין בו, והוא בג' וויז הנ"ל אל שני קצותיו כו' כנ"ל, אבל מ"מ כל הההין רמוזין בו כנ"ל: *גוף וברית חשבינן חד שתי כתפות חוברות דא כתף עלאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה' ה' אל שני קצותיו וחבר אינון ו' ו' ובהון כו' קצותיו וחבר ואח"כ ו' דאיהו במציעות ה"ה כו' - כצ"ל, דעתה מפרש ב' קצותיו הנ"ל דאתמר ברישא דקרא, שתי כתפות, וכתף הוא חושבן ת"ק שנה³³³ דה"א, והן ימינא ושמאלא, דה"א עלאה היא בימינא, וה"א תתאה בשמאלא כמש"ל (סח ע"ב ע"ז ע"ב) מנרתא בדרום ופתורא כו', ועמש"ש. וכתף הוא צורת ד', ועם קצה שבגוף נעשה ה'. וכן בכתף השני. והן גופא דכולל ג' חג"ת בב' סטרין דיליה, ר"ל של הגוף עצמו (כולל חו"ג, והוא עצמו באמצע, בחוט השדרה כידוע³³⁴)³³⁵, וזהו וחבר, ע"י חבורא דב' (קצוות נעשין) [קצוותיו בעשיה] ה' כמו שמפרש והולך, ועתה מפרש מ"ש למעלה, ודא איהו שיעור קומה כו', ואמר ו' דאיהו במציעות כו', ור"ל וא"ו העצמי של שם:

ו' שהוא באמצע ה"ה הוא שיעור קומה, והוא אמה ועולה באות י' לעשר אמות, שנאמר בו "עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי האמה רוחב הקרש האחד" זה ו' י', שהוא בסוד של ז', שכל התגים נקראים בו.

ו' דאיהו באמציעות ה"ה איהו שיעור קומה ואיהו אמה וסליק באת י' לעשר אמות דאתמר ביה (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רוחב הקרש האחד דא ו' י' דאיהו ברזא דז' דכל תגין ביה אתקריאו:

ברזא דז' דכל תגין כו' - ר"ל, לכן ו"י חשיב כחדא, ויו"ד הזה הוא מלכות ברזא דתגא כנ"ל (לח ע"ב) וזהו וחצי אמה, מצה פרוסה³³⁶, ברזא דאת ג'³³⁷, והוא הוי"ה דבה יו"ד למטה³³⁸, דבה רזא דמשכנא, וז"ש דכל תגין כו': דכל תגין ביה אתקריאו - ר"ל, תגא הוא ז' זיונין, ובז' אותיות³³⁹, והוא י' על ו' ז':

"שתי כתפות חוברות", זו כתף עליונה וכתף תחתונה שהן ימין ושמאל, והן ה"ה. "אל שני קצותיו וחובר", הם ו' ו', ובהם נעשים ה' ה' בחבור, ולכן "אל שני קצותיו וחובר".

שתי כתפת חברת (שמות כח ז) דא כתף עלאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה"ה אל שני קצותיו וחבר אינון ו' ו' ובהון אתעביד ה"ה בחבורא ובגין דא אל שני קצותיו וחבר:

בכל מקום אמה היא ו', ולכן היא בת ששה טפחים, וחצי האמה זו י', ששתי יודי"ן הן שיעור של אמה, והאות י' השיעור שלה שלשה טפחים, וזה ג'. ועשר אמות, זהו שיעור של גוף אדם כנגד עשרה דברים שנאמרו בכוס של ברכה (ברכות נא ע"א, מדרש

בכל אתר אמה איהו ו' ובגין דא איהי בת ששה טפחים וחצי האמה דא י' דתרין יודי"ן אינון שיעורא דאמה ואות י' שיעורא דילה ג' טפחים ודא ג' ועשר אמות דא איהו שיעורא

- מאיר התיקון -

³³³ עי' לעיל הערה.

³³⁴ עי' לעיל הערה.

³³⁵ המוסגר מופיע בכת"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.

³³⁶ עי' מלואים אות.

³³⁷ דהיינו שרומז לאות ו' ואות י' למטה מצורף אליו.

³³⁸ דהיינו הוה"י.

³³⁹ שעטנ"ז ג"ץ.

תהלים קלד), ולא נשאר בזמן הזה אלא ארבעה (שנתעלתה ו' ונשארה ד' מדו פרצופים, ושעור של הכל ו' באות י' עולה לעשר) כמו שבארוהו.

דגופא דבר נש לקבל [מ ע"א] עשרה דברים דאתמר בכוס של ברכה ולא אשתאר בזמנא דא אלא ארבע (ס"א דאסתלק³⁴⁰ ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין ושעורא דכלא ו' באת י' סליק לעשר) כמה דאוקמוה:

ביה אתקריאו³⁴¹ ככל אתר אמה כו' - מפרש חצי האמה כו' : ג"ש ודא ג' - ר"ל, ג' יודין דכלילין ביו"ד : קוצא, וגזעא, ושבילא³⁴², והן ג' נקודין דאיהי כליל לון וכמ"ל (לח ע"א לה ע"א), (והוא"ו וא"ו) [והוא ו"י וא"ן] כמ"ש, ושיעורא דיו"ד הוא בארכו חצי דוא"ו, וז"ש דתריין יודין כו', ור"ל אם תמתח יו"ד השני ג' הנ"ל³⁴³, קוצא כו', ותעמיד תחת היו"ד הא', יהיה שעורא דוא"ו, וכמ"ש בפ' תצוה (קפא ע"א) ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנא דאתון כו' וכן שעורא דיליה כג"ד כו'³⁴⁴, וזהו וחצי האמה. ואמר כאן באורך וברוחב, יו"ד וא"ו, באורך הוא מסטרא דיו"ד עילאה, דביה סליק לעשר. וברוחב מסטרא דאת יו"ד תתאה כנ"ל. וה"ה הן שתי כתפות [האפוד] כנ"ל. ואע"ג דאינון לא כתיבי אצל קרשים, כתיב בהו שתי ידות לקרש כו' (שמות כו ז'), והן שתי כתפות. ועוד ב' ההין מפרש לקמן, וחמשה בריחים וחמשה כו', והוא נגד ו"י, ב' פעמים כנ"ל, באורך ורוחב מסטרא דזו"ן כמ"ש ברה"י, ארכו כו'³⁴⁵: ועשר אמות דא איהו שיעורא דגופא כו' - והוא ברזא דוא"ו יו"ד כנ"ל, וחמשה בריחים כו' הן ה"ה, וכמ"ש בפ' בלק (קפז ע"א) האחד והשנית אמר קרא כו'³⁴⁶, ויו"ד הזה יו"ד זעירא, הוא ברזא דאת ד'³⁴⁷, ג' נקודין ברזא דאת ג', ונקודה העשירית

– באיר התיקון –

³⁴⁰ עי' בסוף תיקון מז (לש"ו).
³⁴¹ עי' ד"ה הקודם בדברי רבינו, שם מבאר שתיבות אלו הם סופו של המשפט הקודם, אבל כנראה שנכתבו כאן כדי להורות על שיטתו שיש להעביר את הפיסקא בתיקו"ז ד"ה שתי כתפת למקום אחר לעיל מינה באותו הדף לפני ד"ה קם סבא, עי' לעיל הערה 330.
³⁴² עי' לעיל הערה.
³⁴³ פי' באורך ג' נקודות.
³⁴⁴ ז"ל בשלימות: ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנא דאתון ו' חד נקודה לעילא וחמש נקודין

דלתתא וכן שיעורא דילה כגוונא דא וכל נקודה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין וההיא נקודה אשלים לעשר נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה ואיהי עשרה וכן לשמאלא וכן לכל סטריין ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר איהי ורתיכו וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת ו' [ובגין כך כללא וכלא איהו בדיוקנא ברזא דאותו ו']:

תרגום: ובספרו של אדם הראשון, בצירור האותיות אות ו' נקודה אחת למעלה, וחמש נקודות

שלמטה, וכן שעור שלה כעין זה וכל נקודה עומדת בסוד עשר, לפי שאין לך נקודה שלא נשלמת לעשר, שכל נקודה יש בה תשעה עמודים מרכבות, והנקודה ההיא משלימה לעשר. נקודה ימנית תשעה עמודים, ומרכבות יש לה, והיא עשרה. וכן לשמאל, וכן לכל הצדדים. ועל זה כל נקודות אלו, כל אחת ואחת כלולה מעשר, היא ומרכבותיה. וכולם כלולים בהתפשטות ההיא של האות ו', ועל כן הכל הוא בצירור בסוד האות ו'.

צורתה כן הוא (רח"ו).

³⁴⁵ עי' לעיל יג ע"ב: רשות דיחודא דעלמא דאיהו גבהו עשר אתון דשמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ארבעה יה"ה.
³⁴⁶ ז"ל בשלימות: כתיב (שמות כו כו) ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישיית ורביעית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתריין סטריין ובג"כ עביד חושבנא בתריין אלין:
 תרגום: כתוב "ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", האחד והשנית אמר הפסוק, שלישיית ורביעית לא אמר הפסוק, שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ולכן החשבון בשני אלה.

דתריין סטריין - פי' שהם נגד י"ס והחמשה האחרים נכללים בהם ואינם במנין (מ"מ).
³⁴⁷ עי' לקמן קיז ע"ב: קוצא דאת ד' מן אח"ד דאיהי י' זעירא שכינתא תתאה

הכלולה מכולם כמש"ל (לח ע"א זע"ב) ע"ש. וזהו ו"י ברזא דז', שנעשית הוא"ו זיין, והוא שניתוסף בו הנקודה הכלולה יו"ד הנ"ל, והיא כלולה עוד מג', הרי עשרה. ולכן האורך והרוחב הן שוין, ששניהם ברזא דעשרה, אלא ששם ביו"ד עילאה, דמעצמה עשרה וכלולה בוא"ו, לכן הן באמות, וכאן בחיבורא ולא בכלילות, לכן הן טפחים. ועוד דכאן בחי' העשירית ל"ל מגרמא כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א), ולכן הן תשעה משא"כ שם: **לקבל עשרה דברים כו' ולא אשתאר כו' {מ ע"ד}** - דהיתה ברזא דהוי"ה, י' עילאה, ועתה ברזא דיו"ד תתאה י' זעירא, דאשתאר עמנו, והיא לית לה אלא ד', וזה שנעשה יו"ד ד', וכוס של ברכה הוא הגוף כמ"ש למטה, ה' זעירא גופא בית קיבול דכלהו, ר"ל דאלהים, מלא י"ה, ולכן נקרא ג"כ אלהים, והוא חושבן כוס כמש"ל סוף תיקון מז (צה ע"ב), והיא בית קיבול לברכה, אלהים דבינה כמש"ל שם, ובינה היא ברכה כמש"ל (כד ע"א כט ע"א) **תליתאה בברכה כו' וש"מ, ועמ"ש למטה:**

וכולם רמוזים בגוף, כדוגמא זה: בזרוע ימין שתי אמות מפרק לפרק, וכן בזרוע שמאל שתיים, הרי ארבע. וכן בשתי שוקים ארבע, הרי שמונה. ובגוף שתיים, הרי עשר. זהו "עשר אמות אורך הקשר", הקשר"ר הוא בהפוך האותיות בין קשר לקשר.

וכלהו רמזי בגופא כגוונא דא בדרועא ימינא תריין אמין מן פרקא לפרקא וכן בדרועא שמאלא תריין הא ארבע וכן בתריין שוקין ארבע הא תמניא ובגופא תריין הא עשר דא איהו (שמות כו זז) עשר אמות ארך הקשר איהו הקשר"ר בהפוך אתוון בין קשר לקשר:

הקשר כו' בין קשר לקשר - ר"ל, דבין קשר לקשר הוא אמה והן עשר כנ"ל:

"וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן האחד", הם חמש אצבעות של יד ימין, "וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", חמש האצבעות של יד שמאל. ואותן חמש אצבעות כולן מדה לבריחים, והן "מי מדד בשעלו מים וגו'", והרי פרשוהו והם אַאָאָאָ חמש נקודות אלו, שהן קמ"ץ צר"י חל"ם חיר"ק שור"ק, הן בסוד של אלה"ם, שכן עולה בחשבון. וסוד של אלה"ם, מלא י"ה, וזהו (יה"ו) בינה ודאי.

וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן (שמות כו כו) אינון חמש אצבעאן דיד ימין וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית חמש אצבעאן דיד שמאל ואינון חמש אצבעאן כלהו מדה (לבריחים) 348 ואינון (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים וגו' והא אוקמוהו ואינון אַאָאָאָ חמש נקודין אלין דאינון קמ"ץ צר"י חל"ם חיר"ק שור"ק אינון ברזא דאלה"ם דהכי סליק בחשבון ורזא דאלה"ם מלא י"ה ודא איהו 349 בינה ודאי:

וחמשה כו' - עתה מפרש ב' ההין כמ"ש למעלה, ונשלם הגוף בהויה. וכאן הוא בהוי"ה עילאה, לכן עשר אמות כנ"ל, וה"ה דבריחים הם שכינה עילאה ותתאה כמו שמפרש והולך: ואינון [חמש אצבעאן] כולהו מדה - לבריחים ל"ג, ור"ל דכל אצבע ואצבע הוא מדה אחרת, והן ה' מדות דקרא כמו שמפרש והולך, ואינון כו', והא אוקמוהו, ור"ל בריש תיקון ה' (כ ע"ב) ואינון ה', ועלייהו אתמר מי מדד כו', ה"ס, כמ"ש שם, ואמר שם דאינון ה' עילאה בשכינה עילאה, ע"ש ובסוף תיקון יח (לה ע"ב) ועלייהו אתמר מי מדד כו', וז"ש ואינון א' א' כו'. וכן לעיל בהקדמה (ד ע"ב ה ע"א) חמש אור דיומא קדמאה לקבל ה' קדמאה כו': אינון ברזא דאלהים כו' - (דאלהים נק' בינה וכן מלכות וכמ"ש למטה, וכאן) 350 ר"ל ה' עילאה וכמו שמפרש והולך, ורזא דאלהים כו' בינה ודאי, שכוללת בן י"ה (אדר"צ ע"א 351), ובן הוא מלא כמש"ל ריש תיקון לח (פז ע"א) וש"מ:

וכך ה' אלפי"ן כלולים בה' התחתונה, והאותיות הללו הן שלש: נשמה, רוח, ונפש. ה' קטנה, הגוף, בית קבול של כולם, הפתילה

- מאיר התיקון -

348 נמחק בגר"א.

349 עי' לקמן מו ע"ב ד"ה קראן לי, שגורס "יה"ו".

350 המוסגר מופיע בכת"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.

351 עי' לעיל הערה.

שנאחזים בה שלשת צבעי הנר, שהוא "נר יה"ה נשמת אדם". זית מזיתים, זה צדיק שנאמר בו "שמן זית זך כתית", שכותש כתישה באותן האותות (זיתים) שהן איברי הגוף, וזו ברית מילה אל השכינה שנקראת ג.ד.

גופא בית קבול דכלהו פתילה דאתאחדן ביה תלת גוונים דשרגא דאיהו נר ה' נשמת אדם (משלי כז) זית מזיתים דא צדיק דאתמר ביה שמן זית זך כתית (שמות כז) דכתיש כתישא באינון אתין³⁵² (ס"א זיתין) דאינון אברי גופא ודא ברית מילה לגבי שכינתא (מא ע"א) דאתקריאת ג.ד³⁵³:

והכי ה' אלפין כו' - ע"ל ריש תיקון ה' (כ ע"ב), שם וחמש זימנין אור אינון בעובדא דבראשית ואינון ה', ועלייהו אתמר מי מדד כו', ה' עילאה חמש אור, ה' תתאה חמש גוונים דנהרין בהון חמש אור, וכד אתפשטו כו', ור"ל שלכן הן ב"פ ה' אצבעאן כנ"ל, ב' ההין, ב"פ ה' אור, אור וגוונים: ואלין אינון תלת כו' - ר"ל, יה"ו דאלהים דכוללין כל אלהים, והחמש נקודין כנ"ל, ואיהי ה' רביעאה, ה' אותיות דאלהים שכוללת כל ג' בחינות דאלהים וכמש"ל ריש תיקון לח (פז ע"א) ע"ש. וז"ש ה' זעירא גופא, ר"ל לגבי נר"ן בית קיבול דכולהו, ר"ל דתלת הנ"ל, וז"ש למעלה, והכי ה' אלפין כלילין בה' תתאה, ר"ל דה' עילאה הוא אלהים, מלא י"ה, כליל ה' נקודין בחושבן, וה' זעירא כליל להון בה' אתוון דאלהים: פתילה דאתאחדן כו' דאיהו נר כו' - ר"ל, נ"ר הוא נפש רוח, ונשמת כו', וכתיב נר, דכולהו כלילין בנר, ומה שלא נכלל בנר רק נפש רוח ואמר נשמה לחודא, משום דההוא נהורא עילאה אינו נראה בנר, ושריא עלייהו בהעלם³⁵⁴: זית כו' - ר"ל, השמן דע"ג פתילה דבוק בפתילה, דרגא דיסוד, והוא זית מז' מינין כידוע: דאתמר ביה שמן זית זך כתית כו' באינון זתינ כו' - ר"ל, דזית הוא האבר עצמו של היסוד, והוא כתיש כו' להוציא הזרע מכל אברי הגוף, ולכן נק' כל (זהר ח"א יז ע"א), והזרע הוא השמן, וניתן ע"ג פתילה בנוק³⁵⁵, ועי' בפרשת פנחס (רמז ע"א וע"ב) בלולה בשמן כתית כו', מאי כתית ע"ש היטב³⁵⁶. ואמר זך, כ"ז אתוון דאתה³⁵⁷: ודא ברית כו' - ר"ל, הזית הוא כתיש לגבי שכינה כנ"ל, וכמש"ל בפרשת פנחס שם, ע"ש: {מא ע"א} דאתקרי ג"ד - כצ"ל וכן בכלום, ר"ל דהברית נק' ג.ד דהוא יום השביעי, דכליל ז"ס באימא, כמ"ש בכ"מ, וזהו ג"ד, ג' דנה"י, וד' דבינה חג"ת:

וסוד הדבר "והמן כזרע גד הוא", באותה יו"ד נעשית גיד, ולמה נקראת גד, משום שהיא כלולה משבע ספירות שעולות לחשבון גד. ולמה נקראת מן, משום שהכל ורוא דמלה והמן כזרע גד הוא (במדבר יא ז) בההוא יו"ד אתעבידת ג.ד³⁵⁸ ואמאי אתקריאת גד בגין דאיהי כלילא משבע

- מאיר התיקון -

³⁵² נראה מדברי רבינו שניקרא הגירסא היא "זיתין".

³⁵³ ל'אתקרי ג"ד (גר"ל).

³⁵⁴ עי' ליקוטים בסוף מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ לז ע"ד וז"ל, כי הרוח באדם הוא האדם אבל הנפש הוא מדרגה למטה ממנו והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך. ועי' יהל אור ח"א כ"ח ע"ד, ז"ל, הענין של נר"ג, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם. ועי' יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג"ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה היא ג"ר עצמן אינו באים באדם כלל והן אלקות וז"ס איש האלהים.

³⁵⁵ עי' לקמן סז ע"ב: ישראל אינון פתילה אורייתא משחא שכינתא שרגא דהא הוא דכתיב (איוב כט ג) בהלו נרו עלי ראשי. ועי' תז"ח ד ע"ג: אתקריאת נר מסטרא דשמאלא ואתקריאת אור מסטרא דימינא דתמן (שמות כז) זית זך להעלות נר תמיד ואיהו שמן למאור דאיהו כי נר מצוה ותורה אור ואיהי פתילה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאחיד בתרויהו וכגונא דא זרע דבר נש לקבל משחא וברית מילה לקבל פתילה נר ה' נשמת אדם לקבל נר דשרגא. תרגום: נקראת נר מצד השמאל ונקראת אור מצד הימין ששם זית זך וכו' להעלת נר תמיד והוא שמן למאור שהיא כי נר מצוה ותורה אור והיא פתילה מצד העמוד האמצעי שאוחז בשניהם וכמו זה זרע של אדם כנגד שמן וברית מילה כנגד פתילה נר ה' נשמת אדם כנגד נר של מנורה.

³⁵⁶ עי' מלואים אות כד.

³⁵⁷ עי' שעה"כ צג ע"ד: תכוין בכריע' הראש אשר במלת אתה להוריד לה כ"ז אותיו' שהם כ"ב דא"ב וה' היתירות של מנצפ"ך מן היסוד דז"א.

³⁵⁸ עי' לקמן סא ע"א. ועי' לקמן פא ע"א, ונקודה כו' תגא דס"ת עטרה על ברית (דע"ה ח"ב ו ע"א), הוא י' דיעקב, וכמ"ש לקמן סוף תיקון נ"ו (דף קה רע"א) (ביאורים ח"א כח ע"ג).

לא ידעו מה הוא שהוריד להם הקדוש ברוך הוא, שהוא כזרע גד לבן, "ועינו כעין הבדלח", שהוא לבן מצד הימין, "וטעמו כצפיחית בדבש" מצד השמאל. מה הוא כלול מעשר אותיות שהן י"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה המן של התורה, ועולה לחשבון מ"ה, "ולא ידעו מ"ה הוא".

ספיראן דסלקין לחושבן גד ואמאי אתקריאת נשה בגין דכלא לא ידעו מה הוא דנחית לון קודשא בריך הוא דאיהו כזרע גד חוור ועינו כעין הבדלח (שם) דאיהו חוור מסטרא דימינא ומעמו כצפיחית בדבש (שם ה) מסטרא דשמאלא מה הוא כליל מעשר אתוון דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא מנא דאורייתא וסליק לחשבון מ"ה ולא ידעו מ"ה הוא (שמות טז טו):

ורזא כו' בההוא יו"ד - ר"ל, הזרע שהוא טפה דיו"ד כמ"ש בכ"מ, והוא המן שהוא השמן³⁵⁹, והוא ששוחקים בשחקים לצדיקים צדיק וצדק³⁶⁰. וז"ש שהמן הוא כזרע של גד, יסוד, והמן הוא מן דשמן, שהוא מן דשחקים נו"ה, שנים שאינן ממותקים עד ששוחקין, והן מ"ה דמשה שהוא בנו"ה, כי ד' חיות הן ג' בחג"ת, ש' דמשה, והרביעית אדם במ"ה דמשה כמש"ל (קט ע"א קכח ע"ב) ובמקומות הרבה, והוא בנו"ה דתמן הנוק' כידוע, ושם י"י בתראה, חיה רביעית, פני אדם, ומשם המן ניתן לאדם, והיא אינה ממותקת שהיא דינ"א במלכות, אדנ"י, עד שישחקו כתית כנ"ל כתיש כתישא, וכמ"ש בפרשת פנחס בר"מ שם (רמז ע"א) **אמר ר"מ בוצינא קדישא כו' ועוד אית רזא תניינא כו'**³⁶¹ ע"ש היטב בארוכה. והוא סוד גדול, שלכך לא ניתנה התורה לתחתונים שהם אדם בארץ כ"א ע"י יסורים³⁶², **כתית כו' לגבי שכינתא**, ולכך אכלו בזכות משה, (מה) [זה] חיה ד' דאבהן כמ"ש (ש) "ש, דהוא אשלים לון לאבהן כמ"ש בכ"מ, והוא בדרגא דנו"ה והוא מ"ן מה"ג. וז"ש ואמאי **אתקרי נשה כו'** (וע"ל לב ע"ב לה ע"א בגיד הנשה דאיהו צדיק כו' עש"ב)³⁶³ לא ידעו מה הוא דנחית לון קב"ה, ר"ל דגיד הנשה הוא בנו"ה (כת"ק (במס' חולין ז ע"ב)) בירך כו'³⁶⁴, ושם הוא סט' דמ"ן כנ"ל. ולא ידעו ישראל כי הוא מ"ה דמשה, ע"כ קראו על שם מקום מוצאם מ"ן, כמו אדם שאינו יודע שמו של פלוני וקורא ע"ש אביו או משפחתו, וכמ"ש בת ק"ל שנה כו'³⁶⁵ ואבהן זכו לש' דשמן דהוא ש' דמשה, כמ"ש בספ"ק דב"ב (טז ע"ב) שלשה הטעימן הקב"ה מעין העוה"ב כו'³⁶⁶, והן ג' חיות שהן בשמים, עלמא אריכא, וישראל, שהן חי' רביעית כמ"ש בפ' ואתחנן (רסב ע"ב)

– מאיר התיקון –

³⁵⁹ צ"ע אם זה משח רבות, עי' לעיל הערה 307.

³⁶⁰ עי' לעיל הערה.

³⁶¹ ז"ל בשלימות: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כמה מתיקין מילך ודאי אתמר הכא בלולה בשמן כתית ואתמר התם באורייתא דבע"פ בלולה במקרא במשנה בתלמוד ועוד אית רזא תניינא בלולה בשמן כתית ודאי לאו אורייתא איהי בלולה אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגינה כמה דאוקמוה מארי מתניתן דלית אורייתא מתקיימת אלא במי שממית גרמיה עלה ועוד אמרו בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה.

תרגום: אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש כמה מתוקים דברין, ודאי נאמר כאן "בלולה בשמן כתית", ונאמר שם בתורה שבעל פה, בלולה במקרא במשנה בתלמוד. ועוד יש סוד שני, בלולה בשמן כתית, ודאי אין התורה היא בלולה, אלא למי שסובל כמה יסורים בשבילה כמו שפרשוה בעלי המשנה, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועוד אמרו, בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה.

³⁶² עי' ברכות ה ע"א: תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ועי' מלואים אות כד.

³⁶³ המוסגר מופיע בכת"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.

³⁶⁴ ז"ל: [גיד הנשה נוהג] בירך של ימין ובירך של שמאל. [לאפוקי משיטת ר"י שאינו נוהג אלא באחת מהן].

³⁶⁵ עי' ב"ב קיט ע"ב: יוכבד דכתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי אפשר בת מאה ושלישים שנה וקרא לה בת.

³⁶⁶ ז"ל: ת"ר שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב וכו'.

ע"ש³⁶⁷. והיו ישראל ראויין למ"ן, אלא ותקע כף ירך יעקב³⁶⁸ (בראשית לב כה) ע"כ לא יאכלו בני ישראל כו' (בראשית לב לב), והוא המ"ן כמ"ש כאן, ובימי משה דתקין נו"ה וזכה אליהן, זכו בשבילו, ולע"ל, כי יבוא שילה (בראשית מט י), יזכו בה ג"כ, וז"ש מה הוא כליל מעשר כו', ומ"מ הוא בדרגא דדכורא אספקלריא דנהרא, דרגא דמשה³⁶⁹, אלא מבחי' הרביעית שבו, וז"ש ודא מנא דאורייתא וסליק כו'. וזהו טעם גיד הנשה דאתנטיל מהון המן דנגע, ההוא שרו של עשו, והוא טמא כמו כל דבר שבקדושה דאתנטיל ממנה, והוא טעם לכל הטומאות ואסורין שבתורה³⁷⁰, והכל בחטא האדם, כיון דהגיע לכף כו', דרגא דאדם, ותקע כו', בנגיעת עם הארץ דהוא הוא בעצמו, והוא חטא הסלע בשביל ערב רב³⁷¹, דהן מעץ הדעת טוב ורע, והן רע דישראל, כי ברע הוא³⁷², ונשאר מערב רב, ר"ד³⁷³, ולכן ר"ד כו' (שמות לב ז), ולכן הם לא בקשו המן, וז"ש וע"ר שאילו כו', והוא דרגא דנוק' ששם עץ הדעת טוב ורע, וכמ"ש בס"פ בהעלותך (קנו ע"א) ובה סטרא דגבורה, והוא בשר כמס"ל (קלח ע"א קסה ע"א), ולכן ואף ה' כו'³⁷⁴: איהו כזרע גד ועינו כו' - הוא כליל מימינא ושמאלא חו"ג, והן בנו"ה וכמס"ל (צח ע"ב לה ע"ב) אינון תרי סמכי קשוט דאינון חיוור וסומק:

<p>וערב רב בקשו בשר וניתן להם, ומה נאמר "הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יהו"ה כו". והבשר הזה הרי פרשוהו בעלי המשנה, בבשר היורד מן השמים זה (המן) שאכלו ערב רב, ועם כל זה אמרו עליו,</p>	<p>וערב רב שאילו בשרא³⁷⁵ ויהיב לון ומה כתיב (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף ה' כו' והאי בשר הא אוקמוהו מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים דא</p>
--	---

– מאיר התיקון –

³⁶⁷ ז"ל: רק באבותיך תלתא ורתיכא ארבעה ד' מנלן דכתיב (שם) ויבחר בזרעם אחריהם מאי משמע לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא ברתיקא קדישא דתנינן אבהתא תקונא ושלמותא דכלא וגופא בהו אשתכלל ואתבני ובהו אתאחיד אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו וא"ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיקא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא:

תרגום: "רק באבותיך" שלשה, ומרכבה ארבעה, ארבעה מנין לנו" שכתוב "ויבחר בזרעם אחריהם", מה משמע מזה. להכליל בהם את דוד המלך שהוא רביעי להתקן במרכבה הקדושה. ששנינו, האבות תקון שלמות הכל, והגוף משתכלל בהם ונבנה, ובהם נאחז בא דוד המלך ושכלל הכל והתקין הגוף והשלימם בהם ואמר רבי יצחק כמו שזכו האבות להתעטר במרכבה הקדושה כך זכה דוד להתקן בעמוד הרביעי של המרכבה.

³⁶⁸ עי' לעיל הערה.

³⁶⁹ עי' לעיל הערה.

³⁷⁰ וכן הוא בזהר וישלח קעא ע"ב וע"ש עוד קע ע"ב (לש"ו). הובא מלואים אות כה.

³⁷¹ עי' זהר ח"ב קטו ע"א: לא הוית אלא באילנא דטוב ורע עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא וההוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר לך (נ"א בידך) הוה דאילנא דטוב ורע מטטרו"ן טוב סמא"ל רע.

תרגום: לא היית אלא בעץ של טוב ורע עבד ונער היה שמך בתחלה והנה נער בכה עבד נאמן זהו שנאמר לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא ואותו הרע השתף של העבד גרם לך לחטא בסלע משום שהמטה שנמסר לך (בידך) היה של העץ טוב ורע מטטרו"ן טוב סמא"ל רע.

ועי' לקמן מב סע"ג

³⁷² עי' שמות לב כב, ועי' לקמן הערה 388.

³⁷³ אם תוריד ר"ע מערב רב נשאר רד. עי' לקמן (צז ע"ד): ולכן נאסר לירד למצרים וכן לע"ל אין מקבלין גרים לימות המשיח מטעם זה וכמ"ש האריז"ל דר"ב ניצוצין נבררו במצרים והן הר"ע שבהן ערב רב ור"ת שלהן ר"ע והנשאר שבהם גרם לו רד בגלות הזה כמ"ש בר"מ פ' משפטים ומשה עלה אל האלהים לברר פ"ו הנשאר מרפ"ח ולא נסתייע בעון העגל שפגמו בשם אלהים כמ"ש בפ' תשא במי אלה

³⁷⁴ נראה דכוונת רבינו למאמה"כ בשמות לב כב, אמנם שם איתא יחר אף אדנ"י.

³⁷⁵ הגם שאין דבר טמא יורד מן השמים, עכ"ז הנה ע"י החטא מתהפך לרע ח"ו, ולכן כתיב בערב רב (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף ה' כו'. והוא משום כי המלכות הנה היא כוללת כל העולמות ב"ע אשר הם עץ הדעת טוב ורע, והאדם בחטאו מהפך את הגבורות לרע, ולכן כאשר ניתן להם הבשר מן השמים שהיה מהגבורות דהמלכות אשר ירד למטה ג"כ במציאות בשר, הנה ע"י פשעם ומרדם נתהפך עליהם אותן הגבורות לדין קשה, ונעשה בהם הבש"ר לשב"ר (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

אין דבר טמא (רע) יורד מן השמים (סנהדרין) (מנא) דאכלו ערב רב ועם כל דא אמרו עלה נט ע"ב).
אין דבר טמא (ס"א רע) יורד מן השמים:

והאי בשר כו' - הוא בנוק' בשר מבשרי { מא ע"ב } כו' (בראשית ב כג) וכמ"ש בפ' צו (ברע"מ לג ע"ב) בבשרא דאיהי בשר הקודש כו', בבשר היוורד כו', מאי מן השמים כו',³⁷⁶ דאיהי מקבלת הגבורות מן השמים, ואיהי כוללת בי"ע, שלכן אמרו עלה דהיא עץ הדעת מסט' דעלמין (רגלין) [רגליה] כו',³⁷⁷ וז"ש ועכ"ד אמרו אין כו', אלא דאדם בחטאו מהפך הגבורות שם בעץ הדעת טוב רע לרע, וז"ש למטה אם זכו כו' :

וסוד הבשר הזה מה הוא, אלא כמו שנאמר "בשגם הוא בשר", והסוד הזה נמסר לחכמי לב, וזה הבשר בהפוך שב"ר, ועליו נאמר "שבר רעבון בתיכם", אם זכו בשר קדש שנאמר בו "מבשרי אחזה אלו"ה", ואם לא שומרים בבשר הזה אות ברית, מתהפך להם לשב"ר.

ורזא דהאי בשר מאי ניהו אלא כמה דאת אמר (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר ורזא דא לחכימי לבא אתמסר והאי בשר בהפוכא שב"ר ועליה אתמר (שם מב יט) שבר רעבון בתיכם אם זכו בשר קדש דאתמר ביה (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אלו"ה ואם לא נטרין בהאי בשר אות בריית אתהפך לון בשב"ר:

בשגם הוא בשר - דעל ידי הערב רב לקה בסלע כמ"ש בתיקונים לקמן (מב ע"ב) ובר"מ (ח"ב קטו ע"א³⁷⁸), ולכן ימיו מאה ועשרים, ונלקח ממנו המטה, ונשאר בדרגא דעבד במט"ט, ושם מגיד מראשית אחרית (ישעיה מו ט), דע"ר הן רע דדור המבול כידוע³⁷⁹, ועיין בר"מ פ' משפטים (קטו ע"א) דקדם דחזרת בתיובתא כו', וההוא רע שותפא כו', וכען דחזרת כו',³⁸⁰ ע"ש בארוכה. והענין הוא)³⁸¹ שנחית בגלותא דאתפשטותיה הוא בישראל בכל דור ודור, כמו החמה בלבנה ובכוכבים ובעולם, ועל אור דיליה המתפשט בהדורות בת"ח, אמרו דהוא בגלגולא, והוא מחולל מפשעיו³⁸² (ישעיה נג ה) דהת"ח הן מבוזים בדור וסביל נצוצא דנהורא דיליה דהוא אורייתיה המתפשטת בהון, ולכשיחזור ישראל בתשובה ויהיו עין יעקב דהוא ע' נפש נקי, דאתערבו בע' נפש, לבר ב' דישמעאל ועשו, (דאינן נוגעין) [דאינן נוגע] בהן מוץ ותבן³⁸³, אבל אינן סובין ומורסין³⁸⁴, ואז יהיו ברזא דבן³⁸⁵, וז"ש ורזא דא כו',³⁸⁶ הוא סוד גדול מאד, ולא ניתן רשות כו': והאי בשר כו' ועליה אתמר שבר כו' - שהוא לחם מה' מינין, מסט' דה' בתראה³⁸⁷, ובה טו"ר, וזהו אם זכו כו',

- מאיר התיקון -

³⁷⁶ עי' מלואים אות כו.

³⁷⁷ יורדות מות (משלי ה ה).

³⁷⁸ עי' מלואים אות כז.

³⁷⁹ עי' זהר ח"א כה ע"א: וחמש מינין אינן בערב רב ואינן נ'פילים ג'בורים ע'נקים ר'פאים ע'מלקים [עמלקים נפילים רפאים גבורים], [עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים] ובגינייהו נפלה ה' זעירא מאתרהא בלעם ובלק מסטרא דעמלק הוו טול ע"ם מן בלעם [לק] [בק] מן בלק אשתאר [בלל] [בלל] (בראשית יא ט) כי שם בלל יהו"ה שפת כל הארץ ואלין אינן דאשתארו מאלין דאתמר בהון (שם ז כג) וימח את כל היקום ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה אינן רישין בקיומא סגי ואינן קיימין על ישראל כלי חמס ועלייהו אתמר (שם ו יג) כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו)אלין אינן עמלקים.

תרגום: וחמשה מינים הם בערב רב, והם (סימן נג"ע ר"ע) נ'פילים ג'בורים ע'נקים ר'פאים ע'מלקים, ובגללם נפלה ה' קטנה ממקומה. בלעם ובלק היו מצד של עמלק. תקח ע"ם מן בלעם, ל"ק מן בלק, ישאר בבל, "כי שם בלל ה' שפת כל הארץ". ואלה אותם שנשארו מאותם שנאמר בהם "וימח את כל היקום", ומאלה שנשארו מהם בגלות רביעית, הם ראשים בקיום רב, והם מעמידים על ישראל כלי חמס, ועליהם נאמר "כי מלאה הארץ חמס מפניהם", אלה אותם עמלקים.

³⁸⁰ עי' מלואים אות כז.

³⁸¹ המוסגר מופיע בכת"י כהגה"ה ולא כעצם דברי המחבר.

³⁸² עי' לקמן סב ע"א.

³⁸³ עי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה.

³⁸⁴ עי' לקמן נז ע"ב וע"ג. ועי' לעיל הערה.

³⁸⁵ ולא עבד, עי' לעיל ז ע"א מש"כ בעניין "אם כבנים אם כעבדים".

³⁸⁶ המשך לשונו: לחכימי לבא אתמסר.

³⁸⁷ עי' מלואים אות כח.

והוא סט' דרעבון, דרעב הוא אחוריים דהוי"ה אלהים, ושבע מילוי דלהון כידוע³⁸⁸. והוא שבר דשברים בסט' דגבורה, והוא בשר שור, ואם זכו קדש דאתפרע בפריעה שור תם, כמ"ש בפ' שלח (קסג ע"א³⁸⁹) ושם קדש ידיד כו' (ברכת מילה) והוא אות ברית דהוא בנוק':

(ס"א מצאתי) ובא וראה, כל שם שהוא משתי אותיות, כמו "כי ב"ה יה"ה צור עולמים", תלוי מחכמה. ומשלש אותיות תלויים מבינה. ומארבע אותיות תלויים משכינה התחתונה. ומחמש תלויים בחמש ספירות. ומשש תלויים מצדיק. ומשבע ותשעה בו מן עשר בשכינה התחתונה שהיא "עשירית האיפה סולת", ובה מעשרים, ומשום שהיא כלולה מעשר נאמר בה (סנהדרין יט ע"א) אין שורה פחות מעשרה.

(ס"א מצאתי) ותא חזי כל שמא דאיהי מן תריין אתוון כגון (ישעיה כו ה) כי ב"ה ה' צור עולמים תליא מן חכמה ומן תלת אתוון תליין מן בינה ומן ארבע תליין מן שכינתא תתאה ומן חמש תליין בחמש ספירין ומן שית תליין מן צדיק ומן שבע ותשע ביה מן עשר בשכינתא תתאה דאיהי עשירית האיפה סלת (במדבר כה ה) ובה מעשרין ובגין דאיהי כלילא מעשר אתמר בה אין שכינה שורה בפחות מעשרה (כאן חסר):

ות"ח כל כו' - הוא שייך לתיקון ע' (קנט ע"א): ובה מעשרין - והענין כי היא עשירית מכל ספי' וספירה³⁹⁰, וצריך ליתנה לכהן איש החסד, ברתיה דאברהם³⁹¹ כהנא, וכן נמסרה לכהן, כה תברכו כו' (במדבר ו כג) ועבס"פ נשא (קמח ע"א³⁹²):

זרק"א האי תנא איהי י' וחוטא דילה ו' והא אוקמוהו כורכין את שמע עם ואהבת את ולא הוו מפסיקין³⁹³ בגין דאת י' איהי אבנא מרגליתא קדישא יקרא קירטא איהי שפה כלילא מחמש תקונין דאינון אהח"ע בומ"ף וגו'³⁹⁴ ודא ה' זעירא חמש אבנין דקירטא דא ה' עלאה דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אתעבידו ה' אבנין אחד:

זרק"א, התג הזה הוא י', והחוט שלה ו'. והרי פרשוהו (פסחים נו ע"א) כורכים את שמע עם ואהבת את, ולא היו מפסיקים, משום שהאות י' היא אבן מרגלית קדושה יקרה. הקלע היא שפה כלולה מחמשה תקונים, שהם אחה"ע בומ"ף וגו', וזו ה' קטנה. חמש אבנים של הקלע, זו ה' העליונה, שהן "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה". נעשו ה' אבנים אחת.

זרקא האי כו' - שייך לתיקון כ'³⁹⁵: קירטא כו' - ר"ל, כלי הרועים, והוא כעין שפה, ושפה גי' שכינה (לקמן סט ע"א), וז"ש דאיהי ה' זעירא, ור"ל ז"ש (וע"ל נט ע"א סט ע"א בהגהה) ויקח חמשה אבנים כו', ור"ל דלכן ניתן בה ה' אבנים, וה' אבנים עצמן ה' עילאה כמו שמפרש והולך, חמש כו'³⁹⁶, ואח"כ נעשו ה' אבנין חד, כמ"ש (שמואל א' יז מט) וישלח כו' ויקח משם אבן כו', וז"ש אתעבידו ה' אבנים חד, והוא י' דשם, וכמ"ש למעלה בגין דאת י' כו', ו' של השם הוא כריכו דכלהו, כמו שמפרש והולך כריכו דכלהו כו', והוא ביד הנוטל אותן החמש, ואח"כ האחד כמ"ש גבי דוד, והן - מאיר התיקון -

³⁸⁸ עי' שער הפסוקים - פרשת לך לך: ושמות ה' מלכים האחרים הם אלו, בר"ע, אותיות רע"ב. ובזה יתבאר ענין הרעב ושבע, דע כי בהיות הו"ה ואלה"ם בבחי' אב"א, אז רעב בא לעולם. כי הנה אחוריים דאלהים הם בגימטריא ר' של רעב, ואחוריים דהו"ה הם ע"ב דרע"ב. ובהיותם פב"פ, ושניהם במלוי העליון שהיא דיוד"ן, אז הוא שב"ע, כי פנים דאלהים דיוד"ן, הם בגימטריא ש' של שב"ע. ופנים דהו"ה דיוד"ן, הם בגימטריא ע"ב של שב"ע.

³⁸⁹ עי' מלואים אות כט.

³⁹⁰ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ולקמן סא ע"ב.

³⁹¹ עי' לעיל הערה.

³⁹² עי' מלואים אות ל.

³⁹³ עי' לקמן דף סט סוף ע"א (לש"ו).

³⁹⁴ עי' ס"י (פ"ב מ"ג) עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשיניים, בומ"ף בשפתים.

³⁹⁵ צ"ע אם כוונתו לומר שכאן מתחיל תיקון כ'. ועי' לקמן מו ע"ג ד"ה ובאתר דאסתלק שמציין לדברים שבתיקון כ' שאינם קיימים בנוסחתינו.

³⁹⁶ צ"ע כוונתו, ויתכן שזהו חמש התיבות שמע ישראל וכו'.

בק"ש ה' תיבות ראשונות ה' עילאה, וכ"ב אתון דבהון הן ה' תתאה, כמ"ש מחמש תיקונין כו', ה' זעירא וה' עילאה מתיבין, והיא מאתון אחד, הוא י'. ואדם הכורך את כל הוא"ו תיבות הוא³⁹⁷ לא האדם אלא הכריכה עצמה:

הכריכה של כולם, ו', שהוא כולל את שש תיבות היחוד שהן "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד", ובאותה כריכה צריך לסובב את הקלע ולהאריך בו, האבן הזו כלולה מחמש (נ"א מעשר), עד שמעלה אותה עד אין סוף. וסוד הדבר "למען יאריך ימים על ממלכתו".

כריכו דכולהו ו' דאיהו כליל שית תיבין דיחודא דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ובההוא כריכו צריך לסחרא קירטא³⁹⁸ [מ ע"ב] ולארכא בה האי אבנא כלילא מחמש³⁹⁹ [נ"א מעשר] עד [מא ע"ב] דסליק לה עד אין סוף ורזא דמלה למען יאריך ימים על ממלכתו (שם יז ב):

*ובההוא כריכא צריך לסחרא אבנא ולארכא כו' - כצ"ל, ור"ל י' דכאן הוא מלכות בהוי"ה נוק' כנ"ל, ולכן צריך להאריך (באחד, בו"ק, וז"ש ורזא דמלה להאריך) כו': *האי אבנא כלילא מעשר כו' - כן הוא {מא ע"ג} בנ"א ונכון הוא, ור"ל דלכן נקרא י' ואע"ג דכריך לה מו"ק, מ"מ סליק לה עד א"ס⁴⁰⁰, ועי' בסוף ח"א א ע"ב (רנב ע"א⁴⁰¹), ובסליקו ע"ג כתר ג' צחצחות והוא רזא דאחד⁴⁰²:

כשהאבן הזו רוצה לעשות דין בעמלק או בצדדים אחרים וכן ברשעים, נוטלת מגבורה ונכללים בה כל הספירות, וכולם נקראים בה גבורות. וכשרוצה לעשות חן וחסד בעולם, נוטלת מחסד וכל הספירות נכללות בה, ונקראות חסדים. וכשרוצה לרחם על העולם, נוטלת מן העמוד האמצעי וכל הספירות נכללות בה, ונקראות רחמים.

כד האי אבנא בעאת למעבד דינא בעמלק או בסטרין אחרנין וכן בחייבין נטלא מגבורה ואתכלילין בה כל ספיראן ואתקריאו בה כלהו גבורות וכד בעאת למעבד חנא וחסדא בעלמא נטלא מחסד וכלהו ספירן אתכלילין בה⁴⁰³ ואיתקריאו חסדים וכד בעאת לרחמא על עלמא נטלא מעמודא דאמצעייתא וכלהו ספירן אתכלילין בה ואתקריאו רחמי:

והי' הזו היא בכל צד, אם כן במה נודעת כשנוטלת מן האבות, אלא בנקודה כשהיא מנקודת מצד של הקמ"ץ, היא נוטלת מחסד. וכשהיא מנקודת מצד של שב"א, היא נוטלת מגבורה. וכשמנקודת מחל"ם, היא מצד של העמוד האמצעי. שלש הנקודות הללו הן מים ואש ורוח.

והאי י' איהי בכל סטרא אם כן במאי אשתמודעת (כד נטלא מאבהן)⁴⁰⁴ אלא בנקודה כד איהי נקידא מסטרא דקמ"ץ נטלא מחסד וכד איהי נקידא מסטרא דשב"א נטלא מגבורה וכד נקידא מחל"ם איהי מסטרא דעמודא דאמצעייתא דתלת נקודין אלין אינון מיא ואשא ורוחא⁴⁰⁵:

– מאיר התיקון –

³⁹⁷ וא"ו – נוסף בלש"ו.

³⁹⁸ אבנא (גר"א).

³⁹⁹ הגר"א גורס את המוסגר.

⁴⁰⁰ עי' מלואים אות לא.

⁴⁰¹ עי' מלואים אות לב.

⁴⁰² גימ' י"ג.

⁴⁰³ לכן היא לפעמים נקודה ולפעמים פרצוף שלמה (ביאורים ח"א פא ע"ג). [עי' לעיל ט ע"א וקנא ע"א, דכל הוי"ה כתובה עם ניקוד המתייחס לט"ס מכתר עד יסוד, אמנם] מלכות היא בלי נקודה משום שהיא כללות כולם, והיא מתגלה פעמים בזה ופעמים בזה (שם פז ע"ב).

⁴⁰⁴ נמחק בגר"א.

⁴⁰⁵ כד נטלא מאבהן (נוסף בגר"א).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

[מ"ש כאן בדפ"א ודפ"מ, הוא שייך לקמן תיקון כב (מד ע"א) וכן מאמר ויאמר אי הבל הנדפס כאן בכל ספר התיקון הוא נ"א השייך לתיקון סט (ק"ב ע"ב) ויבאו איה"ש הכל על מקומם.]

כד נטלא מאבהן - ל"ג כל זה : אלא בנקודה - דהא ל"ל נקודה מגרמה כנ"ל (מ סע"ג), אלא כלילא מכלהו : דתלת נקודין כו' - והן נקודין דאבהן, חש"ק⁴⁰⁶, דהיא נקודה באדנ"י, באבותיך חש"ק כו' (דברים י טו). וכאן צ"ל מ"ש למעלה, כד נטלא מאבהן, וכצ"ל דתלת כו' ורוחא כד כו' :

[מב ע"ב]

תקונא עשרין⁴⁰⁷

בראשית ברא אלה"ם מ"י אל"ה
עליו נאמר שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא
אל"ה
בראשית ברא אלה"ם אלה"ם מ"י אל"ה
עליה אתמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא
אל"ה:

בר"א ומנמוכה מסודר כאן תיקונא עשרין כעשרה דפין ממאמרים מפוזרים השייכים לתיקונים הבאים ובדפוסים האחרונים וכן בביאור הגר"א ז"ל איננו ומתחיל כאן⁴⁰⁸:

– מאיר התיקון –

⁴⁰⁶ ע"י לעיל ט ע"א, יא ע"ב.

⁴⁰⁷ ע"י לעיל הערה 395. ובדפ"מ מה שכתוב לקמן נג ע"א מתחיל תיקון כ'. אמנם מש"כ כאן הוא

כמש"כ בדפ"ק.

⁴⁰⁸ ע"י לקמן קלב ע"ב קלג ע"א.

א. עי' זהר ח"א פז ע"א: כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין ולברכא האי דוכתא בגין דיתקשר בימינא לאתקשרא תרין עלמין כחד ברוך אברם רזא דמלה תקונא דברכאן איהו ברוך אברם כמה דאמרין ברוך אתה⁴⁰⁹ לאל עליון יהו"ה אלהינו" קונה שמים וארץ⁴¹⁰ מלך העולם והאי קרא רזא דברכאן איהו (ובגין כך) ויברכהו מתתא לעילא⁴¹¹ וברוך אל עליון (אשר מגן צריך בידך) מעילא לתתא⁴¹² ויתן לו מעשר מכל לאתדבקא באתר דקשורא⁴¹³ אתקשר לתתא תרגום: כדוגמא זו צריך הכהן למטה לקשר קשרים ולברך את המקום הזה, כדי שיתקשר בימין לקשר שני עולמות יחד. "ברוך אברם", סוד הדבר הוא תיקון הברכות. "ברוך אברם" כמו שאמרנו ברוך אתה, "לאל עליון", ה' אלהינו, "קונה שמים וארץ", מלך העולם. והפסוק הזה הוא סוד הברכות, (ולכן) "ויברכהו" ממטה למעלה. "וברוך אל עליון" ("אשר מגן צריך בידך") ממעלה למטה. "ויתן לו מעשר מכל", להתדבק במקום שהקשר נקשר למטה. ועיי"ש פז ע"ב: ויתן לו מעשר מכל מאי מעשר מכל מאינון ברכאן דנפקי מכל⁴¹⁴ בגין דאיהו אתר דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי דבר אחר ויתן לו מעשר מכל קב"ה יהב ליה מעשרא⁴¹⁵ ומאן איהו דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי⁴¹⁶ ואיהו מעשר ואיהו חד מעשרה ואיהו עשרה ממאה⁴¹⁷ מכאן ולהלאה עאל אברהם בקיומא דלעילא כדקא חזי תרגום: "ויתן לו מעשר מכל", מה זה מעשר מכל. מאותן הברכות שיוצאות מכל, משום שהוא המקום שכל הברכות שיוורדות לעולם יוצאות משם. דבר אחר, "ויתן לו מעשר מכל", הקדוש ברוך הוא נתן לו מעשר, ומה הוא, זו הדרגה שכל פתחי האמונה והברכות של העולם עומדות בה, והיא מעשר, והיא אחת מעשרה, והיא עשרה ממאה. מכאן ולהלאה נכנס אברהם בקיום שלמעלה כראוי.

ב. עי' זהר (ח"א א ע"א): ושושנה דא איהו כוס של ברכה מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] (וכליל) בברית ההוא דעאל בשושנה ודא ואפיק בה זרעא ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי אשר זרעו בו וההוא זרע קיימא באות(ו) ברית ממש וכמה דדיוקנא דברית אזורע בארבעין ותרין זוגין ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אזורע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון (כעובדא) אדעובדא דבראשית. תרגום: והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מאלהים השני עד אלהים השלישי ישנן חמש תיבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה (זו) והוציא בה זרע, וזה נקרא "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". ואותו הזרע נמצא באות הברית ממש. וכמו דמות הברית

– מאיר התיקון –

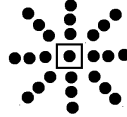
⁴⁰⁹ ברוך הוא יסוד דא"א ועל ידם אתה מוריד שפע לז"א כדי שיוכל לעלות וכו' אברם הוא חסד, לאל עליון ה' אלהינו, פי' ה' אלהינו הם ת"ת וגבורה וכן אל ת"ת שהוא נוטה לצד החסד, עליון היא הגבורה כנודע מסדר הספירות שהגבורה עליונה מת"ת והכוונה שממשיכין מברוך שהוא יסוד דא"א לאברם ולא עליון שהם חג"ת (מ"מ).
⁴¹⁰ פי' אחר שעלו האבות שם אזי נקראת הבינה מלך העולם (מ"מ).
⁴¹¹ פי' שהשפע שהורדנו מברוך לחג"ת אינו שפע האמיתי רק כדי שיוכלו לעלות מתתא לעילא ליסוד הבינה (מ"מ).
⁴¹² פי' זהו השפע האמיתי שאחר שעלו אל הבינה וקבלו שפע אנו מורידים אותם מלאכים שפע כדי להשפיע בעולמות (מ"מ).
⁴¹³ פי' ויתן למלכות מעשר מכל ה"ס וז"ש לאתדבקא, שקישר כל ה"ס באתר דקישורא שהיא מלכות (מ"מ).
⁴¹⁴ פי' א"א ע"ה נתן לו א"ס ב"ה הברכות מיסוד הנק' כל (מ"מ). היוצאים מהיסוד הנק' כל והנותן הוא מלכי צדק הנז' דהיינו המ' והמקבל הוא אברהם בעצמו (נ"א).
⁴¹⁵ פי' א"ס ב"ה נתן לאברהם מעשר מכל הספירות והיא המלכות שהיא חד מעשרה (מ"מ).
⁴¹⁶ היינו המ' שהיא ראשונה שזכה בה אברהם וזהו ויתן לו הקב"ה לאברהם המדה הזאת שהיא מעשר מכל וכו' פי' נפקא ליה ממלת מעשר מכל פי' המדה שיש בידה מעשר מכל המדות כי היא המשלמת כל א' ואחד לעשר וז"ש ואיהו מעשר ב' ויתן לו המדה ה' שבכל העשר לאפוקי ממ"ד שהספי' הם עשר זולתה ג' ויתן לו מעשר מכל אותה שיש לה כללות מכל הז' (נ"א).
⁴¹⁷ עלה למדתו מדת החסד מהח' ואפשר אעפ"י שהוא היה הולך ונוסע ומ"מ לא ניתנה במתנה אלא עתה. ז"ח (נ"א).

שנזרע במ"ב זווגים של (של אותו) הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק ומפורש במ"ב אותיות כמעשה בראשית.

ז"ל היהל אור: כך כו'. ור"ל שם מ"ב שבפרשה. שהן ג"פ⁴¹⁸ שסימן בהר"ד⁴¹⁹. עד ויב"דל, שבו ויבדל, מזריע זרע כנ"ל. והענין כי אור שבברית הוא כלול מחג"ת, שהן ג' טפין דזרע⁴²⁰, וכמש"ל (טו ע"ב)⁴²¹, ע"ש:

ג. עי' זהר (ח"ג רמט ע"ב): ר' אלעזר אמר ודאי הכי הוא ות"ח כתיב (שמות יב כא) משכו וקחו לכם צאן וגו' משכו (בחבורא קדמאה) מאי משכו כמאן דמשיך מאתר אחרא לאתר דא משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין יומין עלאין אינון שס"ו כחושבן משכו⁴²² יומין תתאין זמנין דאינון שנה ובזמנא דאתנהרא סיהרא באשלמותא סליקו למהוי אינון יומין שס"ה כחושבן משכו חסר חד משכו יומין עלאין⁴²³ לגבי יומין תתאין⁴²⁴ למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא ומאן משיך לון⁴²⁵ אינון עשר דלסטר ימינא⁴²⁶ דכתיב (שמות יב ג) בעשור⁴²⁷:

בעשור בעשרה מבעי ליה מאי בעשור אלא⁴²⁸ ט' אינון לכל סטר⁴²⁹ ונקודה חדא דאזלא

באמצעיתא כגוונא דא⁴³⁰ וההיא נקודה אשלימת לעשר⁴³¹ וע"ד בעשור כמה דאתמר

– מאיר התיקון –

⁴¹⁸ פי' ג' פעמים מ"ב עד האות ב' של ויבדל, עי' דברי רבינו בתיקו"ז כ ע"ב.
⁴¹⁹ פי' ב' של "בראשית", ה' של "ובהו", ר' של "ויאמר" אלהים יהי אור, ד' של ויבדל.
⁴²⁰ עיד דברי רבינו בתיקו"ז נג ע"ג: גירין דיליה דאינון תלת ווי"ן דסלקין ח"י בחושבן, ודא ח"י עלמין, והן ג' טפין דזרע דאתארכו כמש"ל (נה ע"ג), והן צורת ה' כמש"ל (לט ע"ב מ ע"א) ה' אית בה תלת ווי"ן דאינון ח"י ברכאין כגוונא דא ה' כו', וביה שריא ח"י ברכאין דה' עלאה, ומיניה אתמשיכו לה' זעירא כו' דאינון ימינא ושמאלא.
⁴²¹ עי' לעיל הערה.

⁴²² משכו עולה שס"ה ואחד יותר שהוא בעצמו הבינה, ושס"ה היינו שס"ה ענפים שהם עשר ספירית שבת עד שלש ראשונות ש ששת קצוות ה' מלכות והם בעמקי הבינה (אור יקר). ולכן צריך קודם משכו יומין עילאין בתתאין, וכיון שאמר סתם משכו ולא פירש אם ממטה למעלה אם ממעלה למטת ודאי שהכוונה עילאין בתתאין ותתאין בעילאין, והטעם שאין האחדות שלם אם לא בהתאחז הדק בנגלה. והנגלה בדק כדי שימצאו זה בזה וזה וזה שאמר "למהוי כולהו כחדא" דהיינו ייחוד שנת החמה דהיינו תפארת שמבינה שיטותיו שס"ה עם שנת הלבנה שיהיו ימיה גם כן שס"ה כחמה, וייחודם על ידי היסוד שהוא י' דהיינו אות ברית והוא בסוד הימין שכן נקרא חסד, שכן מייחסים אותו בשם חסד באדרא (אור יקר).
⁴²³ פירוש ספירות של זעיר (מ"מ).

⁴²⁴ שעל ידי זה ימצאו למטה, מפני שאינם למטת שס"ה אם לא ימשכו תחלה מלמעלה ואחר כך יצטיירו למטה, ואחר שתם למטה יחזור להמשיך אור מהתחתונים אל העליונים (אור יקר), פירוש ספירות המלכות, ומ"ש יומין עילאין אינון שס"ו, פירוש שימות החמה שהוא זעיר הם שס"ה ע"ה הם שס"ו, ומ"ש סליקו למהוי אינון יומין שס"ה, פירוש שמלכות מתגדל אורה כמו בעלה ונעשית שס"ה (מ"מ).

⁴²⁵ פירוש ע"י מי שנמשכים ספיר' הזעיר למלכות (מ"מ).

⁴²⁶ ר"ל ע"י עשרה שבצד ימין נמשכים של זעיר למלכות ע"ד והוכן בחסד כסא (מ"מ).

⁴²⁷ פירוש כדמסיק לקמן שאמר בעשור לחודש הזה יומין דלסטר ימינא דהיינו ע"י עשרה שבצד ימין מתחבר חודש עם זה (מ"מ).

⁴²⁸ תצוה קפ ע"א (הערת הזהר).

⁴²⁹ הענין שהתפארת כולל ארבעה אותיות י' ה' ו' ה' דהיינו י' לדרום ה' לצפון ו' למזרח ה' למערב, והם תשע לכל סטר שהם תשעת ספירות דהיינו כתר חכמה בינה שלש, חסד גבורה תפארת שלש, נצח הוד יסוד שלש, מלכות נקודה אחת משלמת עשר לכל סטר, מפני שאין הספירות כלולות מעשר שלימות מפני שחלק עשירי שבהם משכון ביד המלכות כדי שלא ישתלמו מעשר אלא על ידה (אור יקר).

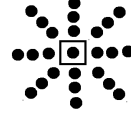
⁴³⁰ (אור יקר). וכן הוא בסוף תיקון יח.

⁴³¹ לכל סטר, וחלק העשירי המשלים, הוא הקושר ומייחד הזכר עם הנקבה, והיינו בחינת המלכות שבה אחדות וקשר היסוד ונעשים עשר בימין, ועל ידי אותם העשר. שהם נקראים עשו"ר להורות

זכור ושמור⁴³² לשמושא בעשרה אינון יומין תשע בההוא נקודה לחדש הזה יומין דלסטר ימינא⁴³³ בגין לאתחברא זאת בזה למהוי כלא חד: ובזמנא דאינון ד⁴³⁴ אתקשרו לד' סטרין (מתחברין) בהדיהו כדין אולידת ההוא חיה⁴³⁵ וחויא אזיל ליה⁴³⁶ ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי חיה וקראן לה כבוד⁴³⁷ וכדין אתקדש מועדא⁴³⁸ מה דלא הוה עד השתא וכען קראן לה כבוד הדא הוא דכתיב (תהלים כט ט) ובהיכלו כלו אומר כבוד:

תרגום: רבי אלעזר אמר, ודאי כך הוא, ובא וראה, כתוב "משכו וקחו לכם צאן וגו'", משכו (בחבור הראשון), מהו "משכו", כמי שמושך ממקום אחר למקום זה, משכו ימים עליונים לגבי ימים תחתונים, ימים עליונים הם שס"ו כחשבון משכו, ימים תחתונים פעמים שהם שנה, ובזמן שמאירה הלבנה בשלמותה עולים להיות אלו הימים שס"ה כחשבון "משכו" חסר אחד. "משכו" ימים עליונים אצל ימים תחתונים, להיות כולם כאחד בחבור אחד. ומיהו שמושך אותם, אלו עשר שלצד ימין, שכתוב "בעשור".

בעשור, היה צריך לכתוב בעשרה, מהו "בעשור", אלא תשע הם לכל צד ונקודה אחת שהולכת

באמצע, כדוגמא זה , ואותה נקודה משלימה לעשר, ועל זה "בעשור", כמו שנאמר "זכור ושמור" להשתמש בעשרה, אלו התשעה ימים באותה נקודה, "לחדש הזה" ימים שלצד ימין, כדי להתחבר זאת בזה להיות הכל אחד.

ובזמן שאלו הארבעה נקשרים לארבעה צדדים (מתחברים) עמהם, אז יולדת אותה החיה, והנחש הולך לו. ובאותו זמן מקדשים למעלה לאותה חיה וקוראים לה "כבוד", ואז מתקדש המועד, מה שלא היה עד עתה. ועתה קוראים לה "כבוד", זהו שכתוב "ובהיכלו כלו אומר כבוד". או אפשר שכוונתו לדברי הרע"מ

אסתחר⁴³⁹ ההוא⁴⁴⁰ היכלא ופתח תרעא אחרא דסטר דרום (ד"א צפון) בשבעין ותרין עטרין לבתר אפתח תרעא תליתאה לסטר מזרח בחמשין (ותרין) נהורין דחמשין תרעין דבינה לבתר אפתח תרעא אחרא דלסטר צפון (ד"א מערב) בע"ב עטרין וכלהו רמ"ח בחושבן תיבין דפרשיין דק"ש ומה דבקדמיתא ההיא חיה הות זעירא בההוא זמנא אתרביאת הדא הוא דכתיב (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו דאיהו כבוד עלאה ותתאה:

– מאיר התיקון –

שאינם עשר שלימות אלא תשע בימין" מפני שמלת עשרה מורים עשרה שלימים, אמנם עשור ירצה המעשרת לאחרים והיינו בהצטרף אותה נקודה שהיא מעשרת ומשלמת עשר לכל תשע (אור יקר).⁴³² רוצה לומר היות כל שבת שמור בשמירה, וכן זכור לשמושא שמורה על כל שמושא ושמושא עשות השבת זכ"ר בזכר בעשרה, היינו כעשור יומין תשע בההוא נקודה, ובאומרו לחדש סיים להם מקום (אור יקר).

⁴³³ דהיינו חדש ניסן דאיהו לימינא כדפירשנו לעיל (אור יקר).
⁴³⁴ היינו ד' של אחד כדמסיק לקמיה, והיינו בחינת הנקודה האמצעית המשלמת עשר לכל סטר, שהיא מלכות שיש בה ארבעה בחינות להקשר עם ארבע בחינות שבזכר שהם ארבעה אותיות יה"ה כדפירשנו לעיל שהם לארבע סטרין, ובקשרה וייחודה בשלימות דהיינו ארבע בארבע שם יה"ה בשם אדנ"י כזה יאהדונה"י (אור יקר).

⁴³⁵ דהיינו מלכות יולדת המשיח ומצמחת הגאולה והקליפות מתבטלות (אור יקר).
⁴³⁶ וסוד הנחש הוא סוד האיילת שאינה יולדת אם לא יכשינה הנחש כדפירשו בפרשת בלק, "מקדשין" מצד החכמה ומקבלת ממנה ל"ב נתיבות שבהם סוד חדוש כל הנמצאים (אור יקר).

⁴³⁷ שאורה כאור החמה שהיא נקראת כבוד מצד ל"ב נתיבות דהכי סליק כבוד ל"ב (אור יקר).
⁴³⁸ הענין כי ארבע סטרין דאינון תשע דאמרן לעיל דהיינו ארבע אותיות הם ארבעה מועדים, דהיינו ל' פסח, ר' שבועות, ה' סוכות, ה, שמיני חג עצרת, ומלכות נקשרת שם אדנ"י בארבעה מועדים והיינו סוד אלה מועדי ה' וצריך שיהיו מקראי קדש דהיינו שיתקדשו ארבע סטרין אלן מקדושת. החכמה ששם הקדש, ואחר כך אשר תקראו אותם במועדס במלכו"ת שם אדנ"י, ועל ידי זה נעשית היא כבוד (אור יקר).

⁴³⁹ אסתתם (מנטובא)

⁴⁴⁰ קאי על חיבורא קדמא' שאמר היכל הראשון כהנא רבא, חסד, במ"ב אתוון, והוא פ' ראשונה דק"ש מ"ב תיבין. והיכל צפון, הוא גבורה, והיה אם שמוע בגבורה כידוע, עד ושמתם בכלל ע"ב תיבות. ושמתם עד ויאמר נ' תיבין, היכל השלישי, עד"א. ויאמר עם ג' תיבין, ע"ב תיבות, היכל הרביעי, מל', ציצית כידוע. ד' פרשיין ד' אותיות הו"ה (יהל אור).

כד מטי לח"י עלמין דביה ח"י ברכאן דצלוחא ופתח ביה (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך כדין עמודא דאמצעייתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין דשפון ואינון נצח והוד דלשון איהו צדיק בינייהו לשון למודים בההוא זמנא (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל כדין קראן לה היא חיה כבוד אבא ואימא מקודש מקודש⁴⁴¹ כדין ירחא אתקדשא כדקא יאות כדין ובחדש הראשון (במדבר כח טז) ראשון ודאי וכדין משכו (שמות יב כא) וע"ד בעשור לחדש הזה (שם ג) דאתחבר סיהרא קדישא בשמשא⁴⁴² דאתמר ביה (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יי' אלהים

(צבאות) ומה דהות נקודה זעירא (ס"א כגוונא דא) אתמלאת בסיהרא וכדין איהי החדש מלא:

תרגום: מסתובב אותו היכל ופותח שער אחר של צד דרום (צפון) בשבעים ושתיים עטרות, ואחר כך פותח שער שלישי לצד מזרח בחמשים (ושנים) אורות של חמשים שערי בינה, לבסוף פותח שער אחר של צד צפון (מערב) בשבעים ושתיים עטרות, וכולם בחשבון רמ"ח תבות של פרשיות קריאת שמע. ומה שבהתחלה היתה אותה חיה קטנה, באותו זמן נגדלת, זהו שכתוב "מלא כל הארץ כבודו" שהוא כבוד עליון ותחתון.

כאשר מגיע לח"י עולמות שבו ח"י ברכות התפלה, ופותח בו "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" אז העמוד האמצעי מתחבר עמה בחביבות של נשיקות השפתים, שהם נצח והוד, והלשון הוא צדיק ביניהם, לשון למודים, באותו זמן [אמר] "וישק יעקב לרחל" ואז קוראים לאותה חיה "כבוד", כבוד אבא ואמא מקודש מקודש, אז הירח מתקדש כמו שראוי, ואז נאמר "ובחדש הראשון" ראשון ודאי. ואז "משכו", ועל זה "בעשור לחדש הזה", שמתחברת הלבנה הקדושה בשמש, שנאמר בו "כי שמש ומגן ה' אלהים (צבאות)", ומה שהיתה נקודה קטנה (כדוגמא זה)

מתמלאת בלבנה, ואז הוא חדש מלא

ד. עי' זהר ח"א רמא ע"א: פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתוב (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו'⁴⁴³ והים עליהם מלמעלה וגו' וכתוב (שם מד) ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי דדא ים מתקנא ביי"ב בתרין עלמין בתריסר לעילא רתיכין ממנן ולעילא בתריסר לתתא (ב) תריסר שבטין⁴⁴⁴ כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא קרא לבנוהי תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקיננו גרמיכו לאשלמא מהימנותא.

תא חזי תריסר שבטין בד' דגלין בד' סטרין שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי תלת שבטין לכל סטר⁴⁴⁵ לד' רוחי עלמא ותלת שבטין לדרועא דימינא ותלת שבטין לדרועא דשמאלא ותלת שבטין לירכא ימינא ותלת שבטין לירכא שמאלא וגופא דשכינתא עלייהו הדא הוא דכתיב והים עליהם מאי טעמא תלת שבטין לדרועא ותלת שבטין לירכא וכן לכלא אלא רזא דמלה תלת קשרין אינון בדרועא ימינא ותלת בשמאלא ותלת בירכא ימינא ותלת קשרין בירכא שמאלא אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין וגופא עלייהו⁴⁴⁶ אשתכחו תריסר עם גופא כגוונא דלעילא מנא לן דכתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת בגין דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה.

– מאיר התיקון –

⁴⁴¹ דשניהן נק' כבוד, ל"ב נתיבות דחכמה, ל"ב אלהים דבינה. ושניהם נק' קדש כידוע (יהל אור).

⁴⁴² אחר שנשלם בעשרה ימים ע"ס דילה (יהל אור).

⁴⁴³ רמו ע"א (הערת הזוהר).

⁴⁴⁴ הרי הם בחי' י"ב גבולי אלכסון שבו"ק (הקדו"ש מד ע"ד).

⁴⁴⁵ כל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק כידוע בסוד הדגלים כאן (ע"ח שער כה פרק ג').

⁴⁴⁶ היינו יעקב, שהוא עצמו משלים עם בניו, כי ת"ת ממש מציאותו במלכות גוף לשכינה, עתה נשאר שאר האברים שהם תיקוני הראש, לכך פי' סוד עיינין (אור יקר).

שבעה עיני יהו"ה (זכריה ד י) אינון שבעה עיני העדה⁴⁴⁷ שבעין סנהדרין⁴⁴⁸ שערה⁴⁴⁹ כמה דכתיב (במדבר ב ט) כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף וגו' כל הפקודים למחנה ראובן וכן לכלהו ואי תימא במצרים⁴⁵⁰ בסליקו דיעקב מעלמא דאשתכח שלימו בההיא שעתא⁴⁵¹ כולי האי אן (אוף) הוא ודאי שבעין נפשין הוו וכל אינון דאולידו בשבע עשרה שנין דלית לון חושבנא כמה דכתיב (שמות א ו) בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד וכתיב (תהלים מ יג) עצמו משערות ראשי זכאה חולקיה דיעקב שלימא דהוא אשתלים לעילא ותתא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא אבל בתקונא עלאה דיובלא⁴⁵² היך אשתכח כולי האי אמר ליה אריא כיון דסדר גלוי למיעאל בכרמא מאן איהו דעייל בהדיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (איוב כג יג) והוא באחד⁴⁵³ ומי⁴⁵⁴ ישיבנו⁴⁵⁵ ונפשו אותה ויעש האי תקונא עלאה והוא כלא חד (הוא) לא הוי ביה פרודא כהאי תתאה דהא כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים⁴⁵⁶ ואף על גב דאית ביה פרודא כד יסתכלון מלי כלא סלקא לחד⁴⁵⁷ אבל האי תקונא עלאה דיובלא קיימא על תריסר כהאי תתאה ואף על גב דאיהו חד⁴⁵⁸ האי חד אשלים לכל סטר⁴⁵⁹ בהאי סטר ובהאי סטר אינון שית סטרין עלאיך תריסר הוו⁴⁶⁰ דכל חד אוזיף לחבריה⁴⁶¹ ואתכליל מניה⁴⁶² ואשתכחו תריסר וגופא וכלא קיימא על תריסר מאן גופא דא יעקב והא אתמר אלא רישא וגופא⁴⁶³ בחד קיימי⁴⁶⁴ תו תריסר תלת קשרין דדרועא ימינא חס"ד חסדים תלת קשרין דדרועא שמאלא גבור"ה גבורות תלת קשרין בירכא ימינא נצ"ח נצחים תלת קשרין בירכא שמאלא הו"ד והודות הא תריסר וגופא קיימא עלייהו והא תליסרו תו בתליסר מכילן (ד) אורייתא⁴⁶⁵ אתפרש וכלא חד מעילא לתתא ביחודא עד ההוא אתר דקיימא על פרודא.

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת

– מאיר התיקון –

⁴⁴⁷ שהם בסוד ע' נפש (אור יקר).

⁴⁴⁸ בחינות וכחות רבות מתפשטות מה"ב בקר עד אין תכלית (נ"א).

⁴⁴⁹ שהם סוד ודלת ראשך כארגמן, כי החיות העליונות הם סוד ארגמן, אוריאל מיכאל גבריאל רפאל ותחת כל א' הם ג' י"ב, והם מתחלקים לע' והם סוד עינים, והם סוד הסנהדרין העליונים, וכן ע' נפש כנגדם ותחת אלו רבו רבוון לאין תכלית, והם סוד השער המתפשט לאין מספר, והם משפחות ישראל שנתרחבו אותם הע' נפש (אור יקר).

⁴⁵⁰ וכיון שעדיין לא נתרבו ישראל, א"כ לא היה שם בעת פטירתו סוד השער, ופי' שכבר הולידו בשבע עשרה שנה רבים, וכן הטף אשר להם סוד השער (אור יקר).

⁴⁵¹ פירוש מאחר דיעקב אע"ה בעת סליקו רצה לעשות היחוד היכן היה למטה רמז למה שלמעלה ות' ע' נפש כנגד ע' סנהדרין ומה שהולידו ב"ז שנה כנגד השערות. ז"ח (בב"ר פ' ע"ט א"ר יודן לא נפטר אבינו יעקב מן העולם עד שראה ששים רבוא מבני בניו ע"ש וא"ש. מא"ן) (נ"א).

⁴⁵² כי אין למעלה ממלכות, אלא ו' ספירות (אור יקר).

⁴⁵³ פי' הוא עם הספירות האחדותם למטה (אור יקר).

⁴⁵⁴ שהיא בינה (אור יקר).

⁴⁵⁵ יעלה אותו למעלה בסוד התשובה, להיותו עליהם, ומי ישיבנו עמהם להשלים המספר (אור יקר).

⁴⁵⁶ כי ד' ראשים שהם ארגמן הוא עולם הנפרדים (אור יקר).

⁴⁵⁷ בסוד ייחוד ההיכלות בתפלה ובקשה (אור יקר).

⁴⁵⁸ היינו הת"ת שהיא אחד וכו' על כולם והם י"ב למטה מהם, ואינם י"ב אלא עמו נמצא הוא המשלים למעלה במקום גוף עליהם, והוא משלים למטה עמהם להיות י"ב ע"י שית כדמסיק (אור יקר).

⁴⁵⁹ שהם ה' אמנם ת"ת אמצעי ועליון על כולם, כאומר' לך ה', ולמטה מכולם והם א' (אור יקר).

⁴⁶⁰ עי' בבהגר"א על תז"ח יט ע"ד שמכאן מתבאר שכל ו"ק נכללים זה בזה.

⁴⁶¹ קנח ע"א (הערת הזוהר).

⁴⁶² יש לזה דרכים רבים: או גבורה בחסד וחסד בגבורה היינו ד', נצח בהוד והוד בנצח היינו ד', ת"ת ביסוד ויסוד בת"ת היינו ד', וז"ש אוזיף לחבריה ואתכליל מיניה כללות תחתון בעליון, או נפרש גדולה בגבורה וגבורה בת"ת ות"ת בנצח ונצח בהוד, והוד ביסוד, ויסוד במלכות הם י"ב: חסד א', גבורה ב', ות"ת ב', ונצח ב', והוד ב', ויסוד ב', א' שבו וא' שנתן לחבירו, או נפרש ממטה למעלה יסוד בהוד, הוד בנצח נצח בת"ת, ת"ת בגבורה, גבורה בחסד, חסד בת"ת שעליהם כדפי' והם י"ב על הדרך הנז' (אור יקר).

⁴⁶³ בינה ות"ת (אור יקר).

⁴⁶⁴ שהת"ת למטה עמהם ולמעלה עם הבינה, ואפשר בסוד הדעת (אור יקר).

⁴⁶⁵ שהוא הת"ת (אור יקר).

הבקר שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתוקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה. בא וראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל עבר, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לירך ימין, ושלשה שבטים לירך שמאל, וגוף השכינה עליהם. זהו שכתוב "והים עליהם". למה שלשה שבטים לזרוע ושלשה שבטים לירך, וכן לכל. אלא סוד הדבר, שלשה פרקים הם בזרוע ימין ושלשה בשמאל, ושלשה בירך ימין ושלשה פרקים בירך שמאל. נמצאו שנים עשר פרקים לארבעה צדדים, והגוף עליהם. נמצאו שנים עשר עם הגוף כדוגמא שלמעלה. מנין לנו, שכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר", וזאת, משום שבה השתלם החשבון, כמו שנאמר והים עליהם מלמעלה.

"שבעה עיני ה'", הם שבעה עיני העדה, שבעים סנהדרין. שערוטיה, כמו שכתוב "כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף" וגו'. "כל הפקודים למחנה ראובן", וכן לכלם. ואם תאמר, במצרים בהסתלקות יעקב מהעולם, שנמצאה שלמות באותה שעה, כל זה איפה הוא, ודאי שבעים נפשות היו, וכל אותם שהולידו בשבע עשרה שנים שאין להם חשבון, ככתוב "ובני ישראל פרו וישרצו ויברו ויעצמו במאד מאד", וכתוב "עצמו משערות ראשי". אשרי חלקו של יעקב השלם, שהוא השתלם למעלה ולמטה. אמר רבי אלעזר, ודאי כך הוא, אבל בתקון העליון של היובל איך נמצא כל זה. אמר לו, אריה, כיון שסדר רגליו להיכנס לכרם, מיהו שיכנס עמו.

פתח רבי אלעזר ואמר, "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש". זה תיקון העליון הזה, הוא הכל אחד, לא היה בו פירוד כתחתון הזה, שהרי כתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ואף על גב שיש בו פירוד, כשיסתכלו בדברים, הכל עולה לאחד. אבל תיקון עליון היובל הזה עומד על שנים עשר, כמו התחתון הזה, ואף על גב שהוא אחד, האחד הזה משלים לכל עבר, בצד זה ובצד זה. אותם ששה צדדים עליונים הם שנים עשר, שכל אחד מלוח לחבירו ונכלל ממנו, ונמצאו שנים עשר והגוף, והכל עומד על שנים עשר. מי הגוף, זה יעקב, והרי נתבאר. אלא ראש וגוף עומדים באחד. עוד שנים עשר, שלשה פרקים של זרוע ימין, חס"ד חסדים. שלשה פרקים של זרוע שמאל, גבור"ה גבורות. שלשה פרקים בירך ימין, נצ"ח נצחים. שלשה פרקים בירך שמאל, הו"ד והודות. הרי שנים עשר. והגוף עומד עליהם, הרי שלשה עשר. עוד, בשלש עשרה מדות התורה מתפרשת, והכל אחד, מלמעלה למטה ביחוד, עד אותו מקום שעומד על פירוד.

ה. עי' שמ"ר (פט"ו סי' כא): ד"א החדש הזה לכם הה"ד (ישעיה מב) הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד וכי יש לעתיד לבא חדשות והא כתיב (קהלת א) מה שהיה הוא שיהיה אלא מוצאין אנו עשרה דברים עתיד הקב"ה לחדש לעתיד לבא הראשונה שהוא עתיד להאיר לעולם שנאמר (ישעיה ס) לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם וכי יכול אדם להביט בהקב"ה אלא מה הקב"ה עושה לשמש מאיר מ"ט חלקי אור שנאמר (שם ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים ואפילו אדם חולה הקב"ה גזור לשמש ומרפא שנא' (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה השניה מוציא מים חיים מירושלים ומרפא בהם כל שיש לו מחלה שנאמר (יחזקאל מז) כל נפש חיה אשר ישרץ אל כל אשר יבא שם נחלים יהיה וגו' השלישית וכו'.

עי' פרד"א פרק נ: וכל אדם שהוא חולה ורוחץ באותם המים מתרפא, שני' לכל אשר יבא נחלים יחיה, וכל אדם שיש לו מכה לוקח מעליהם ונותן על מכתו ומתרפא, שני' והיה פריו למאכל ועליהו לתרופה, מה הוא לתרופה, אמ' ר' יוחנן לתרפא מצצן עליה ושרף מזינה.

ועי' סנהדרין ק ע"א: עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא נחל מבית קדשי הקדשים ועליו כל מיני מגדים שנאמר ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פריו לחדשיו יבכר כי מימיו מן המקדש [המה] יוצאים והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה.

ועי' זהר ח"ג קע ע"ב: סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובד ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחוטין דדהבא סחור סחור סחורין לכל סטר ומעיינא⁴⁶⁶ דמיא כד"א (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם⁴⁶⁷ חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון: תרגום: סביב אותם העמודים יש חדרים, מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטוי זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעיין מים כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".

עיי"ש עוד: פתח ההוא ינוקא⁴⁶⁸ ואמר והיה ביום ההוא ההוא לא ידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא⁴⁶⁹ שירותא אקרי הוא כד"א (במדבר יח כג) וְעַבְד הַלְוִי הוּא פּוֹלְחָנָא דְלוֹי לְדְרָגָא⁴⁷⁰ דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא⁴⁷¹ וכלא חד ובגין דאיהו סופא⁴⁷² אתוסף ביה ה':

(ס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד):

זמינא ירושלם לאפקא מייך⁴⁷³ ולנבעא נביעו⁴⁷⁴ הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד⁴⁷⁵:

מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אסתחרן אקרון ירושלם⁴⁷⁶ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות⁴⁷⁷ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרון ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות ואית דרגין דאקרון לשכות):

תרגום: פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחזו סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמון וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדריגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התוסף בו ה'. (הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחוז תחלה והכל אחד).

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבוע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.

– מאיר התיקון –

⁴⁶⁶ ונבעין (יהל אור).

⁴⁶⁷ יסוד דנוק' (רח"ו). לא הועיל לאדה"ר תשובתו להחזירו למדרגתו שקודם החטא הגם שעשה תשובה גדולה, והוא מהטעם הנז', כי עיקר תיקוני התשובה לא תתגלו אלא לעת"ל, שהוא בעת שליטת הבינה, שהיא דרגא דתשובה, והיא המקוה טהרה לישראל, אהיה קנ"א, גימ' מקוה, מ"י מטרה אתכם, והיא המים חיים אשר עליה נאמר (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ע' זוהר (ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב). וכן היא אשר נאמר עליה (יואל ד יח) ומעיין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן רע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב) (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

⁴⁶⁸ לא חידש אלא מרוב חלבא, ואגב פריש לקרא, דק' ביום ההוא וירושלים וים האחרון נראה שהכל חד דרגא (יהל אור).

⁴⁶⁹ פי' מ' בבינה (מ"מ).

⁴⁷⁰ כי מסטרא דאמא נפקת ומצפון בינה זהב מלכות יאתה (רח"ו). ונל"עד שהג"ה זו מקומה הוא על מ"ש דאחיד סופא בשירותא (מ"מ).

⁴⁷¹ תחלת הבנין (רח"ו).

⁴⁷² פירש בשביל שמלת ביום ההוא רומז על המ' דאיהי סופא לכן איתוסף ביה ה' דלא כתיב ביום הוא אלא ההוא לרמוז שה' שהיא המ' נתחברה עם הוא שהיא הבינה (מ"מ).

⁴⁷³ פירש ה' חסדים (מ"מ).

⁴⁷⁴ הם ה' גבורות (מ"מ).

⁴⁷⁵ ע"ד שאמרנו בקיבוץ גליות ותחיית המתים, שהגם שעיקרן הם לעתיד, עכ"ז הנה הם נעשו בהוה תמיד ג"כ עכ"פ, כן הוא עד"ז ג"כ בבנין ירושלים, כי הוא נעשה ג"כ בהוה תמיד, ולכך תיקנו לומר בונה ירושלים ג"כ בהוה, כי ירושלים הנה הוא המלכות רחל בבחי' החיצונית שבה, וכמ"ש בפ' שלח (דף קעא ע"א), והוא ההיכלות דהמלכות נוק' דאצילות ע' שער מיעוט הירח (סוף פרק ב ופרק ג) (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

⁴⁷⁶ בחי' חיצוניות (רח"ו).

⁴⁷⁷ בחי' פרצוף נגד החזה (רח"ו).

מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).

ועי' שם (ח"א רסא ע"ב): ותא חזי בהאי חגא עבדין נסוך המים נביע דחסד באינון שיתין מששת ימי בראשית⁴⁷⁸ וכלהון שבעה יומין עלאין מקבלין מאינון מים חיים דנפקין מירושלם עלאה טמירא ובאן אתר רמיז לאינון מים חים באינון שיתין. וחסדי וצדיקי חדאן בהאי הלולא⁴⁷⁹ בגין דרמיזא לההוא טיבו דזמין קב"ה למעבד כד יעבר קב"ה סאיבו מארעא דיחתון אינון מים חיים טהורים באינון שיתין בההוא מזבח עלאה ההוא ים האחרון ואינון תלתא לוגין מים י"ח ביצים לקבל צדיק דאקרי ח"י העולמים ועל ידיה מים נחתין באינון שיתין.

ות"ח הלל הזקן כד הוה חדי בהאי הלולא אמר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן הוה רמיז ואמר אי שכינתא דאקרי אנ"י שריא כאן הכל כאן ההוא אתרא דאקרי כ"ל⁴⁸⁰ דאתי לאזדווגא בה ואם אין אני כאן מי כאן דהא לא חשיבא טיבו שלימא בגין דשכינתא לא שריא בארעא קדישא.

אבל כד ישתלמו אינון פרים כדין כתיב (ישעיה יב ג) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה מאן אינון שית מעייני דאינון מריקין בהאי ישועה⁴⁸¹ וכדין עלמא כוליה בחזרה בגין דנפקא שכינתא מבין ההוא סאיבו דשאר עמין בג"כ (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. תרגום: ובא וראה, בחג הזה עושים נסוך המים, שפע של חסד, באותם שיתים מששת ימי בראשית, וכל שבעת הימים העליונים מקבלים מאותם מים חיים שיוצאים מירושלים העליונה הטמירה. ובאיזה מקום רמוז על אותם מים חיים, באותם שיתים.

וחסידים וצדיקים שמחים בהלולא הזו, משום שרומז לאותו הטוב שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות כשיעביר הקדוש ברוך הוא את הטומאה מן הארץ, שירדו אותם מים טהורים באותם השיתים, באותו מזבח עליון, ההוא ים האחרון, והם שלשה לוגים מים. שמונה עשרה ביצים כנגד צדיק שנקרא חי העולמים, ועל ידו המים יורדים באותם שיתים.

ובא וראה, כשהלל הזקן היה שמח בהלולא הזו, אמר אם אני כאן, הכל כאן, ואם אין אני כאן, מי כאן. היה רומז ואומר, אם שכינה שנקראת אני שורה כאן, הכל כאן. אותו מקום שנקרא כל שבא להזדווג בה. ואם אין אני כאן, מי כאן, שהרי לא חשוב טוב שלם, משום ששכינה לא שורה בארץ הקדושה.

אבל כשנשלמו אותם פרים, אז כתוב "ושאתם מים בששון ממעיני הישועה". מי הם, ששה מעיינות שמריקים בישועה הזאת, ואז העולם כלו בשמחה, משום ששכינה יוצאת מתוך אותה טומאת שאר העמים, לכן "ביום השמיני עצרת תהיה לכם".

ו. עי' זהר ח"ג רכח ע"ב: שלישי גדיל ושני שלישי ענף דאיהו [תכלת] [תפארת] וכל חוליא משולשת כל משולש מסטרא דקדושה הה"ד קדושה לך ישלש(ל) וישראל שלישיה⁴⁸² בגין (שמות יד ז) דושלישים על כלו דציצית מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו תליתאה לאבהן וכל

– מאיר התיקון –

⁴⁷⁸ עי' זו"ח (סב ע"ב): כתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' בשעתא דברא קב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורי לנחתא בהון גשמיא דברכן וקדושין עילאין דלעילא ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דח"י מאתר עילאה דנפקו מתמן.

⁴⁷⁹ עי' תיקו"ז סג ע"ב: כד נטלא מאימא עלאה דאיהי שמחת תורה שמחת בית השואבה. בהגר"א: דשמחת בית השואבה - דכל השמחות הכל באימא עלאה, עולם השמחה, שאין שם דין ועצבון, והיא נהר היוצא מעדן להשקות כו', וזהו בית השואבה, ואמרו השואבה שמשם שואבין רוח הקודש (רות רב פ"ד סי' ט), שממנה הנבואה. ⁴⁸⁰ יסוד, עי' לעיל יז ע"א.

⁴⁸¹ עי' בהגר"א בתז"ח מא ע"ג שישועה היא כינוי לשכינה.

⁴⁸² פסוק הוא. אע"ג דאמר שלישי' לאשור ולמצרים, אמר בגין שלישים כו'. שהוא על כולם. וכן ישראל ת"ת, והוא כולל חו"ג, ולפיכך שלישי גדיל בת"ת, שבו מתחברין שני שלישי ענף, חו"ג, ששם וכנפיהם פרודות כנ"ל. ולכן צריך לאפרודי, מסטרא דעד"א (יהל אור).

דבר משולש וה"ו יל"י כל תיבה משולשת מסטרוי חוליא⁴⁸³ כלילא מתלת כריכות משלשין דא שכנינתא⁴⁸⁴ קדושה לך ישלשו [ואיהי] (לאיהי) משולשת בעמודא דאמצעיתא כליל תלת ענפי אבהן דאינון ש מן שבת (ו) שכנינתא בת יחידה [חוליא] אמליא⁴⁸⁵ (מליין מן) תכלת שבציצית⁴⁸⁶ :
 תרגום: שלישי גדיל, ושני שלישי ענף שהוא תכלת. וכל חוליה משולשת, כל משולש מצד הקדושה, זהו שכתוב "קדושה לך ישלשו", וישראל שלישיה משום ש"ושלישים על כולו", שציצית מצד העמוד האמצעי שהוא שלישי לאבות, וכל דבר משולש, וה"ו יל"י, כל תיבה משולשת, מצדו חוליה כלולה משלש כריכות משולשות זו השכינה, קדושה לך ישלשו, והיא משולשת בעמוד האמצעי כלול משלשה ענפי האבות, שהם ש' משבת, שכנינה בת יחידה, (מלאה מן) חוליה תכלת שבציצית.

ז. ע"י זהר (ח"ג דף צח): פקודא (לד) בתר דא לקרבא שתי הלחם הא אוקימנא שתי הלחם⁴⁸⁷ תרתי שכניתי עילא ותתא ואתחברן כחדא לגביהון תרין נהמי:
 בשבת מזונא דחד תרין דעילא ותתא ועל דא כתיב (שמות טז כב) שני העמר לאחד לאחד ודאי לאתיחדא באתר חד לההוא דאקרי אחד⁴⁸⁸ ומאן איהו (בראשית כז כב) הקול קול יעקב דאיהו ירית עילא ותתא תרין נהמי כחדא ובגין דשבת⁴⁸⁹ איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת⁴⁹⁰ (אתקריבו) תרין נהמי ע"כ:
 פקודא בתר דא להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר דכתיב (ויקרא כג יב) ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה:
 וכן בשבועות להקריב שתי הלחם והכי בכל יומין טבין להקריב קרבן דמוספין אלא ודאי בכל יומא דמועדייא צריך לקרבא קרבנא דיליה צריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה כגון תוספת⁴⁹¹ כתובתא ומתנתא דאוסף חתן לכלה ושבת מלכתא דאיהי כלה בשבתות ובכל יומין טבין צריכה תוספת דאינון מוספין דקרבנין ומתנתא דאינון מתנות כהונה:
 ובשבועות דאיהו מתן תורה דאתייהבו תרין לוחין דאורייתא מסטרא דאילנא דחיי צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם דאינון ה"ה⁴⁹² (דתרין יומין דשבועות⁴⁹³ אינון י"ו צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם מאינון ה"ה)⁴⁹⁴ דהא איהו⁴⁹⁵ נהמא דאורייתא⁴⁹⁶ דאתמר ביה (משלי ט ה) לכו

– מאיר התיקון –

⁴⁸³ ר"ל החוליא עצמה שכנינה (יהל אור).
⁴⁸⁴ ר"ל החוליא עצמה הוא השכינה, כלילא מתלת כריכן הן האבהן. וכמו בשם ע"ב, דבכל א' ע"ב אנתון, ובה ע"ב תיבין, כלילא מכלהו, ובה קדושה ישלשו, דאיהי נק' קדושה, בלשון נקבה, כלל הקדושה. וכן בת דשבת כמו שמפרש והולך. ולכן כלילא מג' יום השביעי, ג' אלהים, ג' סעודות, הכל בג' (יהל אור).
⁴⁸⁵ מן (נוסף בדפ"ו).
⁴⁸⁶ ר"ל דחוליא הראשונה לבן, ג' כריכות, ג' אבהן, ואח"כ חוליא דתכלת ג"כ כלילא מנהון. ויותר נראה דל"ג כלל חוליא, אלא כצ"ל בת יחידה תכלת שבציצית. והוא חוט הרביעית, כדעת הראב"ד (ציצית פ"א ה"ו), וכמש"ש שכ"ה עיקר. וכ"ה בספרי שלנו (תצא סי' רלד). כלילא מג' חוטיין לבן, אות ד' שבשם. וכן עיקר (יהל אור).
⁴⁸⁷ שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החיטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הזר"ן להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז עי"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לד"א והן להנוק' (דע"ה ח"א פ ע"א).
⁴⁸⁸ ר"ל לעד"א (יהל אור).
⁴⁸⁹ דשבועות (יהל אור).
⁴⁹⁰ בין שכנינה עילאה בין תתאה נקרא שבת כידוע (גליון - וכלא איהו שבועות) (יהל אור).
⁴⁹¹ "עליה תוספת דאית ליה כגון תוספת" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ליה כגוונא דתוספת כתובה ומתנה"
⁴⁹² דאינון ה"ה – נמחק ביהל אור
⁴⁹³ "יומין דשבועות" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לוחין".
⁴⁹⁴ יהל אור גורס את המוסגר.
⁴⁹⁵ דהא איהו – נמחק ביהל אור ובמקומו איתא דאינון.
⁴⁹⁶ ואדם הוא דלגאו שמא מפרש כמש"ו (יהל אור).

לחמו בלחמי⁴⁹⁷ ה"ה מן המוציא לחם מן הארץ⁴⁹⁸ והאי איהו מאכל אדם⁴⁹⁹ דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א:

זאת התורה אדם (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' עומר שעורין מאכל בעירן דאינון חיות הקדש⁵⁰⁰ דמנהון צריך לקרבא הה"ד (שם) מן הבהמה אלים מנגחים⁵⁰¹ במתניתין באלין פשטין מן הבקר פרים⁵⁰² מנגחים במתניתין בתוקפא יתיר ומן הצאן שאר עמא קרבנא דלהון צלותין ועלייהו אתמר (יתזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם דמארי קבלה⁵⁰³ ומארי מדות אינון מסטר דאילנא דחייא:

שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע אסור והתר ובגין דא מן הבהמה מאכל דלהון עמר לחם⁵⁰⁴ שעורים וימד שש שעורים וישת עליה (רות ג טו) אורייתא דבעל פה דשית סדרי משנה: אבל אלין דאילנא דחיי דאינון אדם אורייתא דלהון נהמא דקב"ה הה"ד (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם חדו כלהו תנאין ואמוראין⁵⁰⁵ ואמרו מאן קאים קמי סיני ע"כ: תרגום: מצוה (ל"ד) אחר זו להקריב שתי הלחם, הרי בארנו שתי הלחם שתי שכינות, עליונה ותחתונה. והתחברו כאחד לגביהם שתי הלחם.

בשבת שהוא מזון של אחד שנים של מעלה ומטה, ועל זה כתוב שני העומר, לאחד לאחד ודאי, להתייחד במקום אחד, אל אותו שנקרא אחד. ומיהו הקול קול יעקב שהוא יורש מעלה ומטה, שני לחמים כאחד. ומשום ששבת הוא סוד של מעלה ומטה והכל הוא שבת (נקרבו) שני לחמים. מצוה אחר זו להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר, שנאמר ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה.

וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, וכך בכל הימים הטובים להקריב קרבן של מוספים, אלא ודאי בכל יום של מועדים צריך להקריב את הקרבן שלו, צריך להקריב עליו תוספת שיש לו כמו תוספת כתובה, ומתנה שמוסיף חתן לכלה, ושבת המלכה שהיא כלה בשבתות, ובכל ימים טובים צריכה תוספת שהם מוספים של קרבנות, ומתנות שהן מתנות כהונה.

ובשבועות שהוא מתן תורה, שנתנו שני לוחות התורה מהצד של עץ החיים, צריך להקריב להם שתי הלחם, שהן ה"ה (ששני ימים של שבועות הם י"ו צריך להקריב להם שתי הלחם מאותן ה"ה), שזהו לחם של התורה שנאמר בו לכו לחמו בלחמי, ה' ה' מן, המוציא לחם מן הארץ, וזהו מאכל אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

זאת התורה אדם, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', עומר שעורים מאכל בהמות שהן חיות הקודש, שמהם צריך להקריב, זהו שנאמר מן הבהמה אילים מנגחים במשנה, באלו הפשטים מן הבקר, פרים מנגחים במשנה בחוזק יתר, ומן הצאן שאר העם, הקרבן שלהם תפלות, ועליהם נאמר ואתן צאני צאן מרעייתי, אדם אתם, שבעלי קבלה ובעלי מדות הם מצד של עץ החיים. שאר העם מהצד של עץ טוב ורע, אסור והתיר, ולכן מן הבהמה מאכל שלהם עומר לחם שעורים, וימד שש שעורים וישת עליה תורה שבעל פה, של ששה סדרי משנה. אבל אלו של עץ החיים, שהם אדם, התורה שלהם היא לחמו של הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר לכו לחמו בלחמי, והיינו שתי הלחם, שמחו כל התנאים והאמוראים ואמרו מי עומד לפני סיני.

– מאיר התיקון –

⁴⁹⁷ ב' לחמי וז"ש למטה בלחמי והיינו שתי הלחם (יהל אור).

⁴⁹⁸ ר"ל ה' דהמוציא בינה ה' דהארץ מלכות (יהל אור).

⁴⁹⁹ דהוא חכמה ות"ת שנקרא שניהם אדם ובהן ניתנה אילנא דחיי והן י"ו מן השם ועם ב' הלחם נשלם השם (יהל אור).

⁵⁰⁰ ר"ל כמ"ש לקמן שש שעורים שית סדרי משנה שהן במט"ט מסט' דשכינה ובמט"ט הן החיות (יהל אור).

⁵⁰¹ בתורה שבעל פה כמט"ו (יהל אור).

⁵⁰² שהן בעלי הגמרא בעלי תריסין (יהל אור).

⁵⁰³ ר"ל שהן מרעה של האדם בעלי קבלה שהן מתקנין להם צלותין (יהל אור).

⁵⁰⁴ כנ"ל דבפסח בנוקב' תושבפ"ע, בשבועות תורה שבכתב (יהל אור).

⁵⁰⁵ עיי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרון ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרון. ועיי' דברי רבינו בתיק"ז נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

ח. עי' זהר ח"ג צח ע"א: תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא⁵⁰⁶ ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה⁵⁰⁷ לאזדוגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין אימא עלאה הה"ד (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' לבתר דאתקינת ליה למלכא וא(ת)עטרת ליה אתיית⁵⁰⁸ לדכאה⁵⁰⁹ לה למטרוניתא ולאיןון דמשתכחי גבה:

למלכא⁵¹⁰ דהוה ליה בר יחידאי⁵¹¹ אתא לזוגא⁵¹² ליה במטרוניתא⁵¹³ עלאה מאי עבדת [אמיה]⁵¹⁴ (עמיה) כל ההוא ליליא⁵¹⁵ עאלת לבי גניזהא⁵¹⁶ אפיקת עטרא עלאה בשבעין אבני יקר⁵¹⁷ סחרנהא וא(ת)עטרת⁵¹⁸ ליה אפיקת לבושין⁵¹⁹ [דמילת] (דמלכו) ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין:

לבתר עאלת לבי כלה⁵²⁰ חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא⁵²¹ ולבושהא⁵²² ותכשיטהא⁵²³ לתקנא לה אמרה לון הא אתקינת בי טבילה⁵²⁴ [היכלא לכולהו וישתבח] אתר דמיינ נבעין⁵²⁵ וכל

– מאיר התיקון –

⁵⁰⁶ מפני שכל צורכי השכינה הם מהתחתונים, ממטה למעלה (אור יקר).
⁵⁰⁷ כי ממש בנקודה זו היא כניסת הת"ת בסוד היסוד (אור יקר).
⁵⁰⁸ בסוד אותו חצי חסד שהוא המקוה מים טהורים וזרקתי עליהם מים טהורים (רח"ו).
⁵⁰⁹ היינו סוד הטבילה אל הכלה שאחר ימי ספירתה צריכה טבילה וטבילה זו בליל שבועות ובכללה הם נטהרים בטוהרתה (אור יקר).

⁵¹⁰ חכמה (אור יקר).
⁵¹¹ שהולידו, והאצילות בסוד ד"ו שבמילוי י"ד "יחידאי" שהם ב' בחי' אל הספירות הא' ו' בניס ובת ואין זה בחי' הייחוד אלא הת"ת הוא כולל ו"ק שהם אבריו והיינו בר יחידאי, ואז המלכות אינה בת אלא כלה והחכמה חמיו וכן אימא עילאה חמות (אור יקר).

⁵¹² אין זוג אלא מצד החכמה, ולהכי קאמר "אתא לאזדוגא" היינו סוד מקראי קדש ודאי מזומנים מהקדש חכמה "ואתא" בהתקדש היום אמנם אינו מזווג עד אור הבוקר (אור יקר).
⁵¹³ היינו שיש למלכות ב' בחי', ובחי' מטרוניתא הוא הזווג לבד כדפי', ובכלה הוא המצא הת"ת שם, ולהכי אעיל בכלה נקט לאשתכח (אור יקר).
⁵¹⁴ בינה (אור יקר).

⁵¹⁵ שהוא קודם אל הזווג (אור יקר).
⁵¹⁶ היינו פנימיותה הנקשרת בחכמה שמשם מעטירו (אור יקר).
⁵¹⁷ הם ז' שרשים אל המדות שבבינה, והם כלולות מעשר עולים שבעים, והם מצד החכמה י' הנקראת אבן יקרה, ולכך הם אבני יקר י"ד ודאי, והעטרה היא נקודה אמצעית שסוד האבנים בחינות הספירות (אור יקר). סוד המוחין עם המלבושים שהם ע' אותיות הם נקרא אבי יקר (רח"ו).

⁵¹⁸ בחי' העטרה הזאת היא בסוד אשת חיל עטרת בעלה, והיא בחי' המלכות מלמעלה נעשה לו עטרה לראשו, ונודע שהיא בת שבע, לכך היא נקודה אמצעית לע' אבני יקר (אור יקר).
⁵¹⁹ פי' הם המקיפים דז"א (מ"מ).

⁵²⁰ ואחר שנתפשטה סוד אימא עילאה ב"ק, והאירם בג' מיני האורות ותכשיטין הנזכר "עאלת לבי כלה" נתפשט אל המלכות, והענין שהשגחת הלילה וקדושיה אינה מחכמה כדפי' אלא מאימא, מפני שהיא שמאלית נקבה ראויה אל מדת הלילה, ולזה נתפשט בהתחלת הלילה בת"ת למעלה, שכן דבוקה בתחלת הלילה בינה עם הת"ת וכו', בתחלת הלילה בתיקוני הת"ת, ובחצות לילה, לילה שרוח צפונית מנשבת בכנור דוד דהיינו מהצפון "עאלת לבי כלה" והתחילה להשגיח בה (אור יקר).

⁵²¹ המוחין דמלכות (מ"מ).
⁵²² מקיפים דידה (מ"מ).
⁵²³ כ"ד קישוטין הנ"ל (מ"מ).

⁵²⁴ הנה סוד המקוה הוא סוד מ"ם ופי' מ"ם באותיותיו ממש וכו' בסוד נקודה אמצעי מלכות הנקשרת עם החכמה י' ממעלה למטה וי' ממטה למעלה והיינו נקודה אמצעית וד' סטרין סחור סחור לה שהם מזרח ומערב צפון ודרום וסודם ם דהיינו מהבינה סוד מ"ם זאת שהיא מהבינה הוא סוד היותה היא מרובעת לד' סטרין דאמרן שהם חסד מצד הדרום גבורה מצד הצפון ת"ת מן המזרח, מלכות מן המערב והם סוד מ' סאה (אור יקר).

⁵²⁵ וסודה הוא בסוד פרשת שמע ישראל מב' היכלין עילאין מאור מתוק מתפתחין מן הדרום, ובסוד פרשת והיה אם שמוע, ע"ב היכלין, מאור מזהיר מן הצפון, ובסוד פרשת ושמתם חמשים היכלין דנהורא סגיא מתפתחין מן המזרח ובסוד פרשת ויאמר ע"ב היכלין דזיוא רבתא מתפתחין מן המערב והיינו סוד מקוה וכשנדקדק נמצא שיש ב' יחודים קריאת שמע ביום וקריאת שמע בלילה, יחודא דליליא מי מקוה ייחודא דיומא, הם בסוד הבינה הם מים חיים (אור יקר).

ריחין ובוסמין⁵²⁶ סוחרני⁵²⁷ אינון מייין⁵²⁸ לרכאה לכלתי⁵²⁹ ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון⁵³⁰ בההוא אתר דאתקנת⁵³¹ בההוא בי טבילה דמייין נבעין דעמי: תרגום: בא וראה החברים מתקנים בלילה הזה את התכשיטים לכלה ומעטרים אותה בעטרה שלה אל המלך, ומי מתקין למלך בלילה הזה להמצא עם הכלה להזדווג עם המלכה, הנהר הקדוש העמוק של כל הנהרות, האם העליונה, זהו שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'", אחר שהתקינה את המלך ועטרה אותו, היא באה לטהר את המלכה ואת אותם שנמצאים עמה. (משל) למלך שהיה לו בן יחיד, בא לזווג אותו עם המלכה העליונה, מה עשתה אמו כל אותו הלילה נכנסה לבית גנוזה הוציאה עטרה עליונה עם שבעים אבנים יקרות סביבה, ועטרה אותו הוציאה כלי מילת והלבישה אותו ותיקנה אותו בתקוני מלכים. אחר כך נכנסה לבית הכלה ראתה את נערותיה שמתקנות את העטרה שלה ואת לבושיה ואת תכשיטיה, לתקן אותה אמרה להן, הרי התקנתי בית טבילה, מקום שמים נובעים וכל הריחות והבשמים סביב אותם המים, לטהר את כלתי שתבא כלתי המלכה של בני ונערותיה, ויטהרו באותו מקום שהתקנתי באותו בית הטבילה של המים הנובעים שעמי.

ט. עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא תניינא (שם ה) והיה כי יביאך דא ה היכלא⁵³² [דאפתח] (דאפתח) רחמא דילה מגו יו"ד בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין דביה דההוא פטר דעביד יו"ד⁵³³ בהאי היכלא⁵³⁴ למשמע בה קלא⁵³⁵ די נפקא מגו שופר דא⁵³⁶ בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטרין ואתא יו"ד⁵³⁷ ופתח ליה לאפקא מניה קלא⁵³⁸ וכיון דאפתח ליה תקע ליה ואפיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו⁵³⁹

תרגום: פרשה השנייה "והיה כי יביאך", זו ה', ההיכל שנפתח רחמה מתוך יו"ד בחמשים פתחים אכסדראות וחדרים הסתומים שבו. שהפטר ההוא שעשה יו"ד בהיכל הזה לשמוע בה קול שיוצא מתוך השופר הזה, משום שהשופר הזה הוא סתום בכל הצדדים, ובא יו"ד ופתח אותו להוציא ממנו קול. וכיון שפתח אותו, תקע לו והוציא ממנו קול להוציא עבדים לחירות.

י. עי' זהר ח"א ג ע"ב: רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא כד [מטו לחד] (בעו לממטי) בי חקל אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו [ברא שית] [בראשית] ודאי הכי הוא בגין דשית – מאיר התיקון –

⁵²⁶ הנביע והמקור הוא מסוד נקודה אמצעית שהיא נובעת והריחין הם סוד תיקוני הארבעים סאה והם ריחין ובוסמין מורכבים מב' בחינות מבשמים מהבינה דהיינו מד' יסודות שהם סוד היותה מ"ם מרובעת (אור יקר).

⁵²⁷ מים חיים מצד הבינה, נהר דנגיד ונפיק. "ריחין" מצד החכמה, מוחא דתמן ריחא. "בוסמין" מצד הכתר דכתיב בשמים ראש, דהיינו הכתר ראש לכל האצילות, וכתיב ראשי בשמים (אור יקר).

⁵²⁸ ד' סטרין אל המים וכו' ועתה נבאר כי סוד ט' שהם עשרה הם בשלש שלש לכל רוח וכו' וסוד ג' מינות וג' שמאליות וג' אמצעיות והם סוד חכמה חסד נצח לימין בג"ה לשמאל כת"י לאמצע (אור יקר).

⁵²⁹ לכלהו (אור יקר). הנשמות נכללות במלכות וטובלות במים הנזכרים וב' בחינות שבמלכות היינו כל"ה ומטרוניתא שכן במים ב' בחי' י' כלה מ' מטרוניתא (אור יקר).

⁵³⁰ ואידכון - מאחזית הדינים והיונקים ממנו היינו סוד הארת הבינה (אור יקר).

⁵³¹ "דאתקנת" פנימה אל הבינה "בההוא טביל" שעם היות שבכל יום היא טובלת למטה השתא היא טובלת למעלה וזהו שאמר "בההוא טביל דמייין דעמיקא" והבינה מתקנת זה מחדש למלכות כדפי' "לבתר תקינו לה" הנה דקדק לעיל (אור יקר).

⁵³² בינה (רח"ו).

⁵³³ יסוד דחכמה (רח"ו).

⁵³⁴ בבינה (רח"ו).

⁵³⁵ ז"א (רח"ו). פי' להוציא ז"ן שנקראים קולות מיסוד דאימא (מ"מ).

⁵³⁶ יסוד אימא (רח"ו מ"מ).

⁵³⁷ יסוד אבא (רח"ו).

⁵³⁸ ת"ת (רח"ו).

⁵³⁹ הוצא הבינה (רח"ו). כי ע"י גילוי יסוד אימא, אתברו כל המנעולין דסט"א, כי אימא דוחה החיצונים, ולכן על ידה יצאו ישראל ממצרים, וכן על ידה יוצאים העבדים לחיות ביובל שרומז לבינה (מ"מ).

יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון אבל חמינין גו סטרי⁵⁴⁰ בראשית דאמר הכי גליפי⁵⁴¹ אגליף ההוא סתימאה קדישא⁵⁴² גו מעוי דחד טמירו דנקיד⁵⁴³ בנקודה דנעיץ ההיא גליפי⁵⁴⁴ אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא⁵⁴⁵ וההוא מפתחא גניז כלא בהיכלא חדא ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי ההוא מפתחא סגיר ופתח⁵⁴⁶

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשיין אגליפו לארבע סטריין והווי ארבעין [ותשע]⁵⁴⁷ חד תרעא לית ליה סטרא לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא ואיהו לעילא איהו לתתא ובגין כך ההוא תרעא סתימ⁵⁴⁸ גו אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דיק⁵⁴⁹ לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידעין ביה אלא ההוא מפתחא ודפתחא בלחודוי ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים בראשית דא מפתחא דכלא סתימ ביה והוא סגיר ופתח ושית תרעין כלילן ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה [נ"א וכלה בגויה] כדן ודאי כתיב בראשית מלה גליא⁵⁵⁰ בכלל מלה סתימאה ובכל אתר בר"א מלה סתימאה איהו סגיר ולא פתח⁵⁵¹ א"ר יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא⁵⁵² דאמר הכי דמלה סתימאה איהו ברא סגיר ולא פתח ובעוד דהוה סגיר⁵⁵³ במלה דברא עלמא לא הוה⁵⁵⁴ ולא אתקיים והוה חפי [על] כלא תה"ו⁵⁵⁵ וכד שלטא האי תה"ו עלמא לא הוה ולא אתקיים

תרגום: רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לפרדס אחד, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שאמרתם בראשית ודאי זה כך, משום שששה ימים עליונים [ישנם] אצל התורה ולא יותר, האחרים הם סתומים. אבל ראינו בתוך צדדי בראשית שאמר כך. הסתום הקדוש חקק חקיקות בתוך מעיו של סתר אחד שנקוד בנקודה שנעיץ. ההוא חקק חקוקים ונסתר בו, כמו מי שגונז הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח גונז הכל בהיכל אחד. ואף על גב שהכל גונז בהיכל ההוא, העיקר של הכל הוא באותו המפתח. ואותו המפתח סוגר ופותח.

באותו ההיכל ישנם בו גנזים סתומים רבים אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים מעשה סתום, והם חמשים. נחקקו לארבעה צדדים והיו לארבעים (ותשעה). לשער אחד אין צד, ולא ידוע אם הוא למעלה אם הוא למטה (הוא למעלה הוא למטה), ולכן אותו השער סתום. בתוך אותם השערים יש מנעול אחד, ומקום אחד קטן להכניס אותו המפתח בו, ואינו נרשם אלא ברושם של המפתח. אין יודעים בו אלא אותו המפתח (של הפתח) לבדו. ועל זה הסוד

– מאיר התיקון –

⁵⁴⁰ נחקק בגר"א. עי' שער מאמרי רשב"י.

⁵⁴¹ גליפו (יהל אור).

⁵⁴² אימא עלאה (שער מאמרי רשב"י). חכמה אבא נק' סתימאה (יהל אור).

⁵⁴³ דנקיט (דפ"ו).

⁵⁴⁴ הוא המוח הסתום שנתגלה ממנו נקודה שהוא י"ד, וזהו "דנקיד בנקודה" וההיא נקודה נעוצה בו ולא תפרד ממנו, כי הוא נעוץ בה והיא נעוצה בו, וזמ"ש בנקודה דנעוץ כו' והענין הוא, כי אימא עלאה נחקקה תחילה בתוך הדעת שבחד טמירא, כי מעוי הם סוד הדעת, שהוא מלגא דמליין לאדרין ואכסדראין (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁴⁵ כלומר שהיא נפתחת בבחי' הדעת (בהגר"א על ספד"צ טז ע"ד ד"ה אתא מפתחא).

⁵⁴⁶ כי הדעת הוא הת"ת כידוע (תיקו"ז כט ע"ב), ובהיותו בעיבור במעי אמא בדעת, אז סתימ לאמא בסוד מ' סתומה, שהוא ב' ו' כזה בו, שהוא"ו מתחבר בב' ונעשה מ' סתומה, וזהו סגיר. ואח"כ כשנולד ויוצא הו' ז"א לחוץ, אז אתפתחת וזהו ופתח (יהל אור).

⁵⁴⁷ ושמנה (הגהות הגר"א). עי' שער מאמרי רשב"י.

⁵⁴⁸ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י וביהל אור, ועי' תיקו"ז לו ע"ב, ועי' בהגר"א על ספד"צ ריש טו ע"ד.

⁵⁴⁹ עטרת היסוד דאבא, הרי הוא מלכות דידיה, השורה באימא עלאה תמיד, וכן עי' בלק קצג ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"ב).

⁵⁵⁰ בחכמה, שהוא יסוד אבא, ברא א"א את הו"ק דד"א. ופי' "מלה גלייא" היא מלת "שית", כי ו"ק נודעים הם, ומלת "ברא" היא "מלה סתימאה", כי לא הזכיר מי הוא הבורא, שהוא א"א (מ"מ).

⁵⁵¹ לעיל במפתח שהוא יסוד אבא, אמר סגיר ופתח, וכאן שמדבר בא"א, אמר סגיר ולא פתח, כי הוא נעלם מאד (מ"מ).

⁵⁵² לרשב"י קראו בוצינא קדישא, ר"ל נר קדוש (ח"ג רצא ע"א).

⁵⁵³ פי' כל זמן שהיו כל הפרצופים כלולים בא"א, שעדיין לא תיקנם (מ"מ).

⁵⁵⁴ פי' עולם האצילות לא נתקן (מ"מ).

⁵⁵⁵ פי' כמו עולם התהו שעדיין לא היה תיקון בפרצופים (מ"מ).

"בראשית ברא אלהים". "בראשית" - זה המפתח שהכל סתום בו, והוא סוגר ופותח, וששה שערים כלולים בו באותו המפתח שסוגר ופותח. כשסוגר את אותם השערים וכולל אותם בתוכו (והכל בתוכו), אז ודאי כתוב "בראשית", דבר גלוי בכלל דבר סתום. ובכל מקום בר"א - זה דבר סתום, סוגר ולא פותח. אמר רבי יוסי, ודאי זה כך, ושמעתי את הנר הקדוש שאומר כך, שדבר סתום הוא ברא, סגור ולא פתוח. ובעוד שהיה סגור במילת "ברא", לא היה העולם ולא יכל להתקיים, והיה מכסה על הכל תהו. וכששולט התהו הזה, העולם לא היה ולא יוכל להתקיים.

יא. עי' זהר ח"א ז ע"ב: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה היא קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה⁵⁵⁶ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה⁵⁵⁷ דאיהי עלאה⁵⁵⁸ וטמיר וגניז⁵⁵⁹ ועביד ליה תרעין אלין על אלין⁵⁶⁰ ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד⁵⁶¹ בכמה מנעולין⁵⁶² בכמה פתחין⁵⁶³ בכמה היכלין⁵⁶⁴ אלין על אלין⁵⁶⁵ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול⁵⁶⁶ אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה⁵⁶⁷ איהי ודא איהי ראשית.

ב תרין אינון דמתחברין כחדא ואינון תרין נקודין⁵⁶⁸ חד גניזא וטמירא⁵⁶⁹ וחד קיימא באתגליא⁵⁷⁰ ובגין דלית להו פרודא אקרונ ראשית חד ולא תרין מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד דהא הוא (שמיה) ושמיה חד דכתיב (שם פג יט) וידעו כי אתה⁵⁷¹ שמך⁵⁷² יהו"ה לברך אמאי אקרי יראת יהו"ה בגין דאיהו אילנא דטוב ורע⁵⁷³ זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע ועל דא שרי בהאי אתר יראה ודא תרעא (לאעלא) [לאעלא] לכל⁵⁷⁴ טובא דעלמא שכל טוב אלין תרין תרעין דאינון כחדא⁵⁷⁵.

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה'", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים

– מאיר התיקון –

- ⁵⁵⁶ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).
⁵⁵⁷ אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).
⁵⁵⁸ על אימא (רח"ו).
⁵⁵⁹ טמיר וגניז - כתור, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז (בהגר"א בתיקור"ז א ע"א), אוריא ומו"ס (שם קלח ע"א).
⁵⁶⁰ חמישים שערי בינה (רח"ו).
⁵⁶¹ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).
⁵⁶² שבעשיה (רח"ו).
⁵⁶³ שביצירה (רח"ו).
⁵⁶⁴ שבבריא (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).
⁵⁶⁵ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).
⁵⁶⁶ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).
⁵⁶⁷ וז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).
⁵⁶⁸ [חכמה תתאה] היא היראה, י' דאדנ"י, יראה, חכמת המלכות, והן ב' נקודות, ב' יוד"ן בשילוב יאהדונה"י (יהל אור).
⁵⁶⁹ אבא (רח"ו).
⁵⁷⁰ מלכות (רח"ו).
⁵⁷¹ אבא (רח"ו).
⁵⁷² מלכות (רח"ו).
⁵⁷³ שהן ב' יראות, טוב ורע (יהל אור). כבר ידעת כי המלכות תחלתה בבינה מטיבור ולתתא והנה נודע כי החשמל היוצא מאמא להלביש לז"ן מחציו ולמעלה הוא טוב וממתניו ולמטה רע כי שם מחצה ולמטה מתחיל הרע בנוגה ולכן גם היא נק' אילנא דטוב ורע (רח"ו).
⁵⁷⁴ להכנס ביסוד (רח"ו).
⁵⁷⁵ חכמה ומלכות (רח"ו). ר"ל, יסוד ומלכות, שהן תמיד כחדא. "שכל", מלכות, וכו' "טוב", יסוד, ונכללין כאחד (יהל אור).

עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

ב' [של בראשית] שנים הם שמתחברים כאחד, ואלה שתי נקודות, אחד גנוז וטמון ואחד עומד בגלוי. ובגלל שאין להם פירוד נקראים ראשית, אחד ולא שנים. מי שנוטל זה נוטל זה, והכל אחד, שהרי הוא (שמו) ושמו אחד, שכתוב "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך". למה נקרא "יראת ה'", בגלל שהוא עץ של טוב ורע, אם האדם זכה הנה טוב, ואם לא זכה הנה רע, ולכן שורה במקום זה יראה, וזה שער להכנס לכל טוב שבעולם. "שכל טוב" אלה שני שערים שהם כאחד.

יב. עי' זהר ח"ג קפח ע"ב: א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע⁵⁷⁶ הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה:

אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה בהו בשבטין לא הוו אתון אלין דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא⁵⁷⁷ ואי בעית לאפקא חרבא ותימא אמאי נקטת אתון אלין ההיא ברתא אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון דאמרו חט"ה הוה תנדע הא ואילנא דא כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה:

חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם⁵⁷⁸ אתו בתראי ואמרו חטה ממש אתא ישעיה ופריש לה דכתיב (ישעיה נד יד) וממחתי כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה באמצעיתא⁵⁷⁹ דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו (ס"א דילה) דמלה:

אתון חברייא דלא שמשותן לר' שמעיה חסידא אמרין דבחמשת זיני דנן לא אית חולקא לסטר אחרא ולא הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ דתדפנו רוח דכתיב (תהלים א ד) לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח⁵⁸⁰ ודא הוא

– מאיר התיקון –

⁵⁷⁶ דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמ"ש ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות כנודע מס' יצירה והנה הכ"ב אותיות שבמלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם) והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בהם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פיצו' המלכות ולכן אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשערה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פיצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פיצוה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפ' אמור דצ"ו ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארח בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁷⁷ כשושנה בין החוחים (רח"ו).

⁵⁷⁸ לשון חטא (רח"ו).

⁵⁷⁹ פי' יש דגש באמצע ט' של חטה דאל"כ היו חוטפים החי"ת בקריאה והיה נשמע כמו חטאה אבל כשיש דגש ר"ל כמו חטטה ולא חטה כן שמעתי ממורי זלה"ה (רח"ו), ולפ"ז אתי שפיר שקדמאי שאמרו שחטה סתם הוא לשון חטא שעדיין לא נפרדה הקליפה. ובתראי שאמרו חטה ממש בדגש רמזו לנו שנפרדה הקליפה ונשברה, וזהו שפי' ישעיה וממחתי וכו' שנשברה ס"א וז"ש בסמוך חבירו לס"א ברירו דילה ר"ל שנשברה הקליפה, והקדושה נשארה לבדה: בח"י דף ח' וז"ל וכמ"ש בזוהר בפ' בלק כי מוץ ותבן הם ב' קליפ' ולכן מלת חטה בה אותיות ח"ט שהם מורים על הס"א הנדבקות בה' שבסופה כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה. וכשמפריד מוץ ותבן שהם ב' קליפות, מן החטה שהיא הקדושה בזה גורם פירוד לס"טא שהם ז' מוץ ותבן הנדבקים בחטה, ובדף ט' כתב וז"ל הזוהר משפטים דף ק"ך ע"ב אומרו כי צריך לברר את החטים מכל פסולת ועד דיתברר לא שרייא י"ד על ה' ואינו מתקיים כי ידו תל כס יה, ר"ל מ"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הבירור (מ"מ).

⁵⁸⁰ כל העון והרע הנה הוא יתבטל מכל וכל, ועל זה הוא כל עיקר האש של גיהנם, לשרוף ולכלה את הרע וכל הטומאה והזוהמא כולה, וכן יתבטל האדם בליעל כולו וכן כל תולדותיו. [ע' תיקונים ריש תיקון כ"ד (עז ע"א) ובזוהר (פ' בלק קפט ע"א) ובדברינו לעיל ענף ד',] כי עליהם נאמר (תהלים צב י) כי הנה אויבך יאבדו, שהם יאבדו ויכלו בכליון גמור, וליהט אותם היום הבא אשר לא יעזוב להם שורש וענף (שם), כי הם כולם יתבטלו מכל וכל. אמנם זה יהיה רק אחר שיברר מהם כל

רוחא דקדושא וכתוב (שם קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו וגו' בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא:

דכורא מאי הוא תבן ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן ה' בנקיו דדגן וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא ובמלה דחטה⁵⁸¹ (ס"א) בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תווה ר"א ותווהו חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא:

תרגום: אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמוע, כאן יש לנו לומר, ולדרך קשת אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כך קוראים לה, אבל ראינו בשבטים כולם אין בהם ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה.

אמר אותו תינוק, ודאי כך זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה, בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדושה העליונה, אבל שורה אליה. ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו, הבת הזו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון, שאמרו חטה היה, תדע זה, ועץ זה כשנצח הכל, צד הטוב נקט לכל הצד האחר וכופף אותו.

החברים הראשונים פרשו דבר זה, ושמו אותה מרחוק. חטה סתם באו אחרונים, ואמרו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב "וממחתה כי לא תקרב אליך", ולכן נקודה באמצע שלא תהיה חטאה, שאלו לא היתה נקודה תהיה חטאה, וחלוף בין ט' לת', שברו את הצד האחר ברור (שלה) של הדבר.

אתם החברים שלא שמשתם את רבי שמעיה החסיד, אומרים שבחמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר, ולא כך, שהרי כל מה שנכלה בארץ, יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו יש לו, מוץ, שתדפנו רוח, שכתוב "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח", וזוהי רוח של קדושה, וכתוב "כי רוח עברה בו ואיננו וגו'", משום שרוח הקודש מפזרתו בכל צדדי העולם, שלא ימצא זה בנקבה.

הזכר מהו, תבן. ומוץ ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר שאין בו חלק בקדושה. ה' דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ, ח"ט, זכר ונקבה, מוץ ותבן. ה' בנקיון הדגן, ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד. ובדבר חטה (בקדושה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים, אמר רבי אלעזר ודאי כך זה.

יג. עי' זהר (ח"ג רעב ע"א): פתח ואמר (במדבר טו יט) והיה באכלכם⁵⁸² מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' במאי אתרימת שכינתא דאיהי ה' דהמוציא דאוקימו עלה מארי מתני' כל הבוצע צריך לדקדק בה' אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתני' מוץ ותבן⁵⁸³ פטורין המעשר וכד היא במוץ ותבן

– מאיר התיקון –

הניצוצי קדושה שנתערב בהם, וישארו ריק מכל וכל, אז יתקיים עליהם מ"ש (מלאכי ג יט) והיו כל זדים וכל עושי רשעה קש וליהט אותם היום הבא כו' (דע"ה ח"ב עז ע"א).

⁵⁸¹ ור"ל דחט של חטה הם רומזים לחוץ ותבן שהם נוקבא ודכורא דקליפה, אבל ה' בלא חטאה מורה על המ' לבדה ונפרדה הקליפה ממנה, ואע"פ שאמר לעיל שחטה בדגש ברירו מסטרא אחרא יש לומר דמ"ש הכא שחטה היא כמוץ ותבן כלולים בה, דהיינו אילן שלם בקליפתו היינו מטה בלא דגש, אבל חטה בדגש ברירו מס"א (מ"מ).

⁵⁸² מדקדק שאם הפסוק לא בא אלא לפשוטו שירימו החלה אין הפסוק מדויק, שהרי החלה היא קודמת להנטל קודם האכילה והפסוק אומר באכלכם מלחם הארץ, אלא ודאי רימו לתרומה המורמת בזמן האכילה שמברכים המוציא לחם מן הארץ, וזהו רמז מלחם הארץ. ולכן אמר במאי אתרימת, ירצה שהפסוק רימו להרמת השכינה מתוך הקל' שהיא רמוזה בה' דהמוציא, והוא אחד מסודות התרומה, תרום ה', ובאיזה כח תרום, שהרי אמרו רז"ל לדקדק בה', והכוונה שבכוונת דקדוק ה', תרום ה' (רמ"ז).

⁵⁸³ הם קליפות יצירה ועשייה דכר ונוק' דקל' נוגה שבעוה"ר יונקים מלבנת הספיר כנזכר באדם ישר. ואז מלכות האצילות גולה לבריאה וזנה את החיצונים ז"ן דנוגה. איהי בבית האסורים, כי גם אור אי' המקנן בבריאה, נסתר ואינו נותן חיות (נ"א חירות) למלכות להתעלות (רמ"ז).

איהי בבית אסורין ולית לה רשו לארמא לגבי מ⁵⁸⁴ למעבד עמה מ"ה והאי איהו⁵⁸⁵ תרומה⁵⁸⁶ תורה דאיהי ה' חומשי תורה דבה ויהי משה בהר ארבעים יום⁵⁸⁷ וגו' (שמות כד יח):
ובמוץ ותבן דחטה⁵⁸⁸ עליה אוקמוה רבנן⁵⁸⁹ אילן שאכל אדם הראשון חטה הוה קריב חד דאיהו
מוץ ותבן לאת ה' ואסתליק מניה⁵⁹⁰ דאיהו עשור דילה ובג"ד כד איהו במוץ ותבן (שלה) דאינון
לקבל ערלה ופריעה⁵⁹¹ פטור מן המעשר ולית רשו לאת י' לחברא באת ה'⁵⁹² דאינון איש ואשה⁵⁹³
ובגין דא כל הבוצע צריך

תרגום: פתח ואמר, "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", במה נתרמת שכניה
שהיא ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה כל הבוצע צריך לדקדק בה"א, אלא ודאי הרי
פרשוה בעלי המשנה, מוץ ותבן פטורים מן המעשר, וכשהיא במוץ ותבן היא בבית האסורים, ואין
לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי "תרומה", תורה שהיא חמשה חומשי תורה שבה
"ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'".

ובמוץ ותבן של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה היה. קרב ח"ט
שהוא מוץ ותבן לאות ה' והסתלקה ממנו י' שהוא עשור שלה. ולכן כשהיא במוץ ותבן (שלה)
שהם כנגד ערלה ופריעה פטור מן המעשר, ואין יכולת לאות י' להתחבר באות ה' שהם איש ואשה.
ולכן כל הבוצע צריך

ועי' עוד ב"ע קנח ע"ב: הסט"א הוא מלך זקן וכסיל שהוא אין בו דעת דליתן אסתריס והוא
נטילת הדעת ועי' עונות ישראל פוגמים בדעת בשורשם ועי'ז ניתן דעת בסט"א כמ"ש אמלאה
החברה לא נתמלאה צור כו' וז"ס עמוק מאד בדברי רז"ל מ"ש ארס נחש בין שיניו עומד והוא סוד
ש"ט"ן נח"ש ובין אותיות ש"ן הוא ב' אותיות ח"ט וכמ"ש אין הנחש ממית אלא החטא ממית וב'
אותיות אלו הם גי' אהו"ה שם הדעת וגי' טו"ב כמ"ש גם בלא דעת נפש לא טוב והוא ממש ארסו
של הנחש שיונק מן הדעת ועי' ממית האדם שלנגדו מסתלק הארת הדעת למעלה בשורש נשמתו
והוא כמו בעולם התוהו מלכין דמיתו שלא היה בהם דעת מתקלא כמ"ש כמ"פ וכבר כתבנו
שיניקת הקליפות הוא מב' אחוריים דע"ב וס"ג קפ"ד קס"ו גי' ש"ן וז"ש בין שיניו עומד ש"ן

– מאיר התיקון –

⁵⁸⁴ סוד תנה"י דזעיר מאירים בה [להאיר ו] להרים ראשה בחב"ד דילה ואז היא נבנית וגדלה, ובכח
העלתה מ"ן נתקן גם יעקב שכנגד תנה"י הנזכר, ואז הוא מ"ה הפשוט, העיקר הוא הו"ה והמילוי גי'
חו"ה, וזהו תרומה, תר"ו מ"ה. אי נמי על דרך תרי מ"ה, פי' שני אותיות מ"ה. אי נמי תרימו תרומה,
שני תרומות, תרום ו' תרום ד' (רמ"ז).

⁵⁸⁵ רוצה לרמוז הפרטות את הזכר, והוא ה' חומשי תורה, גתנ"ה כנזכר בסה"כ בסוד משנה תורה
דהושענא רבא (רמ"ז).

⁵⁸⁶ ר"ל תורה מ"ם, בארבעים יום, תורה ה', הרי מ"ה כמ"ש"ל (יהל אור).

⁵⁸⁷ ה"ס מוחין דיליה חו"ב חו"ג. והרי שבמלת תרומה נרמזו ז"ן, שהרי כשהם בגלות נאמר עליו
(ישעיה נב, יד) משחת מאיש מראהו, ובפרט יעקב שגם הוא יורד למטה כנזכר בסוד עוזר דלים
(רמ"ז).

⁵⁸⁸ השתא מפרש מ"ש שבמוץ ותבן היא בבית האסורים, שידוע שעיקר עץ הדעת טוב ורע הוא
ביצירה ועשיה, וה"ס ח"ט, ח' רע ט' טוב כנזכר באותיות דרב המנונא, ואדה"ר העלם עד הה' שה"ס
לבנת הספיר, וינקו משם מאור המלכות שגלתה ונתפשטה בכל הבריאה (רמ"ז).

⁵⁸⁹ קפח ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁹⁰ נלע"ד שרומז לסוד הנזכר בספר הגלגולים ח"א במאמר רז"ל שאדה"ר היה חלתו של עולם,
ושייך שפיר בענייניו בסוד החלה. והדבר בקיצור הוא שבחטא אדה"ר נסתלקו ממנו נר"ן דאצילות,
ונר"ן דבי"ע נפגמו ונפלו לקל' ונשאר בבחינת ק' דהיינו שכל הפרצופים שהם מחו"ב ומזו"ן דבריאה
עד המלכות דעשיה כולם נפלו לחיצונים. וידוע שכל ספירה כלולה מעשר, וכולם נפלו רק בחינת
הכתרים, פי' כתרים מ' ספירות דפרצוף זעיר דבריאה וכן ממלכות דבריאה וכו', שהם ק' כתרים
הנקראים חלתו של עולם, ועי"ש. האמנם באלו הכתרים לא נשאר אור כי אם אור השייך למלכות,
ובודאי דאינו נחשב לכלום לגבי אור עצמי שבכתר השייך לו בבחינת עצמו. וז"ש ואסתליק מיניה
י', פי' מיניה מאדה"ר נתעלה (נ"א נתעלם) ממנו י', דהיינו עשור דילה, דהיינו אור המלכות שהוא
עישור שלה השייך לה בהתבחנה כשהיא בעלת י' ספירות. אי נמי [דווקא] עישור של הה' (רמ"ז).

⁵⁹¹ סוד שתי קליפות דיצירה ועשיה היונקות מלבנת הספיר שהם ה' כנ"ל, ולבנת הספיר סוד ח"ש
מ"ל ועיין בספר אדם ישר. וז"ש ח"ט, שהוא בשני צנורות היסוד כדאיתא באותיות דרב המנונא,
ואלו נפגמו בערלה ופריעה. ולית רשו לאת י' לחברא (רמ"ז).

⁵⁹² נראה שהוא אצילות עם בריאה, כי לכן פרח זיהרא דאצילות (רמ"ז).

⁵⁹³ י"ה שבשם (יהל אור).

דשטן ונחש כמש"ל והוא ממש בדעת לישן ממלל רברבן והלשון הוא בין שינים והנחש בא מפגם הלשון בדעת כמ"ש רז"ל אם ישוך הנחש בלא לחש ומה יתרון לבעל הלשון והוא חטא לה"ר שפוגם בדעת כידוע.

יד. עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת יראה ודא⁵⁹⁴ ועלייהו אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו⁵⁹⁵ בצלם אלהים⁵⁹⁶ תרין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא דכר מסטרא דאת י⁵⁹⁷ נוקבא מסטרא דאת ה': ותרין אתוון אתערין ליה לב"נ לתורה ולמצוה י' יראה⁵⁹⁸ ודא (ד) איהי על רישיה⁵⁹⁹ דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה: ה' אהבה על רישיה דב"נ ומנה⁶⁰⁰ עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איבריין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה:

ו' איהי על רישא⁶⁰¹ דב"נ ומניה ייעול על פומא דב"נ מלולין לאולפא באורייתא: ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל יי' (הושע יד ג) ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה יתחזר יהו"ה דאיהו בינה תשובה או' תשובו (ותשוב) לגבי ה' דאיהי⁶⁰² עובדא⁶⁰³ דבראשית ואיהי ל"ב אלהים⁶⁰⁴

תרגום: ודמות אחרת על ראשו שנקרא יראה, וזה י', ועליהם נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים", שתי דמויות טובות שהם זכר ונקבה, זכר מצד האות י', נקבה מצד האות ה'.

ושתי אותיות [אחרות] מעוררות את האדם לתורה ולמצוה, י' יראה, וזוהי על ראש האדם, וממנה תכנס יראה ללב האדם, לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמור את עצמו שלא יעבור על מצוות לא תעשה.

ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים בהם מצוות עשה.

ו' היא על ראש האדם, וממנה יכנס על פה האדם דיבורים ללמוד בתורה. ובזה קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ובזה שתהיה ככם היראה והאהבה והתורה, יחזור יהו"ה שהוא בינה, תשובה, ו' תשוב לה', שהיא מעשה בראשית, והיא ל"ב אלהים.

טו. עי' זהר ח"ג קיט ע"ב: בכה רבי אלעזר פתח ואמר (ירמיהו מו כב) קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא⁶⁰⁵) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויה כד איהו [בדינא] כפיף רישא – מאיר התיקון –

⁵⁹⁴ צ"ל תורה ודא ו' והוא דיוקא דעד"א (יהל אור).

⁵⁹⁵ ר"ל בצלם ו' (יהל אור).

⁵⁹⁶ מלכות (יהל אור).

⁵⁹⁷ ו' (גר"א).

⁵⁹⁸ והן ד' אותיות הו"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יה"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכלולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

⁵⁹⁹ דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶⁰⁰ ומניה (דפ"ו).

⁶⁰¹ רישיה (דפ"ו).

⁶⁰² דאיהו (דפ"ו).

⁶⁰³ ר"ל המעשה עצמו של המצות דלעיל לא אמר רק דמינה יעול כו' דמלכות נקראת מעשה עובדא דבראשית (יהל אור).

⁶⁰⁴ ר"ל מלכות שנקראת אלהים ל"ב שנקראת כבוד ה' כבדו גימ' ל"ב (יהל אור).

⁶⁰⁵ עיין בדרוש אחר שביארנו בענין הקליפות של אב"ע איך ענינם כי שם הארכנו בזה אבל הענין בקיצור הוא במה שהודעתין במקום אחר כי נוקבא דז"א לא נאצלה מתחילתה רק בסוד נקודה עשירית שבה בלבד וכאשר נתקנת בכל פעם להזדווג בז"א באים לה תשע ספי' הראשונות מתשע ראשונות של ז"א ונשלמת לעשר ספיר' גמורות אבל שרשה הראשון לא היה לה רק מלכות שבה בלבד כלולה מעשר בסוד כללות בלבד ובזמן חרבן בית שני נתמעטה נוקבא דז"א וכל זמן הגלות הזה בימי החול שלא בשעת התפילה לא נשאר בה רק מלכות שבה בלבד ושאר התשעה ראשונות שבאו לה מז"א ירדו למטה בתוך הקליפות בסוד אמלא' החרבה לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים ונמצא כי תשעה ראשונות שבה הנקראים רישא דילה ירדו למטה ושכיבת לעפרא תוך

לעפרא סליק זנבא (כדין זנבא) שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא
כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא זנבא שליט:

מאן עביד לזנבא ודיסתליקן (דאסתליק) לעילא ושליט ומחי רישא דאתכפיא לתתא ועם כל דא
מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי האי רישא אע"ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר
למטלנוי:

בגין דא וקולה כנחש ילך והשתא שאר עמין דאינון אחידן בזנבא סלקין לעילא ושליטין ומחיין
ורישא כפיף לעפרא כד"א (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום וגו' ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא
ונטיר וס"א ונטיל ליה כד"א (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה את הכרמים אלין עמין עככו"ם דאינון
זנבא:

אתא רבי יהודה ונשיק ידוי אמר אלמלא לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאלנא דא ורווחנא
ליה די לי דהשתא ידענא (ד) עמין עכו"ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר זכאה חולקהון דישאל
דעלייהו כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה וגו':

א"ל רבי אלעזר מהו לסגלתו א"ל תלת אבהן אלין אקרון סגולה בין לעילא בין לתתא כגוונא
דא כהנים לויים וישראלים וכלא חד ואלין סגולתו של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא ודא הוא
דכתיב (שמות יט ה) והייתם לי סגולה מכל העמים:

תרגום: בכה רבי אלעזר, פתח ואמר "קולה כנחש ילך וגו'", כעת (כדוגמא זה) שישאל בגלות
היא ודאי הולכת כנחש, נחש כשהוא (בדין) כופף ראשו לעפר, עולה הזנב שולט ומכה את כל
אותם שנמצאים לפניו, כמו כן כאן כעת בגלות, כדוגמא זה הראש כפוף לעפר והזנב שולט.

מי עשה שהזנב יעלה למעלה ושולט ויכה, הראש שמתכופף למטה, ועם כל זה מי מנהיג את
הזנב ומי מסייעו למסעיו, זה הראש, אף על גב שהוא כפוף לעפר הוא מנהיג את מסעיו.

בגלל זה, קולה כנחש ילך, ועכשיו שאר העמים, שהם אחוזים בזנב, עולים למעלה ושולטים
ומכים, והראש כפוף לעפר, כמו שנאמר "נפלה לא תוסיף קום וגו'", ועם כל זה הראש הזה מנהיג
את הזנב ושומר (ומסייע) אותו, כמו שנאמר "שמוני נוטרה את הכרמים", אלה עמים עובדי
כוכבים ומזלות, שהם הזנב.

בא רבי יהודה ונשיק ידיו, ואמר אלמלא לא שאלתי דבר בעולם אלא ששאלתי זה והרווחתי
אותו, די לי, שעכשיו ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך מונהג, אשרי חלקם של
ישראל, שעליהם כתוב "כי יעקב בחר לו יה וגו'".

אמר לו רבי אלעזר, מה זה "לסגולתו", אמר לו שלשת האבות הללו נקראו סגולה, בין למעלה
בין למטה, כדוגמא זה כהנים לויים וישראלים, והכל אחד, ואלה סגולתו של הקדוש ברוך הוא
למעלה, וסגולתו למטה, וזהו שנאמר והייתם לי סגולה מכל העמים.

טז. עי' זהר ח"ג קפג ע"ב: הנסתרות⁶⁰⁶ יראה ואהבה⁶⁰⁷ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא
וברישא⁶⁰⁸ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר⁶⁰⁹ ורזא דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי

– מאיר התיקון –

הקליפו' בסוד עפר המשכן וזנבא דילה שהיא מלכות שבה התחנתונה נשארה זקופה למעלה באצילות
כנ"ל והיא השולטת עתה בזמן הגלות ולכן ישאל הנאחזים ברישא דילה כיון שרישאה שכיבת
לעפרא גם הם עומדים בגלות המר הזה אבל אומות העולם שהם זנבא נאחזין ונשפעין מצד זנבא
דילה שהוא קיים וזקוף למעלה ושולט בגלות ולכן יש להם עתה שררה ומלכות (שער מאמרי רשב"י).
⁶⁰⁶ עי' תיקו"ז יט ע"א, ש"הנסתרות לה' אלקינו" הוא כינוי לאר"א, "והנגלות" הוא כינוי לזו"ן.

⁶⁰⁷ עי' שער רוה"ק י ע"ב: כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם "ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם
יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחודא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם
כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער
הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר לייחודא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו
ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

⁶⁰⁸ דתורה ברישא בפה כמ"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגלין, ואהבה
נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וזש"ה
פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

⁶⁰⁹ באברים דלבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא.
וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א
באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים ברו"ק ופומא
מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא

ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו:

אבל ב"נ דמתעסק באורייתא ואזיל בפקודין דעשה דא אתגליא לכל ב"נ בגין דקב"ה עבד ליה פומא באתגליא לאתעסקא באורייתא ועינין לאסתכלא בה ואודנין למשמע בה ועבד קב"ה בב"נ דיין ורגלין וגופא למעבד בהון פקודין דעשה:

א"כ חוטמא למאי נפקא מניה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים דא איהי דיוקנא⁶¹⁰ דעל ב"נ דאתמר ביה (בראשית כח יב) ויחלוס⁶¹¹ והנה סלם ודאי איהי נשמת חיים כרסייא לשם יהו"ה דאיהו היראה והאהבה התורה והמצוה ובה שריא⁶¹² והאי כרסייא מנה גזורות כל נשמתין דישראל ואיהי דיוקנא על רישא דב"נ:

תרגום: הנסתרת יראה ואהבה, שהם במח ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ. וסוד הדבר כך הוא ודאי, שאם האדם פוחד מהקדוש ברוך הוא, או אוהב אותו, את זה לא יודע אדם אחר, משום שזהו דבר שלא התגלה אלא בינו לבין קונו. אבל אדם שמתעסק בתורה והולך במצות, עשה זה גלוי לכל אדם, כי הקדוש ברוך הוא עשה לו פה בגלוי להתעסק בתורה, ועיניים להסתכל בה, ואזנים לשמוע אותה. ועשה הקדוש ברוך הוא באדם ידים ורגלים וגוף לעשות בה מצוות עשה.

אם כך חוטם למה צריך, ויפח באפיו נשמת חיים, זוהי דמות שעל האדם שנאמר בה "ויחלוס והנה סולם", סולם ודאי היא נשמת חיים, כסא לשם יהו"ה, שהוא היראה והאהבה התורה והמצוה, ובו שורה. וכסא זה ממנו גזורות כל נשמות ישראל, והיא דמות על ראש האדם.

– מאיר התיקון –

הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חום כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם "ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דהגלגלתא והראש הוא ג"כ רק מכלל הו"ק (הקדו"ש לח ע"ג), המוחין אשר הם מלובשים בהגלגלתא והם מלגאו, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הנה הם רק הג"ר דהרוח גופה, שהוא רק מבחי' הז"ת (דע"ה ח"א מו ע"א).

⁶¹⁰ הוא שם אלהים כורסייא לשם הו"ה, והוא כסא, בריאה, סולם לעלות לשם הו"ה. דמכסא הנשמות כידוע, ולכן ויפח באפיו כו' (יהל אור).

⁶¹¹ כמ"ש שהחלוס הוא בחוטם, שהאף ניעור (ברכות סא:): (יהל אור).

⁶¹² שהיא כלי קבול לשם הו"ה (יהל אור).

זו. עי' בהגר"א בספר צ"צ יז ע"ד: מהימנותא - כמ"ש בא"ר (דף קל ע"ב) דיקנא כו' מהימנותא דמהימנותא דכלא⁶¹³ ושם (דף קלא ע"א) דיקנא יקרא מהימנא שלימא⁶¹⁴ כו', וענין מהימנותא כמו אמונת ישראל⁶¹⁵ שבה משיגין את א"ס, ולכן ז"נ נקראין בכל מקום מהימנותא⁶¹⁶, וכן כל

– מאיר התיקון –

⁶¹³ כי מהי"ג ת"ד הנה משם הוא כל הנסים הנגלים אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה, וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא, ולכן נקראים הי"ג ת"ד מהימנותא, ומשום שגם הניסים נסתרים הם ג"כ עדות ואמונה, אלא שהנגלים הם מפרסמים ביותר, ומביאים האמונה גם בלב הרשעים, לכן נקראים הי"ג ת"ד מהימנותא דמהימנותא, וכן מהימנא שלימא, ועד"ז נקרא המלכות דאצילות בשם אמונת ישראל, משום שהיא פתח השער להאור דא"ס המתיחס באצילות, אשר משם הוא הנסים הנגלים כנז', ובה נאחזים כל ישראל שהיא שורש נשמתם כנודע (לש"ו).

והנה אמרו שהי"ג ת"ד דאריך אנפין הוא שורש כל הנסים הנגלים קשה, שכן אין שורש הניסים אלא ז"א בלבד (וכמ"ש הב"ע סט ע"ב בפירוש, שכל מה שנתגלה בעולם הזה, אפילו קריעת ים סוף אינה אלא בחינת ז"א בהתלבשות א"א בו) וצ"ע [אמנם עי' בדע"ה ח"ב קנ ע"ב שלומד שכל הנהגתם של כלל ישראל במדבר היה בבחי' א"א].

ולענין מש"כ הלש"ו בהמשך דבריו "אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה" וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא ולכן נקראים הי"ג ת"ד מהימנותא" – צ"ע אם כוונתו לרמוז שכוונת הרמב"ן שגילוי הת"ד הוא שורש האמונה התלוי בהתגלות הנסים, ולכאורה כוונתו ליצי"מ. אמנם עי' לקמן לה ע"ב ד"ה וכנגדן, שם איתא דיצי"מ תלוי בבינה ולא בדיקנא, ושלימות תיקון הדיקנא תלוי בקר"ס דווקא, וצ"ע].

עי' פת"ש א"א לה וז"ל, הדיקנא הוא נקרא מהימנותא שבו תלוי כלל אמונת ישראל, שהם י"ג תיקונים בסוד אמונת היחוד שכולל הכל וכו'. והענין, כי כמו שהברית למטה הוא כלל הכל שהוא יסוד כל הבנין, והוא המחבר דו"נ ביחד שזהו תכלית העבודה של ישראל בסוד הזיווגים, וכו' (סוד) כללות תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, שה' תיבות שמע ישראל גו' הם ה' חומשי תורה, ותיבת אח"ד י"ג מדות גו' שנדרשים מתורה שבכתב אל תורה שבע"פ, שהם ו' סדרים ו' תיבות של בשכמ"ל"ו כמ"ש הגאון בפ' לתיקונים (לו ע"ג) ונמצא שכלל האמונה תלוי ביסוד, וכמו כן למעלה בדיקנא הוא ג"כ כלל דמהימנותא שהיסוד תלוי בדיקנא, שלכן סריס אין לו זקן והוא הדרת פני זקן (שמות יט לב), כמו יסוד מלך הדר, והוא ג"כ כלל ב' מדות הכוללים נוצר ונקה שבהם נכללים חו"ג, ומתייחדים ע"י או"א כמו ביסוד חיבורא דדו"נ, רק שלמטה הוא בסוד הגילוי כמו שניתן למטה התורה בבחינת גשמיותה שהוא זיווג גופני, כמו כן הדיקנא הוא עושה זיווג רוחני בסוד מחשבה וצירור שהוא הפנימיות של תורה שבכתב ושבע"פ, עכ"ל.

וכן עי' ב"ע פב ע"א וז"ל, דיקנא נקרא מהימנותא כמ"ש הגר"א בספר צ"צ שבו משלימים [דהיינו מגלים] את א"ס, שכל עבודת ישראל לגלות התיקונים של הפרצופים ועיקר ההנהגה הוא בז"א, וכל התיקונים של הדיקנא ושל כל הפרצופים הכל נוגע לו אם להרבות אורו או למעט ח"ו, וכולם תלויים ע"י המצות שעושים ישראל וראשית התחלת שפע של ז"א הוא מן הדיקנא וכל הזיווגי' תליין בב' מזלות, עכ"ל.

⁶¹⁴ [תרגום: זקן המכובד אמונה שלימה]

עי' שם בב"ע שמשמע שדף קל עוסק בבחינת השערות עצמם ולא פנימיותם ה"ה המשח רבות, ואילו דף קלא עוסק דווקא בבחינת המשח רבות.

⁶¹⁵ עי' תז"ח יא ע"ב: אתקריאת שכינתא אמונה דישאל. וכן עי' גר"א (תז"ח טו ע"ד ד"ה אמונה דישאל בהון) וז"ל, ר"ל כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה שעל ידה מכירין ישראל להון ולעלת העלות זה השער לה', עכ"ל. עולה, ש"דיקנא דמהמנותא" פירושו הדיקנא שדרכו משיגים למעלה. עי' לש"ו דע"ה ח"ב לג ע"א, שהי"ג ת"ד הם בבחי' ברית אבות, וכן משמע בפת"ש א"א לה.

⁶¹⁶ עי' ביהל אור ח"ב יט ע"א שהאריך בעניין זה וז"ל, ענין מהימנותא אמור בכ"מ על ו"ק, והענין כי כל אמונתנו הוא בשם הוי"ה, ובזה אנחנו נבדלים מן האומות, כי כל האומות משיגין את שמו ית' [עי' לש"ו כללים ח"א לא ע"ב שזה ההבדל בין אצילות לבי"ע], כמ"ש גדול שמי בגוים ובכ"מ כו', רק שאין משיגין את שם הוי"ה, רק בשאר השמות וכולם אינן שם העצם רק שמות משותפים, לכן אינן דבקין בו ית' רק עובדין אותו בשיתוף, כי כל השמות אינן רק משותפין ומושאלין מפעולותיו, לא כאלה חלק יעקב, שהם דבקין בשם זה, ולכן הם דבקים בגוף האילן, משא"כ האומות בענפין ועלין שהן כינויין, ולכן מרע"ה לא הזכיר לפרעה רק שם הוי"ה, ודא אקשי ליה מכלהו, וז"ש ה' אלקיננו, אלקיננו לבד, והוא שם העצם שאינו מושאל מפעולה רק מורה על היותו תמיד, והיותו מעצמו ונתחלף הי"ד לוא"ו להיות שם כמו חוה, וכן הוא ניקו' הוא"ו קמץ על שם זה, וזהו מהימנותא ועיקר השם הוא בו"ק כידוע, ששם נתגלה היותו, שלכן נקרא ו"ק מהימנותא, ואף אם יקרא לכל ע"ס מהימנותא לפי שכולם בכללות נכללו בשם הוי"ה כידוע, עכ"ל.

אמנם הדבר צ"ע, שכן עי' ברע"מ פנחס רלט ע"א ובהזר בראשית טז ע"ב שם כתוב בפירוש שאמונה ענינה מלכות דאצילות, וכן איתא בהגר"א על ת"ז ו ע"א ד"ה מסט' דשכינתא, שאמונת ישראל ענינה מלכות.

האצילות בכללו שהן גילוי, ודיקנא הוא ראשית הגילוי, לבושין דיקר כנ"ל (יז ע"א ד"ה לבושין), לכן נקרא מהימנותא כו'⁶¹⁷.

יח. עי' זהר ח"א טו ע"ב: קו"ל⁶¹⁸ דנפיק בחבורא חדא⁶¹⁹ בשעתא דנפק⁶²⁰ נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתון דכתיב (בראשית א א) א"ת השמי"ם קול וכת זוגו האי קול דאיהו שמים⁶²¹ איהו אהי"ה בתראה⁶²² זהר דכליל כל אתון⁶²³ וגוונין כגוונא דא [נ"א זרעא] עד הכא יהו"ה⁶²⁴ אלהינ"ו⁶²⁵ יהו"ה⁶²⁶ אלין תלתא דרגין לקבל רזא דא עלאה בראשית ברא אלהי"ם⁶²⁷ בראשית רזא קדמאה⁶²⁸ ברא רזא סתימא⁶²⁹ לאתפשטא מתמן כלא אלהי"ם⁶³⁰ רזא לקיימא כלא לתתא את השמים דלא לאפרשא לון דכר ונוקבא⁶³¹ כחדא א"ת כד נטיל אתון כלהון כללא דכלהו אתון אינון רישא וסופא לבתר אתוסף ה"א לאתחברא כלהו אתון בה"א ואתקרי את"ה ועל דא (נחמיה טו) ואתה מחיה את כלם את רזא אדני והכי אקרי השמים דא יהו"ה⁶³² רזא עלאה וא"ת תקונא דכר ונוקבא וא"ת רזא ויהו"ה וכלא חד הארץ דא אלהי"ם (ו) וכגוונא⁶³³ [בגוונא] עלאה למעבד פירין ואיבין שמא דא כלילא בתלת דוכתי ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין⁶³⁴ עד הכא רזא דסתרא דסטרין דגליף⁶³⁵ ובני וקיים בארץ סתים בסתרא דחד קרא מכאן ולהלאה בראשית בר"א שי"ת מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטריין דמתפשטן מרזא עלאה⁶³⁶ באתפשטותא דברא מגו [נ"א משלש נקודות]

– מאיר התיקון –

והנראה, שבאמת אמונה עניינה הזיווג של ז"א ונוק', שהרי אין לנוק' גילוי מצד עצמה אלא רק מצד מה שמקבלת מז"א. אמנם ההשגה שלנו היא לעולם דרך המלכות בלבד. והנה המקום העליון ביותר שבו מבחינים ענין דו"ן הוא בדיקנא, שכן שם הוא תכלית ההשגה שלנו בגילוי דא"ס. ומכיוון ששם הוא הדו"ן שהוא השורש לכל שאר הדו"ן, הרי שהוא מכונה 'הימנותא דמהימנותא', כלומר האמונה, הרי היא ההשגה אשר דרכה משיגים את הא"ס באופן הנעלה ביותר מכל ההשגות האחרות.

ועי' ב"ע צז ע"א ז"ל, שאף שהוא ית' מתגלה על ידי מדות הדיקנא, מ"מ אינו גילוי גמור מה שהוא לפי ערך שלימותו הבלתי ב"ת, רק מה שמתפשט לנבראים לפי ערכם, עכ"ל. מכאן נראה מהי מהות האמונה, דהיינו ההכרה בכך שיש בגילויי הבורא ית"ש שלימות שהיא למעלה מיכולת ההשגה של האדם, והאמונה היא מהות התפיסה בו.

עי' לש"ו ח"א סב ע"ג, שכל שמותיו ית' באצילות תלויים באמונת ישראל, כי על ידי שהם מאמינים בו ית' הוא שמעמידים את גילוי אשר באצילות, ולולא זה היו חוזרים הגילויים למקורם.

⁶¹⁷ כלומר מהימנותא דמהימנותא.

⁶¹⁸ ת"ת שיצא מן המלכות (רח"ו).

⁶¹⁹ במלכות (רח"ו).

⁶²⁰ ז"א (רח"ו).

⁶²¹ ז"א (רח"ו).

⁶²² עי' ביאורים ח"א לו ע"א די ש ג' שמות אהי"ה: בחי' אבא, בחי' אימא ותחילת האצילות דזו"ן.

⁶²³ ת"ת (רח"ו).

⁶²⁴ אבא (רח"ו).

⁶²⁵ אמא (רח"ו).

⁶²⁶ כתר (רח"ו).

⁶²⁷ [חב"ד] (חכמה כתר בינה) (רח"ו).

⁶²⁸ חכמה (רח"ו).

⁶²⁹ חסד בבחיני' היותה סתומה עדיין (רח"ו).

⁶³⁰ בינה אחרי התפשטו' (רח"ו).

⁶³¹ ת"ת ומלכות (רח"ו).

⁶³² טעם שפרצוף ז"א מכונה "שמים" הוא כמ"ש הגר"א באד"א פ' בראשית בביאור מילת שמים, שהוא מלשון שם, ותיבת "שם" קאי על גבוה מכל גבוה שאי אפשר להגיע שם לשום בריה. ונקרא "שמים" בלשון רבים, משום שהוא כולל את כל מה שתחתיו והכל נשרשים שם, שכן הוא היסוד לכל נמצא ושורש לכל נברא וסיבת כל הסיבות (ביאורים ח"א סא ע"ד).

⁶³³ (בינה המחברתם) [בינה אחר התפשטות דכר ונוקבא ת"ת] (רח"ו).

⁶³⁴ אפי' הקליפות נק' אלהים אחרים (רח"ו).

⁶³⁵ דגליד (דפ"ו).

⁶³⁶ יסוד אבא (רח"ו).

נקודה קדמאה ברא⁶³⁷ אתפשטותא דחד נקודה [נ"א מגו] דלעילא והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותריין אתוון⁶³⁸

תרגום: קו"ל שיוצא בחבור אחד. בשעה שיוצא, יוצאת עמו בת זוגו שכוללת כל האותיות, שכתוב "את השמיים" קול ובת זוגו, הקול הזה שהוא שמים, הוא אהי"ה אחרון. זה שכולל כל האותיות והצבעים כדוגמת (זרע) זה.

עד כאן, יהו"ה אלהינו יהו"ה, אלו שלש דרגות כנגד הסוד הזה העליון "בראשית ברא אלהים". "בראשית" סוד ראשון. "ברא" סוד סתום להתפשט משם הכל. "אלהים" סוד לקיים הכל למטה. "את השמים" שלא להפרידם זכר ונקבה כאחד. א"ת, כשלוקח האותיות כולם, הכלל של כל האותיות הם ראש וסוף. אחר כך מתווסף ה"א להתחבר כל האותיות עם ה"א, ונקרא את"ה, ועל זה "ואת"ה מחיה את כולם".

"את" סוד אדני, וכך נקרא. "השמים" זה יהו"ה סוד עליון. "ואת" תיקון זכר ונקבה, "ואת" סוד ויהו"ה, והכל אחד. "הארץ" זה אלהים כדוגמת עליון, לעשות פירות. שם זה כלול בשלשה מקומות, ומשם נפרד שם זה לכמה צדדים. עד כאן סוד של סתר הסתרים שחקק ובנה והעמיד בדרך סתום, בסתר של פסוק אחד. מכאן והלאה. "בראשית", ברא שי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, ששה צדדים שמתפשטים מסוד עליון בהתפשטות (משלש נקודות) שברא מתוך נקודה ראשונה. ברא התפשטות של (מתוך) נקודה אחת שלמעלה. וכאן נחקק סוד השם של ארבעים ושתיים אותיות.

יט. עי' זהר ח"א קלב ע"ב: תא חזי צלותא דבר נש מעומד בגין דתרי צלותי נינהו חד מיושב וחד מעומד ואינן חד לקביל תריין דרגין⁶³⁹ תפלה של יד ותפלה של ראש לגבי יום ולילה וכלא חד אוף הכא תפלה מיושב לגבי תפלה של יד לאתקין לה (כמה) [כמאן] דאתקין לכלה וקשיט לה לאעלאה לחופה הכי נמי מקשטין לה ברזא דרתיכאה [ומשירייהא] [ומשיריאה] יוצר משרתים ואשר משרתיו והאופנים וחיות הקדש וכו' ועל דא צלותא מיושב⁶⁴⁰ כיון דעאלת לגבי מלכא עלאה⁶⁴¹ ואיהו אתי לקבלא לה⁶⁴² כדין אנן קיימין קמי מלכא עלאה⁶⁴³ דהא כדין (דרגא) דכורא אתחבר בנוקבא ובגין כך לא יפסיק בין גאולה לתפלה [נ"א] וגאולה ותפלה תריין דרגין אינן רזא דצדיק וצדיק יוסיף ורח"ל) ובגין דבר נש קאים קמי מלכא עלאה נטל ארבע אמות לצלותיה ואוקמוה (ד)בשיעורא דסורטא דיוצר כלא⁶⁴⁴ וכל מה דאתי בסורא דכורא בעי ליה לאיניש

– מאיר התיקון –

⁶³⁷ אותיות אבר יסוד אבא (רח"ו).

⁶³⁸ תחלה היה זווג עליון דפה דא"א להוריד כח הטפה ההיא כלולה במ"ב זווגים. וכו' אמנם סוד הטפה כבר ידעת שהוא שם יה"ו, שהוא סוד חב"ד. והנה הטפה הזו כלולה מג' יה"ו של ע"ב מ"ה ב"ן, וכו'. אמנם יה"ו הראשון נעלם ביה"ו ב' של מ"ה שהוא בג' אמצעיות. אח"כ יורדין אלו ומתלבשים בשם יה"ו האחרון דב"ן, שהוא גימטריא מ"ב, והוא בג' אחרונות. וכו' ואמנם לפי שכולם מתלבשים ביה"ו האחרון שהוא מ"ב, לכן נקרא הטפה מ"ב זווגים (ע"ח שער הולדת אר"א וז"ן פרק א'). מה שאמר מ"ב זווגים יכולין אנו לפרשו מלשון זווג פי' שאלו המ"ב אתוון הם סוד הזווג אמנם הענין הוא שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בחברתה ימין בשמאל ושמאל בימין וא"כ הם מ"ב זווגים ר"ל כפולים שכל אחד הוא זווג אחד שהם שנים שנים (ע"ח דרושי מ"ד מ"ן דרוש יד).

⁶³⁹ עד תפילת שמונה עשרה הוא בב"ע והם עלמין דנוק' (רמ"ז).

⁶⁴⁰ תפילה מיושב מלכות, תפלה מעומד ת"ת ואינן חד שצריך לייחדם ושלא להפסיקם וכו' (אור יקר).

⁶⁴¹ ז"ל הרב בס' הכוונות (פע"ח ק"ש כט) הארת יסוד אבא יורדת ביסוד דז"א ומשם מאיר אל המלכות שהיא בבריאה להעלותה, וז"ש בזהר ומלכא עילאה נפק לקבלה, כי מלכא עילאה הוא יסוד דאבא, כי הוא עליון נגד יסוד אימא, ולכך צריך לקום מעומד כשאומר תהלות לאל עליון וכו', לכבוד מלכא עילאה דנפיק וכו' שהוא יסוד אבא, עכ"ל. וז"ש כיון דעאלת לגבי מלכא עילאה פי' אחר שירד יסוד ז"א בהארת יסוד דאבא שבתוכו ומעלה אותה מהבריאה ויש בו ביסוד דז"א הארת יסוד דאבא, נמצא שהיא עומדת אצל הארת יסוד דאבא (מ"מ).

⁶⁴² יסוד דז"א בכח הארת יסוד דאבא שבתוכו מעלה אותה (מ"מ).

⁶⁴³ פי' הוא יסוד דאבא, כמ"ש הרב שצריך לקום לכבודו באומר תהלות וכו', דהא כדין אתחבר דכורא בנוק', פי' שיסוד דז"א מתחבר עם המלכות, וז"ש ובגין דלא יפסוק בין גאולה לתפלה, שהגאולה ביסוד ותפלה במלכות (מ"מ).

⁶⁴⁴ פי' שד' אמות הם נגד ד' אותיות הו"ה שרמוז בהם ה' פרצופים קוץ הי' הוא א"א וארבע אותיות הם אר"א וז"ן וכו' שהם שיעור קומה (מ"מ).

למיקם בקיומיה ואזדקף אנ"א ויזדקף כגוונא דא כד איהו כרע כרע בברוך וכד איהו זקיף זקיף בשם בגין לאחזאה שבחא דדכורא על נוקבא.
 תרגום: בא וראה, תפלה של אדם מעומד, משום ששתי תפלות הן, אחת מיושב ואחת מעומד, והן אחת כנגד שתי דרגות, תפלה של יד ותפלה של ראש. כלפי יום ולילה, והכל אחד. אף כאן תפלה מיושב כלפי תפלה של יד, לתקן אותה כמו (כמי) שמתקן את הכלה ומקשט אותה להכניסה לחופה, כך גם מקשטים אותה בסוד המרכבה ומחנותיה, יוצר משרתים ואשר משרתיו והאופנים וחיות הקדש וכו'. ועל זה תפלה מיושב, כיון שנכנסת למלך העליון והוא בא לקבל אותה. אז אנו עומדים לפני המלך העליון, שהרי אז (הדרגה) הזכר מתחבר עם הנקבה, ולכן לא יפסיק בין גאולה לתפילה. (וגאולה ותפילה הן שתי דרגות, הסוד של צדיק וצדק, יוסף ורחל). ומשום שאדם עומד לפני המלך העליון, לוקח ארבע אמות לתפלתו, והקימוה שבשיעור (בשיעור) עומק של יוצר כל. וכל מה שבא בצד הזכר, צריך לאדם לעמוד בקיומו ומזדקף (ויזדקף). כדוגמא זו כשהוא כורע, כורע בברוך, וכשהוא זוקף, זוקף בשם, כדי להראות את שבח הזכר על הנקבה.

כ. עי' זהר ח"ג נח ע"ב: רבי שמעון אמר הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכא אתא קודשא בריך הוא לאזהרא לאהרן דלא יטעי בההוא חובא דטעו בנוי דהא האי עת ידיעא בגין כך לא יטעי לחברא⁶⁴⁵ עת אחרא לגבי מלכא דהא הוא דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש כלומר אף על גב דיחמי עידן דאתמסר בידא אחרא לאתנהגא עלמא ויתמסר בידוי [לייחד] (לא יחיד) ביה לקרבא ליה לקדשא⁶⁴⁶ דהא אנא ושמי חד הוא ובגיני כך (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא דהא האי עת ידיע בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש:
 ואי בעי למנדע במה ייעול בזאת (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש דהאי וזאת היא עת דאחידת בשמי בהאי [י] דרשימא [בשמי] (בשמא) ייעול אל הקדש (אבל) ואל יבא בכל עת תאנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו⁶⁴⁷ האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי את הכל ודאי עשה יפה בעתו דא בדא ולא יתערבון אחרנין בינייהו בעתו ממש ולא באחרא בגיני כך אזהרותא לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש אבל במה ייעול בזאת כמה דאוקימנא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש:
 תרגום: רבי שמעון אמר הרי בארנו הדבר בעתו, וכך הוא ודאי. וכאן הקדוש ברוך הוא בא להזהיר את אהרן שלא יטעה באותו חטא שטעו בניו, שהרי העת הזו ידועה, לכן לא יטעה לחבר עת אחרת למלך, זהו שנאמר ואל יבא בכל עת אל הקודש, כלומר אף על גב שיראה זמן שנמסר ליד אחר להנהיג את העולם, וימסר בידו ליחד בו לקרבו לקודש, שהרי אני ושמי אחד הוא, ולכן (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, שהרי העת הזו ידועה לכן) ואל יבא בכל עת אל הקודש.
 ואם רוצה לדעת במה יכנס, "בזאת" "בזאת יבא אהרן אל הקדש", "שהזאת" הזו היא עת שאחווה בשמי, ב"י הזו שרשומה בשמי, יכנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת. שנינו אמר רבי יוסי כתוב, את הכל עשה יפה בעתו, דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא ששנינו, "את הכל עשה יפה בעתו", וכך הוא ודאי, את הכל ודאי, עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם בעתו ממש, ולא באחר. לכן אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקודש, אבל במה יכנס בזאת, כמו שבארנו שנאמר בזאת יבא אהרן אל הקדש.

– מאיר התיקון –

⁶⁴⁵ עת גימ' לילת (רח"ו). כאשר שהקריבו הם, שהיה שרשם רק מאימא, וגרמו זווג בהזרין בלתי המוחין דאבא, אז נתקרבו החיצונים שהם האש זרה, אשה זרה וכנ"ל ענף כ"א סי' א', ועי' זזה"ק (אחרי נח ע"ב ובהגהת מהרח"ו שם). והרי נתבאר כי החטא דנדב ואביהוא הנה היה ג"כ ע"ד החטא דאדה"ר במה שחטא (דע"ה ח"ב קא ע"ג), והנה עומדים אז הזרין אחר באחור שלא ינקו החיצונים מהם, ואין לגרום להם אז שום זווג, שהוא זווג דקטנות, כי כשיזדווגו אז בעת שהם בתגבורות הדינין, אז יהיה כל השפע שהוא כל תולדות הזווג הזה ג"כ רק שפעת גבורות ודינין קשים, אשר מהם הוא יניקת החיצונים, ויתגברו הם עי"ז הרבה מאד רח"ל, ולכן אין לגרום להם אז שום זווג כלל, וכמ"ש (ויקרא טז ב) ואל יבוא בכל עת אל הקודש, כי אין ראוי לזה אלא רק בעת דרעווא אשתכח, וכמ"ש בפ' אחרי מות (נח ע"ב) וכדי שלא יאחזו החיצונים באותה השפע ח"ו (דע"ה ח"ב קכא ע"ב)

⁶⁴⁶ ר"ל אע"פ שיראה הכהן שפעמים מצד מעשה התחתונים נמסר העולם ביד עת דסט"א אע"פ כן לא יחיד ביה לקרבא לקודשא (מ"מ).

⁶⁴⁷ פי' כל שהוא יסוד ממחובר עם עתו שהיא מלכות (מ"מ).

כא. עי' זהר ח"א קטז ע"א: רבי יהודה פתח ואמר (תהלים קיט ככו) עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך עת לעשות ליהו"ה מהו אלא הא אוקמוה אבל עת דא כנסת ישראל⁶⁴⁸ דאקרי עת כמה דאת אמר (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש מאי ואל יבא בכל עת⁶⁴⁹ כמה דאת אמר (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה ודא הוא (ויקרא י א) ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגו' מאי טעמא עת בגין דאית לה עת זמן לכלא⁶⁵⁰ לקרבא⁶⁵¹ לאתנהרא⁶⁵² לאתחברא⁶⁵³ כדקא יאות⁶⁵⁴ כמה דאת אמר (תהלים סט יד) ואני תפלתי⁶⁵⁵ לך יהו"ה עת רצון לעשות ליהו"ה⁶⁵⁶ כמה דכתיב (ש"ב ח יג) ויעש⁶⁵⁷ דוד שם דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו עביד ותקן האי עת לחברא לה בקב"ה וכל כך למה בגין דהפרו תורתך דאילו לא הפרו תורתך לא אשתכח פרודא דקב"ה מישראל⁶⁵⁸ לעלמין תרגום: רבי יהודה פתח ואמר, "עת לעשות לה' הפרו תורתך". מה זה "עת לעשות לה'", אלא הרי פרשוה, אבל "עת" זו כנסת ישראל שנקראת עת, כמו שנאמר "ואל יבא בכל עת אל הקדש". מה זה "ואל יבא בכל עת", כמו שנאמר "לשמרך מאשה זרה", וזה הוא "ויקריבו לפני ה' אש זרה" וגו'. ולמה [נקראת] "עת", משום שיש לה עת זמן לכל להתקרב להיות מאירה ולהתחבר כראוי, כמו שנאמר "ואני תפלתי לך ה' עת רצון". "לעשות לה'" כמו שכתוב "ויעש דוד שם", שכל מי שעוסק בתורה כאלו עשה ותיקן את העת הזאת לחבר אותה עם הקדוש ברוך הוא. וכל כך למה, משום שהפרו תורתך, שאלו לא הפרו תורתך, לא נמצא פירוד של הקדוש ברוך הוא מישראל לעולמים.

כב. עי' זהר ח"ב רכד: אמר רעיא מהימנא לית קרבנין אלא לרחקא סטרין מסאבין ולקרבא דרגין קדישין ואתמר בחבורה קדמאה דלהון (ערוקין דכבדא אלין אישים וכל אינון חיילין ואתמר) ערוקין דכבדא אית מנהון רברבין אית מנהון רברבין וזעירין ומתפשטין מנהון לכמה סטרין ואלין נטלין אברין ואמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה דהא קרבן כלא ליי': אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא והלא אמרת לעיל דקרבנין דקב"ה לאו אינון אלא לקרבא י' בה' ו' בה' אלא אע"ג דכל קרבנין צריכין לקרב קמיה איהו פליג לכל משריין מאכלין דקרבנין לכל חד כדקא חזי ליה לשכליים מזוני דאורייתא ומשתייא דיינא ומיא דאורייתא לטבעיים דאינון שדים דאינון כבני אדם יהיב לון אלין מאכלין טבעיים דנחית אשא דלהון למיכל לון כמה דאוקמוה רבנן אי זכו הוה נחית כמו אריה דאשא למיכל קרבנין ואי לא הוה נחית תמן כמין כלבא דאשא:

ואוף הכי כד מית ב"נ אי זכי נחית בדמות אריה לקבלא נפשיה ואי לאו בדמות כלב דאמר דוד עליה (תהלים כב כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ובגין לשיזבא קב"ה גופיהון דישראל מנהון ונפשהון מני לקרב קרבנין דבעירן וגופן באתרייהו לקיים (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים אבל קב"ה לא נטיל אלא רעותא דלבא ותבירו דיליה (דאיהו ישראל) ה"ד (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה כגוונא דכלי חרס דאתמר בהון נשברו נטהרו:

תרגום: אמר רועה הנאמן, אין קרבנות אלא להרחיק צדדים טמאים ולקרב דרגות קדושות, ונאמר בחבור הראשון שלהם (עורקי הכבד, אלו אישים, וכל אותם חיילות ונתבאר). עורקי הכבד – מאיר התיקון –

⁶⁴⁸ נוק' נקראת עת. והטעם, שזיווגה תלייא לפרקים דלא כמו באו"א שהם לא מתפרשין לעלמין (ב"ע ב ע"ב). ועי' בהגר"א בספד"צ ב ע"ב: עת הוא זיווג כידוע בסוד (תהלים א ג) אשר פרו יתן בעתו, והערת המאיר הספרא שם.

⁶⁴⁹ משום דאית עת טובה דהיינו אשת חיל עטרת בעלה, ועת רעה דהיינו לשמרך מאשה זרה נמצאת למד דאיהי אתקריאת עת (אור יקר).

⁶⁵⁰ הם כ"ח עתים ללבנה (אור יקר).

⁶⁵¹ היינו קורבתה לקבל מלמעלה להתקשט (אור יקר).

⁶⁵² היינו קישוטה מאור העליון אחר קורבתה (אור יקר).

⁶⁵³ היינו יחודא עם בעלה אחר הקישוט (אור יקר).

⁶⁵⁴ "והאי איהו עת לעשות לה' דאיהו כנסת ישראל" נוסף באור יקר. והאי איהו עת – פי' לעשות לתקן (אור יקר).

⁶⁵⁵ מלכות (אור יקר).

⁶⁵⁶ ייחודה עם הת"ת עד שנעשה עת רצון ודאי (אור יקר).

⁶⁵⁷ תקן ה' ת"ת לדוד שם היא המלכות שדוד מרכבה אליה (אור יקר).

⁶⁵⁸ שישראל תלויים בשכינה ובהיות שכינה נפרדת מהת"ת, הם מתרחקים ג"כ ממנו בגלות (אור יקר).

יש מהם גדולים, יש מהם גדולים וקטנים, ומתפשטים מהם לכמה צדדים. ואלו לוקחים איברים ואימורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה שהרי קרבן כולו לה'.

אמר נר הקדוש, רועה הנאמן, הלא אמרת לעיל שקרבנות של הקדוש ברוך הוא אינם אלא לקרב י' לה' ו' לה', אלא שאף על גב שכל הקרבנות צריכים להקריב לפניו, הוא מחלק לכל המחנות מאכלי הקרבנות לכל אחד כראוי לו, לשכליים מזונות התורה ומשתה היין ומים של התורה, לטבעיים שהם שדים שהם כבני אדם, נותן להם מאכלים טבעיים, אלו שיוורד אש שלהם לאכול אותם. כמו שפרשה רבותינו, אם זכו היה יורד כאריה של אש לאכול הקרבנות, ואם לא היה יורד שם כמין כלב של אש.

וגם כך כשמת אדם אם זוכה יורד בדמות אריה לקבל את הנפש, ואם לא בדמות כלב, שאמר עליו דוד "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". וכדי להציל הקדוש ברוך הוא את גופיהם של ישראל, מהם ואת נפשותם, מנה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם, לקיים "אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים", אבל הקדוש ברוך הוא לא לוקח כי אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל), זהו שכתוב "זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה", כדוגמת כלי חרס שנאמר בהם, נשברו נטהרו.

כג. עי' זהר ח"ב סג ע"ב: ומאי הוא ממעמקים קראתיך (תהלים קל א) הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותיה ולצלאה מעמקא דלכא בגין דישתכח לביה שלים בקודשא בריך הוא ויכוין לבא ורעותא ומי אמר דוד הכי והא כתיב (תהלים קיט י) בכל לבי דרשתיך ודא קרא סגי מאי בעי ממעמקים:

אלא הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ונ"א לבא ורעותא מעיקרא דכל עקרינן ונ"א מעומקא דכל עומקין! לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא ונ"א דכלא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא ונ"א (ומאן) הוא ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים ודא אקרי ממעמקים עמקא דכלא עמקא דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא:

תרגום: ומהו "ממעמקים קראתיך", כך שנינו, כל מי שמתפלל תפלה לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו ולהתפלל מעומק הלב, כדי שימצא לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכוין לב ורצון. והאם דוד אמר כך, והרי נאמר "בכל לבי דרשתיך" ופסוק זה מספיק, למה צריך ממעמקים.

אלא כך שנינו, כל אדם שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לכוון דעתו (לבו) ורצונו מעיקר של כל העיקרים (מעומק כל העמקים), למשוך ברכות מעומק הבאר (של הכל), כדי שימשך ברכות מהמעייין של הכל. ומהו אותו מקום שיוצא ממנו. ונמצא ממנו אותו נהר, שנאמר "ונהר יוצא מעדן", ונאמר "נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים", וזה נקרא "ממעמקים", עומק הכל, עומק הבאר שמעיינות יוצאים ונמשכים לברך את הכל, וזוהי הראשית, למשוך ברכות ממעלה למטה.

דכל עקרינן - פי' הם אר"א ומפרש סדר ההמשכה ואמר לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא. וכתב בספר אור ישראל שהמאמר הזה פי' האריז"ל בעצמו וז"ל מ"ש בפרשת בשלח סג ע"ב ביאור הדברים כי האדם יכוין בתפלתו בשרש כל השרשים כי יכוין להמשיך שפע וברכה מעמקי הבירא והוא כתיב הבינה הנקרא עמקא דבירא כדי שע"י כוונה ימשיך ברכות ממבועא דכולא שה"ס דעת העליון נתיב הזכרות כי כאשר נתעורר הנתיב התחתון שבתוך הבינה ע"י הצדיק בסוד מ"ן מתעורר הנתיב העליון שהוא מבועא דכולא לאושדא מ"ד ולאנגדא ברכאן לקבל מ"ן שעלו מנתיב התחתון שבבינה וזה בדרך היסוד עם המלכות ומשום דקארי ליה זמנין עמקא דבירא וזמנין מבועא דכולא קבעי מאי הוא ואמר שהוא המקום היוצא ממנו אותו נהר היוצא שהיא בינה כנודע והמקום הזה נקרא עדן, ועדן יש בו ב' בחינות, הא' בחי' הזכרות אשר בעדן וזה נפיק מניה ההוא נהר כי עדן זכר ובינה נקבה יצאה ממנו ונאצלת ממנו, ולכך אמר "ואשתכח מניה" וכנגד ב' בחינות אלו הביא ב' פסוקים, כנגד בחי' הזכרות כתיב ונהר יוצא מעדן כדפי' וכנגד בחינת הנקבות נהר פלגיו כי משם יתפלגו מים העליונים כד"א ויהי מבדיל בין מים למים ומיין נוקבין אלו נמשכים מ"ן למלכות וזהו ישמחו עיר אלהים, ולכך נקרא עמקא דבירא שממנה נמשכים מ"ן לבאר התחתון ומקום זה נקרא ממעמקים קראתיך שהוא ב' עמקים עמקא דבירא ועמקא דכולא עמקא דבירא נוק' ועמקא דכולא זכר, וז"ש שם ודא איקרי ממעמקים עמקא דכולא ועמקא דבירא עכ"ל האריז"ל (מ"מ).

ועי' שער מאמרי רשב"י ל ע"א.

כד. עי' זהר ח"ג רמז ע"ב: בלולה בשמן כתית בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא⁶⁵⁹ אר"ש יאות אמרת אבל מאי כתית אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רמז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה לא הוי אלא כתית (ס"א אלא רזא עלאה הוא דקא רמיז לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה) לאפקא מזיתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא⁶⁶⁰ (לא הוי אלא כתית):
 וצדיק איהו דכתיש כתישין ואפיק מכל אינון שייפין⁶⁶¹ עלאין דאינון זיתין קדישין משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מניה מכל שייפין וע"ד בלולה בשמן כתית לאתהנאה ולא תזנא מניה (אמר ר"מ כנ"ל):
 תרגום: "בלולה בשמן כתית בשמן", באותו שמן שנמשך ויוצא מלמעלה. אמר רבי שמעון, יפה אמרת, אבל מהו "כתית". אלא סוד עליון הוא, שכיון שהוא שמן מהו כתית, אלא רמז הוא שהוא רומז לשמש בנקבה, להמשיך אצלה שמן כתית, כמו שראוי לה, לא היתה אלא כתית. (אלא סוד עליון הוא, שהוא רומז להמשיך אצלה שמן כתית כמו שראוי לה) להוציא מזיתים, שהם אברי הגוף, ולהמשיך אותה המשכה מלמעלה בכל אבר ואבר (לא היה אלא כתית).
 והצדיק הוא שכותש כתישות ומוציא מכל אותם אברים עליונים שהם זיתים קדושים שמן המשחה בתשוקה שלמה לגבי הנקבה, ואם לא יכתש, לא יצא אותו השמן אלא בלי תשוקת האברים, ואותו שפע לא תהנה ממנו הנקבה, ולא יהיה כמו שראוי עד שתהיה בלולה ממנו מכל האברים, ועל זה "בלולה בשמן כתית", להנות ולהיות נזונה ממנו.

כה. עי' זהר ח"א קעא ע"ב: ותא חזי מהאי נחש כמה חילין מתפרשן לכל סטר ואשתכחו בעלמא לגבי בני נשא ובעינן לקיימא לההוא גיד הנשה דאף על גב דקריב ביה ההוא דרכיב על חויה קיים איהו ואתקיים בגוון ולא אתבר וחילא (דיעקב) בעינן לאתתקפא בעלמא ולאחזאה (שם) כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר כדין אתבר חיליה ותוקפיה ולא יכיל לאבאשא לבנוי דיעקב ועל דא לא בעינן למיהב דוכתא לבריייתא דעלמא למיכל ליה ולא לאתאכלא וכלל
 רבי ייסא סבא דרש כי נגע בכף ירך יעקב כתיב הכא כי נגע בכף וכתוב התם (במדבר יט יג) כל הנוגע במת בנפש האדם וגו' מה להלן מסאבא אוף הכא נמי מסאבא דסאיב ההוא אתר ומאתר מסאבא לית (לן לאתתקנא) [לון לאתהנאה] מניה כלל כל שכן באתר דקריב ההוא סטר מסאבא ואורייתא לא קאמר אלא כי נגע וכתוב (בראשית לב כה) ויגע בכף ירכו כמה דאת אמר (במדבר יט כב) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא בריך רחמנא דיהיב אורייתא לישראל למזכי בה בעלמא דין ובעלמא דאתי כמה דכתיב (משלי ג טז) ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד
 תרגום: ובא וראה, מהנחש הזה כמה כוחות נפרדים לכל עבר ונמצאים בעולם אצל בני אדם, ורוצים לקיים אותו גיד הנשה. שאף על גב שקרב אליו אותו רוכב על נחש, עומד הוא והתקיים בתוכנו ולא נשבר. וצריכים כח להתחזק בעולם ולהראות, "כי שרית עם אלהים ועם אנשים

– מאיר התיקון –

⁶⁵⁹ מוחין דאבא נקרא שמן (רח"ו). וסוד הענין כי אבא יסד ברתא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ (מ"מ).
⁶⁶⁰ פי' שהטיפה נמשכת מן המוח ועוברת על כל הספי' תעיר ומקבלת הארה מהם. וזה על ידי היסוד שהוא העולה בסוד הדעת ומושך הטיפה (מ"מ).
⁶⁶¹ דהיינו ע"י נמשכה הטיפה מהדעת ועוברת בכל איברי הגוף זהו פשט הזוהר. א"נ יובן במ"ש הרב בליקוטים וז"ל דע כי הזתים הם נ"ה לפי שבשעה מרגלאן הם בז"ק דזעיר והשלשה שמות של נה"י הם אל אלהים מצפ"ץ והם גי' ז"ת. והשני חסדים דנ"ה הם נכתשים תחלה ביסוד ולכן הם מסטרא דצדיק כנז' בזוהר כי שם נכתשים תחלה ביסוד בכח ההכאה והירידה ונפרדים לפיכך רבים ועי"כ יוצא השמן הראוי למנורה שהיא המ' שעולים בסוד אור חוזר ממטה למעלה ויוצאה הארתם מאחורי החזה אל הנוקבא ומשם בניינה ותיקונה וזהו אמרו "כתית למאור", פי' למאור המנורה. וביאר עוד ואמר "להעלות נר תמיד" פי' מ' שהיא הנר תעלה אור ממטה למעלה עכ"ל. ובזה נבין לשון זה שאמר וצדיק איהו דכתיש שהוא היסוד שכו נכתשין השני חסדים המגולים בכח הירידה כמ"ש בשם הרב וז"ש ואפיק שכל אינון שייפין עילאין דאינון זיתים קדישין משח רבות דהיינו שע"י יוצא השמן מן החסדים דנ"ה הראוי למנורה שהיא מ' שבונים אותה מאחורי החזה. וזהו כוונת הזוהר לפי מה שכתב הרב ז"ל (מ"מ).

ותוכל". וכשראה שהרי לא נשבר ולא נאכל אותו מקום, אז נשבר כוחו וחזקו ולא יכול להרע לבני יעקב, ועל זה לא צריכים לתת מקום לבריות העולם לאכול אותו ולא שיהיה נאכלת ממנו כלל. רבי ייסא הזקן דרש, "כי נגע בכף ירך יעקב", כתוב כאן "כי נגע בכף", וכתוב שם "כל הנוגע במת בנפש האדם" (יטמא) וכו', מה להלך טומאה, אף כאן גם טומאה, שטמא אותו מקום, וממקום טמא אין לנו (להתקן) להנות ממנו כלל. כל שכן במקום שקרב אותו צד הטומאה, והתורה לא אמרה אלא "כי נגע", וכתוב "ויגע בכף ירכו", כמו שנאמר "וכל אשר יגע בו הטמא יטמא". ברוך הרחמן שנתן תורה לישראל לזכות בה בעולם הזה ובעולם הבא, כמו שכתוב "אורך חיים בימינה בשמאלה עושר וכבוד".

ע"י שם קע ע"ב: ([נ"א] על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו' כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה (שם לב) דאפילו בהנאה אסור ואפילו אליהביהו לכלבא ואמאי אקרי גיד הנשה כלומר גיד דאיהו מנשה⁶⁶² לבני נשא⁶⁶³ לפולחנא דמאריהון ותמן הוא יצר הרע רביע⁶⁶⁴ וכיון דאתדבק⁶⁶⁵ עם יעקב⁶⁶⁶ לא אשכח אתר דיכיל לאתגברא עליה דיעקב⁶⁶⁷ בגין דכל שייעי גופא סייעי ליעקב וכלהו הוו תקיפין⁶⁶⁸ ולא הוה בהון חולשא מה עבד (שם כה) ויגע בכף ירכו בגיד הנשה בזיניה ביצר הרע דאיהו זיניה ואתריה⁶⁶⁹ ומתמן אתי יצר הרע על בני נשא⁶⁷⁰.

ובגין כך אמרה אורייתא⁶⁷¹ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה כמה דאמרו חברייא בשייפין דבר נש דרמיז לעילא אי טב ואי ביש ובגין כך כל שייפא מתקיף שייפא ודאי גיד הנשה מתקיף ליצר הרע דהוא זיניה ובני ישראל לא יאכלו ליה דלאו אינון מסטריה ומזיניה אבל עמין עע"ז יאכלו ליה דאיהו מסטרא ומזינא דמלאכא דלהון דאיהו סמא"ל בגין לתקפא לבהון בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין לקבל רמ"ח פקודין דאורייתא דאינון למעבד אתיהבו ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דלהון כשמא דמאריהון.

תרגום: ("על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו' כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה". שאפילו בהנאה אסור, ואפילו לתת אותו לכלב. ולמה נקרא גיד הנשה, כלומר גיד שהוא משכיח את בני האדם לעבודת ריבונם, ושם רובץ היצר הרע. וכיון שנדבק עם יעקב, לא מצא מקום שיכול – מאיר התיקון –

⁶⁶² מנשא (מ"מ).

⁶⁶³ גיד זה משקץ הנפש, וכמו שאמרו על כמה דברים אחרים שבגוף האדם כמו השער והצפרנים, וכן נראה שאין בו לחלוחית (רמ"ז).

⁶⁶⁴ אולי הוא מפני שהוא סמוך לברית וכן כתב הציוני, והוסיף שעונש האוכל גיד הנשה להתגלגל בקדשה הנקראת זונה נשכחה (רמ"ז).

⁶⁶⁵ שחשב שאחר שנתנה לו רשות להתקרב ולהתדבק בו, יוכל להתגבר עליו, שהרי מלאכי שמירתו נראה שאותה שעה נתרחקו ממנו, והכל בחפץ ה', להודיע גבורת צדקתו כל הלילה, ובפרט שהיה ליל יום ד' שבו חסרה הלבנה (רמ"ז).

⁶⁶⁶ "ואפילו הכי" נוסף ברמ"ז.

⁶⁶⁷ איברי הגוף העליון כולם היו לעזר ליעקב אפילו השמאליים (רמ"ז).

⁶⁶⁸ שכבר היה קרוב לגדלות והראיה שקראו ישראל (רמ"ז).

⁶⁶⁹ לפי הנזכר לקמן בו יש אחיזה לס"מ. וידוע שדוקא הוד של רחל נפגם וכו'. וכל בחינת השוקים היא לבר מגופא, ובפרט השמאלית ושל הנקבה. וכו' ומשכיח את המצוות, ולכן אמר שהוא מינו, כי הוא הוא כח היצר הרע להשכיח את האדם מעשות טוב. וגם אין בו לחלוחית כי דומה ממש לקליפה ובו יש אחיזה לחיצונים, והיינו זיניה ואתריה, שהוא קרוב לברית, כד"א (ד ז) לפתח חטאת רובץ, וכו' שלכן חשק החיצונים בירך וכמ"ש הני ברכי דרבנן דשלהי וכו' (רמ"ז). ע"י בבהגר"א על תיקר"ז מא ע"א ז"ל טעם לכל הטומאות ואיסורין שבתורה והכל בחטא האדם כיון דהגיע לכף כו' דרגא דאדם ותקע כו' בנגיעת ע"ה דהוא הוא בעצמו והוא חטא הסלע בשביל ע"ר, ע"כ. איסור אכילת כל הטמאים והאיסורין שבתורה, משום שיש לרע שייכות ואחיזה בהם, ואסור לאוכלם, כדי שלא יטמא את גופו בהם, שכן בכל דבר שיש לרע נגיעה בו אסור לישראל לאוכלו (דע"ה ח"ב לו ע"א).

⁶⁷⁰ ומתמן אתי יצר הרע, כי הוא מקור השכחה שממנה יתהוו העוונות (רמ"ז), הקלי' שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של שכחה נקרא מ"ס, כי אלו השמות (אחוריים דאו"א) שהם גימטריא תשכ"ח הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס, ומשם יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס אוחזין בהם (ע"ח שער טו פרק ו).

⁶⁷¹ ירצה מאי דשיינו (חולין ק ע"ב) בסיני נאמר אלא שנכתב במקומו, שהתורה היא מסוד הזכירה כנודע, וגיד הנשה מבחינת אחוריים שבהם השכחה ואמר (חולין צא ע"א), רבנן אמרי מאחוריה אתא ונשייה בתרווייהו, ופי' רש"י הכהו בשתייהו ונשו ממקומן, ולכן אסור בירך ימין ושמאל, וסודו בנצח הוד (רמ"ז), סוד הירך יעקב הנאמר בזוהר (לעיל כא ע"ב) שבנצח היה הפגם, ופעם א' אומר שבהוד היה הפגם, והענין, כי בהיות המלכות אב"א עם ז"א, השוק הימין של הז"א שהוא סוד הנצח, היה שם שוק השמאל שלה שהוא ההוד, וכן להיפך (טעמי המצות וישלח).

להתגבר על יעקב, משום שכל איברי הגוף סייעו ליעקב, וכולם היו חזקים ולא היתה בהם חלשה. מה עשה, ויגע בכף ירכו בגיד הנשה, במינו של יצר הרע שהוא מינו למקומו, ומשם בא יצר הרע על בני האדם.

ולכן אמרה תורה "לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה", כמו שאמרו החברים באיברי האדם שרמוז למעלה, אם טוב טוב, ואם רע רע. ולכן כל איבר מחזק איבר. ודאי גיד הנשה מחזק את יצר הרע שהוא מינו. ובני ישראל לא יאכלו אותו, שאינם מצדו וממינו. אבל עמים עובדי עבודה זרה יאכלו אותו, שהוא מצד וממין המלאך שלהם שהוא סמא"ל, כדי לחזק לבם. משום שיש באדם מאתים ארבעים ושמונה איברים כנגד מאתים ארבעים ושמונה מצוות התורה שהם נתנו להעשות, וכנגד מאתים ארבעים ושמונה מלאכים שהתלבשה בהם שכינה והשם שלהם כשם רבונם.

ע"י ח"ג מא ע"ב: תא חזי כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר⁶⁷² אי קודשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל היך אתיין לאסתאבא ולאדדבבא בסטרא מסאבא ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגו מאן (דיתבי) ודאיהו בדיוקנא דמלכא לא לבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלכא⁶⁷³ ובגין כך רשים⁶⁷⁴ להו קודשא בריך הוא לישראל כל אינון דאתיין מסטרא דא וכל אינון דאתיין מסטר⁶⁷⁵ אחרא זכאה חולקין(י) הון דישראל דכתיב בהו (שם סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהו"ה ברך יהו"ה ממש⁶⁷⁶ ברך יהו"ה בכלא⁶⁷⁷:

ותא חזי כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי אדדבב בסטרא אחרא⁶⁷⁸ וגעיל נפשיה וגרמיה⁶⁷⁹ ורוח מסאב שרייא עליה⁶⁸⁰ ואחזי גרמיה⁶⁸¹ דלית ליה חולקא באלהא עלאה ולא אתי מסטריה⁶⁸² ולא אתדבב ביה [ואי לא יפוק הכין] (ואי לא יפוק דכי) מהאי עלמא אחידן ביה כל אינון דאחידן בסטר וס"א דאתיין מסטרא דמסאבא ומסאבין ליה ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאתי ועל דא כתיב (ויקרא יא מג) ונטמתם במ⁶⁸³ בלא א' דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין ווי לון ווי לנפשיהו דלא יתדבבון בצרורא דחיי לעלמין דהא אסתאבו:

ווי לגרמייהו עלייהו כתיב (ישעיה סו כד) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר מאי דראון סרחונא מאן גרים ליה ההוא סטר דאתדבב ביה ישראל אתיין מסטרא דימינא אי אתדבבון בסטרא שמאלא הא פגין(י) מין לסטר דא ופגין(י) מין לגרמייהו ופגין(י) מין לנפשיהו פגמין בעלמא דין ופגמין בעלמא דאתי כל שכן מאן דאתדבב בסטרא דמסאבא דכלא אחיד דא בדא וכתיב (דברים יד כא) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך וגו':

– מאיר התיקון –

⁶⁷² ירצה אני מקשט ומפאר עצמי בנשמתכם, שאני כולל אתכם במדותי, שהם כלולים מכם, ועוד "אתפאר" לשון פארות פארי המגבעות, וירצה אסתעף בכם, ענפי ספירותי הם בחינתכם המצוירות שם (אור יקר).

⁶⁷³ מה הוא נקשר בקדושים ונבדל מהטמאים, אף ישראל כן, והוא הדין לכל המצות (אור יקר).

⁶⁷⁴ בעת הבריאה נתן סימנים בהם, כדי שיכירו מקום אחיזת הטמאים ויבדלו מהם, או ירצה "רשים להו" למד להם סימניהם (אור יקר).

⁶⁷⁵ מסטרא (דפ"ו).

⁶⁷⁶ הם בעצם ברך ה', והשפיעם דרך היסוד במלכות, בענין שהם זרעו שזרע בנקבה, בסוד ברוך יסוד, וכן הם מבורכים בשאר מעשיהם, שאינם אוכלים אלא מהנשפע דרך המקום הזה (אור יקר). פי' ה' שהוא ז"א, ישראל הם בניו, לפי שרוח ונפש דישראל הם מזו"ן, ולכך כיון שהם זרע שלו, לכך בירך אותם (מ"מ).

⁶⁷⁷ ר"ל שמברכם מהמוחין דאור"א שבו (מ"מ).

⁶⁷⁸ ולא בשאר העבירות שהאדם נדבק, אמנם זאת מפני שהיא מה שמכניס דרך פיו, להעשות חלק אבר (אור יקר).

⁶⁷⁹ גוף ונפש, כדפי' מצד הנפש (אור יקר).

⁶⁸⁰ מצד הגוף (אור יקר).

⁶⁸¹ ולא יראה תערובת שיהיה קדש ונטמא, אלא מרבה הטומאה כל כך, עד שמכחיש צד הקדש שבו (אור יקר).

⁶⁸² ולא זו בלבד, אלא אפילו אינו מורה שהיה מקודם דבק ונפרד, אלא כאלו מעולם לא אתדבב ביה (אור יקר).

⁶⁸³ פי' שמטמטים האדם האוכלם ובורחת הקדושה ממנו ונעשה געלא דמאריה (מ"מ).

תרגום: בא וראה כתוב "ישראל אשר בך אתפאר", אם הקדוש ברוך הוא מתפאר בישראל אך באים להטמא ולהדבק בצד הטומאה, ועל זה כתוב "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני". ולא תשקצו את נפשותיכם וגו' מי (שיושב) שהוא בדמות המלך לא צריך להיפרד מדרכי המלך, ולכן רשם הקדוש ברוך הוא את ישראל, כל אותם שבאים מצד זה, וכל אותם שבאים מצד אחר, אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם "כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ברוך ה' בכל.

ובא וראה כל מי שאוכל מאותם מאכלים אסורים נדבק בצד האחר ומתעב נפשו ועצמו, ורוח טומאה שורה עליו ומראה את עצמו שאין לו חלק באלוה העליון, ולא בא מהצד שלו ולא נדבק בו, ואם יצא כך מהעולם הזה אוחזים בו כל אותם האוחזים בצד (שבאות מצד) הטומאה ומטמאים אותו, ודנים אותו כאדם שהוא נתעב של רבונו, נתעב בעולם הזה ונתעב בעולם הבא, ועל זה כתוב "ונטמתם בם", בלי א', שלא נמצאת רפואה לתועבתו, ולא יוצא מטומאתו לעולמים. אוי להם אוי לנפשם, שלא ידבקו בצרור החיים לעולמים, שהרי נטמאו.

אוי לעצמם, עליהם כתוב "כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר". מה זה דראון, סרחון. מי גרם לו, אותו הצד שנדבק בו. ישראל באים מצד הימין, אם נדבקים בצד השמאל, הרי פוגמים את הצד הזה, ופוגמים את עצמם, ופוגמים את נפשם. פגומים בעולם הזה ופגומים בעולם הבא, כל שכן מי שנדבק בצד הטומאה, שהכל אחוז זה בזה, וכתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".

ועי' דע"ה ח"ב עט ע"א: כל הדבר טמא ואסור הנה הם כולם ע"י שיש להרע אחיזה ונגיעה בהם, וכשהאדם נזהר ומתרחק מהם כולם, הנה מרחיק את עצמו מהרע מכל וכל וזהו שאמרו בתיקונים ובזוהר יתרו הנ"ל, שכל הלא תעשה הם תלויים וכלולים בלא יהיה לך, כי הם כל פרטי הדברים במה שיש להרע אחיזה בהם, וכשנשמור ונרחיק מהם כולם, אז אנו מרוחקים מהס"מ אל אחר ומכל סייעתו וחיילותו לגמרי, ואנו מקיימים בזה הדיבור דלא יהיה לך בשלימות. ועי' עוד לקמן דף נט ע"א ד"ה ועשה לי מטעמים.

כו. עי' זהר ח"ג לג ע"ב: כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא (דברים ד ט) האי אש צריך ליה תמיד עמה דלית ליה כבייה דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין ומלין דאורייתא דאיהי שכינתא איהו⁶⁸⁴ פרנסה דיליה [ובמה] (באין) בצלותין הדא הוא דכתיב (שיר ה ג) פתחי לי [וכו'] פתחי לי בצלותא דאתמר בה (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח דאיהי אחותי רעיתי ולית רעיתי אלא פרנסתי [דבה מתקנין] (דביה מתתקנין) מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין בכמה מיני מאכלין [בנהמא] (בבהמה) דאורייתא דאתמר ב(י)ה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא [דאיהו] (דידו) יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה⁶⁸⁵ מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו⁶⁸⁶:

בבשרא דאיהי בשר הקדש בכמה קרבנין דעלה אוקמוה מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים עסקינן מאי מן השמים⁶⁸⁷ עמודא דאמצעייתא דעל(י)ה אתמר (בראשית ב כג) ובשר מבשרי ודא בשר הקדש דאדליקת⁶⁸⁸ בכמה שלהובין מסטרא דגבורה ברחימו דבעלה⁶⁸⁹ אתוקדת ברחימו

– מאיר התיקון –

⁶⁸⁴ ר"ל של עד"א (יהל אור).

⁶⁸⁵ מפרש מהו נסוך המים והיין, כתב ובע"פ, שהן ימינא ושמאלא (יהל אור).

⁶⁸⁶ הקבלה הוא חיבור שני התורות שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורת כהנים ב"ג מדות, וכולו הולך אל ה"ג מדות, כי יסוד בו "ג תיקונין, ה' חומשי תורה בה"ס מחסד עד הוד כנ"ל, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה"ס, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך (עי' בהגר"א בתיקו"ז לו ע"ג).

⁶⁸⁷ עי' דע"ה ח"ב לה ע"ב.

⁶⁸⁸ ר"ל זהו הדלקת בשר ע"ג המזבח והוא שמדליק בו שלהובין דרחימותא בשר קודש יסוד רצוף אהבה (יהל אור).

⁶⁸⁹ והמלכות נוק' כשהיא פב"פ עם ז"א (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

דאהבה בקריאת שמע ברחימו דיחודא [דליליא (נ"א דא דליליא)] ((דא ליליא)) ויומם לא תכבה וחברייא בחייכון אל תתנו דמי לו לקודשא בריך הוא למהוי איהו בשלהובין דרחימו דיחודיה דקריאת שמע לקיימא ביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו 1) ע"כ⁶⁹⁰:
 תרגום: "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא", האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כביה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות, ודברי תורה שהיא השכינה היא פרנסתו, ובמה, בתפלה, זה שנאמר "פתחי לי". פתחי לי בתפלה, שנאמר בה "אדני שפתי תפתח", שהיא "אחותי רעיית", ואין רעייתי אלא פרנסתי, שבה הבנים הקדושים מתקנים מאכלים של קרבנות של המלך בכמה מיני מאכלים, בלחם של התורה שנאמר בה "לכו לחמו בלחמי", מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.
 בבשר שהוא בשר הקודש בכמה קרבנות, שעליה פרוש בעלי המשנה שעוסקים בבשר היורד מן השמים. מה זה מן השמים, זה העמוד האמצעי, שעליו נאמר "ובשר מבשרי", וזה בשר הקודש שדולקת בכמה שלהבות מצד הגבורה, באהבת בעלה נשרפת, באהבה של אהבה, בקריאת שמע באהבת היחוד שלילה ויום לא תכבה. והחברים, בחייכם "אל תתנו דמי לו" לקדוש ברוך הוא שהוא יהיה בשלהבות של אהבה של יחודו בקריאת שמע, לקיים בו "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

כו. עי' זהר ח"ב קטו ע"א: דקדם דחזרת בתיובתא לא הוית אלא באילנא דטוב ורע⁶⁹¹ עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב 1) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא והוא רע שותפא דעבד (טוב) גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר (לך⁶⁹² הוה דאילנא) [בידך⁶⁹³ הוא אינלא] דטוב ורע מטטרו"ן טוב סמא"ל רע⁶⁹⁴:
 תרגום: שקדם שחזרת בתשובה, לא היית אלא בעץ של טוב ורע, עבד ונער היה שמך בתחילה. "והנה נער בכה", עבד נאמן, זהו שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". ואותו הרע, השותף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך בידך, היה של העץ טוב ורע, מטטרו"ן טוב, סמא"ל רע.

כח. עי' זהר ח"ב קכ ע"ב: ומסטרא דתבואות ה' מיני נהמא תבירין מכלהו ואינון חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון אמתיל לון לישראל הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה⁶⁹⁵ כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתבריר בר [דאיהו אוכל מתוך פסולת דהיינו קש ערב רב⁶⁹⁶ עד דיתבררו כבר דאתבריר מגו מוץ ותבין] (וישתמודעו ישראל - מאיר התיקון -

⁶⁹⁰ ועוד אש תמיד וכו' כח ע"ב (דרך אמת).
⁶⁹¹ ר"ל במט"ט (יהל אור). עי' דע"ה ח"א נג ע"ב.
⁶⁹² שהוא מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, משא"כ שער הנ' שאין נגדו, ושם עלמא דחירו (יהל אור). עי' תיקון ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין. וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לוייתן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המברח מן הקצה אל הקצה, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש ע"י מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם (דע"ה ח"ב קכח ע"א) ועי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב.
⁶⁹³ ע"י ההכאה נעשה בידו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
⁶⁹⁴ ר"ל שהרע כרוך סביבו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
⁶⁹⁵ רמז לה' מיני תבואות, והן ה', כנסת ישראל בגלותא (יהל אור).
⁶⁹⁶ ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד). ז"ל השעה"פ: מרע"ה, הוא בחי' הדעת עצמו דז"א, אשר ממנו יצאו טיפי השחתת הזרע של אדה"ר, שהם בחי' כל בני ישראל, שבאותו הדור דגלות מצרים כנזכר, ונמצאו כי כל ישראל, וגם כל הערב רב שיצאו ממצרים, כלם ענפים וניצוצות טיפי הזרע, שיצאו מן הדעת עצמו העליון, והם ענפיו של מרע"ה. אלא שישראל היו נתקנים. והערב רב, לא היו נשמות נתקנים עדיין כפי הראוי להם כנזכר וכו' והנה אותם הענפים שלו, של השחתת הזרע, נתגלגלו בכל אותם הגלגולים הנז"ל, עד שבאו למצרים, ונתגלגלו שם כנזכר. והנה זמן גלות מצרים. משנכנסו לה בני ישראל, היו רד"ו שנים. ובק"ל שנים הראשונים, התחילו הענפים להתגלגל בבני ישראל ובערב רב כנזכר, והיו נצרפים ומתלבנים ומתבררים הטוב מן הרע, ולא נגמר ברורם, עד תשלום ק"ל שנים ההם, כדוגמת ק"ל שנים שפירש אדם והולידם כנזכר. ואחר שנשלם גלגולם וביורום, אז נולד מרע"ה, כנודע כי משה היה בן פ' שנה בצאתם ממצרים והנה ק"ל ושמונים, הם רד"ו, כי לא יכול משה שהוא הדעת עצמו הטוב לבא, עד שיתבררו ניצוצותיו הטוב מן הרע, ולכן כשנשלם ביורום, נולד הוא וכו'

בינייהו) ועד דיתברירו מנייהו י' דאיהו מעשר⁶⁹⁷ [לא] שריא⁶⁹⁸ על ה' דאיהו נהמא דה' מינין לקיימא אומאה (שמות יז) כי יד על כס י"ה.
 תרגום: ומצד של תבואות, חמשה מיני לחם, שבורים מכולם, והם: חטה ושעורה וכוסמת ושכולת שועל ושיפון. המשיל אותם לישראל, זהו שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", בה', כשיצאו מהגלות, כך יהיו שבורים, עד שיתברר אוכל מתוך הפסולת. היינו קש, ערב רב, עד שיתבררו כמו בָּר שֶנְבֵרר מתוך מוץ ותבן. ועד שיתבררו מהם י', שהיא מעשר, לא שורה על ה', שהוא לחם של חמשה מינים, לקיים את השבועה "כי יד על כס י"ה"

כט. עי' זהר ח"ג קסג ע"א: פתח ר' אילאי ואמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים אברהם⁶⁹⁹ כתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה (כמה [ד]אתפרע) ובמה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת ודולגו אתר דפריעה שאר⁷⁰⁰ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסא רשימא דברית אית ביה וע"ד והאי שור אקרי (הוי שור) תם ויעקב אחיד ביה בגוויה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלה⁷⁰¹:

תרגום: פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו. במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוזו בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסולת כולה.

– מאיר התיקון –

וז"ס, ותרא אותו כי טוב הוא, ר"ל, כי כל האחרים, היו טפות רע דהשחתת הזרע. אבל זה לבדו היה מן הטוב, שלא היה מהשחתת הזרע. ודע, כי כמו שטיפות השחתת הזרע ענפיו של הבל, שהיו כלולות מטו"ר, נתבררו, והטוב שבהם ניתן אל בני ישראל, שנולדו באותם ק"ל שנים, ולכן נקראו דור דעה.

⁶⁹⁷ ר"ל חכמה כמש"ל, שאז ומלאה הארץ דעה (יהל אור).

⁶⁹⁸ דאין התבואה חייב במעשר עד שימרח, וז"ש ובג"ד מוץ (יהל אור).

⁶⁹⁹ באברהם (דפ"ו).

⁷⁰⁰ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דו"נ דקדושה מרחיקין דו"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמו שמפרש והולך. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, ושמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחוה, כמ"ש בז"ח פ' יתרו (לג ע"ב). והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטרף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטון, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש (תנחומא נח פ"ה) איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכולל מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זו"ג, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' (זוהר ויצא קנה ע"א), וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשורה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתיליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתיליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דזכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

⁷⁰¹ כלא (דפ"ו).

ל. עי' זהר ח"ג קמח ע"א: כ"ה יהיה זרעך⁷⁰² מאי כ"ה היא כתרא עשיראה קדישא דמלכא למנדע שמייה והיא כתרא דדינין⁷⁰³ מתערין מנה ותאנא כה יהיה זרעך ממש⁷⁰⁴ בההיא שעתא חדי אברהם⁷⁰⁵ לאסתכלא ולמנדע שמייה ולא תדבקא ביה משום דאתבשר בכ"ה: ואע"ג דדינין מתערין מנ(י)ה חשבה אברהם לההוא כתרא אע"ג דהיא דינא כאלו היא רחמי הה"ד ויחשבה מאי ויחשבה לההוא כתרא צדקה רחמי: אמר רבי יצחק כ"ה כתרא⁷⁰⁶ עשיראה היא ואתקרי צד"ק ודינין מתערין מנה ואברהם אע"ג דידע דדינין מתערין מנה מהאי צדק הוא חשבה צדקה דדינין לא מתערין מנה בגין דהוא רחמי: תו אמר ר' אבא מאי דכתיב (שם כד א) וי"י ברך את אברהם בכל⁷⁰⁷ כד"א (דבה"י א' כט יא) כי כל⁷⁰⁸ בשמים ובארץ וכתיב (במדבר ו כג) כה תברכו דבגינייהו דישאל מתברך האי כ"ה על ידא דכהנא בגין דיתברכו ישראל לתתא וישתכח ברכתא בכלא ולזמנא דאתי כתיב⁷⁰⁹ (תהלים קכח ה) יברכך יי' מציון⁷¹⁰ וגו' (תהלים קלה כא) ברוך יי' מציון⁷¹¹ שוכן ירושלים: תרגום: "כ"ה יהיה זרעך", מה זה כ"ה, היא כתר עשירי הקדוש של המלך, לדעת את שמו, והיא הכתר שהדינים מתעוררים ממנה, ולמדנו "כה יהיה זרעך", ממש באותה שעה, שמח אברהם להסתכל ולדעת את שמו, ולהדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה. ואף על גב שמתעוררים ממנה הדינים, חשב אברהם לאותו הכתר אף על גב שהיא דין כאלו היא רחמים, זהו שנאמר "ויחשבה", מה זה "ויחשבה" את אותו הכתר צדקה ורחמים. אמר רבי יצחק כ"ה היא כתר עשירי ונקראת צדק, וממנה מתעוררים הדינים. ואברהם אף על גב שידע שמהצדק הזה מתעוררים הדינים, הוא חשב אותה צדקה שלא מתעוררים ממנה הדינים, בגלל שהיא רחמים.

עוד אמר רבי אבא, מה שנאמר "וה' ברך את אברהם בכל", כמו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", ונאמר "כה תברכו", שבגלל ישראל מתברכת הכ"ה על ידי הכהן, בשביל שיתברכו ישראל למטה, ותמצא ברכה בכל. ולעתיד לבא [כתוב] כמו שנאמר "יברכך ה' מציון וגו' ברוך ה' מציון שכן ירושלים".

לא. עי' זהר ח"ב רלט ע"א: רבי⁷¹² אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא ונ"א דעולהו אתקשר בקדש הקדשים⁷¹³ לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישאל לעילא עד היכן איהו סלקא⁷¹⁴:

– מאיר התיקון –

⁷⁰² בכאן תזרע ותשפיע ולא למקום אחר (אור יקר).
⁷⁰³ עם היות שהדין, הוא מתעורר בבינה ונשפע לגבורה שם הם בדקות בכח, אמנם ממלכות הם מתעוררים לפעול ממש (אור יקר).
⁷⁰⁴ פי' שיצחק תחלה היה אחוז במ' ואח"כ עלה לגבורה כמ"ש סוף פ' לך לך (מ"מ).
⁷⁰⁵ ולא הרע לו כה מפני דיניה כדמפרש ואזיל, צדקה דקבלת עלה דכורא והיא מתהפכת לרחמים, וכבר הארכתי במקומות אחרים, ואם תאמר מאי קאמר זרעך ויש לומר דמתמן אתי ליה זרעא עם היות שאין לו זרע על ידי המזל כדקאמר צא מאצטגנינות, ואפשר לפרש שבשרו שהוא זרעו יהיו מקבלים ממדה זו שהיא שכינתן של ישראל כנודע, והשתא ניחא שעם היות שנתבשר במדת הדין לו ולתולדותיו עם כל זה שמח כאלו היתה צדקה, ומלת כה ירמוז בה ממש כענין צדק לערך הדינים וכבר הארכתי לעיל (אור יקר).
⁷⁰⁶ פי' בא לסייע ר' אבא (מ"מ).
⁷⁰⁷ שאברהם הוא מדת כה דהיינו ה' שבתוכו, וברך את אברהם מדת המלכות "בכל" על ידי היסוד הנקרא כל, והא כיצד כי היסוד משפיע למלכות לברך לאברהם כענין כה תברכו (אור יקר).
⁷⁰⁸ פי' היא מ' הנק' בכל שהיא גי' ב"ן ועוד שיש בה ה' גבורות שהם גי' כ"ל וז"ש כי כל בשמים ובארץ שכל שהיא מ' שולטת בשמים ובארץ וז"ש וכתיב כה תברכו (מ"מ).
⁷⁰⁹ (ס"א כתיב) כד"א (דפ"ו).
⁷¹⁰ פי' שלעת"ל אנו מתברכים מיסוד ולא מהמ' לבד (מ"מ).
⁷¹¹ שם זה במלכות והיא מבורכת מציון מהיסוד, והטעם מפני שהוא שוכן ירושלים וכיון שהם ישראל מכבר על אדמתם שכינה מתברכת בסבתם מהיסוד, והיינו כענין כה תברכו לסבת ישראל כדפירשנו (אור יקר). פי' במה נכרת ברכת ה' שהוא זעיר ע"י ציון שהוא יסוד וציון הנז' שוכן ירושלים שבע"הז והפ' מדבר לעת"ל (מ"מ).
⁷¹² ויקרא כו ע"ב (הערת הזהר).
⁷¹³ פי' שעולים זר"ן בסוד מ"ן לאימא הנק' ק"ק (מ"מ).
⁷¹⁴ פי' כוונת הקרבן והתדבקות כהן ולוי וישאל עד איזה פרצוף מגעת (מ"מ). רמד ע"ב ריג ע"ב (הערת הזהר).

אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף⁷¹⁵ דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו⁷¹⁶ דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף⁷¹⁷ ולא למעבד וראש⁷¹⁸ (דבר) כמה דאין קדמאה⁷¹⁹ אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה⁷²⁰ דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה⁷²¹ ועביד סוף דאקרי סוף דבר⁷²² אבל להתם אין סוף לאו רעותין⁷²³ לאו נהורין⁷²⁴ לאו בוצינין⁷²⁵ בההוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו⁷²⁶ ולא קיימא לאתדבקה מאן ודידע ולא⁷²⁷ ידע⁷²⁸ (דידעי ולא ידעי) לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין ואיין⁷²⁹ (אין):

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אמר הרי קשר של הכל (העולה) נקשר בקדש הקדשים להאיר ההתדבקות של רצון הכהן והלויים וישראל למעלה עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו עד אין סוף שכל הקשר והיחוד והשלמות להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה שבה רצון כל הרצונות האין סוף אינו עומד להודע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש כמו שהאין הראשון מוציא ראש וסוף מי הראש זו הנקדה העליונה שהיא ראש כל הנסתר שעומדת בתוך המחשבה ועושה סוף שנקרא (קהלת יב) סוף דבר אבל לשם אין סוף אין רצונות אין אורות אין מאורות באותו האין סוף כל המאורות והאורות הללו תלויים להתקיים בהם ולא נתן להשגה מי שידוע ולא ידוע אינו אלא רצון עליון נסתר כל הנסתרים אין.

לב. עי' זהר ח"א רנב ע"א: אלא קב"ה ברא ליה כל חד בדיוקניה דא מלכות קדישא דאיהו תמונת כל⁷³⁰ (דברים ד כב) דבה אסתכל קב"ה וברא עלמא וכל בריין דברא בעלמא וכלל בה עילאין ותתאין בלא פירודא כלל וכלל בה עשר ספירין וכל שמהן⁷³¹ וכנויין⁷³² והויין⁷³³ ועלת על כלא דאיהו אדון על כלא⁷³⁴ ולית אלהא בר מניה ולא (אשתכח בכל עלאין) [ישתכח בעלאין] ותתאין פחות מינה בגין דאיהו קשר דכלהו⁷³⁵ שלימו דכלהו⁷³⁶ לקיימא ביה ומלכותו בכל משלה⁷³⁷ (תהלים קג יט) ובגין דלא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מינה אפי' בחד

– מאיר התיקון –

⁷¹⁵ הרמ"ל כתב דהא"ס נקרא לפעמים עולם הנאצלים שע"ג האצילות (רח"ו). בראשית טז ע"ב כד סליק (לש"ו).

⁷¹⁶ פי' א"ק שהוא נק' א"ס בעצם כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁷¹⁷ פי' מלכות (מ"מ).

⁷¹⁸ פי' אבא הנקרא ראש (מ"מ).

⁷¹⁹ פי' שאריך הוציא אבא וברתא הנק' ראש וסוף אבל א"ק לא שייך בו זה מפני התעלמותו (מ"מ).

⁷²⁰ פירוש אבא (מ"מ).

⁷²¹ פי' שאבא יונק ממ"ס הנקרא מחשבה כמ"ש הרב (מ"מ).

⁷²² בסוד ד' של יר"ד (רח"ו).

⁷²³ פי' בא"ק הנק' א"ס לא שייך בו שום רעותא מפני רוב התעלמותו (מ"מ).

⁷²⁴ חסדים (רח"ו).

⁷²⁵ גבורות (רח"ו). ור"ל לא שייך בו לא חסדים ולא גבורות כי הכל נעלם בדקות גדול (מ"מ).

⁷²⁶ פי' החסדים והגבורות שבפרצופים שתחת הא"ס הם תליין לאתקיימא בהו בא"ש ובפרצופים הנעלמים שע"ג האצילות, אבל יהיו מתדבקים כדי לידע מהותם אינם יכולים וז"ש ולא קיימין לאתדבקה (מ"מ).

⁷²⁷ "ולא" דפ"ו.

⁷²⁸ פי' בין הצדיקים היודעים סודות התורה על אמתתם בין אותם שאינם יודעים אלא קצת (מ"מ).

⁷²⁹ פי' שאין לשום אדם בו השגה אלא נקרא אין כי אין מי שיביניהו (מ"מ).

⁷³⁰ ר"ל, כל הספירות (גר"א תיקו"ז לד ע"ד) בליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות (מג ע"ב) אמר רבינו, עשרה שמות של הספירות שהם הגוף, עשרה הוי"ת המנוקדין בט' מיני נקודות הם הנפש, ועשרה מיני כינויין הם הלבוש (הגהות הלש"ו שם). השמות בגוף הספירות ועשר הוי"ת מנוקדות ברוח של הע"ס (יהל אור ח"א יג ע"ב).

⁷³¹ הן עשרה שמות של הספירות (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁷³² הן עשרה מיני כינויין, וע' בשערי אורה (נג ע"א) (בגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁷³³ הן עשרה היות המנוקדין בט' מיני נקודות, והעשירית בניקוד צבאות (בגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁷³⁴ יחידו של עולם, דהוא א"ס, דהוא אדון על כלא עלת על כלא (בהגר"א בתיקו"ז ז ע"א).

⁷³⁵ עי' ח"ג רלב ע"א: שכינתא תתאה קשר דכלהו.

⁷³⁶ עי' לעיל מט ע"ב: לזאת יקרא אשה שלימו דכלא.

⁷³⁷ כל ספירה אין לה פעלה בתחתונים אלא על ידי המלכות שנאמר בה ומלכותו בכל משלה (תז"ח לב ע"ג).

מנייהו [אתקריאת] (אתקריבת) אמונת ישראל⁷³⁸ ומסטרא דעלת על כלא אתמר בה (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה אבל מסטרא דשאר (עמין) [ברייך] אתמר בהו (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט.

תרגום: אלא הקדוש ברוך הוא ברא אותו כל אחד בדמותו, זוהי מלכות הקדושה שהיא "תמונת כל", שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות, וכל השמות והכנויים וההוי"ו"ת, ועילת על הכל שהוא אדון על הכל, ואין אלוה מבלעדיו. ולא נמצא בכל העליונים והתחתונים פחות ממנו. בגלל שהוא קשר של כולם והשלמות של כולם, לקיים בו "ומלכותו בכל משלה". ובגלל שלא נמצא עילת על הכל בעליונים ובתחתונים, פחות ממנו אפילו באחד מהם, היא התקרבה אמונת ישראל. ומצד של עילת על הכל נאמר בה "כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר העמים נאמר בה "ותמונת ה' יביט".

– מאיר התיקון –

⁷³⁸ עי' תז"ח יא ע"ב: אתקריאת שכינתא אמונה דישראל. וכן עי' גר"א (תז"ח טו ע"ד ד"ה אמונה דישראל בהון) וז"ל, ר"ל כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה שעל ידה מכירין ישראל להון ולעלת העלות זה השער לה'.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א